

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM İŞ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

SANAT EĞİTİMİNDE BİR ESTETİK PROBLEM
OLARAK
KİTSCH VE SANAT AYIRIMI

Ceylan SEBİK

İzmir
2012

**T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM İŞ ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**SANAT EĞİTİMİNDE BİR ESTETİK PROBLEM
OLARAK
KİTSCH VE SANAT AYIRIMI**

Ceylan SEBİK

**Danışman
Prof. Dr. Bedri KARAYAĞMURLAR**

**İzmir
2012**

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Sanat Eğitiminde Bir Estetik Problem Olarak Kitsch ve Sanat Ayırımı” adlı çalışmanın tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

13 /06/ 2012

Ceylan SEBİK

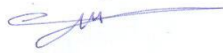
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

İşbu çalışma, jürimiz tarafından Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Öğretmenliği Programında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Bedri KARAYAĞMURLAR

Üye : Yrd. Doç. Dr. Emine HALIÇINARLI

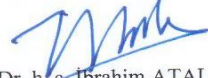

Üye : Yrd. Doç. Dr. Yaşar YAVUZ

Onay
Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

14.10.2022

Prof. Dr. h.e. İbrahim ATALAY
Enstitü Müdürü

18 06 2012

Tez Veri Giriş Formu

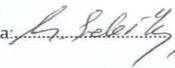
T.C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	432653
Yazar Adı / Soyadı	Ceylan SEBİK
Uyruğu / T.C.Kimlik No	T.C. 45676903224
Telefon / Cep Telefonu	0542 6304349
e-Posta	ceylansbk@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	SANAT EĞİTİMİNDE BİR ESTETİK PROBLEM OLARAK KITSCH VE SANAT AYIRIMI
Tezin Tercümesi	AS AN AESTHETIC PROBLEM KITSCH IN ART EDUCATION AND ART DIFFERENTIATION
Konu Başlıkları	Güzel Sanatlar
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	Resim Bölümü
Anabilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm	Resim-İş Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2012
Sayfa	236
Tez Danışmanları	Prof. Bedri KARAYAĞMURLAR
Dizin Terimleri	Estetik=Aesthetics Estetik nesne=Aesthetic object Estetik duyarlılık=Aesthetics sensivity Postmodernizm=Postmodernity Sanat eğitimi=Art education Görsel sanatlar eğitimi=Visual arts education Popüler kültür=Popular culture Eğitim sorunları=Educational problem
Önerilen Dizin Terimleri	Estetik eğitimi=Aesthetic education
Yayınlama İzni	☒ Tezimin yayımlanmasına izin veriyorum ☐ Ertelenmesini istiyorum

a.Yukarıda başlığı yazılı olan tezin, ilgilienlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezime ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

18.06.2012

İmza:

ÖNSÖZ

“Küreselleşme bir gerçeklik olsa da sanatçılar bu oluşuma rüzgara kapılmış yapraklar gibi katılmaz. Düşünür, tartışır. Tepki verir.” (Karayağmurlar, 2011). Sanat, sanatçı ve sanat yapıtı nitelemelerindeki yetkinlik ve tarafsız yaklaşımlarıyla danışanına doğru bir bakış açısı kazandıran, değerli danışmanım Sayın Prof. Dr. Bedri KARAYAĞMURLAR’ a bilgi ve deneyimleriyle araştırmama katkılarından ötürü, teşekkürlerimi sunarım.

Tüm eğitim süreçlerimde başarılarımın mutluluğunu paylaşmanın yanı sıra zorlu ve sıkıntılı dönemlerimi de yanımda olan her türlü maddi manevi desteği sunan, beni daima yüreklendiren çok kıymetli annem, babam ve biricik aileme, desteklerinden ötürü değerli hocalarım Yrd. Doç. Dr. Emine HALIÇINARLI, Doç. Dr. Aycan ÇİÇEK SAĞLAM, Öğr. Gör. Mehmet SAKIZCI ve Hasan RASTGELDİ’ ye ve özellikle her daim yanımda olan manevi ablam Uz. Dr. Esra Nur ADEMOĞLU’ na teşekkürü bir borç bilirim.

Ceylan SEBİK

İÇİNDEKİLER

İç Kapak	i
Yemin Metni	ii
Değerlendirme Kurulu Üyeleri	iii
Yök Dokümantasyon merkezi Tez veri formu	iv
Önsöz	v
İçindekiler	vi
Tablo ve Resim Listesi	x
Özet	xiv
Abstract	xvi
 BÖLÜM I	 1
GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu.....	3
1.2 Amaç ve Önem.....	4
1.3 Problem Cümlesi.....	5
1.4 Alt Problemler.....	5
1.5 Sayıtlılar.....	6
1.6 Sınırlılıklar.....	7
1.7 Tanımlar.....	7
 BÖLÜM II	 10
İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	10
 BÖLÜM III	 16

YÖNTEM	16
3.1 Araştırma Modeli.....	16
3.2 Evren ve Örneklem.....	16
3.3 Veri Toplama Araçları.....	17
3.4 Veri Çözümleme Teknikleri.....	17
 BÖLÜM IV	19
BULGULAR VE YORUMLAR	19
 4.1. Alt Probleme İlişki Bulgu Ve Yorum	19
“Edimsel Bir Problem Olarak Sanat Eğitimi Nedir?”	
4.2. Alt Probleme İlişki Bulgu Ve Yorum	22
“Sanat Eğitiminde Nitelik ve Nicelik Çatışması Nasıl Gerçekleşmektedir?”	
a) “Sanat Eğitimi Araç Olarak Gören Yaklaşım Nedir?”	
b) “Sanat Eğitimi Amaç Olarak Gören Yaklaşım Nedir?”	
4.3. Alt Probleme İlişki Bulgu Ve Yorum	28
“Sanat Eğitiminin Uygulama Tavrına Yönelik Sorunlar Nelerdir?”	
4.4. Alt Probleme İlişki Bulgu Ve Yorum	29
“Yetkinlik Ve Kimlik Sorunu Neden Kaynaklanmaktadır?”	
a) “İlköğretim 4-8.Sınıflar Görsel Sanatlar Dersi Günlük Planları Dikkate Alınarak Yetkinlik Ve Kimlik Sorununun Uygulamada Ele Alınışı Nasıldır?”	
4.5. Alt Probleme İlişki Bulgu Ve Yorum	39
“Üslup Ve İfade Sorunu Nedir?”	
a) “İlköğretim 4-8.Sınıflar Görsel Sanatlar Dersi Günlük Planları Dikkate Alınarak Üslup Ve İfade Sorununun Uygulamada Ele Alınışı Nasıldır?”	
4.6. Alt Probleme İlişki Bulgu Ve Yorum	47
“Eleştiri Sorunu Nedir?”	
a) “İlköğretim 4-8.Sınıflar Görsel Sanatlar Dersi Günlük Planları Dikkate Alınarak Eleştiri Sorununun Uygulamada Ele Alınışı Nasıldır?”	
4.7. Alt Probleme İlişki Bulgu Ve Yorum	56
“Kopya Ve Özgünlük Sorunu Nedir?”	

a) “İlköğretim 4-8.Sınıflar Görsel Sanatlar Dersi Günlük Planları Dikkate Alınarak Kopya Ve Özgünlük Sorununun Uygulamada Ele Alınışı Nasıldır?”

4.8. Alt Probleme İlişki Bulgu Ve Yorum.....66

“Algı Yanılması Ve Kitsch Sorunu Nedir?”

a) “İlköğretim 4-8.Sınıflar Görsel Sanatlar Dersi Günlük Planları Dikkate Alınarak Algı Yanılması Ve Kitsch Sorununun Uygulamada Ele Alınışı Nasıldır?”

4.9. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum.....76

“Sanat Eğitiminde Yapıtın Varlığına Yönelik Sorunlar Nelerdir?”

4.10. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum.....77

“Varlık Objesi Olarak Sanat Yapıtı Nedir?”

a) Nesnelleştirme (Objektivation) Nedir?

b) Estetik Varlık – Obje Nedir?

4.11. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum.....82

“Öznenin Etkinliği Olarak Sanat Objesi Nedir?”

a) Özne – Öznellik Problemi Nedir?

b) Nesne – Nesnellik Problemi Nedir?

4.12. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum.....89

“Postmodern Eğitim Anlayışında Sanat Eğitimi Nasıldır?”

4.13. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum.....95

“Popüler Kitle Kültür Formlarının Sanat Eğitiminde Yer Alması Nasıl Sonuçlar Doğurur?”

4.14. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum.....98

“Tek Boyutlu Seçkin Kültür Ve Sanat Eğitimi Arasındaki İlişki Nasıldır?”

4.15. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum.....102

“Çok Kültürlü Yapı Ve Sanat Eğitimi Arasındaki İlişki Nasıldır?”

4.16. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum.....105

“Kitsch Sanat mıdır? Değil midir? ”

a) Odd Nerdrum Ve Grenberg’in Kitsch Olgusuna Yaklaşımları Nasıldır?

4.17. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum.....123

“Kültürün Kitsch’leşmesi Ve Kitsch İdeolojinin Etkileri Nelerdir?”

4.18. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum	126
“Kitsch, İşlik Ve Eğitim Arasındaki İlişki Nasıl Açıklanmalıdır?”	
4.19. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum.....	140
“Estetik Eğitimin Gerekliliği Nedendir?”	
a) Kagan’ın Estetik Derslerinden Yüce Olan Ve Aşağı Olan Nedir?	
b) Nitelik Ve Nicelik Diyalektiği Nedir?	
4.20. Alt Probleme İlişkin Bulgu Ve Yorum.....	149
“Çağdaş Sanat Kültüründe İnsan Ve Ona Dayatılan Sanat Anlayışı Nasıldır?”	
BÖLÜM V.....	152
5.1 .SONUÇ VE ÖNERİLER.....	152
5.2. KAYNAKÇA.....	156
5.3.EKLER.....	164

TABLO VE RESİM LİSTESİ

Tablo - 1. “26 Ekim - 06 Kasım” Tarihli Etkinlik Planı.....	34
Tablo - 2. “26 Ekim - 06 Kasım” Tarihli Etkinlik Planı.....	35
Tablo - 3. “24 Eylül - 09 Ekim” Tarihli Etkinlik Planı.....	36
Tablo - 4. “09 - 26 Kasım” Tarihli Etkinlik Planı.....	37
Tablo - 5. “19 - 30 Ekim” Tarihli Etkinlik Planı.....	38
Tablo - 6. “15 Mart - 02 Nisan” Tarihli Etkinlik Planı.....	42
Tablo - 7. “08 - 26 Şubat” Tarihli Etkinlik Planı.....	43
Tablo - 8. “26 Ekim - 06 Kasım” Tarihli Etkinlik Planı.....	44
Tablo - 9. “24 Eylül - 16 Ekim” Tarihli Etkinlik Planı.....	45
Tablo - 10. “24 Eylül - 16 Ekim” Tarihli Etkinlik Planı.....	46
Tablo - 11. “Sanat Eleştirisi Bilgi Yaprağı Form Örneği”.....	50
Tablo - 12. “09 - 20 Kasım” Tarihli Etkinlik Planı.....	51
Tablo - 13. “23 Kasım - 04 Aralık” Tarihli Etkinlik Planı.....	52
Tablo - 14. “12 -23 Ekim” Tarihli Etkinlik Planı.....	53
Tablo - 15. “01 - 11 Aralık” Tarihli Etkinlik Planı.....	54
Tablo - 16. “07 - 25 Aralık” Tarihli Etkinlik Planı.....	55
Tablo - 17. “03 - 21 Mayıs” Tarihli Etkinlik Planı.....	61
Tablo - 18. “12 – 23 Ekim” Tarihli Etkinlik Planı.....	62
Tablo - 19. “01 - 11 Kasım” Tarihli Etkinlik Planı.....	63
Tablo - 20. “08 - 19 Şubat” Tarihli Etkinlik Planı.....	64
Tablo - 21. “02 - 20 Kasım” Tarihli Etkinlik Planı.....	65
Tablo - 22. “04 -22 Ocak” Tarihli Etkinlik Planı.....	71

Tablo - 23. “29 Mart - 09 Nisan” Tarihli Etkinlik Planı.....	72
Tablo - 24. “12 - 23 Nisan” tarihli etkinlik planı.....	73
Tablo - 25. “19 Ekim - 06 Kasım” Tarihli Etkinlik Planı.....	74
Tablo - 26. “05 - 23 Nisan” Tarihli Etkinlik Planı.....	75
Şekil - 1. İletişim Şeması.....	130
Resim - 1. Picasso, “Guernica”, 349x776 cm ,(1937).....	29
Resim- 2. Goya, “Kurşuna Dizilenler” 268 x 347cm, (1814).....	30
Resim - 3. Öğrenci Çalışması 8.Sınıf “Bizim Eller -1”.....	68
Resim - 4. Öğrenci Çalışması 8.Sınıf “Bizim Eller - 2”.....	68
Resim - 5. Öğrenci Çalışması 8.Sınıf “Bizim Eller - 3”.....	69
Resim - 6. Öğrenci Çalışması 8.Sınıf “Bizim Eller - 4”.....	69
Resim - 7. Serbest Uygulama “Kitsch Kedi”.....	90
Resim - 8. L.D. Vinci “Mona Lisa” ; Öğrencisi “Kopya-Mona Lisa”.....	97
Resim - 9. De Troy “La Lecture De Moliere”, 74 x 93cm.....	100
Resim - 10. Henrik Arrestad Uldalen, “Portre”, 1024x746cm ,(2011).....	105
Resim - 11. Sampo Kaikkonen, “Potre”, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 120x120cm, (2010).....	106
Resim - 12. Gianluca Franzese “Ice Harvest Sketch ”,800x259cm.....	107
Resim - 13. Jeff Konns “Michel Jacson” Seramik, 107x179x83cm,(1988).....	108
Resim - 14. Kitsch Obje, “Koltuk”.....	109
Resim -15. Alexei Golovin “Artist And Model” Tuval Üzerine Yağlı Boya 145x145cm.(2001).....	110
Resim - 16. Anton Bauer “Rainy Day İn Autumn” Tuval Üzerine Yağlı Boya 900x655cm.....	111

Resim - 17. İlya Repin, “Volga Nakliyecileri”, Tuval Üzerine Yağlıboya, (1873)	114
Resim - 18. İlya Repin, “Oğlunu Öldüren Korkunç Ivan”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 119.5x254cm, (1885).	117
Resim - 19. İlya Repin, “Ivan the Terrible and Harsey” Tuval Üzerine Yağlıboya, (1875).	118
Resim - 20. Odd Nerdrum “Kendi Portresi”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 167x144cm, (1990).	119
Resim - 21. Odd Nerdrum “Dawn”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 194x285cm, (1990).	120
Resim - 22. Odd Nerdrum “Transmission”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 205x245 cm, (2000).	121
Resim - 23. Odd Nerdrum “Bok Kayası”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 193,7x180, 34cm, (2001).	122
Resim - 24. “Reklam Afişi”	123
Resim - 25. Andy Warhol “Hamburger -1”	124
Resim - 26. Andy Warhol “Hamburger - 2”	124
Resim - 27. Andy Warhol “Hamburger - 3”	124
Resim - 28. Andy Warhol “Hamburger - 4”	124
Resim - 29. Odd Nerdrum “ Anne Ve Çocuk”, Tuval Üzerine Yağlıboya 60x56cm, (2008).	125
Resim - 30. Sanatçısı Bilinmiyor “Kitsch Obje”	128
Resim - 31. Sanatçısı Bilinmiyor “Kitsch Nesne”	128
Resim - 32. Öğrenci Çalışması, “7. Sınıf”	128
Resim - 33. Öğrenci Çalışması, “7. Sınıf”	128

Resim - 34. Mattias Sammekull “Fatih”, Tuval Üzerine Yağlıboya 130x105cm, (2010).....	132
Resim - 35. Thomas Kinkade “Gül Bahçesi”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 28 x42cm, (2000).....	133
Resim- 36. Öğrenci Çalışması, 8.Sınıf, “Gül Bahçesi”.....	133
Resim - 37. Sanatçısı Bilinmiyor “Çizgi Film Kahramanı”.....	134
Resim - 38. Öğrenci Çalışması, 8.Sınıf, “İsimsiz”.....	134
Resim - 39. Luke Hillestad “Ölüm”,Tuval Üzerine Yağlıboya, 36x48cm,(2010)...	136
Resim - 40. Rembrandt “Dr.Tulp’un Anatomi Dersi”,Tuval Üzerine Yağlıboya,169,5 x 216,51cm (1632).....	136
Resim - 41. Andy Warhol, “Dolar İşareti”, Serigrafi, (1981).....	138
Resim - 42. Gustav Klimt “Öpüş”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 180x180cm, (1907-1908).....	139
Resim - 43. Peter Behrens “ Öpüş” Renkli Ağaç Baskı,(1900).....	139
Resim - 44. Bruno Amadio “Ağlayan Çocuk”(1980).....	142
Resim - 45. Levitan, “Mart”, (1895).....	144
Resim - 46. Levitan, “Ebedi Huzur Üzerine” (1895).....	144
Resim - 47. Andy Warhol, “One Campbell’s Soup Cans”,(1962).....	148
Resim - 48. Andy Warhol, “Campbell’s Soup Cans”,(1962).....	148

ÖZET

SANAT EĞİTİMİNDE BİR ESTETİK PROBLEM OLARAK KİTSCH VE SANAT AYIRIMI

Ceylan SEBİK

Yüksek Lisans, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışman: Prof. Dr. Bedri KARAYAĞMURLAR

Mayıs-2012

Bu çalışma, kitsch olgusunun, sanat eğitimindeki yerinin sanat, estetik ve eğitim üçgeninde incelenmesinden oluşmaktadır. Dolayısıyla Görsel Sanatlar Eğitimi'nin temel disiplinlerinden biri olan estetik kavramı ışığında kitsch beğeni yargısını temel problem olarak niteleyip, sanat algısındaki yanılgı ve kitle tüketim kültürünün bir ürünü olarak sanat uygulamalarındaki durumu irdelenmektedir.

Yapılan araştırmada, Büyüköztürk'ün de belirttiği üzere; bir çeşit olgu, yöntem ve yönelim tanımlaması olması nedeniyle genel araştırma türlerinden “Betimsel Araştırma” yöntemini kullanmıştır. “Betimsel araştırma; var olan durumu tanımlamaktadır. En yaygın olan yöntemi tarama çalışmasıdır.” (Büyüköztürk, 2010: 21). Söz konusu sanat eğitimi ise, gerçek sanat yapıtları ile yapıtlaştırılmaya çalışılan kitsch objeler arasındaki farkın dikkatle vurgulanması gerekmektedir. “İçinde bulunduğumuz endüstri çağındaki tüketim toplumunun karasız insanı, bu ortamın hazırladığı sayısız tehlikelerle karşı karşıyadır. Bu tehlikelerden en büyüğü

olarak Almanların kitsch dedikleri değersiz ürünlere sahip olan bir zevk körlüğüdür.(...) Özellikle yeni çağın mantığına varmak için gerekli kültür düzeyi eksikliği kitsch'in kaynağı olmuştur. "(Turani, 2003). Kültürleşmenin en önemli araçlarından biri olan eğitim kavramının genel tanımında geçen; "Kalıcı ve izli davranış değişikliği meydana getirme" cümlesindeki süreklilik ihtiva eden 'kalıcılık' koşulu ile kitsch kavramındaki, 'geçicilik, hız ve tüketim' üçlemesi, kitsch objenin tıpkı geçek sanat yapıtıyla olduğu gibi, sanat eğitimiyle de tezat münasebet içermektedir. Fakat şunu da belirtmeliyiz ki, burada işaret edilen eğitim 'gerçek sanat eğitimidir'. Sanat eğitiminin bugün geldiği noktada; gerek pratikte ve gerekse uygulamada, salt isim olarak varlığını korumanın ötesine gitmemekle birlikte temel amaçlarından sıyrılarak giderek sığlaşmaktadır.

"Özellikle ilköğretimde sanat derslerinin salt el becerilerini hedef alan uygulamalarla sınırlandırılması veya aynı yöntem ve tekniklerin çocuğun gelişim düzeyi ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulmaksızın her yıl tekrarlanması geleneksel eğitim anlayışından öte anlamsız bir etkinlik haline dönüştürülmekte ve bunun sonucu olarak da çocukların sanat derslerine karşı olan eğilimlerinin ve öğretmenlere karşı olumsuz tutumları gittikçe arttığı görülmektedir. Doğal olarak bu durumda da sanatın gerçek amacından uzaklaşmasına neden olmaktadır. Çünkü çağdaş sanat eğitiminin asıl amacı bireyin zihinsel, duyuşsal, kavramsal ve devinimsel gelişimine olanak sağlayan araştırmacı sorgulayıcı yeniye açık dinamik yaratıcı bir bakış açısına sahip olarak yetişmesini hedeflemektedir."(Artut, 2002: 2).

Sanat eğitimi müfredat olarak kitsch'lik içermemektedir, ancak uygulama yöntem ve yaklaşımları oldukça kitsch'tir. Sanat eğitimi için kitsch'likden kasıt, gerekli ilgiyi görememesi, dolayısıyla 'boş zaman dersi' olarak kodlanıp özüne ve ereğine uygun işlenememesi ve esas amaçlarını gerçekleştirememesiyle ilintilidir.

Anahtar Kelimeler: Kitsch, Sanat Eğitimi, Estetik, Popüler Kültür, Popüler Tüketim, Yaratıcılık, Haz, Yüksek Kültür- Alçak Kültür.

ABSTRACT

AS AN AESTHETIC PROBLEM KITSCH IN ART EDUCATION AND ART DIFFERENTIATION

Ceylan SEBİK

M.A, Department of Fine Arts Education

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Bedri KARAYAĞMURLAR

May- 2012

This study evaluates the place of kitsch concept in art education in the triangle of art, aesthetics. Thus, in the light of the aesthetics concept, which is one of the basic disciplines of Visual Art Education, the study defines kitsch admiration statement as a basic problem and semtinizes the delusion in art conception and kitsch admiration statement's position in art performances as a product of mass consumption culture.

In the study, as Büyüköztürk states, "Figurative Research" method was used since it is a kind of fact, method, and orientation. "Figurative research defines the present situation. The most common method of it is the scanning work" (Büyüköztürk, 2010:21).

The art education in question requires a careful emphasis on the difference among the kitsch objects which are tried to be formed through real art compositions. "The indecisive man of the consumption society in the present industrial age is faced with secereal dangers caused by this situation. The biggest of these dangers is a

pleasure blindness which includes worthless products called kitsch by Germans.(...) Especially the lack of cultural level needed for reaching the logic of the new age has been the source of kitsch."(Turani, 2003). The 'permanency' condition including continuity in the sentence that "to create a permanent and pocked change of behaviour" in the definition of education which is one of the most important agents of acculturation and the "temporariness, speed, and consumption" trilogy in the kitsch concept includes a contrary relation with art education as well as a real art work. However, it should be stated that the education pointed here is 'the real art education'. Both in practice and application, today's art education has been shallowing by pulling away from its main targets as well as failing to transcend protecting its presence as a name.

"Limiting art classes with the applications aiming at only handicraft or repeating the same methods and technics every year without considering child development and individual differences especially in primary education have turned art education into a meaningless activity rather than a traditional education and as such it is seen that the negative attitudes of children towards the teachers and tendency to art classes has been increased. As a matter of course, in this case, art departs from its real aim. Because the main target of art education is to target for individual to grow up by having a searching, questionizing, open minded, dynamic point of view which provides him/her a mental, sensual, cognitive, and dynamic development."(Artut, 2002:2).

Art education does not include kitschness in syllabus, yet the methods and approaches in practice are quite kitsch. The intention in kitsch for art education is related to that it is not given the required attention and as such it cannot be issued convenient to its essence and aim and it cannot realize its real targets.

Key Words: Kitsch, Art Education, Aesthetics, Popular Culture-Consumption, Creativity, Pleasure, High-Low Culture.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Tek kutuplu dünya idealinin kimlik kazanmış hali olan küreselleşme olgusu, toplum, kişi ve kurumlarda yerleşik kültürel kavramları ötekileştirmiştir. Kültürel oluşumların, toplumdan uzaklaşması ve toplumla paralellik taşınamamasının kültürel yozlaşma sorununu doğurması kaçınılmazdır. Küreselleşen Dünya kavramsal manada kendi ortak dilini oluştururken, temas ettiği her toplumda gerek sosyo-politik, gerek sosyo-kültürel ve gerekse sosyo-ekonomik dengeleri olabildiğince sarsmıştır. Mevcut koşulların belirlediği küresel Dünya’da diğer disiplinler gibi sanat da bu hızlı değişime ayak uydurarak, geçmişe oranla daha esnek ve kural tanımaz bir hal almıştır. Dolayısıyla formal düzeyde kurumsal sanat eğitimi, informal düzeyde ise bireysel sanatçı bu çarka kapılmıştır. Bu durumun tabii sonucu olarak, ‘Herkes için’ sanat söylemi ‘her kese’ ye sanat olarak güncellenmiştir.

Yeni Dünya’da, bir taraftan, kültür ürünleri sanatsal değer yerine değişim değeriyle öne çıkarken, diğer taraftan hiçbir sanatsal değeri bulunmayan, kitsch olarak kategorize edilen ‘mal’lar sanat sahnesinde rol kapmıştır. Sanat eserlerinin birer endüstriyel ürün haline dönüşmesi, sanat yapıtının içinin boşaltılmasına ve sermaye piyasasının tekelinde olan, kar amacı güden ‘mal’ niteliği kazanmasına sebep olmuştur. Fisher’e göre, “Kapitalist çağda kendini oldukça garip durumda buldu sanatçı, Kral Midas dokunduğu her şeyi altına çevirmişti: kapitalizm de her şeyi ‘meta’ya çevirdi. Üretimde ve verimde o güne değin görülmemiş bir artışla, yeni

düzeni, dünyanın ve insan yaşantısının her kesimine hızla yayılarak eski dünyayı bir toz bulutuna döndürdü, üretenle tüketen arasında her türlü doğrudan doğruya ilişkiyi ortadan kaldırdı ve bütün ürünleri alınmak ve satılmak üzere belirsiz bir pazara sürdü(...) Böyle bir dünyada sanat bir meta, sanatçı da bir meta üreticisi olmuştur ” (Fisher,1995:45). Sonuç olarak kapitalizm, hem sanata hem sanatçıya hem de sanat alıcısına kendi belirlediği vizyona uygun yeni misyonlar yüklemiştir.

Türkiye’ de özellikle II. Dünya savaşından sonra kültürel yapı anlayışındaki değişiklikler plastik ifade için de ‘Kitsch Sanat’ı etkin bir hale getirmiştir. J. Baudrillard’ ın “Tüketim ilkesinin ve erekselliğinin haz olmadığı en iyi kanıtlarından biri bugün hazzın bir zorlama olması ve hak ya da zevk olarak değil, yurttaşlık görevi olarak kurumsallaşmış olmasıdır. Bu kurumsallaşma tüketim eylemi sırasında kurulan tüm temasların ve ilişkilerin çoğalmasıyla nesnelerin yoğun kullanımıyla bütün haz duygularının sistemli olarak sömürülmesiyle sağlanmaktadır.” (Baudrillard, 1997). Baudrillard’ın bu sözlerinden yola çıkarak; tüketim kültüründeki farklılaşma tüketim alışkanlıklarını da değiştirmiştir diyebiliriz. Dolayısıyla tüketicinin ihtiyacının esas alınması yerine (bunu sanatsal ihtiyaç olarak düşündüğümüzde; haz, sanatsal sağaltım ya da katarsis) üretilenin tüketilmesi şekline dönüşerek arz talep dengesindeki yönelim tersine evrilerek talep arz yönünde bir ivme kazanmıştır. Bu durum popüler kültür ve popüler beğenin etkisini gözler önüne sermektedir.

Güncel olan doğruluğu sorgulanmaksızın kitleleri peşinden sürüklemektedir. Sürü psikolojisiyle oluşan bu tablo kısa vadede bir sorun teşkil etmese de uzun vadede sorunlar yumağını gün yüzüne çıkartmaktadır. “Temelde, sanat eseri ile kitsch ürünlerin yaratılma süreçlerinde, içerikle ilgili özel dinamikler paraleldir. Ancak kitsch’de biçimsel yetkinlik, amaçların en önemlilerinden değildir; hatta biçimsel yetkinlik, pratik anlamda sınanan ve yerilen kavramlardan biri olarak düşünülür.” (Gümüşlü1994:6). Gümüşlü’nün görüşünden istinaden, gerçek sanat yapıtı ile kitsch obje arasındaki temel sorun sanatçının yorum aracı olarak kullandığı gereç karşısındaki tutumdur diyebiliriz. Kitsch tavrın barındırdığı, tinsel etkinlikten

uzaklık, estetik nesne yaklaşımı ve tasarım ilkeleri dikkate alınmaması ve salt popüler beğeniye hitap etmesi “kiç-lik” yani “-mış gibi-lik” olan kısmı açıklamaktadır. Dolayısıyla sanattaki değer kavramının yerini kitsch’ deki pazar kavramı doldurmaktadır. Eğitimdeki durumu ise ezbercilik, şablonlaşma ve yaratıcı etkinlikten uzaklık ve nitekim hazır bilgi tüketimi alışkanlığına tekabül etmektedir.

Kitsch yapılar kendisiyle temasta bulunan çocuğun yaratıcılığına ket vurarak onu yaratıcı düşünceden uzaklaştırabilir. Bu durum çocuk açısında algıda tembellik, sorgulamadan uzaklık, genel manada pasifize olmuş tip ve karakter oluşumu şeklinde sonuçlanabilirken, kitsch beğeniye içkin kazanımlarla eğitilen çocuk mikro düzeyde sanatsal sakatlığa, makro düzeyde ise realitenin renk körlüğüne ulaşabilir. Bu durumda kitsch 'in algısal etkileri ve sonuçlarının eğitime yansıyan boyutuyla irdelenmelidir. Dolayısıyla temel amaçlarından biri farkındalık yaratma olan, sanat eğitimi aracılığıyla bu etki en aza indirgenmelidir. Diğer bir ifadeyle eğitimde kitsch'in etkilerinin; kendisini sanat olarak adlandırmak suretiyle sanat ile birlikteliğiyle değil, sanata rağmen olan tarafıyla ilgilenilmelidir.

1.1.Problem Durumu

Postmodernitenin yarattığı güncel sanat anlayışının oluşturduğu kafa karışıklığı, sanatsal kirliliğin resmidir. Fakat ortak kabul görülenin ‘Özüne uygun, ereği kendinde olmayan her şeyin kitsch’ olduğudur. “Biraz snop biraz dandy bir tavırla önümüze konulan her nesneye sanat dedirtilmeye çalışılması acaba neyle ilgili bir durum? Bunu sanat içinde mi değerlendirmeliyiz; yoksa birilerinin kafamızı fena halde karıştırmasını başka nedenleriyle açıklayıp, sanat dışı bir durumla karşı karşıya olduğumuzu mu ileri sürmeliyiz?” (Karayağmurlar, 2007:1).

Sanat için, gerek soyut gerekse somut argümanlarla, durumu somutlama eylemi ve farkındalık yaratma girişimidir diyebiliriz. Mesajını detayda gizleyerek sunar.

Sanat izleyicisi ya da tüketicisi ancak sanatsal okumaya olan yakınlığı nispetinde iletileni alır. Bu noktada kitsch ‘Satır aralarını ve alt yazıları okumaya’ karşı durmasıyla sanatsal beslenmeye engel teşkil eder. Kitsch ve sanat ayırımı bir bakıma nicelik ve nitelik ayırımıdır da diyebiliriz. Sanatın nitelik kazandırma girişimi tinsel varlığı maddede somutlamasıyla, diğer adıyla ‘objektivasyon’ la sağlanır. Dolayısıyla niteliksiz, düşünsel etkinlikten uzak, kendi içinde çelişen ve tutarsız sözde sanatsal eylemlerin, salt nicel varlıklarıyla ortadalıkları, gününbirlik şöhretleri ise kitsch örneklemelerin oluşumuna imkân sunar. Sanat eğitimi içinde bu keskin farklılığın ortaya koyulması gerekliliği hissedilmektedir.

1.2.Amaç ve Önem

Bu çalışma sanat eğitimi çerçevesinde estetik obje ve estetik özne etkileşiminin sanatsal değer, estetik değer ve ekonomik değer gibi değer basamaklarında kitsch olgusunun incelenmesinden oluşmaktadır. İnsanın estetik algı ve beğenilerinin gelişmesinin en etkili yolu etkin bir sanat eğitimidir. “Estetik algının geliştirilmesi, öğrencilerin sadece bilinçli birer sanat tüketicisi olarak yetişmelerini sağlamak için değil aynı zamanda gelecekte yapacakları mesleklerine olan sevgilerinin, bağlılıklarının; yaşadıkları ülkeye, insanlara ve doğaya duydukları karşılıksız, içten sevginin ve nihayet davranışları kendine özgü bir estetik değer taşıyan, psikolojisi sağlıklı bireyler olarak yetişmeleri için de önemli bir rol oynamaktadır.” (Selvi, 2008:144-145).

Gündelik sanat söylemleri, her geçen gün yeni sanatçı nitelemeleri ve sayısız uyaran arasında kalan birey için, beğeni gibi değişken bir olgu üzerine net yorumlar yapılamayacağı bir gerçektir. Ancak sanat eğitimi aracılığıyla algıda seçicilik etkin hale getirilerek, iyi ile kötü arasında kaba da olsa bir ayırım yapılabilir. “Bir sanat yapıtı karşısındaki izleyicinin algısında da, sanatçının herhangi bir nesneye yönelmiş algısı da estetik tavır içinde değerlendirilebilecek algılardır. İnsanların algılarının sübjektif nitelik taşıdığını biliyoruz, öyleyse her birey kendi yaşam biçimine uygun

olarak dış dünyayı duyumlarının verdiği, duyu verilerinin aynı olduğunu düşünürsek bile, bizdeki bellek ve psikolojik yapımız algımızın niteliğini etkileyecektir.” (Karayağmurlar, 1990:51).

1.3.Problem Cümlesi

Kitsch olgusunun, sanatla arasındaki fark dikkate alınmaksızın ‘kitsch sanat’ olarak nitelenip, sanat eğitimde kullanılması sanat eğitimi ve estetik beğeni açısından problem teşkil eder mi?

1.4.Alt Problemler

1. Sanat eğitimine yönelik olarak;
 - a) Edimsel bir problem olarak sanat eğitimi nedir?
 - b) Sanat eğitimine dışarıdan yüklenen amaçlar ve bu amaçlarda sapmalar nasıl gerçekleşmektedir?
 - c) Sanat eğitimini amaç olarak gören yaklaşım nedir?
 - d) Sanat eğitimini araç olarak gören yaklaşım nedir?
 - e) Sanat eğitiminin uygulama tavrına yönelik sorunlar nelerdir?
 - f) Yetkinlik ve kimlik sorunu neden kaynaklanmaktadır?
 - g) İlköğretim 4-8.sınıflar görsel sanatlar dersi günlük planları dikkate alınarak yetkinlik ve kimlik sorununun uygulamada ele alınışı nasıldır?
 - h) Üslup ve ifade sorunu nedir?
 - i) İlköğretim 4-8.sınıflar görsel sanatlar dersi günlük planları dikkate alınarak üslup ve ifade sorununun uygulamada ele alınışı nasıldır?
 - j) Eleştiri sorunu nedir?
 - k) İlköğretim 4-8.sınıflar görsel sanatlar dersi günlük planları dikkate alınarak eleştiri sorununun uygulamada ele alınışı nasıldır?
 - l) Kopya ve özgünlük sorunu nedir?
 - m) İlköğretim 4-8.sınıflar görsel sanatlar dersi günlük planları dikkate alınarak kopya ve özgünlük sorununun uygulamada ele alınışı nasıldır?
 - n) Algı yanılgısı ve kitsch sorunu nedir?

- o) İlköğretim 4-8.sınıflar görsel sanatlar dersi günlük planları dikkate alınarak algı yanılması ve kitsch sorununun uygulamada ele alınışı nasıldır?
- 2. Sanat nesnesine ve öznesine yönelik olarak;
 - a) Sanat eğitiminde yapının varlığına yönelik sorunlar nelerdir?
 - b) Varlık objesi olarak sanat eğitimi nedir?
 - c) Öznenin etkinliği olarak sanat objesi nedir?
- 3. Postmodern eğitim anlayışı, popüler kültür ve popüler tüketime yönelik olarak;
 - a) Postmodern eğitim anlayışında sanat eğitimi nasıldır?
 - b) Popüler kitle kültür formlarının sanat eğitiminde yer alması nasıl sonuçlar doğurur?
 - c) Tek boyutlu seçkin kültür ve sanat eğitimi arasındaki ilişki nasıldır?
 - d) Çok kültürlü yapı ve sanat eğitimi arasındaki ilişki nasıldır?
- 4. Kitsch olgusuna yönelik olarak;
 - a) Kitsch nedir?
 - b) Kültürün kitsch'leşmesi ve kitsch ideolojinin etkileri nelerdir?
 - c) Kitsch, işlik ve eğitim arasındaki ilişki nasıl açıklanmalıdır?
- 5. Estetik eğitim ve çağdaş sanat anlayışına yönelik olarak
 - a) Estetik eğitimin gerekliliği nedendir?
 - b) Çağdaş sanat kültüründe insan ve ona dayatılan sanat anlayışı nasıldır?

1.5.Sayıtlar

-Bu araştırma, betimsel araştırma yönteme dayalı, literatür taraması sonucu yayınlanmış ve kabul görmüş kaynak verilerine dayandırılacağı için bulguların geçerliliği yüksek olacaktır.

-Kitsch sanat olarak değerlendirilebileceği görüşlerinin yanı sıra sanat eğitiminde kullanılmasının estetik açıdan bir problem olduğu kabul edilerek ele alınmıştır.

-Kitsch olgusunun sanat eğitime yansımaları üzerine yapılan araştırma sonucu toplanan ilköğretim 4-8.sınıflar öğrenci resimleri üzerinden yapılmakta olduğundan kitsch kavramının güncel etkisini ortaya koymaktadır.

-Kitsch olgusunun uygulamadaki etkisi ilköğretim 4-8. Sınıflar günlük planları ile ilişkilendirilerek tespitlerde bulunulmuştur.

1.6.Sınırlılıklar

Sanat eğitiminde kitsch olgusunun sanatla ayırımının estetik problem olarak incelendiği bu çalışmada;

- Sanat eğitiminin, uygulamadaki mevcut durum değerlendirmesi için, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlan ‘İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi 1-8. Sınıflar Öğretmen Kılavuz Kitabı’nın kaynak olarak kullanılmasıyla sınırlıdır.
- Sanat uygulamalarındaki öğrenci çalışma örnekleri görsel sanatlar dersi öğretmenleri tarafından oluşturulan eğitim platformundan elde edilenlerle sınırlıdır. (<http://www.gorselsanatlar.org/index.php>)
- Araştırmada Kitsch olgusunu estetik kategori olarak değerlendiren Jean Baudrillard ve Clement Greenberg yaklaşımları temel alınmıştır. Bunun yanı sıra kendilerini kitsch sanatçı olarak nitelendiren Odd Nerdrum’un kitsch değerlendirmelerine yer verilmiştir. Estetik eğitim konusunda ise M.Kagan’ın görüşleri temel alınmıştır.
- Araştırma google arama motoru ile sınırlıdır.
- Yabancı kaynaklar, gigapedia.com ve en.wikipedia.com ile sınırlıdır.

1.7.Tanımlar

Bu bölümde araştırmanın temel kavramlarına dayalı tanımlara verilmiştir:

Sanat: Artık eskimiş bir formülleştirmeyeyle sanat, “İnsanoğlunun yarattığı yapıtlarda güzellik ülküsünün ifadesi” biçiminde tanımlanır. Oysa, güzellik ülküsünün sanat için bir zorunluluk olmadığı, çağdaş sanat düşüncesi evreninde bir yeri kalmadığı kesin gibidir. Dolayısıyla, sanatı bugün Thomas Munro’nun tanımıyla, “doyurucu estetik yaşantılar oluşturmak amacıyla dürtüler yaratma becerisi” diye nitelemek olanaklıdır. (Sözen; Tanyeli,1992: 208).

Kitsch (Kiç): Seçkinlerin beğenmediği, kitlelerin de kopamadığı sanat tarzı. Seçkin beğeniye hitap edemeyen ama toplumun alt kültürlerinden insanları etkileyen ve estetik açıdan bayağı, değersiz olan ürün. Kitsch sanat, popüler beğenin en yaygın olduğu ve tüketim endüstrisinin en fazla etkilendiği orta sınıfın kültürüdür. İlk örnekleri 19. Yüzyılda ortaya çıkmıştır ve 20. Yüzyılda sanat büyük kitlelere açıldığı zaman yaygınlık kazanmıştır. Kitsch ürünlerin çoğu bir duygusallıkla yüklüdür. Kitsch ürünlerin üretiminde kullanılan nesnelerin hepsi de güzel ve duygusaldır. Kitsch resimler ise genellikle figüratiftir; ve bu resimlerde duygusallık, izleyiciye çok direkt olarak iletmeye çalışılır. Bu nedenle konu bir çırpıda alımlanmaya olanak verecek göstergelerden oluşur. Duygusallığı oluşturan göstergeler ise evrensel kabul görmüş göstergelerdir. Çok bilinen ağlayan çocuk resmi tipik bir kitsch resmi örneğidir. (Keser, 2005:189).

Sanat eğitimi: Görsel sanatlar; resim heykel, mimarlık, grafik sanatlar, endüstri tasarım, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğrafı, moda tasarımı, bilgisayar sanatı gibi oldukça geniş bir alanı kapsar. Bu dalların tümüyle ilgili olarak okul öncesinden yükseköğretime kadar her aşamadaki sanat eğitimi ve öğretimiyle ilgili kurumsal ve uygulamalı çalışmalara “ görsel sanatlar eğitimi ya da yalnız sanat eğitimi demek yeterli olacaktır. (Kırıçoğlu 2005: 2). Bireyin zihinsel duygusal, bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik duygularının geliştirmesi, yeteneğin olgunlaştırılması ve yaratıcılığın artırılması için yapılan eğitim çabasıdır. (Keser, 2005: 295).

Estetik: Baumgarten’a göre, estetik, duyulur bilginin bilimidir ve zihin bilgisinin bilimi olan mantığın duyu bilgisi alanındaki karşılığıdır.

Estetik özne: Belirli bir estetik beğeniye sahip olan kimse, sanat yapıtından ya da bir doğa görünümünden haz duyan, estetik tat alan varlık.

Estetik nesne: Estetik güzelin taşıyışı.

Estetik eğitimi: Özü ve amacı, uyumlu bir şekilde gelişmiş, gerçekliğin dönüştürülmesine, estetik idealin gerekleriyle uygunluk içinde yeniden

örganleşmesine etkin bir payla katılmaya can atan bir kişilik yetiştirmektir. Bu yoldaki başarılarla yol açan araçlar, sanatsal eğitim araçlarıdır. Yani değişik

toplumsal grupların ve bütünüyle toplumun, insanlığın kültürel ve sanatsal kazanımlarının elden geldiğince yetkin bir biçimde özümsemelerini hedef alan önlemlerin oluşturduğu büyük ve dallı budaklı bir dizgedir. Estetik eğitim, beğeni ve estetik algı yetisini geliştirmekten başka, dolaylı bir yolla yüksek moral nitelikler oluşturmak, imgelemin ve yaratıcı düşüncenin serpilip gelişmesini sağlamak zorundadır. (Ziss 1984: 294)

Algı yanılması: Duyu uyarımlarının yanlış yorumlanması, bir nesnenin özellik veya niteliklerinin, duyu organlarının dolayımından geçerken değişime uğrayarak beyine, gerçekte olduğundan farklı olarak yansımalarıdır. (Demir; Acar, 1992: 23)

Popüler kültür: Belirleyici ögesi pazar, serbest değişim ve ürünün meta niteliği olan sanayi devriminden sonra ortaya çıkmış bir olgudur.

Beğeni: Güzelin insanda yarattığı öznel duygudur. Sanat eserlerini, duyum ve deney yoluyla yargılama; iyi ve güzel yönlerle eksiklik ya da hataları ayırt edebilme yetisidir. Kişisel tercih ya da hoşanmadır. (Keser, 2005: 68). Güzeli ifade eden, onu tanımlayan öznel yargı ve düşüncedir.

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Aslışen (2006) "Postmodern Süreçte Kitsch Olgusu" adlı yüksek lisans tezinde, Kitsch olgusunu; geçmişten günümüze geliş sürecinde geçirdiği farklılar üzerine örneklemelerle açıklamıştır. Kitsch olgusunu kültürel bir form olarak ele aldığı ilk bölümde; ‘Romantizm ve Kiç Formlarının Ortaya Çıkışı, Sanayi Devrimi Ve Kiç Formları’ adlı alt başlık altında kiç olgusunun erken dönemleri üzerine betimlemelerde bulunmuştur. ‘Modernite ve modernizm’ üzerine oluşturduğu kısımda modernite kavramı ve kiç’in modernizimdeki yerini tartışmış bu bölümde son olarak kiçi estetik kategoride değerlendirmesiyle bölümü sonlandırmıştır. İkinci bölümde post modernite ve modernizmin temelleri üzerine tanımlamalara yer vermektedir. Son bölümde ise nesne ve formların kullanımına yönelik sanatçıların değerlendirmelerine yer vermiştir. Aslışen tezin sonunda su önerilerde bulunmaktadır;

Modernizmin hedeflediği yaratıcılığa yüce amaçlara dayanan, özerk bir sanat herkesin isteyebileceği amaçlardı. Fakat bu arzuların tam tersi bir takım şeylerle sonlandı. Modernizm her yönüyle kamusallaştırdı. Kendini hayattan koparan yavaş yavaş meta değerine dönüştü. Modernizm kiçe ait her türlü kavram ve nesneden ayrı durmaya yok etmeye çalıştı (...) Özellikle postmodernistler bu kavramları parçalamak, sanatı sıradanlaştırmak, hayatla bir yapma amacı taşırlar. Otantik bir nesne olarak sanatçının dışkısının sergilendiği veya en adisinden endüstriyel bir kiç formun farklı bağlamlarla sunumunu hangi düşünceyle kabul edebiliriz? Bunu çoğulculuk modernizm karşıtlığı veya demokrasi adına savunabilir miyiz? Modernizm bir zamanlar kendi içindeki avangartlar tarafından sorgulanmış karşıt olma sanatı parçalama hayatla birleştirme yollarını tüketmiştir. (...) Sanatın böyle ayağa düşmesini nasıl kabul edebiliriz? Gittikçe

yabancılaştığımız ve giderek estetiksizleşen bu ortamdan çıkmanın yolu yeteneğin, elin işiyle yapılanın, duyguların yeniden sanata tesis edilmesiyle mümkün olabilecek gibi gözüküyor (Aslışen,2006).

Selvi'nin (2008), "Kitsch Olgusunun Lise Öğrencilerinin Estetik Algı Ve Beğenilerine Etkileri" adlı yüksek lisans tezinde, Ankara ili merkezinde yaşayan ve farklı liselerde okuyan öğrencilerin estetik algı ve beğenilerinin, kitsch olgusundan etkilenme düzeyleri ve öğrencilerin kitsch ürünleri benimsemelerinin altında yatan faktörler belirlenmektedir. Araştırmada öğrenimlerine devam eden lise öğrencilerin; ailelerinin eğitim düzeylerinin, öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarını, televizyon izleme alışkanlıklarını, sanata olan ilgilerini ve kitsch ürünleri benimsemelerini etkilediği vurgulanmaktadır.

Selvi' nin tezin sonunda etkin sanat eğitiminin gerekliliği üzerine şu bulgular bulunmaktadır;

Öğrenciler sadece okulda değil okul dışındaki boş vakitlerini sanatın ilgi duydukları bir alanıyla değerlendirmek için kendi istekleriyle, not kaygısı taşımadan ilgilenme ihtiyacı hisseden bireyler olmaya yönlendirilmelidir. Bunun için öğrencilere boş vakitlerinde sanatla ilgilenmeleri için maddi ve manevi destek sağlanmalıdır. Örneğin bir enstrüman çalmak isteyen öğrenciler okullarda müzik öğretmenleri tarafından tespit edilip bu konuda samimi olup olmadıkları anlaşıldıktan sonra bu öğrencilere milli eğitim bakanlığı tarafından ücretsiz enstrüman temin edilebilir ve eğitimi de okullarda normal ders saatleri dışında verilebilir. Bu uygulama sonucu, okuldan mezun olduklarında her zaman kendilerini ifade edebilecekleri eşsiz bir boş vakit değerlendirme aracı olarak ellerindeki enstrümanların ve yeteneklerinin farkında olan bilinçli birer birey olarak daha az televizyon seyredip, daha az boş ve anlamsız işlerle uğraşan, estetik bilinci sağlıklı insanlar olmalarına katkı sağlanabilir. Araştırma sonucunda ortaya konulduğu gibi her hangi bir sanat dalı ile uğraşan öğrenciler uğraşmayanlara göre daha az sanatsal değeri olmayan, bayağı, yoz, rüküş sahte sanat ürünlerini beğenmektedirler. Bu yüzden öğrencilerin kitsch kültürün olumsuz etkilerinden kendilerini koruya bilmeleri için etkin bir sanat eğitimi gereklidir.

Özışık (2008) "Sanat Ve Kitsch" adlı yayınlanmamış yüksek lisans tezinde, ilk bölümde Kitsch olgusunu kökenbilimi üzerine çözümlemeler yaparken, ikinci bölümde Kitsch tanımlamaları yer vermiştir. Son bölümde ise Kitsch ve sanat arasındaki ilişki üzerine yaklaşımlar tartışılmıştır.

Özışık'ın tezinin sonuç bölümünde yer alan tespitleri özetle şunlardır;

Sanat olarak ele alınsın ya da alınmasın, belirtilmelidir ki, kitsch; gerçek sanat alanından beslenmekte olan ve sanatın tersine, dünyaya ve insana yeni bir şey katmayan, öte yandan insanın kendini tanıma sürecine doğrudan doğruya herhangi bir sahici katkıda bulunmayan yaygın bir olgudur. Kimi sanat eserlerinin bir özelliği olarak ortaya çıkan veya sanat eseri olduğu düşünüldüğü halde öyle olduğundan kuşku duyulan nesnelerin sahip olduğu özel bir tür değersizliğe göndermede bulunan kitsch'in, kendine özgü bir estetik kategoriye ifade eden bir kavram olduğu anlaşılmaktadır. Toplumsal alanda ortaya çıkan bir fenomen olması bakımından; sanat alanında ise temalarını ele alma biçimi ve izleyicisi üzerinde yarattığı duygusal etkisi bakımından farklı tanımları yapılmakla birlikte, tümünde ortak olan kimi özelliklerinden hareketle, kitsch'in şu şekilde genel bir tanımla verilebilir: Kitsch, hem toplumsal yaşamda gözlemlenen bir fenomen olarak hem de sanat alanında saptanan bir fenomen olarak ortaya çıkmakta ve her iki durumda da, aslında sahip olunmayan kimi niteliklere sahipmiş gibi görünmenin, rol yaptığını saklama gereği duymaksızın rol yapmanın, en geniş anlamda, gerçeği açıkça gizlemenin özel bir yöntemidir. Bu bakımdan, kitsch'in, çağımızın ruhunun en kaba ifadesi olduğu da söylenebilir. Kitsch, yaratıcılık ve özgünlük taşımayan; insan olanaklarının farklı bir ışık altında yeniden görülüp değerlendirilmesinden çok, bu olanakları duygusallaştırılmış biçimlerinin sürekli ve yavan bir tekrara dayanan; dünyaya yeni ve eleştirel bir biçimde bakabilmeye değil de onu hep olduğu gibi yeniden görüp onaylamaya yönelik her tür toplumsal ya da estetik girişimin yapısında gizlenen evrensel bir fenomendir.

Çelikel (2007) “Kitsch’i Dolayımından Arzu Kavramına Göre Okumanın Olanaklılığı Üzerine Bir Araştırma” adlı yüksek lisans tezinde; kitsch’i Girard’ın edebiyat eleştirisinde kullandığı dolayım kavramını kullanarak okumaya çalışmıştır. Çalışma, genel olarak, kitsch olgusunu tanımlama ve kavramayı amaçlayan akademik bir tartışma zemini oluşturmayı amaçlar. Kitsch’in kesin modernliğini ortaya koyduktan sonra, olgu iki kategoriye ayrılıp ve birbirlerinden farklı özelliklerine göre değerlendirilmesiyle sonuçlanmıştır.

Demir (2009) “Kiç Ve Plastik Sanatla Üzerine” adlı kitabında; kitsch olgusunu kültürel oluşumlar ve estetik kategori olarak ele almıştır. Sonuç bölümünde; “kitsch’in bir sanat olduğu hümanistlik psikolojinin yarattığı insan ve insanlık anlayışı açısından kabul edilebilir durumdur. Fakat aydın insan ve gerçek sanat seve-

rin kitsch'i sorgulaması bitmemiştir ama biçim değiştirmiştir. Artık sorgulama 'sanat mıdır, değil midir?' şeklinde değil, 'ne kadar sanattır?' şeklindedir." (Demir, 2009: 103). Sonuç olarak, kitsch' in yadsınamaz varlığına dikkat çekmiştir.

Nerdrum (2010) "Kitsch Üzerine" adlı kitabında kendini bir küçük ressam olarak niteleyen sanatçı; " Kitsch Romantiklerin karşısında iyi beğenileri ve yüksek ahlaklarını gösterebilecekleri bir şeye sahip olmak için ihtiyaç duydukları nefret nesnesi olmuştur. Sanat, sanat olabilmek için Kitsch' e ihtiyaç duyar; Kitsch, sanata olan inancın bir ürünüdür. Kitsch sanatın değer sisteminde bir şeytandır." (Nerdrum, 2010:99). Görüşleriyle kitsch olgusuna farklı bir bakış açısıyla yaklaşmış ve bu doğrultuda oluşturduğu kitsch üzerine aforizmalarına yer vermiştir.

Haykır (2010) "Eğitim Fakülteleri Resim Bölümü Öğrencilerinin Anasanat Atölye Derslerine Karşı Tutumlarının Sanat Etkinliklerini İzleme Edimleri İle Beğeni Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi" adlı Doktora tezinde, Resim- İş Eğitimi ABD öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri, sanat etkinlikleri izleme edimleri, Ana sanat Atölye dersine ilişkin tutumları ile beğeni düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu amaçla, Çukurova Üniv., Dokuz Eylül Üniv., Gazi Üniv., İnönü Üniv., Marmara Üniv., Pamukkale Üniv., Selçuk Üniv., ve Trakya Üniv., Eğitim Fakülteleri RİEABD'lerde 1., 2., 3. ve 4. sınıf olmak üzere toplam 820 öğrenciden, ilk defa geliştirilen 1 tutum ölçeği ve 4 anketten oluşan veri toplama araçları kullanılarak tarama yoluyla veri toplama yöntemi tercih edilmiştir.

Haykır' ın çalışmasının; Birinci bölümde, problem durumu, konu ile ilgili literatür taraması ve kavram içerikleri açıklanmıştır. İkinci bölümde, ilgili yayın ve araştırmalara yer verilmiştir. Üçüncü bölümde, araştırma modeli, evren-örneklem, veri toplama araçları ve veri çözümleme teknikleri açıklanmaktadır. Dördüncü bölümde bulgular ve yorumlara yer verilmektedir. Bu bölümde yer alan veri analizlerinde; ortalama ($\bar{x}$), standart sapma (SS), frekans ve yüzde dağılımı, " t " testi,

varyans analizi ve korelasyon testi kullanılmıştır. Besinci bölümde, sonuç, tartışma ve öneriler yer almaktadır. Çalışma sonucunda şu bulgular yer almaktadır;

- Öğrenciler küçük resimleri ancak çok belirgin olduğu durumlarda sanat yapıtlarından ayırt edebilmekte, ancak iyi işlenmiş bir küçük resmi sanat yapıtından ayırt etme konusunda zorlanmaktadır. Öğrencilerin çağdaş sanata yabancı oldukları söylenebilir. Sanat yapıtındaki plastik unsurlar yerine doğa gerçeği açısından ve konu olarak algılamaktadır. Kısaca öğrencilerin estetik beğenileri yeterli düzeyde gelişmemiş olduğu, sanat yapıtlarına yabancı oldukları ve sanatsal bilincin yeterli düzeyde oluşmamış olduğu söylenebilir (Haykır,2010:278-299).
- Öğrencilerin sanat dergisi ve internet üzerinden sanat sitesi takip etme, son 3 yıl içinde kitap okuma, televizyonda kültür-sanat programı izleme, plastik sanatlarla ilgili sergi gezme, konferans-panel-söyleşi türünden etkinliğe katılma sıklıklarıyla Anasanat Atölye dersine karşı tutum puan ortalamaları arasındaki farkın $p<0.05$ düzeyinde anlamlı olduğu, buna karşın İstanbul Sanat Bienali gezme, plastik sanatlar ile ilgili müze gezme sıklıkları, sanatla ilgili konferans-panel-söyleşi türünden etkinliğe katılma sıklıklarına göre öğrencilerin Anasanat Atölye dersleri tutum puan ortalamaları arasındaki farkın $P>0.05$ düzeyinde anlamlı olmadığı görülmüştür. (Haykır,2010:278-299).
- Üniversitelere, yaşa, sınıfa, fakülte kayıt yılına, mezun olunan liseye, sanata ilgi duyulmaya başlanan yasa ve Ana sanat dalına göre öğrencilerin beğeni yargıları puan ortalamaları arasındaki farklılığın $p<0.05$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür (Haykır,2010:278-299).
- Öğrencilerin sanat dergisi ve internet üzerinden sanat sitesi takip etme, son 3 yıl içinde kitap okuma, televizyonda kültür-sanat programı izleme, plastik sanatlarla ilgili sergi ve müze gezme, konferans-panel-söyleşi türünden etkinliğe katılma

sıklıklarıyla beğeni yargıları arasında farkın $p<0.05$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür (Haykır,2010:278-299).

- Öğrencilerin Ana sanat Atölye derslerine ilişkin tutumları ile beğeni yargıları arasında yüksek düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki söz konusudur. (Haykır,2010:278-299).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, örneklem, verilerin toplanması, verilerin çözümü ve yorumlanmasında yararlanılan yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1.Araştırma Modeli

Bu araştırma, gerek nitel veriler içermesi, gerekse de kapsadığı alan itibariyle, genel araştırma türlerinden “Betimsel Araştırma” yöntemine dayalı alan yazın tarama modelinin kullanıldığı bir araştırmadır. Büyüköztürk’ün belirttiği üzere; “Betimsel araştırma; var olan durumu tanımlamaktadır. En yaygın olan yöntemi tarama çalışmasıdır” (Büyüköztürk,2010:21). Betimleme olayları obje ve problemleri anlama ve anlatmada ilk aşamayı oluşturur. Bu sayede onları iyi anlayabilme, gruplayabilme olanağını sağlar ve aralarındaki ilişkiler saptanmış olur.

Alan yazın literatür tarama yapılarak toplanan verilerle, problem arasında ilişki kurulması amaçlanmıştır. Yazılı kaynaklarla elde edilen veriler bir sistem içinde sınıflandırılarak problem incelenmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkeni Sanat Eğitimi, bağımsız değişkeni estetik bir problem olarak belirtilen Kitsch olgusudur. Bağımsız değişkenin koşullu; Kitsch olgusunun Sanat Eğitiminde sanat olarak algılanıp, algılanmadığıdır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini formal ve informal eğitimde estetik edinime dayalı sanat eğitimi oluştururken, örneklemi ise kitsch olgusundan etkilenip, etkilenmemeleri dikkate alınan ilköğretim 4-8.sınıflar Görsel Sanatlar dersi günlük planları ile bunlara dayalı Görsel Sanatlar dersi öğrenci resimleri ve kendilerini kitsch sanatçılar olarak

kodlayan sanatçı resimleri oluşturmaktadır. Araştırmada bilgi açısından konumuzun özüne uygun, zengin bilgileri içeren alan yazını ve alan görsele ait verilerle derinlemesine incelenmeye çalışıldığından kullanılan örneklem, “Amaçsal” örneklemidir. Araştırmada, sanat eğitiminde kitsch ve sanat arasındaki ayırımı Görsel Sanatlar dersi günlük ders planları ve müfradata dayalı öğrenci çalışma örnekleriyle kitsch resimlerin ortaya konulması nedeniyle, amaçsal örneklem çeşitlerinden; aykırı durum, maksimum çeşitlilik ve benzeşik örneklemelerden yararlanılmıştır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Bu araştırma, nitel veriler taşımasından dolayı veri toplama araçları olarak; ilköğretim 4-8. Sınıflar Görsel Sanatlar dersi günlük ders planları şeklindeki resmi yazılı dokümanlar, ilköğretim 4-8. sınıflar Görsel Sanatlar dersi öğrenci çalışmalarından oluşan fotoğraflar, kendilerini kitsch olarak adlandırılan sanatçıların çalışmalarından oluşan resimler ve bunların doğrultusunda yapılan ikonografik çözümlemeler kullanılmıştır.

Ayrıca kütüphane çalışmaları yapılarak konuyla ilgili yayımlanmış olan yerli ve yabancı kaynaklar kitaplar, dergiler, araştırmalar, makaleler ve resimlerin incelenmesiyle birlikte alan yazına yönelik internet taraması yapılmıştır. İncelenen araştırma tezlerinde bahsedilen kitsch olgusunun sanat eğitimindeki durumu konusundaki eksiklikleri göz önünde bulundurularak detaylı araştırmaya internet üzerinden; gerekli anahtar sözcükler (Kitsch, Sanat Eğitimi, Estetik, Popüler Kültür, Popüler Tüketim, Yaratıcılık, Haz, Yüksek Kültür- Alçak Kültür) girilerek İngilizce ve Türkçe olarak google arama motorundan araştırmaya devam edilmiştir.

3.4. Veri Çözme Teknikleri

Bu araştırmanın veri çözümlemesinde verilerin kodlanması yöntemi kullanılmıştır. Verilerin kodlanması aşamasında araştırmacı elde ettiği verileri irdelerek, bu verileri anlamlı bölümlere ayırmaya ve her bölümün kavramsal olarak ne anlam ifade ettiğini bulmaya çalışır (Creswell, 2003). Sözü geçen bu bölümler bazen yalnızca bir sözcük olabilirken bazen bir cümle, bazen bir paragraf,

bazen de sayfanın tamamı olabilir. Kendi içerisinde anlamlı bir tutarlılık gösteren bu bölümler araştırmacı tarafından isimlendirilir; kısacası kodlanır.

Araştırmacı tüm verileri bu şekilde kodlar ve böylelikle bir kod listesi oluşturur. (Yıldırım ve Şimşek, 2006; Fraenkel & Wallen, 2000). Kodlama sürecinde kullanılan kavramlar, araştırmacının kendisinden, taradığı literatürden ya da sadece elde ettiği verinin kendisinden gelebilir. Yani araştırmacı elde ettiği veriler arasından anlamlı bölümü bir bölümü kodlarken o bölümdeki anlamı en iyi şekilde betimleyebilecek bir kavram bulmaya çalışır. Üç tür kodlama biçimi vardır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bunlar:

1. Daha önceden belirlenmiş kavramlara göre yapılan kodlama;
2. Verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılan kodlama;
3. Genel bir çerçeve içinde yapılan kodlama.

Bu araştırmada daha önceden belirlenen kavramlara göre yapılan kodlama kullanılmıştır. İncelenen araştırma tezlerinden oluşan kavramsal çevreye yeni bilgi olarak Kitsch ve sanat ayırımı kavramı eklenmeye çalışılmıştır. Popüler kültür ve popüler tüketim nesnesi olan kitsch yapıtların sanat eğitimindeki yerine yönelik kavram açıklamaları yapılırken güncel olan internet kaynakçaları taranmıştır. Veriler yorumlanarak aktarılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda bulgular yorumlanarak konuya ilişkin önerilerde bulunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULARI VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmacı tarafından elde edilen bilgilerin yorumlanmasına ve alt problemlerin çözümlenmesine çalışılmıştır.

4.1. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Edimsel Bir Problem Olarak Sanat Eğitimi Nedir?”

Günümüz eğitim anlayışında sanat eğitiminin, geçmişten süre gelen algısal problemlerle kör-topal ilerlediğini söylememiz kaçınılmazdır. Sanat eğitime yönelik ön yargılar ve kalıplaşmış nitelermeler, gerek sanatçı, gerek sanat yapıtı ve gerekse sanat alıcısının nefes darlığı yaşamasında temel teşkil etmektedir. Dolayısıyla, kendisine temas edene teneffüs ortamında nefes aldirmayı amaçlayan sanat eğitimi, niteliğinin ve içeriğinin yeterince kavranamamış olmasının getirdiği sınırlılıklarla kendisi suni teneffüs ihtiyacı hisseder olmuştur.

“ Genel eğitim dizgesi içinde sanat eğitimi (Resim-iş dersi) olması gereken ile var olan durumların sürekli çeliştiği bir alandır. Çünkü sanat eğitimi öteki alan dersleri gibi kendi başına yerleşmiş, tutarlı bir yapı oluşturmaz. Amaçları dağınık ve belirsizdir. Sürekli kendi dışındaki alanların ya yarararcı yaklaşımla ya da toplumsal ve psikolojik gereksinimlerle işlevlerinin bir uygulama alanıdır. Görsel sanat alanının dışında sanat eğitiminden beklenen pek çok işlev, dersi bir disiplin alan olmaktan uzaklaşmıştır. Sonuçta sanat eğitimi karışık ve belirsizlik içinde okullarda önemsiz bir ders durumuna düşmüştür.” (Kırıçoğlu, 2005:1).

Çağdaş sanat eğitimi herkes için gerekli olup ustalık ve beceriyi amaçlamaz bireyin yaratıcı güç ve birikimlerini açığa çıkarır ve estetik beğeni yargısı kazanmasını amaç edinir. “Sanat eğitimi insanlarda duyarlılık ve sınırları zorlar, o sınırın daha genişlemesini olanaklı kılar. Bu yolla insan kendini bir kez de bu yönüyle tanıma olanağı bulur ve “kişi” olma, olabilme yolunda daha bilinçle ilerler.” (Erinç,1998:12). Bu tavır, sanatın plastik dili aracılığıyla ön yargıları kırarak, sanattan anlayan ve sanat destekleyicisi kişi modelini, seçkin sanat tüketicisi olarak ortak paydada buluşturma misyonunu ortaya koyar. “Sanat eğitimi, genel eğitimin önemli bir parçası olarak kabul edilir. Ancak, sanatın bir özgürlük ve bireysel yaratıcılık olgusu olduğunu dikkate alırsak, sanat eğitiminin kendine özgü çok özel yasalarının ve ilkelerinin varlığını da kabul etmek zorundayız (...). Bu nedenle, sanat eğitiminin eğitim dizgesi içerisindeki yerinin çok iyi belirlenmesi gerekiyor.(Gençaydın, 1990:44).

Zaman içinde başlangıç noktasına göre daha karmaşık, ayırıcı ve hızla değişmekte olan günümüz sanat etkinlikleri, teknoloji ve iletişimdeki baş döndürücü gelişmeleri de kullanarak, insanların ilgisini ticari, sosyal ve politik amaçlar doğrultusunda yönlendirmek için görsel imaj bombardımanı altında bırakılmaktadırlar. Bu ifadeden yola çıkarak; sanatın bugününün insanın günlük hayatını etkileyen bir kuvvet olduğunu ve görsel sanatların farklı formlarının insan hayatı içinde yer aldığı gerçeği kendini göstermektedir.

Kurbanov’un “Sanat Eğitimi ve Problemleri Üzerine Düşünceler” adlı makalesinde; kültür tarihinde birçok yetenekli ve geniş dünya görüşüne sahip insanın var olduğunun ancak bunların üniversallik yönündeki geniş ilgi alanlarına olan eğilimlerinin nedenini, sadece eğitim-öğretim veya okul muhiti (ortamı) ile izah etmek mümkün olmadığını belirtmektedir. Böyle bir ilginin çoğu zaman aileden, çocuğun yakınlarından ya da içerisinde bulunduğu sosyo-kültürel ortamdan kaynaklandığını belirtmektedir. Bu durumun tesadüfi olmadığını, bazen okul sürecinde kendisini yeterince aktif bir şekilde ifade edemeyen bir öğrencinin ileride çeşitli faaliyet alanlarında başarılarına imza atabilmesine tanık olabildiğini belirtmiştir.

Monoton, ezberciliğe dayalı eğitim-öğretim süreci, yetenekli ve bireysel özellikleri ile ayrılan çocuklarımızı okullardan soğutabileceğini vurgulanmıştır. Dünyanın birçok bilim ve sanat adamı eğitim sisteminin daha çok rasyonel, statik, ezberciliğe, tüketim psikolojisine dayanan prensiplerini eleştirmekle birlikte burada duygusallığın, sanatsallığın ve estetiğin istenilen seviyede olmamasından dolayı kendi endişelerini dile getirmekten çekinmediklerinin görüldüğü, dolayısıyla bu durumun, sanat eğitiminin bu denli sığlaşmasının tesadüf olmadığının kanıtı olduğunu betimlemiştir.

Yine Kırıçoğlu'na göre; yapılan araştırmalarda sanat duyuları arındıran, duysal deneyimlerle anlamayı sağlayan bir alandır. Nasıl her bilgi edinme biçimi kendine özgü bilgi edinme formları kullanılıyorsa yine her bilgi alanı kendi anlatım biçimiyle ortaya çıkıyorsa görsel sanatlar da kendi bilgi edinme biçimlerini ve bu edindiği bilgiyi farklı biçimlerde anlatma yolları ile ortaya çıkmaktadır. “Eğer eğitim sayısal ya da sözel gibi salt tek yanlı bilgi edinme ve anlatım yolları üzerine yoğunlaşır ve öteki simgesel anlatım ve yaratma alanlarını görmezden gelirse, öğrencinin öteki ussal etkinlik alanlarını keşfetme, o alanlarda yaratma ve deneyim kazanma olanaklarını sınırlamış olacaklardır. (Eisner,1994; Kırıçoğlu,2005).

Kurbanov' un aynı adlı makalesinde aşağıda geçen örnek olay durumu somutlar niteliktedir. Ona göre;

Okullarımızın cazip olmaması ile ilgili böyle bir endişeyi vaktiyle ünlü filozof, pedagog, sanat felsefesi üzerine değerli bir kitabın (Turgut, 1993) yazarı Prof. Dr. İhsan Turgut da ifade etmiştir. İhsan bey “Yedi yıl resim, müzik okudum, bende bir güzel sanatlar zevki uyanmadı. Resim yapmıyorum, bir alet çalmıyorum. Yedi yıl beden eğitimi gördüm. Spor yapma zevkini alamadım. Bir oyun ya da yüzme öğrenemedim. Hâlâ yüzemiyorum. Gelişmiş ülkelerin okullarında, özellikle ilk ve ortaokullarda en önemli dersler resim, müzik ve spordur. Bunlar bizim okullarda ders bile sayılmaz. Veliler o derslerle hiç ilgilenmezler. Bu dersler Anadolu liseleri sınavlarında çıkmıyor(...) şeklinde itiraf ediyor. (Turgut, 1993: 89; Kurbanov,2010).

Nitekim sanatın bir disiplin olduğunu ve diğer disiplinlerde olduğu gibi sorun çözme ve yargıya varma gibi işlemleri kendi olanakları nispetinde ve kendi ölçekleriyle değerlendirme yetisine sahip olduğunun farkındalığının uyandırılması

yoluyla sanatın us dışı, tinsellikten uzak bir alan olarak kodlanmasını engellenir. Bunun elde edilmesi ise ancak ve ancak sanat eğitiminin formal eğitim sistemi içerisinde sağlam bir kurumsal temellere dayandırılmasıyla sağlanır. “Sanat eğitiminin kendine özgü, açıklıkla ortaya konabilen, inandırıcı ve sürekliliği olan bir bilgi kuramına dayalı gerekçeye gereksinimi vardır. Eğer bunu yapmazsa, bir başka deyişle, sanat eğitimi bilmeye değer bilgi ve deneyim sağlayan bir alan olarak kabul görmezse okullarda program dışı, az önemli bir alan olarak görülmeye devam edecektir.”(Siegesmund, 1998)

Eğitim kurumlarımızda kuru bilgiler yüklenen, kürsü sıra ilişkisinden öteye geçmeyen yaklaşımlar aşılıp, iletişim boyutlarının yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir. Yaşamla bağ kurabilen, sorgulayabilen, analiz ve sentez yapabilen davranışların kazandırılması çok yönlü düşünme alışkanlığını da edindirecektir. Yaşamın her devresinde insanın karşısına çıkan sorunların çok iyi örgütlenmiş bir tasarımcılar süzgecinden geçmediği sürece sağlıklı çözüme ulaşılamayacağına gerçeklerini bugün yaşamaktayız. Şekiller ve renkler dünyasında yola çıkan insanımıza şekillerin dilini öğretmek veya en azından farkına vardırarak ne denli kayıplara uğradığımızı, içinde bulunduğumuz toplum yapısına baktığımızda görmektediriz. Yapılan her şeyin çoğunlukla çirkin ve işlemez durumda olması bunu kanıtlamaktadır. (Haliçınarlı, 1998:7)

4.2. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Sanat Eğitiminde Nitelik ve Nicelik Çatışması Nasıl Gerçekleşmektedir?”

Toplumun yeniden yapılandırılmasına odaklanan ‘sanat aracılığıyla eğitim’ kuramında temel alınan tinsel etkinlik, yaratıcılık ve hazzla yönelik olma gibi unsurların uygulamalara bütüncül olarak yansımaları beklenmektedir. Bu kurama göre sanat eğitimi, ne yalnız toplumsal içerikli sosyal iletişimi sağlayan başına buyruk bir dışavurum aracı, ne salt belirli bir içerikten oluşan sonuçları ve sınırları kesin kurallı, katı bir disiplindir ne de herhangi bir ders veya derslerin destekleyicisidir. Sanat eğitiminin kapsamının ‘ne olduğu’ daha da önemlisi ‘neler olmadığı’ sorusuna doğru cevap ancak sanat derslerinin öteki konu alanları yanında programlarda yer almasının gerekçelerini doğru saptamakla gerçekleşecektir. Bu sayede sanat eğitimi boş vakit geçirme dersi gibi ikinci sınıf, yama ya da destek dersi gibi konumlandırılmaktan

sıyrılacaktır. Sanat eğitiminin tarihsel konjonktürüne baktığımızda mevcut istikrarsızlığın temel faktörünün dersin amaç belirlemede yaşadığı belirsizliktir. Sanat eğitiminde yaklaşıma yönelik nitelik ayrımı şöyledir;

- Sanatı eğitimi bir araç olarak gören yaklaşım.
- Sanatı eğitimi bir amaç olarak gören yaklaşım.

a) Sanatı Eğitimi Bir Araç Olarak Gören Yaklaşım Nedir?

Sanat eğitiminde amaçlar diğer disiplinlerden farklı olarak bulunduğu ortamın mevcut havasına göre belirlenir. Bu durum, güncel toplumsal gereksinimlerden doğan tutum davranışlardan tutun, tek tek birey bazında alınan tavırlara kadar geniş bir yelpazeyi içerir.

Sanat eğitimi çocuğa, gence özgür anlatım olanağı sağlar dendiğinde sanat eğitiminin amacını belirleyen çocuk ve çocuğun gereksinimleridir. 19. Yüzyılda Resim-İş derslerinin amacını belirleyen ‘endüstridir’. Yaratıcı davranışın geliştirilmesinde etmen, eğitim ve eğitimin gereksinimleridir. Dengeli kişi ve dolayısıyla dengeli toplum oluşmasında ise toplumsal gereksinimler amaç belirlemede baskın rol oynar. “ sanatsal bilgi ve deneyimin kazandırılmasının, kişide kimi becerilerin geliştirilmesinin amaçlandığı bir sanat eğitimi görüşünde belirleyici ise sanat ya da sanat dersleridir. (Kırıçoğlu, 2005:45).

Sanat eğitiminin sadece araç olarak nitelendirildiği yaklaşım, sanat eğitiminin bir çeşit hobi destek dersi gibi kodlanması sonucunu doğurmaktadır. Nitekim sanat derslerine karşı genel tavrın, çocuğun kaba motor hareketlerini geliştireceği resim dersi; eğlenceli vakitler geçireceği çalıp oynayacağı müzik dersi; fıkra anlatacağı edebiyat dersi olarak algılanmanın ötesine gidemeyeceği aşıkârdır. Genel eğitim dizgesi içinde bu amaçların da önemsinmesi gerekmektedir fakat dikkat edilmesi gerekenin bu edimlerin hepsinin duygusal ağırlıklı, ussallıktan uzak olup düşünsel içerik ve zihinsel yetkinlik gerektirmemesidir. Dolayısıyla rasyonel bilginin, pozitivist tavrın yüceltildiği sistemlerde sanat eğitiminin, genel eğitim programlarının süsü olmanın ötesine gidememesinin mutlak sonucudur.

Sanatın araç olarak amaç edilmesine yönelik oluşacak olumsuzlukları başında; sanat eğitiminin işlev belirleyici yönüyle görev alacağı sayısız alanın var olmasıdır. Dolayısıyla bu derslerden hangisine öncelik verilmesi gerektiği konusu bir çeşit belirsizlik oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra her alan ayrı ayrı değişimi ve gelişimi sanat eğitimi kendine göre şekillendireceğinden ana amaçlar yine değişime uğrayacaktır. Nitekim bu ve benzeri tavırlar sayesinde sanat eğitim hasarlı eksik ve aksak olarak sözde varlığını sürdürecektir. Bu anlayışın temelinde ‘sanatla eğitim’in aksine ‘eğitimde sanat’ düsturu yatmaktadır. Sonuç olarak sözde sanat eğitimi almış gençlerden beklenen kazanımların aksine “ ana renkler ve ara renkleri ayırt edemeyen, Rodin’i yazar sanıp Gioconda’ yı hiç görmemiş fakat Mona Lisa’ yı çok iyi bilen” hali hazırda kültürel eksikliğinde eklendiğinde sanatın iki farklı tanımını bile yapamayacak düzeyde sanat eğitimi almış genç nesiller yetiştirilmektedir.

Sanat eğitiminde amaçlanan, sanatçı yetiştirmeye yönelik eğitim değil, bireyin sanat yoluyla eğitimi, yani bireyin estetik eğitimidir. Dolayısıyla sanat eğitimi insanın yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmasına yardımcı olacak şartları hazırlayan ve bireyin kişilik kazanmasını amaçlayan bir etkinlik olmalıdır.

b) Sanatı Eğitimi Bir Amaç Olarak Gören Yaklaşım Nedir?”

Bu yaklaşımda ise sanatın temel eğitim programlarında yer alması gerekliliği mutlak olarak savunulur. Fakat burada çıkış noktası eğitimin çocuğa kazandıracağı değerler ve bu bağlamda çocuğun ve toplumun gereksinimlerini sanat yoluyla sağlamak amacı taşıyan dolaylı sanat eğitimi değil, doğrudan sanat eğitimidir. Sanat eğitiminin amaçları sanatın kendinden kaynaklanan değerlerinin kişinin kültürel gereksinimine katkısı yönünde saptanmalıdır.

Bu doğrultuda tezimizin devam eden bölümlerinde bizimde önemle vurgulayacağımız, Kırıçoğlu’nun doğrudan sanat eğitimi amaç olarak gören yaklaşım tespitlerine yer vermemiz yerinde olacaktır. Buna göre; (Kırıçoğlu, 2005: 48-50).

1. Sanata ilişkin en önemli özellik anlatımıdır. Kişinin çok öznel iç görüşü, imgeleri, düşünceleri ve duyguları sanat ile görselleşir. Bu çok özel dünyanın dışı dönüşmesi, bir başka deyişle anlatımı; başkalarının bu anlamda anlatımının anlaşılması insan için bir gereksinimdir. Hangi sanat formu olursa olsun yaratma eylemi anlatılmak isteneni izleyiciye iletme amacı güder. Bu aynı zamanda üretilen aracılığı ile anlatımların paylaşılma istenmesidir. Öyle ise sanat eğitimi çocuğa ve gence sanat aracılığı ile iletişim kurma olanağı verir.
2. Sanatsal anlatımı, onun özel dilini kullanmayı öğrenen kişi, aynı zamanda bu dil yardımıyla geçmiş ve çağdaş sanat yapıtlarına değer yargısıyla ulaşabilir. Gördüğü yapıtları niteliksel olarak ayırır. Sanatın insana kazandırdığı bu niteliksel zenginlik, değerlerle düşünme gücü her yapıt incelemede biraz daha gelişir. Buna görsel duyarlılık ya da görsel okuryazarlık denebilir. Sanat eğitimi kişiye görsel okur-yazarlık kazandırır.
3. Çevremizi saran yalnız doğa ve sanat yapıtları değildir. İnsana renk, biçim çizgi, doku, uzam gibi değerlerle ulaşılan daha pek çok nesne bu ortamda yer alır. Bunların kimisi sanat yapıtı olarak nitelendirilirken bir kısmı da estetik açıdan değerlendirilmeye alınır. Ancak, sanat değildir. Sanat eğitiminin bir başka işlevi de sanat yapıtlarına olduğu kadar çevreye ve her türlü görsel nesneye bir başka boyutta estetik ölçülerle ulaşmayı sağlamaktır. Bu, sanat yapıtlarından seri üretime, tanıtımdan paketlemeye, mimarlık yapıtlarından çevre düzenine, televizyondan sinemaya, iç dekorasyondan giyime kadar her şey, kendi özel oluşumları içinde sanat olarak ya da sanat gibi değerlendirilmeye, yaklaşmak demektir. (...). Sanat eğitimi kişiye, niteliksel ayırmaya yönelik eleştirel düşünme kazandırır.
4. Değerlerle düşünmeyi, nitelikleri ayırmayı öğrenen kişinin estetik açıdan bakış ve görüş alanı genişler. Beğenileri, tek boyutta kalan, yalnız kendi bildikleri ve sevdiklerini güzel sayan insanlar yerine geniş düşünen insanlar

yetiştirmek sanat eğitiminin amaçları içinde yer alır. İçinde yaşanılan kültüre, öteki kültürlere, geçmişe ve çağdaşa aynı değerlerde ilgi ve sevgiyle yaklaşım gelişmiş bu görsel yetiye ve geniş anlamda sanatsal düşünmeye bağlıdır. Her yeniliğe kapalı uslar yerine, her yeniliğe açık bireyler yetiştirmek bu yolla olur. Sanat salt duygu, dşn ve imgelerin grlen formlara dönüştürülmesi değildir. Kişiye kazandırdığı eleştirel gözde zamanla insanın yapabileceklerine (gizil gücüne) sonsuz deneyim olanağı veren bir alandır. Sanatta sürekli araştırılan, sürekli yenilenen bir yaratıcı süreç yaşanır. Bu sanatçı duyarlığının yaratıcı serüveni hiç bitmez, aksine artarak sürer. Picasso'nun bir resminde izlenen bu araştırıcı süreç, aynı zamanda sanatçının bir yaşam boyu bir yapıttan öteki yapıta geçerek sergilediği yaratıcı bir serüvendir.

5. Kişinin sanat aracılığı ile öğrendiği bu özel dil, üretirken kazandığı yaratıcı davranış, öğrendiği bütünlüğü yaratma yetisi ve izlerken elde ettiği eleştirel tavır sonuçta ona ayrıcalıklı bir göz kazandırır. Bu göz sanatın içerdiği bütün değerlere ve anlamlara açılan bir penceredir. Toplumsal eleştiriye Neşet Günal'ın fırçasından izlemek, rengin zenginliğine, biçimin sonsuz olanaklarına Turani'nin resmiyle girmek, Mürşide İçmeli'nin gravürlerinde insanın dingin görünümü altında acılı serüvenini yaşamak hep sanatın kişiye sağladığı bu gören göz sayesinde olur. Sanatçının görsel mecazlar ve değerler aracılığı ile tüketicie sunduğu ileti aynı yetiye sahip göz ile czlr. Böylece sanatsal boyutta topluma değer yargısıyla ve de toplumsal bir kritik olarak yaklaşım yeteneği kazanılır.
6. Sanatın kişiye kazandırdığı bir başka boyutta yaratıcı eylemin değeri yine kendinden kaynaklanan mutluluk duyusudur. Bu gerçekte Freud'cu yaklaşımda izlenen, sanatın dışavurum yolu ile kişiye sağladığı rahatlığın verdiği haz değildir. Böyle olmuş olsaydı bu haz bir kez elde edildi mi, yaratıcı eylemin de tamamlanması gerekirdi. Oysa, sanatçı çoğu kez sancılı geçen bu yaratıcı serüvenini hemen hemen kesintisiz sürdürür. Öyle ise bu

7. mutluluk, örneği okul öncesi çocukta çok belirgin bir biçimde görülen işin kendinden kaynaklanan bir mutluluktur. Buna ödülü işin kendisi olan mutluluk da denebilir. Çalışırken sanatçının bedensel ve ussal çok yoğun bir çaba içinde olduğu bir gerçektir. Çalışma sırasında sanatçının pek de mutlu olduğu söylenemez. Ancak, ne sonuçta elde edilecek parasal kazanç, ne de şu ya da bunun etkisi onun sanat yapmasına engeldir. O zamanını, emeğini ve bütün harcayarak ürettiği zaman mutludur.
8. Sanat bir kültür varlığıdır. Sanatı eleştirel bir gözle algılayıp değerlendirmeyi öğrenen çocuk, bu yapıtları tarihsel süreç içinde yerine koymayı da öğrenmelidir. Bu yolla her çağın, her ülkenin sanat yapıtlarına, kültürel varlıklarına geniş bir perspektif içinde yaklaşır. Kısaca tarihini öğrenir. Bunu yaparken gerçek yapıt görme müzelere gitme alışkanlığı kazanır. Çok ve gerçek sanat yapıtı görme, bu yapıtlardaki değerleri özümseme kişide bir değer birikimi sağlar. Bu birikim yeni yapıtlar olarak yaratıcı kişilerce geleceğe aktarılır.
9. Sanat bir yaratıcı süreç olarak kişiyi özgür düşünmeye, özgür çalışmaya ve yaratmaya götürür. Bu özelliği ile onda birey olma bilinci yaratır. Üreten, seçen beğenen kişi aynı zamanda içinde yaşadığı toplumun bir üyesidir. Bu yolla toplumun içinde kendine, çevresine yabancılaşmaktan kurtulur. Bu işleviyle sanat, kültürel ve toplumsal gelişmede katılımcı kişiler yetişmesinde önemli rol üstlenir.

Söz konusu sanat eğitimi olduğunda bilim ve sanatın koordinasyonu zorunludur. Her iki olgunun da temel amaçlarında yaşama hizmet etmek yatmaktadır. Bunun yanı sıra her ikisinde bağımsız değişkenin insandır. Nihai sonuç olarak, dilleri farklı olsa da söylemleri ortaktır. Sanat duygu yönüyle yeteneği eğitirken tüm yapıp etme sürecinin düşünsel bir süreç olması nedeniyle zekayı da geliştirir. Dolayısıyla sanat eğitimi bireyin düşünce, duygu ve izlenirlerini aktarabilmede yeteneklerini ve yaratıcılık gücünü estetik bir düzeyde anlatabilme çabasıdır. Dolayısıyla

imgelemdeki tasarım biçimlenir, derinleşir, anlamı genişler böylece zihne dayalı tüm yetiler gelişir. Sanat eğitimi tüm ifade tarzlarını kapsar. Şunu belirtmeliyiz ki çocukta yaratıcı süreci aktif rol oynadığı ve gelişip ilerleyeceği en müstakil alan sanat eğitimidir. Bu nedenle sanat eğitimi sıradan bir ders olarak algılanmasının tam aksine, genel ve tümel eğitim için de yer alması zaruri bir ihtiyaçtır.

Sanat bilim temelde sanatı bilimsel yolla irdelemeyi, incelemeyi amaçlar. Fakat bu amaç, insanı tamamen yok etmeden gerçekleştirilebilir ancak. Sanat ürünün kendini merkeze alan, sanatın öznelarını en arka plana itmeye gayret gösteren sanat felsefesi bile ontolojik estetikteki “bir sanatçısı var mı” ya “değer” ya da “yargı” gibi sorgulamalarında, sanat ontolojisindeki “bireysel” veya “evrensel idea” gibi saptamalarında ister istemez insanı, hem kültürel bir varlık olarak, hem de pisişik bir var olan olarak ele almakta, hatta ön plana çıkartmaktadır. (Erinç, 1998:3).

Sanat eğitiminin baş amaçlarından biri, görmeyi, işitmeyi, dokunmayı, tat almayı öğretmektedir. Çevresini hakkıyla algılayıp onu biçimlendirmeye yönelmek için bu gerekli ilk koşuldur. Yalnızca bakmak değil, ‘görmek’ yalnızca duymak değil ‘işitmek’ yalnızca ellerle yoklamak değil ‘ dokunulanı duyumsamak’ yaratıcılık için gerekli ilk aşamadır. (San, 2004:25).

4.3. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Sanat Eğitiminin Uygulama Tavrına Yönelik Sorunlar Nelerdir?”

Bu bölümde sanat eğitiminin uygulanmasına yönelik sorunları yetkinlik ve kimlik sorunu, üslup ve ifade sorunu, eleştiri sorunu, kopya ve özgünlük sorunu, algı yanılması ve kitsch sorunu şeklinde gruplayarak her problemi kendi içinde tartışıp uygulamada durumuna değinmek suretiyle resmi belgelere (Görsel Sanatlar Dersi Günlük Plan) örneklerindeki temel beceriler ve kazanımlarla ilişkilendirerek irdelemeye çalışacağız.

4.4. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Yetkinlik ve kimlik Sorunu Neden Kaynaklanmaktadır?”

Bu başlık altında değineceğimiz olgu, ‘yeterli olma güdüsü’ dür. Yetkinlik, karşılaştırma yetimize bağlı seçme işlemiyle başlayan bir güdüleyicidir. Bu bağlamda yetkinlik kazandırma probleminin aşılması ancak ‘yeterli olma güdüsü’ nün kazandırılmasıyla sağlanacağı, savı üzerine tartışacağız. Demir ve Acar’ın sosyal bilimler sözlüğünde bu olgu: “Kişinin çevresiyle etkileşimini mümkün kılacak becerileri geliştirme ve aynı zamanda sahip olduğu gizil güçlerini kullanma güdüsü” (Demir, Acar 1992: 386). olarak tanımlamaktadır.

Sanatçı eğitimi almış kişi potansiyeli ve fizyolojik yetisiyle tinsel dünyasının ürününü yorumlayacağı malzeme ve tekniği çok iyi bağdaştıran kişidir. Dolayısıyla sanatçı nesnelerin estetik boyutlarını kavrayabilen, kurgulayabilen ve duyabilen özel insandır. Bir diğer ifadeyle sanatçı, girişimci ruhu aktif olan bireydir.

Sanat salt duygu, düşünüyü ve imgelerin görülen formlara dönüştürülmesi değildir. Kişiyi kazandırdığı eleştirel göz de zamanda insanın yapabileceklerine (gizil gücüne) sonsuz deneyim olanağı veren bir alandır. Sanatta sürekli araştırılan, sürekli yenilenen bir yaratıcı süreç yaşanır. Bu sanatçı duyarlılığının yaratıcı serüveni hiç bitmez, aksine artarak sürer. Picasso’nun bir resminde izlenen bu araştırıcı süreç, aynı zamanda sanatçının bir yaşam boyu bir yapıttan öteki yapıta geçerek sergilediği yaratıcı bir serüvendir. (Kırıçoğlu, 2005:50)

Resim - 1 Picasso, “Guernica”, 349x776 cm ,(1937)

Resim psikolojik bir boşalmanın ve ruhsal sağaltımın araçlarından biridir. Dolayısıyla ruhsal bunalımlar çoğu kez bireysel bir eylem olarak, sanatın plastik diline aktararak çözümlenir. Sanatçının tinsel dünyasının resimsel ifadesinde söz konusu olan şey, günlük yaşam içinde sürdürdüğü alışılmış salt davranış ve yaşam kişiliği değildir. Burada sözü edilen sanatçı kişiliğidir. Yani sanatçının oluşturduğu yapıt üzerindeki etkinliğinin öncesi ve sonrasındaki tinsel süreçtir. Aslında sanatçının insan yanı ile sanatçı kişiliği arasında çok büyük farklılık yoktur. Ortak paydaları insan olması nedeniyle ikisi iç içe girmiştir. Ancak bireyin sanatçı yanı günlük insan yanından ağır basar. Bir sanatçının sanatçı kişiliği ne denli büyükse, günlük yaşamda içinde bulunduğu koşullardan kendini ne denli soyutlamış olursa ortaya koyduğu yapıt da o denli önemli olur.

Resim -2 Goya, “Kurşuna Dizilenler” 268 x 347cm, (1814)

Sanatçının kişiliğinin bu iki ayrı yanı kimi zaman çelişmelerle kimi zamanda tam bir uyum içinde olur. Bu değişimi etkileyen en önemli faktör, sanatçının içinde yaşadığı toplumsal koşullardır. Çünkü sanatçının gerek günlük yaşamındaki benliği

gerekse lirik şiirsel şekildeki ikinci kişiliği, toplumsal çevrede bu çevrenin kendi karakteristik yaşam ve düşünce yapısı içinde ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla her sanatçı yapıtlarında kendi düşüncelerini, duyarlılığını, kendi kişisel manevi yaşamını ifade eder. Toplumsal yaşam sanatçıyı öylesine kuşatır ki, bilerek ya da bilmeden kendi kişisel fikrini ifade etmeye çalıştığı zaman bile toplumsal önemi olan şeyleri ifade etmiş olur. Tıpkı Goya'nın eserlerinde görüldüğü gibi. (Bkz. Resim - 4.5.2.).

Goya, yaşadığı bunalımların şiddetiyle ruhu kavrulurken, Alba Düşesi ile ilişkisinin ortaya çıkması ve Fransız askerlerinin İspanya'yı işgal etmesi sonucu yeni ruhsal tramvalar geçirdi. Her ıspanyolu olduğu gibi savaştan sonra çıkan açlık ve sıkıntılar Goya'yı da etkiledi. Reforma, aydınlanmaya ve İspanya'ya olan bağlılıklar çıkmaza girdi. Vatanseverlerin merhametsizce kendilerini korumaları ,en az Fransızların vahşeti kadar onu şaşırtıyordu. Cesaret ve vatanseverlikte aynı derece ümitsiz ve acınacak durumdaydı. Şiddet ve kötülük bir o kadar dehşet vericidir. Bir yandan Napoleon savaşlarındaki kurbanların acılarını yüreğinde duyarak resmederken, öte yandan bir saray ressamı olarak Joseph Bonaparte'in adamlarına hizmet vermek zorundadır. Goya, bir saray ressamıydı ama günümüzde Goya'yı, saray resimlerinden çok savaşın acımasızlığını anlatan "2 Mayıs" ve "İsyancıların Kurşuna Dizilenler-3 Mayıs" adlı yapıtlarıyla tanırız. (Başar, 2006: 52).

Bir düşüncenin sanatsal anlatım gücüne erişmesi ve sanat yapıtı olarak ete kemiğe bürünmesi, bu yapıtın ardındaki sanatsal düşüncenin anlaşılmasını da beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla bir sanat yapıtının anlaşılması onun varoluş düşüncesinin kavranmasında yatar. Bu 'birlikte-bütünlük' ancak sağlıklı bir eğitim ve etkinlik süreci geçirmekle ilintilidir. Çünkü sanat objesiyle ilişkiye geçememiş, sanatsal olana ilişkin aşinalığa erişememiş, estetik öznenin (süje), sanat yapıtı (obje) karşısında beklenen estetik-bilimsel tavrı göstermesi mümkün değildir.

Sanatçı kişiliğinin yapısını, bir ölçüde ise tarzını gösteren bazı potansiyel özellikler görülür. Bu özellikler sanatçının ürettiği sanat yapıtlarının nitelikleri konusunda bize bilgi verebilir. Bunlardan birincisi sanatçının bilgi birikimi yani kuramsal potansiyelidir. Diğer psikolojik (ruhsal) ve sosyolojik (dinsel, etik, siyasal, kültürel) boyutu, bir diğeri ise, sanatçının yaratıcı potansiyelini belirleyen yetkin, üretken, yapıcı bir şekilde iş yapabilme gücünü gösterir. Ayrıca bunların dışında iletişim faktörü de, (toplumsal-çevresel) iletişim kurabilme becerisi anlamında sanatçı kişiliğinin bir yönü olan sanat anlayışı, sanatçının yapıtının hayata geçirilmesinde rol oynayan önemli bir faktördür. Sanatçının sanat anlayışı, tarzı (ressam, şair, müzisyen) yaşadığı çağa, ülkesinin

özelliklerine, çevresel ve kişisel olarak bir anlayışı, tarzı alabileceği bir topluluğun da sanat anlayışı olabilir. (Artut, 2002 :27).

Sanatçı özgür ve bilimsel bir kimliğe sahiptir. Sürekli yeni bilgiler, etkiler, duyu ve duyumlara açık ve donanımlı olmalıdır. Çünkü sanatçı hayatı yaşayarak düşünüp düşünerek yaşamalıdır. “ Bu yapısıyla sanat, dengeleri altüst olmuş bir dünyada, teknolojinin içimize sindirilmesi, doğayla yani ben’le (içle) dengeler kurmanın araçlarından biridir. Bu etkinlikte sanatçı “ Neden yaratıyorum?” sorusunu kendisine sıkça sormalı. Eğer gerçekten yaratıyorsa. Bilinen biçimleri sıradan bir beğeni içinde tekrarlamıyorsa.” (Karayağmurlar 2007: 3).

Durak “Cahit Sıtkı Tarancı ve Poetika” adlı makalesinde yetkinliğe şöyle değinir;

“İnsanın güzele yönelmesinin, güzeli sahiplenmesinin ardında ‘en yetkin’lik güdüsü bulunmaktadır. Bu güdü, artı ve eksi görünüşüyle aşağılık duygusu ya da üstünlük duygusu olarak adlandırılabilir. Ve bu iki duygu tek bir güdü olarak ele alınabilir. Bu ikilemli güdü insanın temel niteliklerindendir. Doğanın armağanı olarak düşünülebilir. Doğanın insanla karşılaştırıldığında ölçüsüz büyüklüğü, insanı etkilemiştir, her an etkilemektedir. Böyle görkemli bir evren karşısında ne yaparsa yapsın zavallılığından kurtulamayan insan, kendi ötesine geçerek kendini gerçekleştirme kiplerinde gezinir ve kendini bu kiplerden birinde gerçekleştirebildiği oranda mutlu olur. Ancak insan hangi eylem ve edimi gerçekleştirirse gerçekleştirsün yaptığı, kendi alanında ne denli yetkin olursa olsun, içindeki yetkinsizlik tamamlanmamışlık, eksiklik duygusunu bir türlü dindiremez. Bu yüzden Sisifos söylemi insanı iyi temsil eder. Şunu da belirtmek gerek. Aykırılıkların bir aradalığı yeni bir dünya anlayışı değildir. Ama sanat söz konusu olduğunda, sanatçının; doyumsuzluğu, yetinmezliği ruhsal bir olumsuzluk görünümünden sanatsal üretime, yetkin olana yönelişiyle, tamlığı hissettirmesiyle olumlu bir görünüş edinir.” (Durak: 9).

Sanatçı sanat objesine kodladığı mesajın hedefini ve estetik yoğunluğunu iyi saptamak zorundadır. Estetik unsurdan uzaklık; verici durumda olan sanatçı ile alıcı durumda olan izleyici arasındaki iletişime set çeker. Sanatçı, tinsel bütünlükte elde ettiği bilgiyi kodlarken kendi potansiyelini hesaplayacağı gibi alıcının görme ve algılama kapasitesini de hesaba katmalıdır. Bu bakımdan sanatçı, bilgisini biçimlendirmeyi iyi bilen, bilişsel süreçleri (id, ego, süper ego) tanıyan yetkin kişidir. Bu manada sanatsal yaratının bilinçli bir iş olduğu ortadadır.

“Yaratıcılığı eldeki güzel olarak benimserseniz, kurallaşmış güzelin günümüzün koşullarıyla uyum göstermesi söz konusu olamaz. Yeni güzel nesneden kurtularak, davranışa dönüşen bir nitelik taşımaya başlar. Bu davranışlar gelişmenin hızına ayak uyduracak özsel değişimi de göstermek ve yeni biçimler kazanmak zorundadır. Picabia’ nın değişimiyle “ temiz kalmak düşüncelerin sıkça değişmesine bağlıdır.” Yeni sanatta sunulanların bu hızlı değişiminin, estetik kavrayışı da değiştirdiğini söyleyebiliriz. Duchamp’ ın deyişiyse “Resim görsel olmamalı, retinaya yönelmemeli, beynin gri hücrelerinin ve entelektüel ilginin de dikkatini çekmelidir.” (Karayağmurlar 2007: 3).

a) İlköğretim 4-8.sınıflar görsel sanatlar dersi günlük planları dikkate alınarak yetkinlik ve kimlik sorununun uygulamada ele alınışı nasıldır?”

Çevremizi saran yalnız doğa ve sanat yapıtları değildir. İnsana renk, biçim çizgi, doku, uzam gibi değerlerle ulaşılan daha pek çok nesne bu ortamda yer alır. Bunların kimisi sanat yapıtı olarak nitelendirilirken bir kısmı da estetik açıdan değerlendirilmeye alınır. Ancak, sanat değildir. Sanat eğitiminin bir başka işlevi de sanat yapıtlarına olduğu kadar çevreye ve her türlü görsel nesneye bir başka boyutta estetik ölçülerle ulaşmayı sağlamaktır. Bu, sanat yapıtlarından seri üretime, tanıtımdan paketlemeye, mimarlık yapıtlarından çevre düzenine, televizyondan sinemaya, iç dekorasyondan giyime kadar her şey, kendi özel oluşumları içinde sanat olarak ya da sanat gibi değerlendirilmeyle, yaklaşmak demektir (...) Sanat eğitimi kişiye, niteliksel ayımsamaya yönelik eleştirel düşünme kazandırır.(Kırısoğlu, 2005:48-50). Bu bağlamda aşağıda okul programlarındaki uygulama örneklerine bakarak yetkinlik sorununun çözümüne yönelik beklenen kazanımlar doğrultusunda hazırlanan günlük planlara yer vermekteyiz.

(*) Bu yıllık plan, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 351 sayı ve 11.09.2006 tarih ile yayımladığı İlköğretim Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmıştır.

Etkinlik/Konu
Atatürk Takvimi
Atatürk'ün İnsan Sevgisi
26 Ekim – 06 Kasım

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	4/A-B-C-D-E-F
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Araştırma, Millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı olma. Eleştirel düşünme, Yaratıcı düşünme, Sanat aracılığıyla iletişim kurma,
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme, Atatürkçülük.
KAZANIM	3. Bir rengin değerlerini kullanarak resim yapar(G.S.B.) 4. Renklerin duygu ve düşüncelerle ilişkisini tartışır(G.S.B.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder(G.S.B.) 14. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı eserleri izlemekten zevk alır(G.S.B.) 4 Yaşamdaki her varlığın kendine özgü bir güzelliği olduğunu kabul eder.(Atatürkçülük)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, renkli kâğıt, gazete, dergi, eliş kâğıdı, yapıştırıcı. Atatürk Resimleri.
TEKNİKLER	Kolâj Tekniği
YÖNTEMLER	Araştırma, Tartışma, Anlatım, Beyin Fırtınası, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden, Atatürk le ilgili resim, yazı fotoğraf ve Atatürk'ün İnsan sevgisi konusunun araştırılarak gelmeleri istenir.

SÜREÇ

29 Ekim Cumhuriyet Bayramı

Öğretmen tarafından 29 Ekim Cumhuriyet Bayramının önemi açıklanır.

Öğrencilerden Cumhuriyet Yönetimi hakkında konuşmaları istenir.

Öğrenciler Atatürk'ün insan sevgisi konusunda yaptıkları araştırmayı sınıfta paylaşırlar.

Öğretmen, Atatürk'ün; insanları ilgi ve yeteneklerine göre değerlendirdiğini, insana çok yönlü baktığını ve insan sevgisini vurgular.

Öğrenciler getirmiş oldukları Atatürk fotoğraf yazı ve resimlerinden de yararlanarak Atatürk ve İnsan sevisinin anlatıldığı Takvim çalışması yaparlar

Cumhurbaşkanı Atatürk'ün, Ankara Gar'ından Adana'ya uğurlanışı
(29 Mayıs 1938)

Küçük hanımlar, Küçük beyler! Sizler hepiniz geleceğin bir gülü, yıldızı ve ikbal ışığısınız. Memleketi asıl ışığa boğacak olan sizsiniz. Kendinizin ne kadar önemli, değerli olduğunuzu düşünerek ona göre çalışınız. SİZLERDEN ÇOK ŞEYLER BEKLİYORUZ. Mustafa Kemal Atatürk

"Eğer sürekli bir barış isteniyorsa, insan kütlelerinin durumlarını iyileştirecek uluslararası tedbirler alınmalıdır. İnsanlığın tümünün refahı, açlık ve baskının yerine geçmelidir. Dünya vatandaşları haset, ağgözlülük ve kinden uzaklaşacak biçimde eğitilmelidir". Mustafa Kemal Atatürk

Tamamlanan öğrenci Çalışmaları sınıf panosuna asılarak değerlendirilir.

DEĞERLENDİRME

- Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı ve grup çalışmasının gerektirdiği paylaşımın sağlanıp sağlanmadığı değerlendirilir.
- Öğrencilere yaptıkları çalışmalara ilişkin sorular yöneltilir:
 - Gösterilen takvim örneklerinden en çok hangisinden hoşlandınız? Neden?
 - Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?

Tablo -1 “26 Ekim - 06 Kasım” Tarihli Etkinlik Planı

Etkinlik
Güneşin Renkleri
Konu
Düşlerimdeki Yer
26 Ekim – 06 Kasım

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	5/A-B-C-D-E-F
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Görsel okuma, Karar verme, Bilgi teknolojilerini kullanma, Girişimcilik, Sorumluluk alma, Başladığı işi bitirme,
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme.
KAZANIM	4. Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder(G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, suluboya, suluboya fırçası. su, su kabı.
TEKNİKLER	Suluboya Tekniği.
YÖNTEMLER	Araştırma, Anlatım, Beyin Fırtınası, Gezi-Gözlem Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerimizden; 29 Ekim 1923 Cumhuriyetin Kuruluşu, Ülkelerin Yönetim biçimlerini ve Cumhuriyet Yönetimini araştırmaları istenir. Sıcak ve Soğuk renkleri araştırmaları yaz ve kış hangi renkleri kıyafetlerimizde tercih ediyoruz? Neden? Derse araştırma yapmış olarak gelmeleri istenir.

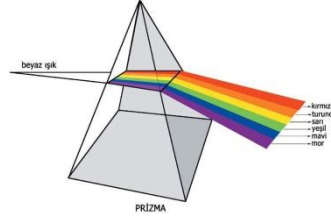
SÜREÇ

Öğrencilerden; 29 Ekim 1923 Cumhuriyetin Kuruluşu, Ülkelerin Yönetim biçimlerini ve Cumhuriyet Yönetimi hakkında yaptıkları araştırmayı sınıfla paylaşmaları istenir.

Öğrencilere, Sıcak ve Soğuk renklerin, yaz ve kış aylarında kıyafetlerimizdeki renk seçimlerimizde, nedenleri açıklanarak,

Suluboya tekniğiyle Düşlerimdeki Yer Konulu çalışma yapmaları sağlanır.

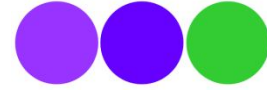
Tamamlanan öğrenci Çalışmaları sınıf panosuna asılarak değerlendirilir.

Renk: Işık kaynadığından çıkan ışığın cisim ve nesnelere çarptıktan sonra yansıyarak görme duyumuzda bıraktığı etkidir.

Kırmızı Turuncu Sarı

Mor Mavi Yeşil.

Sıcak Renkler: Işıksal titreşimi fazla olan, varlıkların ışık alan yerlerinde bulunan, gözümüzü 1. derecede etkileyen, renklerdir. Yaz aylarında sıcak renkleri tercih ederiz. Dünyamızda, çevremizde, sıcak renkler daha azdır.

Soğuk Renkler: Işıksal titreşimleri sıcak renklere göre az olan, varlıkların gölge yerlerinde bulunan, gözümüzü 1. derecede etkileyen, renklerdir. Kış aylarında soğuk renkleri tercih ederiz. Dünyamızda, çevremizde, soğuk renkler daha çoktur. Bunlar,

Etkinlik sonunda öğrencilere “Öz Değerlendirme Formu” dağıtılır.

DEĞERLENDİRME

- Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
- Öğrencilere yaptıkları çalışmalara ilişkin sorular yöneltilir:
 - Gökyüzü, denizler, karalarda daha çok hangi renkler var hiç düşündünüz mü?
 - Dünyamızda daha çok sıcak renkler etkili olsaydı ne olurdu?
 - İnsanlar niçin yaz aylarında sıcak renkleri, kış aylarında soğuk renkleri tercih ederler?
- Öğrencilerin “Öz Değerlendirme Formu” nu doldurmaları sağlanır.

Tablo -2 “26 Ekim - 06 Kasım” Tarihli Etkinlik Plan

Etkinlik
Mutluluk, Hüzün, Hastalık,
Konu
Anılarımız
24 Eylül - 09 Ekim

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	6/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, Yaratıcı düşünme, Kişisel ve sosyal değerlere önem verme, Araştırma.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme, Müze Bilinci.
KAZANIM	1. Nokta ve çizgi etkisini üç boyutlu çalışmalarında kullanır(G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, pastel boya. Sulu Boya, suluboya fırçaları, palet, su, su kabı.
TEKNİKLER	Pastel Boyama Tekniği, Sulu Boya Tekniği
YÖNTEMLER	Anlatım, Uygulamalı Çalışma,
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden renklerin insanlar üzerindeki psikolojik etkilerini araştırmaları ve İnsanların hangi ortamlarda hangi renkleri kullandıklarını gözlemeleri,- sevdikleri rengi ve bu rengin en çok nerede kullanıldığını düşünerek gelmeleri istenir.

SÜREÇ

Çalışmasında yapmış olduğu araştırmada; Renklerin insanlar üzerindeki psikolojik etkisini yansıtmaları istenir...

İnsanlar hüznü olduklarında, bayramlarda, düğünlerde, cenazelerde, matemde ve diğer benzer zamanlardaki kıyafet tercihleri?

Renklerin psikolojik anlamları ve insanlar üzerindeki etkileri açıklanır.

Öğrenciler Mutluluk, hüznü ve hastalıkla ilgili hislerini istediği bir resim tekniğiyle(Pastel Boyama Tekniği, Sulu Boya Tekniği) çalışma yapması sağlanır.

Tamamlanan öğrenci çalışmaları sınıf panosuna asılarak değerlendirilir.

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
3. Öğrencilere yaptıkları çalışmalara ilişkin sorular yöneltilir:
 - a) Kendi renklerinizi Çalışmanızda kullanabildiniz mi?
 - b) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?

Tablo - 3 “24 Eylül - 09 Ekim” Tarihli Etkinlik Planı

Etkinlik
Ben Bir Grafikerim
Konu
Firmamın Amblemi
09 - 26 Kasım

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	7/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	3 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Araştırma, Karar verme, Bilgi teknolojilerini kullanma, Girişimcilik, Eleştirel düşünme, sanat aracılığı ile iletişim kurma, karar verme, görsel okuma, estetik algının geliştirilmesi, estetik bilinç kazanma.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme, Görsel Sanatlar Kültürü.
KAZANIM	2. Nesne ve figürlerin geometrik biçimleri olduğunu algılar. (G.S.B.) 3. Nesne ve figürleri yalın bir anlayışla geometrik biçimlere dönüştürür. (G.S.B.) 6. Kompozisyonlarında renk armonilerinden yararlanır. (G.S.B.) 4. Grafik tasarım ürünlerinde sembol, işaret, renk ve lekelerin işlevlerini ayırt eder. (G.S.K.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, Resim Kalem, Aydınlatıcı, boyalı kalemler.
TEKNİKLER	GRAFİK TASARIM (Amblem Yapımı)
YÖNTEMLER	Araştırma, Soru Cevap, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	"Sadeleştirme" Etkinliğindeki deneyimini de kullanarak meyvecilik veya sebzeçilik üzerine bir firma kurduklarını düşünmeleri ve amblem ve logoyu araştırmaları istenir.

SÜREÇ

Öğretmen, öğrencilere " Bir reklam firmasında grafiker olarak çalıştığınızı hayal ediniz. Müşteriniz sizden gıda firması için bir amblem tasarlamasını istedi. Daha önceden sadeleştirdiğiniz ürünlerden birini seçebilirsiniz. Bu ürünün, firmanın simgesi olacağını, yapılacak olan amblemin kurumun tüm yazışmalarında kullanılacağını (başlıklı (antetli) kâğıt başlıklı kâğıt, zarf vb.) veya kurumu yazılı - görsel basında tanıtacağını, İsteyen öğrenci amblem ve yazı öğelerinin bütünleştirildiği logotyp çalışması da yapabileceğini, Görsel çalışmalarında açık - koyu, sıcak - soğuk gibi zıt renk armonileri çalışmalarında kullanmalarını" Söyleyerek Amblem çalışması yapmalarını ister. Öğrenciler karar verdikleri bir önceki sadeleştirme etkinliği deneyimlerini de kullanarak Amblemi uygulamalı olarak çalışırlar. Amblem-Logotyp Latince kökenli olan amblem ve Logotyp sözcüklerinin dilimizdeki karşılığı simge ve özgün yazıdır. Günümüzde her iki kavram ayrı ayrı anıldığı gibi tek bir sözcük olarak Logo diye de kullanılmaktadır. Amblem, çizgi ve resimle yapılan işaretlerdir. Logotyp ise yazıyla ya da çizgi, resim ve yazıyla yapılan işaretlerdir. Her ikisinde de amaç, adını taşıdığı ürün veya firmayı en özgün biçimde ayırt etmesidir. Amblem ve logotayplar ilgili kurumun çalışma alanını, kişiliğini biçim ve renkleriyle ifade edebilmelidir. Etkinlik sonunda öğrencilere "Etkinlik Değerlendirme Formu" dağıtılır.
--

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı ve grup çalışmasının gerektirdiği paylaşımın sağlanıp sağlanmadığı değerlendirilir. 2. Öğrencilere yaptıkları çalışmalara ilişkin sorular yöneltilir: a) Yapmış olduğunuz Amblem hoşunuza gitti mi? b) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu? c) Açık-koyu, sıcak-soğuk, kontrast (zıt) renk armonisine çalışmalarınızda dikkat ettiniz mi? 3. Öğrencilerin "Etkinlik Değerlendirme Formu" nu doldurmaları sağlanır.
--

Tablo - 4 "09 - 26 Kasım" Tarihli Etkinlik Planı

Etkinlik/ Konu
Aynısından Neler Oldu
Kuşlar, İnsanlar, Çiçekler
19 – 30 Ekim

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	8/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Eleştirel düşünme, sanat aracılığı ile iletişim kurma, karar verme, görsel okuma, estetik algının geliştirilmesi, estetik bilinç kazanma. Sorumluluk alma, Kendini ifade etme, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme, Görsel Sanatlar Kültürü
KAZANIM	2.Görsel çalışmalarında ton derecelendirmeleri ile derinlik etkisi oluşturur. (G.S.B.) 3.Sanatsal düzenleme ilkelerinden yararlanarak özgün kompozisyonlar oluşturur. (G.S.B.) 6. Çizgilerin kişiye özgü olduğunu kavrar. (G.S.B.) 1.Sanatın kendine özgü evrensel bir dili olduğunu kabul eder. (G.S.K.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Kıl, tel, ip, strafor(köpük),çöp şiş, para, mandal, taş, boncuk oyuncak parçaları vb. atık malzemeler, Mukavva, karton, yapıştırıcı.
TEKNİKLER	Heykel, Form-İnşası, Kolaj (Kartonlarla birim tekrarı çalışması)
YÖNTEMLER	Araştırma, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrenciler, ritim, ahenk, derecelenme, denge, birlik vb. tasarım ilkelerini esas alarak, çevrelerindeki merdiven basamakları, halı motifi, vb. tekrar eden birimleri gözlemeleri istenir. Gözlem ve araştırmalarından hareketle kendi araştırdıkları birimlerle oluşturacağı iki ve üç boyutlu çalışma yapmaları istenir.

SÜREÇ

Öğrencilerin; Ritim, ahenk, derecelenme, denge, birlik vb. tasarım ilkelerini esas alarak, çevrelerindeki merdiven basamakları, halı motifi, vb. tekrar eden birimlerden yaptıkları gözlemleri sınıfta paylaşımları istenir? Öğrenciler, Kuş, İnsan ve Çiçek motifini esas alarak, ritim, ahenk, derecelenme, denge, birlik vb. tasarım ilkelerini kullanarak birim motif tekrarlarıyla oluşturacağı iki ve üç boyutlu çalışmalar yapabilirler. Telleri çıkarılmış ahşap mandallardan oluşan birimleri ahşap tutkalıyla birbirine yapıştırarak, çöp şişleri köpük (strafor) parçalarıyla birbirine bağlayarak, kilden para motifleriyle seramik kaplar oluşturarak vb. üç boyutlu modüler çalışmalar oluşturabilir. Renkli atışları şerit kartonlara geçirerek, kartonlardan oluşturdıkları birimleri tekrar ederek vb. iki boyutlu çalışmalar yapabilirler. Leke: Yapılan çalışmalar Etkinlik sonunda sınıfta tüm öğrencilerin katılımıyla eleştirilir. Etkinlik sonunda öğrencilere "Öz Değerlendirme Formu" dağıtılır.
--

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir. 2. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan yola çıkarak araştırma yapıp yapmadıkları sonucuna varılır. 3. Öğrencilerin "Öz Değerlendirme Formu" nu doldurmaları sağlanır.

Tablo - 5 "19 - 30 Ekim" Tarihli Etkinlik Planı

4.5. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Üslup- İfade Sorunu Nedir?”

Üslup bir toplumun ve çağın sanat yapıtlarında ortak olan biçimlendirme, tasarım ilke ve anlayışlarının bütünüdür. Sanatta üslup kavramı, sanat yapıtını oluşturan biçimsel öğelerin sistematik kurgusudur. Üslup bir anlamda sanatçının kendine özgü biçimlendirme ve tasarım anlayışı, bireysel nitelikteki sanat ürünü yaratma tutumudur. Bu noktada üslubun, üsluplaştırma ile karıştırılmaması gerekiyor. Üsluplaştırma; bitki ve hayvanların doğadaki biçimlerinin şematikleştirilip yalınlaştırılarak betimlenmesidir. Üsluplaştırma sonucu ortaya çıkan sanat ürünü doğadaki gerçekliği aynen yansıtmaz ancak onu anımsatır. Bireysel değil toplumsal bir kararın sonucu olması üsluplaştırmanın ana özelliğidir. Yani, bir dönem ve toplumda hangi varlığın hangi biçimde üsluplaştırılacağı konusunda verilen kararlar bireysel nitelikte olamaz tüm ürünler ve sanatçılarda aynı üsluplaştırma biçimi görülür. Savaş zamanında savaşın sanata ve sanatçıya yansımalarının; farklı mekanlarda farklı sanatçılar tarafından benzer temalı resimlerin eş zamanlı yapılması gibi.

Bir bölgenin sanat üslubunu belirleyen etkenler arasında, o bölgedeki öncü üsluplar kadar; iklim, yüzey şekilleri, madenler (ham madde kaynakları), hayvan ve bitki örtüsü, insan ve toplum yapısı, ekolojik denge, jeopolitik konum gibi belirleyici öteki etkenleri de sayabiliriz. Savaşlar ve göç gibi ani ve beklenmedik değişimler dışında her bölgenin içinde bulunduğu konumdan dolayı başlı başına bir üslup kazanabilecekleri kabul edilmektedir.” (Read, 1967: 62-64).

Üslup, sanat eserleri arasındaki ortaklık ya da benzerliklere kişilik kazandırma sürecini kapsar. Sanatçının alanındaki yetkinliği, analiz-sentez gücü ve kişiliği üslubunu oluşturur. Her gerçek sanatçının kendine özgü sanatsal anlayışı vardır. İlgili araç gereçleri kullanım metot ve yöntemlerine ilişkin bu anlayışı sanatçının üslubunu ortaya çıkarır. Örneğinin Gauguin, Cezanne, Van Gogh gibi ünlü sanatçıların hemen hepsi de resimlerinde doğayı işlemişlerdir. Fakat hiç birinin resimlerinde aynı özellikleri aynı etkiyi ve anlamı görmek olası değildir. Çünkü her birinin kendine

özgü bir üslubu olmuştur. Bu üslup bireysel olduğu gibi, bir dönemin veya bir grubun üslubu da olabilir.

İnsan faaliyetlerinin genel tablosu ve anlık görünüşleri zaman zaman belirli bir karakter kazanarak özel biçimler sunar. Bu özelleşme, oluş ve odaklanma, davranış biçimlerini benzerlerinden ayıran, türdeşlerine göre yeni biçimlere sokan bir değişimdir. Günlük konuşmalarımızda; futbol üslubu, konuşma tarzı, hayat üslubu vb. ifadeler, bazı faaliyet alanlarının yeni ve özel biçimler kazandığını anlatmak için başvurulan deyimlerdir. Buna göre, bir iş, bir hareket ya da durumun üslup kazanması için; kendi doğrultusunda yetkinleşmesi, süzülüp denenerek ayıklanması, kısaca özellik kazanması gerekmektedir.” (Mülâyim, 1983: 97)

İnsanın ortaya koyduğu her yapıt gibi sanat yapıtı da biçim ve varoluş özellikleriyle bir ifadeyi somutlaştırır. Sanat yapıtında insanın hissettiği ya da düşündüğü bir realite olarak hakikat somutluk kazanır. Bu bakımdan ifade, görünenden çok görünenin bizde uyandırdığı duygu ve düşüncedir; göstergede gösterilendir denebilir. İnsan duyan ve düşünen canlı bir organizma olarak elbette temas ettiği hakikati dışa yansıtmak ve iletişime geçmek zorundadır. Bu bakımdan belli araçlar yardımıyla ortaya koyduğumuz şeyler bir beğeni yargısı olarak bizi belgeleyecek ve bizi ifade edecektir. “İfade sanat yapıtının dile getirdiği anlam ve hakikatse, üslup da bu anlam ve hakikati ortaya koyuş biçimi olarak anlaşılmalıdır. Diğer bir deyişle ifade içerikte somutlaşan anlamsa, üslup da biçimde somutlaşan anlatım dili ve şeklidir.”(Sakızcı, 2007: 98).

Sanatsal anlamda üslubun karakterize edilmesinde özgünlük ve çaba ön koşuldur. Üslüpsal anlamda bir kimlik kazanmanın yolunu, özentî ve taklîdin dışında aramak gerekir. Sanatta yeni olmak başkalarının karakterize ettiği yapıların değişik türevlerini üretmek veya taklit etmek, belirlenmiş mekanik tekrarlarla değildir. Belki başlangıçta bu durum geçici bir özenme olarak kabul edilebilir. Ancak gerçek sanatçı, üslubunun gerçekleşmesinde kendine özgü olan duygularının, estetiksel birikim ve deneyimlerini kullanarak yapıtının özgün biçimsel yapısını oluşturabilir.(Artut, 2002 :31).

Sonuç olarak, plastik sanatlarda üslup, pekçok belirleyici faktöre rağmen esas olarak bağımsız bir kimlik gösterir. Bütün güçlüğüne ve karmaşıklığına rağmen, üslup dediğimiz anlatım biçimindeki özel durumu karakterize eden iki ana çizgiyi söylece belirleyebiliriz:

Üslup bir bütünlük içindedir; Üslubu oluşturan faktörler, üslup bütünü içine katılınca, ilk yapılarından ayrılarak özel bir fonksiyon kazanırlar. Üslubu oluşturan ve her biri ötekine dönüştürülemeyen bu faktörler, katıldıkları bütün içinde yeni ve özel bir kimliğe bürünürler. Bu yeni birleşme, süzülüp ayıklanma sonunda bir senteze ulaşabilmişse üslup kimliğini kazanır; yapay ve mekanik bir toplanma söz konusu ise eklektik bir karakter belirir. (Mülâyim 1983:112-113) Yani diğer bir ifadeyle kitsch'leşir.

Üslubun gelişmesi organik bir süreç gösterir; başlangıç halindeki bir üslupta netleşme süreci yaklaşınca, yapıyı oluşturan onu ayakta tutan elemanlar toptan nitelik değiştirirler. Gelişme ve yükselme evresinde billurlaşma artar; düşüşle birlikte bulanıklık görülür. Her üslubun zirve noktada gelişme doruğuna varması beklenmez; ani kesilmeler olabilir. Ancak genel olarak üsluplu sanat devrelerinde belirli gelişme basamakları izlenebilir. Üslubun gelişme hızı farklı sanat türlerinde ve bölgelerde aynı ritmi göstermez. (Mülâyim 1983:112-113)

a) “İlköğretim 4-8.sınıflar görsel sanatlar dersi günlük planları dikkate alınarak üslup ve ifade sorununun uygulamada ele alınışı nasıldır?”

Sanatsal anlatımı, onun özel dilini kullanmayı öğrenen kişi, aynı zamanda bu dil yardımıyla geçmiş ve çağdaş sanat yapıtlarına değer yargısıyla ulaşabilir. Gördüğü yapıtları niteliksel olarak ayırır. Sanatın insana kazandırdığı bu niteliksel zenginlik, değerlerle düşünme gücü her yapıt incelemede biraz daha gelişir. Buna görsel duyarlılık ya da görsel okuryazarlık denebilir. Sanat eğitimi kişiye görsel okur-yazarlık kazandırır.(Kırıçoğlu, 2005;48-50). Bu bağlamda aşağıda okul programlarındaki uygulama örneklerine bakarak üslup sorununun çözümüne yönelik beklenen kazanımlar doğrultusunda hazırlanan günlük planlara yer vermekteyiz.

(*)Bu yıllık plan, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 351 sayı ve 11.09.2006 tarih ile yayımladığı İlköğretim Görsel Sanatlar (1-8.Sınıflar) Dersi Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmıştır.

Etkinlik
Motiflerin Dili
Konu
Motif tasarımı
15 Mart – 02 Nisan

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	4/A-B-C-D-E-F
YAKLAŞIK SÜRE	3 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Araştırma, Karar verme, Bilgi teknolojilerini kullanma, Millî, manevî ve evrensel değerlere duyarlı olma.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme, Görsel Sanatlar Kültürü.
KAZANIM	4. Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününü ifade-biçim-renk-özgünlük açılarından inceler. (G.S.K.) 5. Yöresel el sanatları ürünlerinin hangi açıdan önemli olduğunu tespit eder.(G.S.K.) 6. Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar (G.S.K.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder (G.S.B.) 14. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı eserleri izlemekten zevk alır(G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, sünger, karton, suluboya, Suluboya fırçası, su, su kabı, palet.
TEKNİKLER	Şablon baskı Tekniği
YÖNTEMLER	Araştırma, Gezi-Gözlem, Anlatım, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden, Halı kilim takı, seramik, örneklerinin üzerindeki motifleri araştırıp inceleyerek görmeleri istenir.

SÜREÇ

Öğrencilerden, Halı kilim takı, seramik, örneklerinin üzerindeki motif araştırmalarını sınıfta sunarlar.

Öğrenciler, Halı, kilim, yazma, takı, seramik vb. yöresel ürünlerin motif, renk, biçimlerini inceledikten sonra kendi özgün motiflerini oluşturur.

Oluşturdukları motiflerini karton üzerine çizerek keserler. Şablon kalıplarını oluştururlar.

Şablon kalıbı resim kâğıdı üzerine yerleştirirler.

Suluboyayı fırçayla veya süngerle alarak baskı yaparlar.

Tamamlanan öğrenci Çalışmaları sergilenerek değerlendirilir.

DEĞERLENDİRME

- Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
- Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan çalışmalarından yola çıkarak görsel sanatlar alanında, soyut ve somut ifade biçimlerini ayırt etme becerisine ulaşma düzeyleri değerlendirilir.

Tablo - 6 “15 Mart - 02 Nisan” Tarihli Etkinlik Planı

Etkinlik
Haydi, Farklı Anlatalım
Konu
08 - 26 Şubat

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	5/A-B-C-D-E-F
YAKLAŞIK SÜRE	3 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, Kendini ifade etme, Eleştirel düşünme, Yaratıcı düşünme,
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü, Görsel Sanatlarda Biçimlendirme.
KAZANIM	2. Aynı konunun değişik teknik, malzeme ve anlatım biçimleriyle ifade edilebileceğini bilir(G.S.K.) 10. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder(G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, pastel boya
TEKNİKLER	Pastel Tekniği
YÖNTEMLER	Soru-Cevap, Beyin Fırtınası, Anlatım, Tartışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden; Cümlelerden yeni cümleler üretmeleri istenir.

SÜREÇ

Söylenen cümlelerden hareketle ortaya çıkan öykü
 Pastel Boya resim Tekniğiyle uygulamalı olarak çalışılır.

Haydi, Farklı Anlatalım.

Öğretmen sınıfta bir cümle söyler. Bir öğrenci, öğretmenden sonra cümlenin devamı olan başka bir cümle kurar. Her öğrenci kendisinden öncekinin cümlesiyle bağlantılı başka bir cümle söyler ve oyun bir öykü oluşturuluncaya kadar devam eder. Öğrenciler ortaya çıkan öykü ile ilgili, diledikleri tekniği kullanarak görsel sanat çalışmaları yaparlar. Aynı konudan yola çıkılmış olmasına rağmen, çalışmalarda ortaya çıkan farklılıklar tartışılabilir.

Tamamlanan öğrenci Çalışmaları sınıf panosuna asılarak değerlendirilir.

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
2. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan çalışmalarından yola çıkarak görsel sanatlar alanında, soyut ve somut ifade biçimlerini ayırt etme becerisine ulaşma düzeyleri değerlendirilir.

Tablo - 7 “08 - 26 Şubat” Tarihli Etkinlik Planı

Etkinlik
Etüt Çalışması
Konu
Bitki Etütleri
26 Ekim – 06 Kasım

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	6/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Araştırma, Çevre ve doğa bilinci kazanma, Kendini ifade etme, Estetik algının geliştirilmesi,
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme
KAZANIM	3.Sanatçıların, mekânı belirtmek için ışık ve gölgeyi nasıl kullandığını tartışır. (G.S.B.) 4.Kompozisyonlarında üç boyutluluk etkisi yaratmada ışık ve gölgeyi kullanır. (G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, Resim kalemı, pastel boya.
TEKNİKLER	Desen, Pastel Tekniği
YÖNTEMLER	Gösterim, Soru-Cevap Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerimizden; 29 Ekim 1923 Cumhuriyetin Kuruluşu, Ülkelerin Yönetim biçimlerini ve Cumhuriyet Yönetimini araştırmaları istenir. Öğrencilerden, okul bahçesi ve yakın çevreden topladıkları doğal (bitki, ağaç kabuğu, ot, sap vb.) ve yapay (naylon parçaları, karton kutular, şişeler vb.) materyalleri sınıfa getirmeleri istenir.

SÜREÇ

Öğrencilerden; 29 Ekim 1923 Cumhuriyetin Kuruluşu, Ülkelerin Yönetim biçimlerini ve Cumhuriyet Yönetimi hakkında yaptıkları araştırmayı sınıfla paylaşmaları istenir.

Öğrencilerden, okul bahçesi ve yakın çevreden topladıkları doğal (bitki, ağaç kabuğu, ot, sap vb.) ve yapay (naylon parçaları, karton kutular, şişeler vb.) materyalleri önce ayrıntıya girerek önce desen olarak, sonra renkli olarak çalışırlar.

Çalışmalarında ışıklı-gölgeli bölümler, sık ve seyrek çizgiler ve lekelerle hissettirmeye çalışılır. Ayrıca benzer çalışmalar renkli olarak da yaptırılabilir.

Tamamlanan öğrenci Çalışmaları sınıf panosuna asılarak değerlendirilir.

Mekân (Boşluk, Espas): Sanatta mekân iki ya da üç boyutlu olabilir. Fon ile objeler ve figürler arasındaki her türlü ilişki olarak değerlendirilebilir.

Etüt Çalışması: İnceleme, detaylandırma..

Etkinlik sonunda öğrencilere "Öz Değerlendirme Formu" dağıtılır.

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
2. Öğrencilerin "Öz Değerlendirme Formu" nu doldurmaları sağlanır.

Tablo - 8 "26 Ekim - 06 Kasım" Tarihli Etkinlik Planı

Etkinlik \ Konu
Karikatür Yapıyorum
Deyimin Çizgiye dönüşümü

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	7/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	3 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, Sanat aracılığıyla iletişim kurma, Kendini ifade etme, Eleştirel düşünme, Yaratıcı düşünme, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme
KAZANIM	1.Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.(G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, resim kalem, tarama uçları, pilot kalem, çığını mürekkep.
TEKNİKLER	Karikatür Tekniği
YÖNTEMLER	Araştırma, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerin deyim ve Karikatür araştırması yapmaları, araştırdığı deyimlerden bir tanesine karar vererek karikatür olarak çalışmalarını ister.

SÜREÇ

Öğretmen tarafından; Karikatür tekniğini, çizim araç ve gereçleri ve kullanımı açıklanır. Öğrenciler kendi araştırdıkları bir deymi veya “Dili dişi kilitlenmek”, “Etekleri zil çalmak”, “Ağzından bal damlamak”, “Dilinde tüy bitmek”, “Tepesi atmak”, “Ağzından girip burnundan çıkmak”, “Ele avuca sığmamak”, “Ağzını aramak” vb. deyimlerden yola çıkarak karikatür çalışması yapmaları istenir.

Yapılan çalışmaların eskiz ve pilot kalemle iki aşamada gerçekleştirmeleri istenir.
 Deyim: Belli bir dile özgü ve bir başka dilde söz dizimsel karşılığı bulunmayan dilsel biçimdir.

Karikatür: Bir kişinin bir şeyin ya da bir olayın tuhaf ve gülünç tarafların meydana koyacak şekilde yapılan resim.

DEĞERLENDİRME

- Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı *Öğrenci Kontrol Listesi*yle değerlendirilecektir.
- Öğrencilerin ve Karikatür, Deyimi araştırmalarını yapıp yapmadıkları Öğrenci Ürün dosyalarından kontrol edilir.
- Öğrencilere yaptıkları çalışmalara ilişkin sorular yöneltilir:
 - Karikatürlerden hoşlandınız mı? Neden?
 - Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?

Tablo- 9 “24 Eylül – 16 Ekim” Tarihli Etkinlik Planı

Etkinlik
Karikatür Çiziyorum
Konu
Efsaneden Çizgiye
24 Eylül – 16 Ekim

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	8/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	3 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, Sanat aracılığıyla iletişim kurma, Kendini ifade etme, Eleştirel düşünme, Yaratıcı düşünme, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme
KAZANIM	1.Şiir, öykü, masal, efsane, mitoloji, karikatür gibi çeşitli alanların ürünleri ile ilişki kurarak görsel biçimlendirme çalışmaları yapar. (G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, Resim kalem, tarama uçları, Pilot kalem, Çiğini Mürekkep. Silgi, açacak.
TEKNİKLER	Karikatür Tekniği
YÖNTEMLER	Araştırma, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerin Efsane ve karikatür araştırması yapmaları, araştırdığı efsanelerden bir tanesine karar vererek karikatür olarak çalışmaları istenir.

SÜREÇ

Öğretmen tarafından; Karikatür tekniğini, çizim araç ve gereçleri ve kullanımı açıklanır. Ünlü Türk karikatürcülerinin eserlerinden örnekler gösterilir. Dünyanın en önemli Karikatür yarışmalarından “Sedat Simavi Karikatür Yarışması”, Uluslararası Akşehir Nasrettin Hoca Karikatür Yarışması ile ilgili örnekler gösterilir.

Öğrencilerden kendi araştırdıkları bir efsaneyi veya “Şahmeran” “Ejderha ve Kral kızı”, “Kız Kulesi Efsanesi”, “Karacaoğlan Efsanesi”, “Leyla ile Mecnun Efsanesi”, “Kerem ile Aslı Efsanesi”, “Köroğlu Destanı”, efsanelerinden birini karikatür olarak çalışmaları istenir.

Yapılan çalışmaların eskiz ve pilot kalemle iki aşamada gerçekleştirmeleri istenir.

Efsane: Eski çağlardan beri söylenegelen, olağanüstü varlıkları, olayları konu edinen hayalî hikâye, söylence.

Karikatür: Bir kişinin bir şeyin ya da bir olayın tuhaf ve gülünç tarafların meydana koyacak

DEĞERLENDİRME

- 1.Öğrencilerin ve Karikatür, Efsane araştırmalarını yapıp yapmadıkları Öğrenci Ürün dosyalarından kontrol edilir.
2. Öğrencilere yaptıkları çalışmalara ilişkin sorular yöneltilir:
 - a) Karikatürlerden hoşlandınız mı? Neden?
 - b) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?

Tablo – 10 “24 Eylül - 16 Ekim” Tarihli Etkinlik Planı

4.6. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Eleştiri Sorunu Nedir?”

Sanat eleştirisi en genel anlamıyla, sanat eserini anlama ve değerini tespit edebilme çabasıdır. Erinç’ e göre, “sanat eğitimi, iki anlam ve iki farklı hedef taşımaktadır. Bunlardan birincisi sanatçı yetiştirmek için verilen eğitim; ikincisi ise çağdaş bir insan yetiştirmek ve o insana aydın sıfatını kazandırmak için verilen eğitimidir (Erinç, 1995:155). Dolayısıyla sanat eğitimi aracılığıyla belirli bir dünya görüşü ve bu temelde oluşan beğeni yargısı estetik değer yargısı, sanat eğitimi kapsamındaki ‘Eleştiri Eğitimi’nin en önemli kazanımıdır diyebiliriz.

Sanat yapıtları üzerinde düşünürken konuyu genel olarak ele aldığımızda; sanat yapıtlarının değerlendirilmesi, (kritiği) iki genel kategoride yapılabilir. Birincisi yapıt (ürün) merkezli olup, sanat yapıtının oluşumunda geçirilen aşamalar, yapıtın plastik dili ve değeri, kullanılan yöntem ve tekniğin özüdür. ikincisi ise sanatçı merkezli olup, daha çok sanatçının öznel nitelikleri üzerinde durulur. Yani; sanatçının bulunduğu toplumsal, sosyal- çevre etkileri, kültürel özellikleri, psikolojisi, dünya görüşü, kişiliği- üslup'u ve eğitimi esas alınır.(Karayağmurlar 2007:3)

Sanat eleştirisi, estetik öznenin, estetik nesneye atfettiği değerlik, niteliksel kodlama ve niceliksel puanlama işlemidir. “Eleştiri, sanat yapıtları üzerinden, doğruya götürecek gerçeği ortaya koymak amacıyla yapılan, o yapıtın değerini bulmaya yönelik inceleme veya tanışma olarak betimlenebilir.” (Erinç, 2004: 56). Bu tavır, kendi içinde ön koşul ve şartlı kabul barındırmaktadır. Çünkü estetik öznenin sanatsal eyleme dolaylı katılımında salt gördüğü, duyduğu ya da dokunduğu objenin niteliğiyle niceliksel bir yargısı değildir; burada estetik öznenin hazır bulunuşluğu, hali hazırda önceden edinmiş olduğu değer yargısı önkoşulu oluşturmaktadır. “Farklı bakış açıları ve görüşleri ortaya çıkabilir. Bu anlamda sanatçı ve eleştiriciyi yanılgıya götüren kendi öznel görüşleridir. Kendini beğenme, az düşünme acele karar verme gibi bazı nedenlerden dolayı yanılgılar olabilir.” (Karayağmurlar, 2007: 3). İşte sanat eğitiminin yadsınamaz bir işlevi bu noktada devreye girmektedir.

Değer verme konusunun daha geniş bir parçası olarak eleştiri, onu çevreleyen şartlardan çok, ana eksenindeki olay olarak bir objenin kendisinden edinilen bilgi türü üzerine yoğun bir şekilde dikkatlerin odaklanmasıdır. Diğer bir değişle bir kişinin duygusal, entellektüel ve sosyal olduğunu gösteren şeyin, o kimsenin değer anlayışının doğasının ne olduğudur. Bu yetenek doğuştan gelen nitelikler etrafında inşa edilmiş gibi görünse bile, bazılarımızın diğerlerinden daha çok çabuk bazı yetenekleri edinebilmesi için öğretmenlerin, sanatı değerlendirme işinin aynı zamanda bir eğitim sorunu olabileceğini varsaymaları gerekmektedir. (Ayaydın, Vural, Tuna, Yılmaz, 2000: 62).

Beğenin görecelik barındığı savından yola çıkarak; salt güzeli öğretmenin çok mümkün gibi görünmemekte, fakat sanat eğitiminde, sanatın eleman ve prensipleri aracılığıyla, çirkinin ne olduğu konusu daha anlaşılır homojen bir yapı oluşturabilir. “Şunu da belirtmek gerekir ki yargılar çeşitlidir. İnsanlar mantık, ahlak, ekonomi konularındaki değerlendirmeleri ile birbirine karşıt düşüncelere sahip olabildikleri gibi, estetik değerlendirmelerde de çeşitli görüşleri benimsemiş olabilirler. Değer yargılarının farklılığının oluşmasında, beğeni yargılarının önemli rolü olduğu gibi, o sanat yapıtının olduğu psikolojik koşulları da hem bilmek, hem de yaşamak gerekir.” (Karayağmurlar, 2007:3). Sanat eğitimi muhtevasında bulunan sanat eleştirisi dersinde esas alınan, öğrenciye eleştirel dünya görüşünün yanı sıra çağdaş bir bakış açısının kazandırılmasıdır. Tam manasıyla eleştirel bakış açısı kazanmak için ilgili kaynak kitaplar okumak, felsefe ve estetik kitaplarını özümsemiş olmak ve etik kavramını özümseyerek oluşturulmuş bir temele dayalı bilimsel bilgi gerekmektedir.

Sanat eleştirisi, belli bir sanat yapıtının işlevinden yola çıkarak, sanat yapıtının özünü ve kapsamını yorumlamaya, yapıtın toplum içindeki konumunu açıklamaya ve yapıttan çıkarılan bilgileri genellendirmeye çalışır. Sanat eleştirisinin temelleri, sanat yapıtlarının değerlendirilişindeki özsöl ölçütleri araştıran belli bir sanat bilimine dayanır. Sanatın gittikçe daha çok anlaşılmasına çalışılması, sanatın bilinci geliştirici işlevi, sanatı kitlelere yakınlaştıracak olan kişilere duyulan gereksinim, bütün bunlar, sanat bilimlerini, sanat yapıtlarına ilişkin geniş katkılarda bulunmaya, bu arada da ortaya çıkan estetiksel- ideolojik sorunlara yanıt bulmaya götürmektedir. (Artut, 2002: 31).

Değer verme, doğaçlama ve sezgisel bir şekilde başlayabilir, ancak bu şekilde son bulmayacak bir olgudur. Derinlemesine bir tepkiye ulaşabilmenin yolu, bakma

ve görme arasındaki farkı anlamak için profesyonel sanat eleştirmenleri tarafından kullanılan bir sürecin uygulanmasıdır. “Sanat yapıtlarının eleştirisi, sanatçıların yanı sıra sanat eleştirmenliği alanında eğitim görmüş uzman kişilerce yapılmalıdır. Ancak her eleştirmen, sanat yapıtları üzerinde sağlıklı tespit yapamayabilir.” (Karayağmurlar,2007: 3). Daha geniş bir değerlendirme sürecinin eleştirel aşamasının nihai hedefi, bir sanat eserine tamamen cevap verebilmek ve birinin onun ile ilgili düşüncesini savunmaktır. Dobbs’ a göre; çocukların eleştiriye görsel kelime oyunu olarak bakabilmeleri; tartışma süresinin yarım saati geçmemesine, tartışılan eserlerin ilginç ve açık kompozisyonlu konularda seçilmiş olmasına ve dikkat çekici renklerle bağlı olduğu söylemektedir. (Ayaydın, Vural, Tuna, Yılmaz, 2000: 63) Burada sözü edilen

- 1) Ne Görüyorsun? (Betimleme)
- 2) Bu Şeyler Nasıl Bir Araya Gelmiş? (Biçimsel Çözümleme)
- 3) Sanatçı Ne Söylemeye Çalışıyor? (Yorumlama)
- 4) Bu Çalışma Hakkında Ne Düşünüyorsun Ve Neden? (Bilinçli Tercih- Yargı)

a) “İlköğretim 4-8.sınıflar görsel sanatlar dersi günlük planları dikkate alınarak eleştiri sorununun uygulamada ele alınışı nasıldır?”

Sanat bir kültür varlığıdır. Sanatı eleştirel bir gözle algılayıp değerlendirmeyi öğrenen çocuk, bu yapıtları tarihsel süreç içinde yerine koymayı da öğrenmelidir. Bu yolla her çağın, her ülkenin sanat yapıtlarına, kültürel varlıklarına geniş bir perspektif içinde yaklaşır. Kısaca tarihini öğrenir. Bunu yaparken gerçek yapıt görme müzelere gitme alışkanlığı kazanır. Çok ve gerçek sanat yapıtı görme, bu yapıtlardaki değerleri özümseme kişide bir değer birikimi sağlar. Bu birikim yeni yapıtlar olarak yaratıcı kişilerce geleceğe aktarılır. (Kırıçoğlu,2005: 48-50).Bu bağlamda aşağıda okul programlarındaki uygulama örneklerine bakarak Eleştiri Sorununun çözümüne yönelik beklenen kazanımlar doğrultusunda hazırlanan günlük planlara yer vermekteyiz.

(*)Bu yıllık plan, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 351 sayı ve 11.09.2006 tarih ile yayımladığı İlköğretim Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmıştır.

Etkinlik
Eser Eleştirisi
Konu
Eserimin Eleştirisi

SANAT ELEŞTİRİSİ BİLGİ YAPRAĞI FORMU

Öğrencinin

Adı ve Soyadı:

Açıklama: Aşağıdaki form gösterilen eseri değerlendirmeniz amacıyla hazırlanmıştır. İlgili yerleri lütfen doldurunuz.

Betimleme

1. Heykelin biçimi nasıldır? (soyut, figüratif vb.)
2. Heykel ne renktir?
3. Heykel, nasıl bir dokuya (pürüzlü, düz vb.) sahiptir?
4. Nerelerde boşluk görünüyor (Çevresinde, içinde, diğer) ?
5. Heykel hangi malzemeden yapılmış (Taş, mermer, pişmiş toprak, tahta, cam, maden, diğer) ?
6. Hangi bakış açısından eseri en iyi şekilde görebiliyorsunuz? Çevresinde dolaşarak mı, karşıdan ya da yandan vb. bakarak mı?
7. Işık gölgeyi heykelin nerelerinde görüyorsunuz?
8. Heykelin konusu nedir?

Çözümleme

1. Heykel hareketli mi? Nasıl bir harekete sahip?
2. Heykel dengeli duruyor mu? Eserin dengesini ne sağlamış?
3. Heykelin ölçüleri gerçeğine oranla nasıl (gerçeğine uygun, gerçeğinden büyük, küçük)
4. Heykelde en çok dikkatinizi çeken yer neresi? Sanatçı, dikkati oraya çekmek için ne yapmış?
5. Heykelde düzenli ya da düzensiz tekrarlar var mı?(Kıvrım, hareket, doku, boşluk, renk vb. açısından)

Yorumlama

1. Heykel nasıl bir ifadeye sahip?(hüzünlü, neşeli, gururlu, mağrur, güçlü vb.)
2. Heykelin aktarmaya çalıştığı tema ya da semboller neler olabilir?
3. Heykel sizde ne gibi bir duygu uyandırdı? (hüzün, neşe, gurur vb.)
4. Heykel size neleri çağırıştırıyor?
5. Heykele bir isim veriniz?

Yargı

1. Heykelde benzetme kaygısı güdülmüş mü?(Yansıtmacı kurama uygun mu?)
2. Sanatçı, duygularını vurgulu bir şekilde anlatabilmiş mi? (Anlatımcı kurama uygun mu?)
3. Heykel daha çok biçimsel özellikleri, (rengi, dokusu vb.) ile mi dikkatinizi çekiyor? (biçimci kurama uygun mu?)
4. Heykel yalnızca sanatsal amaçlı mı yapılmış, yoksa aynı zamanda bir amaca, bir düşünceye de hizmet ediyor mu? (İşlevselci kurama uygun mu?)
5. Yukarıdaki verdiğiniz cevaplara göre sizce bu heykel aşağıdaki kuramlardan en çok hangisine ya da hangilerine uyuyor? İşaretleyiniz

- a) Yansıtmacı-Realist
- b) Anlatımcı-Dışavurumcu
- c) Biçimci
- d) İşlevsel

Tablo - 11 “Sanat Eleştirisi Bilgi Yaprağı Form Örneği”

Etkinlik
Çizgilerle Heykel
Konu
Bizim Uzay Aracımız
09 – 20 Kasım

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	4/A-B-C-D-E-F
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Araştırma, Kendini ifade etme, Eleştirel düşünme, Yaratıcı düşünme, Sanat aracılığıyla iletişim kurma, Sorumluluk alma, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme.
KAZANIM	9. İki ve üç boyutlu çalışmalarında çizgileri kullanmaktan haz alır (G.S.B.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder (G.S.B.) 14. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı eserleri izlemekten zevk alır (G.S.B.) 10. Üç boyutlu basit geometrik biçimlerle inşa yapar (G.S.B.) 11. Nesnelerin farklı bakış açılarıyla görülebileceğini fark eder. (G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Renkli sibirial boru, plastik kablo, ip, tel, şeffaf koli bandı, Atık gazete dergi, eliş kâğıtları, karton yapıştırıcı
TEKNİKLER	Üç Boyutlu Çalışmalar.
YÖNTEMLER	Araştırma, Soru-Cevap, Anlatım, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden, iki boyut ve Üç Boyut kavramlarını araştırmaları, istenir.

SÜREÇ

Öğretmen tarafından 10 Kasım 1938 tarihinin önemi açıklanır.

Öğrenciler, iki boyut ve Üç Boyut araştırmalarını sınıfla paylaşırlar.

Öğretmen, Ömer Uluç'un spiral borularla çalıştığı üç boyutlu eserlerinden örnekler gösterir. Öğrenciler, renkli spiral borular, renkli plastik kablolar vb. kullanarak Bizim Uzay Aracımız konulu üç boyutlu çalışmalar yaparlar.

Tamamlanan öğrenci Çalışmaları sergilenerek değerlendirilir.

Etkinlik sonunda öğrencilere "Etkinlik Değerlendirme Formu" dağıtılır.

DEĞERLENDİRME

- Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı ve grup çalışmasının gerektirdiği paylaşımın sağlanıp sağlanmadığı değerlendirilir.
- Öğrencilere yaptıkları çalışmalara ilişkin sorular yöneltilir:
 - Gösterilen üç boyutlu örneklerden en çok hangisinden hoşlandınız? Neden?
 - Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?
- Öğrencilerin "Etkinlik Değerlendirme Formu"nu doldurmaları sağlanır.

Tablo – 12 “09 - 20 Kasım” Tarihli Etkinlik Plan

Etkinlik
Eşleştirme
Konu
Görsel Sanatların Dalları

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	5/A-B-C-D-E-F
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Araştırma, Karar verme, Bilgi teknolojilerini kullanma, Millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı olma.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü, Atatürkçülük.
KAZANIM	1. Bir eserin, görsel sanatların hangi dalına ait olduğunu ayırt eder. (G.S.K.), (Atatürkçülük)
ARAÇ ve GEREÇLER	Çalışma kâğıtları, görsel sanatlar bilgisi
TEKNİKLER	
YÖNTEMLER	Gösterim, Araştırma, Anlatım, Beyin Fırtınası, soru Cevap Yöntemi,
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerimizden; Görsel sanatların dallarını ve Atatürk'ün sanata verdiği önemi araştırmaları istenir.

SÜREÇ

- 1.Öğrencilerin; Görsel sanatların dalları ve Atatürk'ün sanata verdiği önem konusundaki araştırmalarını sınıfla paylaşımları sağlanır.
- 2.Atatürk ün Sanat ve Güzel sanatlar üzerine sözleri derste açıklanır.
“Türk Milleti’nin tarihi bir vasfı da, güzel sanatları sevmek ve onda da yükselmektir.”
- 3.Öğrencilere, görsel sanat dallarına ait eserlerin (resim, seramik, fotoğraf, mimari vb.) röprodüksiyonları gösterilir.
- 4.Gösterilen sanat ürünlerinin, görsel sanatların hangi dalına ait olduğunu düşünsel ve duyuşsal hazırlıkta yapmış oldukları incelemelerden yola çıkarak tahmin etmeleri istenir.
5. İnceledikleri seramik, fotoğraf, resim, mimari örnekleri hakkında
6. Öğrencilere çalışma kâğıtları dağıtılır.
7. Sanat eserlerini ait oldukları sanat dalları ile eşleştirmeleri istenir.

DEĞERLENDİRME

- 1.Çalışma kâğıtları toplanarak öğrencilerin eser ve sanat dallarını doğru eşleştirip eşleştirmedikleri kontrol edilir.
2. Öğrencilerin “Etkinlik Değerlendirme Formu” nu doldurmaları sağlanır.

Tablo-13 “23 Kasım – 04 Aralık” Tarihli Etkinlik Plan

Etkinlik/ Konu
Uzay Merdiveni

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	6/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Yaratıcı düşünme, Estetik algının geliştirilmesi, Estetik yaşam kültürü edinme, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme
KAZANIM	1. Nokta ve çizgi etkisini üç boyutlu çalışmalarında kullanır.(G.S. B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Çöp şiş, kürdan, strafor, oyun hamuru
TEKNİKLER	Form inşa çalışması
YÖNTEMLER	Soru-Cevap, Anlatım, Araştırma, Uygulamalı Çalışma
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden; çizgi ve noktayı araştırmaları, uzay ile ilgili araştırma yapmaları bulabildikleri, film, fotoğraf ve yazıları sınıfa getirmeleri istenir.

SÜREÇ

Uygulamalı Form İnşa çalışması. Çizgi ve noktanın tanımı yapılır.

Dikey yatay ve eğik çizgileri farklı uzunlukta, noktaları farklı büyüklükte kullanarak görsel inşa çalışması yapmaları açıklanır. Bunlar yaparken;

Çöp şiş veya kürdanlar, renkli oyun hamurlarından yapılan küçük toplara batırılarak eklenir. Öğrenciler, isteğe göre çöp şiş veya kürdanları uzunlu kısıalı kırarak ve farklı yönlerde kullanarak grupla inşa çalışması yapabilirler. Zemin olarak köpük (strafor) pano kullanılması uygundur.

Tamamlanan öğrenci Çalışmaları sınıf sergilenerek değerlendirilir.

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı öğrenci kontrol listesi ile değerlendirilir.
2. Öğrencilere yaptıkları etkinliğe ilişkin sorular yöneltilir:
 - a) Bu çalışmayı yaparken nelere dikkat ettiniz?
 - b) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?

Tablo-14 “12 -23 Ekim” Tarihli Etkinlik Plan

Etkinlik
Kültürlerin Buluşması
Konu
Sanat-Kültür İlişkileri Diğer Örf ve Adetlere
Hoşgörülü Olmanın Gerekliği

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	7/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı olma. Eleştirel düşünme, sanat aracılığı ile iletişim kurma, karar verme, görsel okuma, estetik algının geliştirilmesi, estetik bilinç kazanma.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü
KAZANIM	9. Güzellik kavramının ölçütlerinin kültürlere göre farklılaşabileceğini değer sistemine katar. (G.S.K.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, resim kalemi, pastel boya
TEKNİKLER	Pastel Tekniği
YÖNTEMLER	Anlatım, Araştırma, Gezi Gözlem, Soru-Cevap, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden farklı kültür ve kendi kültürlerini kültürlerin (Yaşadıkları ortamlar, beğenileri, giyimleri, örf ve adetleri ile güzellik anlayışları güzellik ölçütlerini) araştırmaları istenir.

SÜREÇ

Araştırma sonuçlarını derse getirerek Seçtikleri bu kültüre ait özellikleri kendi kültürleri ile karşılaştırmaları istenir. Yaşadıkları ortamlar, beğenileri, giyimleri, örf ve adetleri ile güzellik anlayışları arasındaki belirgin farklılıklar vurgulanarak Her uygarlığın güzellik ölçütlerinin kendi kültür özelliklerine göre belirlendiğinin anlaşılması sağlanır.

Diğer milletlerin örf ve adetlerine hoşgörü göstermenin önemi belirtilerek bu çerçevede güzellik kavramının kültürlere göre ölçütlerinin farklılaşabileceği belirtilmelidir. Atatürk'ün diğer milletlerin örf ve adetlerine karşı hoşgörülü olduğu vurgulanır.

Farklı Dünya Kültürlerindeki; Giysiler, Evler, Bayramlar, Festivaller, Düğünler, Dini törenler vb.

Sanat-Kültür İlişkileri Diğer Örf ve Adetlere Hoşgörülü Olmanın Gerekliği konusu Pastel tekniğiyle çalışılır.

DEĞERLENDİRME

- Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
- Öğrencilere yaptıkları çalışmalara ilişkin sorular yöneltilir:
 - Kültürel zenginliklerimiz nelerdir?
 - Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?

Tablo-15. “01 - 11 Aralık” Tarihli Etkinlik Planı

Etkinlik
Düşünen Adam
Konu
Yaşamımızda İnsan
07 – 25 Aralık

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	8/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	3 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Araştırma, Eleştirel düşünme, sanat aracılığı ile iletişim kurma, karar verme, görsel okuma, estetik algının geliştirilmesi, estetik bilginin kazanma. Bilgi teknolojilerini kullanma, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü
KAZANIM	7. Karşılaştığı evrensel ve ulusal sanat eserlerinin sanatçılarının yaşam öykülerini öğrenmeye istek duyar.(G.S.K.) 12. Duygularını, düşüncelerini ve izlenimlerini yansıtan görsel tasarımlar yapar. (G.S.K.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Kil. Naylon poşet. Çay kaşığı. Temizlik bezi, Cam macunu.
TEKNİKLER	Heykel Tekniği
YÖNTEMLER	Anlatım, Araştırma, İnceleme, Soru-Cevap, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden; Rodin'in eserleri ve Düşünen Adam Eserini araştırılması ve incelenmesi istenir.

SÜREÇ

Öğretmen tarafından; Rodin'in "Düşünen Adam" heykelinin röprodüksiyonu sınıfa getirilerek öğrencilerin eser üzerinde konuşması sağlanır. Getirilen model, üç boyutlu bir eserin kopyası olursa öğrenciler eserin yanına gelerek, etrafında dolaşarak eser hakkında daha rahat ve özgürce konuşabilirler.

Öğretmen öğrencilere görsel düzenleme ilkeleri hakkında sorular sorar. Öğrencilerle soru-cevap yöntemiyle yapılan görüşmelerin ardından uygulamaya geçilebilir. Öğrenciler seçtikleri malzemelerle heykel çalışmaları yapabilirler.

Öğrencilerden çalışmalarında Yaşamımızda insanların duygularını anlatan çalışmalar yapmaları istenir.

Etkinlik sonunda öğrencilere "Etkinlik Değerlendirme Formu" dağıtılır.

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
2. Öğrencilerin "Etkinlik Değerlendirme Formu" nu doldurmaları sağlanır.

Tablo - 16. "07 - 25 Aralık" Tarihli Etkinlik Plan

4.7. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Kopya ve Özgünlük Sorunu Nedir?”

Dışımızdaki gerçeklik, sahasına girdiği her sanatsal eylemde değişme ve dönüşme mahkûmdur. Aksi halde sanat kendini inkâr etmek durumunda kalır. Olanı olduğu gibi yansıtmak sanatın sahiciliğini ortadan kaldırır. Nitekim bu tavır sanatı kaba bir taklit, durağan bir tasvirden öteye götürmez. Resmin varlık sebebi olan gerçeklik, öznenin total yaşamını tez olarak alıp, ona karşı yarattığı antitezin gelişiminden doğan sentezi içerir. İşte tam bu noktada sanat, optik gerçekliğin basit bir kaydı, görüngüsel bir nasihat ya da belgesel niteliğinde bir belge olmaktan kurtarır kendini. Böylece yaşayan tarafları sivrilmiş sanat, duyumsamanın nesnesine dönüşür.

Sanat eğitiminde kopyanın varlığı reddedilemez. Bunu yanı sıra Kopyanın yaratıcılık üzerindeki olumsuz etkileri yadsınamaz fakat burada dikkat edilmesi gereken nokta kopyanın kullanımındaki amaç ve süreçtir. Kopya ile ‘röprodüksiyon’ olarak adlandırdığımız çalışma örnekleminde, orijinal çalışmaların birebir tekrarı yaptırılarak temel görme prensipleri oluşturmak suretiyle, yetkinlik kazandırması yönündeki katkısından öteye gidilip bu tavrı bir alışkanlık haline getirerek genel sanat anlayışını bu doğrultuda oluşturulması tehlikelidir. Picasso’ nün belirttiği üzere; “ Başarı tehlikelidir. Biri kendini taklit etmeye başlar ve birinin kendini taklit etmesi, başkasını taklit etmekten daha tehlikelidir. Bu verimsizliğe götürür.” (Keser, 2005:193)

Peki, sanat eğitiminde kopya resim yaptırılmalı mıdır? Yaptırılmamalı mıdır? Bu soruya verilecek cevapta kuşkusuz iki koşullu olacaktır. Bir taraf yaptırılması yönünde bir gereklilik savunurken, bir diğer taraf yaptırılmaması savını kendilerince gerekçelendirecektir.

Gerçek sanatçı gerçekliği daima özgün biçim ve im’ler kullanarak yorumlamıştır. Gördüklerini olduğu gibi yapıta aktarmaz. Örneğin bir peyzaj, bir porte asıllarını olduğu gibi kusursuz yansıttığında, sanatçının bu eylemi güzel ve haz verici olacaksa ve duygularını tatmak için asılları ile karşılaştırmak gerekmez mi? Buna göre kopya Ayrıca sanat adına aynı yöntemleri ve anlayışları tekrar etmek insanlığa ne kazandırabilir.(Artut, 2002: 35).

Artut' un görüşüne istinaden kopya resim yaptırılmamalıdır diyenler; çocuğun kalıplaşmış imgelere yöneleceği ve bu durumun çocuğu uygunculuğa götüreceğini savunan H. Read, çocukta özgür anlamı ve yaratıcılığı engelleyeceğini ve bu durumun çocukta bağımlı olma güdüsü geliştireceği görüşünde olan Lowenfeld' in yanı sıra, sanat eğitime algısal yönüyle yaklaşan Arnheim'in; çocuk bildiğini değil, gördüğünü çizer, görünen nesnenin biçimsel özellikleri, eldeki malzemenin olanakları ve sınırlılıkları, bir de usun duygusal girdileri düzenleyici yetisi algının ve anlatımının temelidir. (Kırıçoğlu, 2005: 192). Bu nedenle popüler kaynaklardan kopya sağlıklı, taklitçi bir düşün biçimi yaratacağı için kabul edilir bir davranış değildir.

Anlatıma güç kazandıran gördüğünü yansıtırma becerisinin öğretiminde çeşitli yollar vardır. Kopya da bu yollardan biridir. Çocuğun kendini çizgilerinde yetersiz bulduğu yaşlarda kendiliğinden yöneldiği resimli kaynaklar acaba resim iş derslerinde bir yöntem olarak yine kullanılamaz mı? (Kırıçoğlu, 2005:196). Diye düşünerek kopya resim yaptırılmalıdır diyenler arasında; Gombrich, Dünya' da acaba hiç kendinden önceki resimlerden, sanat yapıtlarından etkilenmemiş saf göz ve bakir el var mıdır? diye sorarak, sanat doğadan çok kendinden önceki sanatlara çok şey borçludur diyerek, bu açıklamasıyla kopyanın sanatın öğretiminde gerekli bir araç olduğu savını desteklerken, B.R. Eyüpoğlu, Picasso'da, Klee' de herkesin malı olanla, yüzde yüz kendilerine has olanı ayıklamak bir polis romanı okumaktan daha meraklı olsa gerektiğini vurgulayarak kültürel kaynaklardan etkilenmenin kaçınılmaz olduğunu belirtir. (Kırıçoğlu, 2005: 192).

Her iki görüş içinde; sanat yapıtlarının sanatçı, çocuk herkesi belirli bir oranda etkilediği açık bir gerçektir. Çünkü görsel alanımız içinde yalnız doğa değil insan yapısı nesneler ve görsel örneklerde yer alır. Bu anlamda, kişinin gördüğünde de çizdiğinde de sınırlılıkları koyan, onu düzenleyen daha önce kültüre mal olmuş bu örneklerdir. Bir başka deyişle, resimsel anlatımın usda olanla görünenin bir anlamda birbirine uydurulması işlemidir. Usda olanın kaynağı ise doğadan çok kültürün kişiye sunduğu hazır imgelerdir. Gençlerin imgelerine temel oluşturan kaynaklar üzerinde yapılan bir araştırmada, bu her bir imgenin büyük bir bölümüyle daha önce görülen

grafik kaynaklara dayandığını ortaya koymuştur. Bu demek oluyor ki hazır örneklerin kişileri etkilemesi doğal ve kaçınılmazdır. Sonuç olarak kopya araç olarak kullanıldığında faydalı olabilecek bir unsur oluştururken; amaç safhasına geçtiğinde yaratıcılığı zedeleyici öğrenciyi pasifize edici, ezberci tutum sergilemeye meyil oluşturan bir faktöre dönüşmektedir.

Özgünlüğe de değinecek olursak bizi karşılayacak ilk kavramın ‘imge’ olacağını düşünmekteyiz. İmgesel anlatı, özgün verilerle gerçekleştiren en başat yöntemlerdendir diyebiliriz. İnsanın kuşa bakıp gözünü kapattığında kuş görüntüsünü zihninde yeniden canlandırması, imgenin birinci halini; Shakespeare’ in bir oyununu kurgularken amaçladığı şeye ulaşma çabası olarak hayal ettiği şeyi de imgenin ikinci hali olarak örnekleyebiliriz. Birinci örnek daha çok nesne dünyasından, somut varlıklardan elde edilen izlenimlerden oluşmaktayken; ikincisi soyut zihinsel bir kavrama biçimine ihtiyaç duyan, özgürlük ahlak ve estetik yargı gibi bir değerler sinsilesinden hareket ederek oluşturulmuş bir imgedir. Dolayısıyla birincisi dışa bağımlı görsel, ikincisi ise içe bağımlı tinsel durumdan kaynaklanır.

Kagan’ a göre;

Kural olarak bir sanatçı, yaşamın somut görüşleri içinde kendi aradığı ölçüde tipikliği, güzelliği, büyüklüğü ya da komikliği bulamaz. Onun için kendisine gerekli gördüğü imgeyi, yaşamın çeşitli görüşleri içinde olup çıkardığı tikel öğelerden inşa etmek zorundadır. Örneğin, Rafael, ideal güzelliği saptamaya çalıştığında Madonna’ları portreler olarak değil bireşimsel imgesel olarak görmek zorunda kalmıştır. Madonna tipi olabilecek ideal güzellikte bir kadına yaşamında hemen hemen hiç rastlanmadığını da kendisi söylemiştir. (Kagan, 1993).

İmgenin oluşumundaki birinci eylem biçimi nesneye ve izleyicisine bağımlı bu yönüyle sınırlı biçimiyken, imgeyi hayal edilen anlamında bir eylem olarak düşündüğümüzde daha bağımsız bir olgudan söz etmiş oluruz. Nitekim gerçek dünyada ne melek ne şeytan ne de uçan halı vardır. Ancak tüm bu fantastik tipler ve görüntüler gerçekliğin değişime uğramış yansımalarıdır. Bir sanatçının yaratıcı hayal gücü gerçek dünyadan ne denli uzaklaşmaya çalışırsa çalışsın kendisini bu dünyaya bağlayan binlerce bağdan hiçbir zaman sıyrılamaz, çevresindeki dünyayla ilgili

izlenimlerden, gözlemlerden, duyumlardan yararlanacağı malzeme olmaksızın kendi başına yaratamaz. Sanatçının dünyasal yaşamdan bütünü bütüne sıyrılarak, kendi hayal gücüyle ortaya bir takım şeyler koymak istediği hallerde bile iyice gözlemlenecek olunursa; sanatçı tarafından yaratılmış imgelerle tiplerin kendisince çok iyi bilenen dünyasal gerçeklikten edinilmiş izlenimlerin yaratıcı yoldan dönüşümüne uğratılmış biçimleri olduğunu görünür.

Kagan' ın da oldukça açık bir şekilde ortaya koyduğu gibi gerçekte imgeyi ikinci haliyle anlamak daha doğru bir kavrama ve tanımlama biçimi olduğu görüşündeyiz. Bütün bu belirtilere göre de; yapıtlar belirli bir imgelem gücünün sonucudur diyebiliriz. Farkı yaratan öge; bireyin içinde yaşadığı doğaya, topluma, insana ve hayata bakış açısı, ona yaklaşım biçimi, değerlendirişi ve bu değerlendirmeye olan inancıdır. Yoksa non-figüratif resim ile hiperrealist resim ya da Margritte ile Pollock arasında bir fark olmazdı.

İnsanlar yaşadıkları algı deneyimlerine bir düzen ve anlam yükleme eğilimindedirler. Bu eğilim de; kültür, beklentiler, gereksinimler, bilinç dışı değer yargıları ve çatışmalarla belirlenir. Bu bağlamda imgeye dışsal yaşamla öznenin içsel yaşamının buluşması ve buna ek olarak, bu buluşmaya öznenin duygusal düşünsel tepkisi diyebiliriz. Kandinsky bu durumu “zamansal ve öznel olanın içinde, sonsuz ve nesnel olanın durmadan ifade bulması” olarak niteler.

İmge, insanda içselleşen duyulur dünyaya ilişkin verilerin insan duyarlılığında yeniden üretimidir. Marksist estetik onu nesnel gerçekliğin insan bilincinde estetiksel yansıması olarak yorumlar. Bilincin görünür alanından kendisine yansıyan nesne-kavram dünyasının görüntü ve anlam bileşeni olarak duyumsanması ve duyuyu öznesinin beğeni yargısı olarak somuta getirdiği imgeyi Kandinsky “İçsel Zorunluluk İlkesi” olarak niteler. Bu bakımdan imge insanda içselleşen duyuyu verilerinin, dış dünyanın anatomisiyle oluşan yapıdır. Dış gerçekliğe karşı bir alternatiftir; onun yerine geçen sezilen ya da hayal edilen gerçekliktir. Gerçekliğin ya fiziksel (resim,

fotoğraf, heykel gibi) ya da imgesel (yazın alanı ve müzikte olduğu gibi) görsel temsildir. Öznenin düşlem gücünün somutladığı gösterge imgedir. Oluşumunda dış dünyadan öznenin tinsel evreninde bir form olarak başlayan imge, artık görünenin ötesinde tinsel devinim tutku ve arzuların im'lerine; görsellik vücut bularak simgeleşir. Bu nedenle simgenin arkasında imi sonra da im'e biçin veren tin'i buluruz. Tüm bunların kişiden kişiye değişeceği; 'bireysel farklılık' faktörüyle açıklanabilirlik kazanarak, özgünlüğü ortaya koymaktadır.

a) “İlköğretim 4-8.sınıflar görsel sanatlar dersi günlük planları dikkate alınarak kopya ve özgünlük sorununun uygulamada ele alınışı nasıldır?”

Sanata ilişkin en önemli özellik anlatımıdır. Kişinin çok öznel iç görüşü, imgeleri, düşünöleri ve duyguları sanat ile görselleşir. Bu çok özel dünyanın dışa dönüşmesi, bir başka deyişle anlatımı; başkalarının bu anlamda anlatımının anlaşılması insan için bir gereksinimdir. Hangi sanat formu olursa olsun yaratma eylemi anlatılmak isteneni izleyiciye iletme amacı güder. Bu aynı zamanda üretilen aracılığı ile anlatımların paylaşılmak istenmesidir. Öyle ise sanat eğitimi çocuğa ve gence sanat aracılığı ile iletişim kurma olanağı verir. (Kırışoğlu,2005:48-50).

Bu bağlamda aşağıda okul programlarındaki uygulama örneklerine bakarak Kopya ve Özgünlük Sorununun çözümüne yönelik beklenen kazanımlar doğrultusunda hazırlanan günlük planlara yer vermekteyiz.

* Bu günlük planlar, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 351 sayı ve 11.09.2006 tarih ile yayımladığı İlköğretim Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmıştır.

**Etkinlik
Takvim
Konu
En Sevdiğim yer
03 – 21 Mayıs**

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	4/A-B-C-D-E-F
YAKLAŞIK SÜRE	3 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Araştırma, Çevre ve doğa bilinci kazanma, Millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı olma, Estetik bilinç kazanma, Estetik algının geliştirilmesi, Estetik yaşam kültürü edinme, Sorumluluk alma, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme, Müze Bilinci.
KAZANIM	3. Ören yeri, tarihi eser, anıtlar ve müzelerden yola çıkarak iki veya üç boyutlu görsel tasarımlar yapar(M.B.) 4. Orijinal eser ile röprodüksiyon arasındaki farkı bilir(M.B.) 12. Görsel çalışmalarında doğal ve yapay nesnelerden yararlanabileceğinin farkına varır(G.S.B.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder (G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, resim kalemi atık gazete ve dergi, elışı kâğıdı, yapıştırıcı. Fotoğraflar
TEKNİKLER	Kolaj Tekniği
YÖNTEMLER	Gurup çalışması, Araştırma, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden, Ören yeri, anıt, tarihi eser, broşür ve fotoğraflarını araştırarak derse getirmeleri istenir.

SÜREÇ

19 Mayıs Ata'yı Anma Gençlik ve Spor Bayramı

Her öğrenci en sevdiğim yer konulu çalışma yapar.
Guruplar Yapılan çalışmalarını bir araya getirerek Takvimlerini tamamlarlar.
Tamamlanan öğrenci çalışmaları panoda sergilenerek değerlendirilir.
Etkinlik sonunda öğrencilere "Gurup Değerlendirme Formu" dağıtılır.

DEĞERLENDİRME

- Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı ve grup çalışmasının gerektirdiği paylaşımın sağlanıp sağlanmadığı değerlendirilir.
- Öğrencilere yaptıkları çalışmalara ilişkin sorular yöneltilir:
 - Gösterilen takvim örneklerinden en çok hangisinden hoşlandınız? Neden?
 - Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?
- Öğrencilerin "Gurup Değerlendirme Formu" nu doldurmaları sağlanır.

Tablo-17. "03 – 21 Mayıs" Tarihli Etkinlik Planı

Etkinlik
Renkli Beneklerle Oyun
Konu
Oyuncakçı Dede
12 – 23 Ekim

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	5/A-B-C-D-E-F
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Yaratıcı düşünme, Sanat aracılığıyla iletişim kurma, Görsel okuma, Sorumluluk alma, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme
KAZANIM	2. Nokta etkisi yaratan varlıklara çevresinden örnekler göstererek, nokta, benek ve lekelerle renkli özgün kompozisyonlar yapar(G.S.B.) 3. Nokta ve çizgi etkisi veren üç boyutlu malzemelerle özgün çalışmalar yapmaktan zevk alır(G.S.B.) 10. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder(G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, suluboya, suluboya fırçası. su, su kabı.
TEKNİKLER	Parmak Baskı Tekniği.
YÖNTEMLER	Gezi-Gözlem, Anlatım, Soru-Cevap, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden; Evlerindeki oyuncakların hangi geometrik şekillere benzediklerini araştırarak derse gelmeleri istenir. Etraflarında gördükleri nesnelerin şekillerini incelemeleri ve bu nesnelerdeki geometrik şekilleri söylemeleri istenir.

SÜREÇ

Öğrenciler, oyuncakların ve etraflarında gördükleri nesnelerin hangi geometrik şekillere benzediklerini söylerler.

Öğrenciler, parmaklarını çeşitli boyalara batırarak resim kâğıtlarının üzerine istedikleri gibi parmak baskısı yaparlar. Oluşan iri benekler, renkli kalemlerle çeşitli nesne ve figürlere benzetilir. Örneğin etrafında çıkan kollarla ahtapot, örümceğe; baş, kuyruk, bacaklar ilave edilerek çeşitli kuşlara ya da çaydanlık, bardak, masa gibi nesnelere dönüştürülebilir. Bu konu, ana ve ara renklerle de ilişkilendirilebilir.

Parmak, el ve ayak baskısı: "Doğrudan baskı olarak düşünülebilir. Öğrenciler parmaklarını, ellerini ya da ayaklarını diledikleri gibi boyayıp baskısını alırlar. Bu baskılarda tutkallı boya veya akrilik boya iyi sonuçlar verir. Parmak baskı için parmak boyası da kullanılabilir.

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
2. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan çalışmalarından yola çıkarak görsel sanatlar alanında, soyut ve somut ifade biçimlerini ayırt etme becerisine ulaşma düzeyleri değerlendirilir.

Tablo-18. "12 – 23 Ekim" Tarihli Etkinlik Planı

Etkinlik / Konu
Penceremden Gece Gökyüzünde Yıldızlar
01 - 11 Kasım

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	6/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Kendini ifade etme, Görsel okuma, Çevre ve doğa bilinci kazanma,
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme, Müze Bilinci.
KAZANIM	7.İki ve üç boyutlu çalışmalarında benzerlik, zıtlık ve tekrarları kullanır. (G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, Sulu Boya, suluboya fırçaları, palet, su, su kabı.
TEKNİKLER	Suluboya Tekniği
YÖNTEMLER	Soru-Cevap, Gezi-Gözlem, Araştırma, Gösterip Yaptırma, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden evlerinde Pencerelerinden Gökyüzünü gözlemleyerek gelmeleri istenir.

SÜREÇ

Öğrencilere; Gökyüzü gözlemlerinde neler gördükleri sorulur? Yıldızlar, ay, gökyüzünün rengi vb. Van Gogh'un "Yıldızlı Gece" tablosu incelenerek kullanılan renklerle duygu ve ruh halleri arasında ilişkiler konuşulur.

1. Empresyonizm sanat akımına ait eserleri, doğanın bu eserlerde nasıl yansıtıldığı konusunda fikir edinmeleri için sınıfa gösterir.

2. Öğrencilere yaptıkları doğa incelemelerinden edindikleri izlenimlerinden yararlanarak aşağıdaki soruları yanıtlamaları istenir.

a) Eserde neler görüyorsunuz (gökyüzü, ay, bulutlar, dağlar, ağaç, evler, vb.)

b) Sizce eserin konusu ne olabilir?

c) Bu eserdeki doğa görünümü ile gözlem yaptığınız doğa arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?

ç) Doğanın kendisi mi, eserde gördüğünüz hâli mi daha çok hoşunuza gitti? Doğadan ve eserden en çok hangi görünümlerin hoşunuza gittiğini anlatınız.

Eserler gösterilip yorumlandıktan sonra

3. Öğrencilerden, Yapmış oldukları gözlemi ve Empresyonist ressamların eserlerini düşünerek suluboya tekniğiyle renkli Penceremden Gece Gökyüzünde Yıldızlar konulu suluboya çalışması yapmaları istenir.

4. Tamamlanan öğrenci Çalışmaları sınıf panosuna asılarak değerlendirilir.

Etkinlik sonunda öğrencilere "Etkinlik Değerlendirme Formu" dağıtılır.

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.

3. Öğrencilerin "Etkinlik Değerlendirme Formu" nu doldurmaları sağlanır.

Tablo-19. "01 - 11 Kasım" Tarihli Etkinlik Plan

**Etkinlik
İzlenimler
Konu
Güneşli bir gün
08 – 19 Şubat**

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	7/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Çevre ve doğa bilinci kazanma, Araştırma, Girişimcilik, Görsel okuma, Sanat aracılığıyla iletişim kurma, Sorumluluk alma, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü, Görsel Sanatlarda Biçimlendirme.
KAZANIM	1. Doğanın, sanat eserinin oluşumundaki rolünü örnekler vererek açıklar.(G.S.K.) 4. Çalışmalarında ve izlediği sanat eserlerinde görsel biçimlendirme öğelerini ayırt eder.(G.S.B.) 6.Kompozisyonlarında renk armonilerinden yararlanır. (G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, Resim Kalem, pastel boya Sulu Boya, suluboya fırçaları, palet, su, su kabı. Renkli eliş kâğıtları, atık gazete ve dergiler, makas, yapıştırıcı.
TEKNİKLER	Kolaj Tekniği, Suluboya Tekniği, Pastel Tekniği (Öğrencinin istediği teknik)
YÖNTEMLER	Araştırma, Gezi Gözlem, Gösteri, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden, Güneşin cisim ve nesneler üzerindeki etkisini gözlemlemeleri, Empresyonizmi araştırmaları ve sanatçılarına ait örnek röprodüksiyonlar getirmeleri istenir.

SÜREÇ

İzlenimler

Empresyonizm akımının sanatçılarına ait eser kopyaları sınıfa getirilerek panolara asılır. Doğa ve gün ışığının nesneler üzerindeki etkisini konu alan bu eserler, öğrencilerin eleştirilerine sunulur. Bu eserlerde doğanın hangi açıdan ve nasıl ele alındığı, teknik farklılıkların esere nasıl yansıtıldığı Bilgisayar ve Data Projeksiyon kullanılarak örnekler üzerinde öğrencilere anlatılır.

Öğrencilere İncelemiş olduğu örneklerden hareketle, İsteddiği teknikte renkli olarak çalışma yapmaları Çalışmalarında; , çizgi, renk, doku, yoğunluk, değer (valör – renkli / renksiz), şekil, form, leke, mekân (espas, boşluk) gibi görsel öğelere dikkat etmeleri istenir...

***Empresyonizm:** İzlenimcilik. 20 yy. sonunda ortaya çıkan, ışık etkilerine dayanarak doğayı anlık görüntüsü ile resimlemeye dayanan sanat akımıdır. Sanatçıları; E. Manet, Claude Monet, Camille Pissaro, Alfred Sisley, Auguste Renoir, Edgar Degas.

DEĞERLENDİRME

- Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
- Öğrencilere yaptıkları etkinliğe ilişkin sorular yöneltilir:
 - Bu çalışmayı yaparken nelere dikkat ettiniz?
 - Görsel biçimlendirme öğelerini yeterince ifade edebildiniz mi? Pozitif ve negatifin anlamını ifade edebildiniz mi?

Tablo-20. “08 – 19 Şubat” Tarihli Etkinlik Plan

Etkinlik
Eser Analizi
Konu
Ben Bir Sanatçıyım
02 - 20 Kasım

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	8/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	3 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Araştırma, Karar verme, , Girişimcilik, Eleştirel düşünme, sanat aracılığı ile iletişim kurma, karar verme, görsel okuma, estetik algının geliştirilmesi, estetik bilinç kazanma.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü
KAZANIM	1.Sanatın kendine özgü evrensel bir dili olduğunu kabul eder. (G.S.K.) 3. Farklı sanat akımları hakkında bilgi edinir. (G.S.K.) 4. Farklı ifade biçimlerinin sanatın dallarını oluşturduğunu fark eder.(G.S.K.) 6.Gösterilen sanat eserindeki görsel biçimlendirme öğelerinin sanatsal düzenleme ilkelerine göre nasıl düzenlendiğini açıklar. (G.S.K.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim Kâğıdı, Resim Kalem, Pastel Boya, Sulu Boya, Guaj Boya, Suluboya Fırçaları, Palet, Su, Su Kabı.
TEKNİKLER	Röprodüksiyon Çalışması
YÖNTEMLER	Araştırma, Soru Cevap, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden Sanat Akımlarının Araştırılmaları ve Sanatçılara ait bir sanat eserini incelemeleri ve istedikleri bir sanat eserinin derste çalışmaları istenecek

SÜREÇ

Öğrenciler Sanat akımları ve sanatçılara ait eserlerle ilgili yaptıkları araştırmalarını sınıfa getirirler, Öğrencilere eserlerden nasıl etkilendiklerini; fırça vuruşları, ele aldıkları konular, renkler, duygularda sanatçıların nelere dikkat ettikleri ve neyi anlatmak istedikleri konusunda konuşmaları sağlanır.

Vincent Van Gogh, Toulouse Lautrec, Frida Kahlo, Fikret Mualla, Cihat Burak vb. sanatçılardan araştırdıkları, inceledikleri, karar verdikleri bir sanat eserini istedikleri bir teknikle çalışmaları istenir Öğrenciler, Kolâj, Suluboya, Lavi, desen veya pastel tekniklerinden birini seçerek çalışırlar.

Yapılan Çalışmalar etkinlik sonunda sınıfta sergilenerek tüm öğrencilerin aktif katılımıyla eleştirilir.

DEĞERLENDİRME

- Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
- Öğrencilere yaptıkları çalışmalara ilişkin sorular yöneltilir:
 - Sanat akımları neden doğmuştur? Aralarındaki benzerlik ve farklar nelerdir?
 - Sanatçı ve sanat eseri nedir?
 - Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?

Tablo-21. “02 - 20 Kasım” Tarihli Etkinlik Plan

4.8. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Algı Yanılması (Kitsch) Sorunu Nedir?”

Sözlük anlamıyla bakıldığında ‘Kitsch’ hiçbir sanatsal değeri olmayan, göstermelik, bayağı, yoz, rüküş gibi tanımlarla açıklanan; hiçbir estetik değeri bulunmayan genel beğeni düzeyine indirgenmiş biçimlerin kullanıldığı, temel kaygısı sanatsal bir yapıya sahip olmak yerine, sanatsal gibi gösterilen bir etkilenmeyle yoğun olarak tüketilmek üzere yapılandırılmış ürünleri tanımlamak için kullanılan bir kavramdır. “Kitsch tasarımların temeli, bir çeşit yanılsamaya dayanmakta, ilgisiz öğeler arasında yaratılmaya çalışan uyum, düzmece bir mutluluk yanılsamasını temsil etmektedir. Amaç para kazanmak olduğu içinde, aslında bu durum, ne işvereni ne de üreticiyi ilgilendirmektedir. Tüketicinin beğenisine açıkça müdahale edildiği için kitsch, hem doğallığı olmayan hem de topluma yabancı bir beğeni olmaktadır.” (Demir, 2009: 34).

Kitsch’ in oluşumu hızlı değişim ve dönüşümler yaşayan toplumlarda gerçekleşmektedir. Özellikle kitsch ekonomik ve politik istikrarsızlığın baş gösterdiği gelişmekte olan ülkelerde sıkça görülmektedir. Kültürün her geçen gün yozlaşması ve popüler kültürün hızla yayılması ile ortaya çıkan kitsch olgusu ve ürünleri toplumun her kesiminden insanları ve dolayısıyla eğitim sistemimizdeki öğrencilerimizi olumsuz yönde etkilemektedir. Bu konuyu sanat eğitimi dahilinde tartışma isteğimizin en önemli nedenlerinde biri de sanat eğitimi bu çarkın kollarından biri olma yönünde ivme kazanmaya başlamış olduğu düşüncesidir.

Bir toplumda Kitsch'in oluşması için gerekli olan koşulları incelediğimiz toplum bilimsel açıdan kitsch bölümünde ortaya çıkan veriler ışığında Türk toplumuna baktığımızda kitsch'in oluştuğu sosyolojik zemini hemen fark edebiliriz. Bu sosyolojik zemini anlayabilmek için ilk önce Baudrillardın kitsch'i tüketim toplumlarıyla ilişkilendirmesi üzerinde durmak gerekir. Kitsch olgusunun ardında tüketim toplumlarının sosyolojik gerçeğinin yattığı görüşünü hatırlarsak bu durumun tüketim toplumu haline gelmiş olan Türk toplumunun yapısıyla örtüşmekte olduğunu görürüz. Tüketim toplumları eğer devingen toplumlarsa ve kitsch, üst sınıflara yükselmek isteyen kitlelerin yapay gereksinimlerini, arzularını imleyen üretimler ve yaklaşımlarsa, Türk toplumu-

nun kitsch ile bu denli iç içe geçmiş olması doğal bir sonuçtur. Çünkü; birkaç kültür düzlemi arasında sıkışmış, birkaç ideoloji arasında bunalmış bir toplum, kırdan kente yönelik bir göç olgusunu yıllardır yaşıyorsa, bununla da kalmayıp, kent kültürü içinde sınıfsal konumunu sürekli bir biçimde değiştirme çabasındaysa, yurt dışına gönderdiği milyonlarca insanın geriye şu ya da bu biçimde dönmesiyle, yaşadığı ve yaşattığı kültürü sorgulamaya açıyorsa, kitsch'in o toplumun doğal bir üretimi olması kaçınılmazdır. (Kahraman, 2005).

Kahraman'a göre kitsch'in Türkiye'de benimsenmesinin altında yatan önemli nedenlerinden biri de Türk toplumunun yaşadığı garip bir para patlamasıdır. Para, sermaye olarak ele alındığında eğer bir süreç içinde oluşmuyorsa, sınıfsal bilincini de oluşturamaz. Türkiye 150 yıldır burjuvazisini oluşturmaya çalışıyor ve bunu da henüz başarabilmiş değil. 1980 sonrasının bu doğrultuda yalan yanlış, çarpık çurpuk da olsa attığı önemli adımlar var fakat bu dönemin biriktirdiği sermaye de, işin kötüsü, bilinç ve ideoloji üretiminde son derecede yetersiz; son derecede kısıtlı, hatta sakıncalıdır. Bugün Türkiye'deki burjuvazi feodal değer yargılarının denetlediği ve belirlediği bir burjuvazidir. Bir de toplumun ideoloji olarak yaşadığı değişim gerçeği bunun yanına eklendiğinde kitsch'in neden bu kadar benimsendiği daha rahat anlaşılacaktır. (Selvi, 2008).

Söz konusu sanat eğitimi ise, gerçek sanat yapıtları ile yapıtlaştırılmaya çalışılan kitsch objeler arasındaki farkın dikkatle vurgulanması gerekmektedir. “İçinde bulunduğumuz endüstri çağındaki tüketim toplumunun karasız insanı, bu ortamın hazırladığı sayısız tehlikelerle karşı karşıyadır. Bu tehlikelerden en büyüğü Almanların kitsch dedikleri değersiz ürünlere sahip olan bir zevk körlüğüdür (...). Özellikle yeniçağın mantığına varmak için gerekli kültür düzeyi eksikliği kitsch'in kaynağı olmuştur.” (Turani, 2003: 46).

Kültürleşmenin en önemli araçlarından biri olan eğitimin; genel tanımında geçen “kalıcı ve izli davranış değişikliği meydana getirme” cümlesindeki süreklilik ihtiva eden ‘kalıcılık’ koşulu ile kitsch kavramındaki, ‘geçicilik, hız ve tüketim’ üçlemesi, kitsch objenin, tıpkı gerçek sanat yapıtıyla olduğu gibi sanat eğitimiyle de tezat münasebet içermektedir. Fakat şunu da belirtmeliyiz ki; burada işaret edilen eğitim, ‘gerçek sanat eğitimidir’. Bugünkü sanat eğitiminin geldiği noktada, gerek

pratikte ve gerekse uygulamada, salt isim olarak varlığını korumanın ötesine gidememekle birlikte temel amaçlarından sıyrılarak giderek sığlaşmaktadır.

“Özellikle ilköğretimde sanat derslerinin salt el becerilerini hedef alan uygulamalarla sınırlandırılması veya aynı yöntem ve tekniklerin çocuğun gelişim düzeyi ve bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulmaksızın her yıl tekrarlanması geleneksel eğitim anlayışından öte anlamsız bir etkinlik haline dönüştürülmekte ve bunun sonucu olarak da çocukların sanat derslerine karşı olan eğilimlerinin ve öğretmenlere karşı olumsuz tutumları gittikçe arttığı görülmektedir. Doğal olarak bu durumda da sanatın gerçek amacından uzaklaşmasına neden olmaktadır. Çünkü çağdaş sanat eğitiminin asıl amacı bireyin zihinsel, duyuşsal, kavramsal ve devinimsel gelişimine olanak sağlayan araştırmacı, sorgulayıcı ve yeniye açık dinamik yaratıcı bir bakış açısına sahip olarak yetişmesini hedeflemektedir.”(Artut, 2002: 2).

Sanat eğitimi müfredat olarak kitsch’lik içermemektedir, ancak uygulama yöntem ve yaklaşımları oldukça kitsch’tir. Sanat eğitimi için kitsch’likden kasıt, gerekli ilgiyi görememesi, dolayısıyla ‘boş zaman dersi’ olarak kodlanıp özüne ve ereğine uygun işlenememesi ve esas amaçlarını gerçekleştirememesiyle ilintilidir.

Resim-3-Öğrenci çalışması,8.Sınıf “Bizim Eller”

Resim-4-Öğrenci çalışması,8.Sınıf “Bizim Eller”

* (Resim-3 ve (Resim- 4.) <http://www.gorselsanatlar.org/> adlı eğitim portalından alınmıştır.

Resim-5-Öğrenci çalışması,8.Sınıf “Bizim Eller”

Resim-6-Öğrenci çalışması,8.Sınıf “Bizim Eller”

Bugün de özellikle ilköğretimin erken evrelerinde yaptırılması gereken basit işler, gelişimsel düzeyi ve potansiyeli daha yüksek olan yaş gruplarında da yaptırıldığı gözlenmektedir. (Bknz. Resim-5/6).Yaptırılan basmakalıp işler çocuğun yaratıcılığını aktive edecek formasyonlardan uzak kalmasına neden olmaktadır. Bu bağlamda öğrencileri kitsch’ likten kurtaracak doğru algı bilincinin gelişmesi için eğitim sürecinde yaptırılan çalışmalar büyük önem ihtiva etmektedir.

Her geçen gün yeni sanat söylemleri, yeni sanatçı nitelemeleri ve sayısız uyaran arasında kalan birey için, beğeni gibi değişken bir olgu üzerine net yorumlar yapılamayacağı bir gerçektir. Ancak sanat eğitimi aracılığıyla algıda seçicilik etkin hale gelerek, iyi ile kötü arasında kaba da olsa bir ayrım yapılabilir. Sanat eğitimi öğrencinin popüler olana, moda tavra yönelmesinin zeminini oluşturacak bir disiplini olmamalıdır. Bu husus hem programda hem programı uygulayıcının tavrında pozitif ivme kazanabilir aksi taktirde oluşan boşluklar sanattan, estetik hazdan ve sanatsal ahlaktan dolayısıyla etikten, uzak basma kalıp bilgilerle doldurulur.

* (Resim 5.) ve (Resim 6) <http://www.gorselsanatlar.org/> adlı eğitim portalından alınmıştır.

Bir sanat yapıtı karşısındaki izleyicinin algısında da, sanatçının herhangi bir nesneye yönelmiş algısı da estetik tavır içinde değerlendirilebilecek algılardır. İnsanların algılarının sübjektif nitelik taşıdığını biliyoruz, öyleyse her birey kendi yaşam biçimine uygun olarak dış dünyayı duyumlarının verdiği, duyu verilerinin aynı olduğunu düşünürsek bile, bizdeki bellek ve psikolojik yapımız algımızın niteliğini etkileyecektir.” (Karayağmurlar, 1990:51)

a)“İlköğretim 4-8.sınıflar görsel sanatlar dersi günlük planları dikkate alınarak algı yanılması ve kitsch sorununun uygulamada ele alınışı nasıldır?”

Değerlerle düşünmeyi, nitelikleri ayımsamayı öğrenen kişinin estetik açıdan bakış ve görüş alanı genişler. Beğenileri, tek boyutta kalan, yalnız kendi bildikleri ve sevdiklerini güzel sayan insanlar yerine geniş düşünen insanlar yetiştirmek sanat eğitiminin amaçları içinde yer alır. İçinde yaşanılan kültüre, öteki kültürlerle, geçmişe ve çağdaşa aynı değerlerde ilgi ve sevgiyle yaklaşım gelişmiş bu görsel yetiye ve geniş anlamda sanatsal düşünmeye bağlıdır. Her yeniliğe kapalı uslar yerine, her yeniliğe açık bireyler yetiştirmek bu yolla olur. (Kırıçoğlu, 2005:48-50). Bu bağlamda aşağıda okul programlarındaki uygulama örneklerine bakarak Eleştiri Sorununun çözümüne yönelik beklenen kazanımlar doğrultusunda hazırlanan günlük planlara yer vermekteyiz.

Çevremizi saran yalnız doğa ve sanat yapıtları değildir. İnsana renk, biçim çizgi, doku, uzam gibi değerlerle ulaşılan daha pek çok nesne bu ortamda yer alır. Bunların kimisi sanat yapıtı olarak nitelendirilirken bir kısmı da estetik açıdan değerlendirilmeye alınır. Ancak, sanat değildir. Sanat eğitiminin bir başka işlevi de sanat yapıtlarına olduğu kadar çevreye ve her türlü görsel nesneye bir başka boyutta estetik ölçülerle ulaşmayı sağlamaktır. Bu, sanat yapıtlarından seri üretime, tanıtımdan paketlemeye, mimarlık yapıtlarından çevre düzenine, televizyondan sinemaya, iç dekorasyondan giyime kadar her şey, kendi özel oluşumları içinde sanat olarak ya da sanat gibi değerlendirilmeyle, yaklaşmak demektir (...) Sanat eğitimi kişiye, niteliksel ayımsamaya yönelik eleştirel düşünme kazandırır.(Kırıçoğlu,2005: 48-50).

*Bu günlük plan, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 351 sayı ve 11.09.2006 tarih ile yayımladığı İlköğretim Görsel Sanatlar (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmıştır.

Etkinlik
Tek tek Çıkararak
Konu
Birimden Bütüne Form İnşası
04 – 22 Ocak

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	4/A-B-C-D-E-F
YAKLAŞIK SÜRE	3 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Çevre ve doğa bilinci kazanma, Görsel okuma, Araştırma, Girişimcilik, Sorumluluk alma, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme.
KAZANIM	10. Üç boyutlu basit geometrik biçimlerle inşa yapar(G.S.B.) 11. Nesnelerin farklı bakış açılarıyla görülebileceğini fark eder. (G.S.B.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat 12. Görsel çalışmalarında doğal ve yapay nesnelerden yararlanabileceğinin farkına varır(G.S.B.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder (G.S.B.) 14. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı eserleri izlemekten zevk alır(G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Plastik bardak, mandal, karton kutu, pipet, tel, ip yapıştırıcı
TEKNİKLER	Üç Boyutlu Çalışma
YÖNTEMLER	Araştırma, Gezi-Gözlem, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden, Merdiven basamaklarını, Apartman katlarını gözlemleyerek gelmeleri istenir.

SÜREÇ

Öğretmen tarafından 5 Ocak Adana'nın Kurtuluşu hakkında bilgi verilir.
Öğrenciler, Merdiven basamakları, apartman katları ile ilgili gözlemlerini sınıfta paylaşırlar.
Uyulama
İnşa çalışmaları grup çalışması şeklinde yaptırılmalıdır. Öğrenciler, çalışmayı hızlandırmak ve kolaylaştırmak amacıyla geometrik etkisi olan hazır biçimlerden birim motif olarak yararlanabilirler. Örneğin, karton kutulardan oluşan birim motifleri kullanarak üç boyutlu düzende tekrarlamalarla inşa çalışmaları yapabilirler. Bu birimleri çalışma öncesinde renklendirebilirler. Plastik bardakları kullanarak da modüler inşa çalışması yapabilirler. Örneğin, plastik bardakları içeriden dışarıya doğru mandallarla tutturarak küre oluşturacak şekilde inşa edebilirler. Bu birimler renklendirilebilir
Tamamlanan öğrenci Çalışmaları sergilenerek değerlendirilir.

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı ve grup çalışmasının gerektirdiği paylaşımın sağlanıp sağlanmadığı değerlendirilir.
2. Öğrencilere yaptıkları çalışmalara ilişkin sorular yöneltilir:
 - a) Gösterilen üç boyutlu örneklerden en çok hangisinden hoşlandınız? Neden?
 - b) Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?

Tablo-22. "04 – 22 Ocak" tarihli etkinlik planı

Etkinlik
Sanatçı-Zanaatçı
Konu
Sanat Eseri İnceleme
29 Mart – 09 Nisan

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	5/A-B-C-D-E-F
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Araştırma, Eleştirel düşünme, Yaratıcı düşünme, Sanat aracılığıyla iletişim kurma, Estetik bilinç kazanma, Sorumluluk alma, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü.
KAZANIM	7. Sanatçı - zanaatçı ayrımını yapar. (G.S.K.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Örnek röprodüksiyon Gazete dergi afiş, davetiye
TEKNİKLER	Sanat Eseri İnceleme
YÖNTEMLER	Araştırma, Tartışma, Sunum,
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden; Sanatçı – zanaatçıyı araştırmaları, Örnek röprodüksiyon Gazete dergi afiş, davetiye vb. örnekleri getirmeleri istenir.

SÜREÇ

Öğrenciler derse getirdikleri Örnek röprodüksiyon Gazete dergi afiş, davetiye vb. örnekleri sınıfta paylaşmaları sağlanır.

Ünlü sanatçılara ait röprodüksiyonlar, sanatçılar hakkındaki gazete broşürleri, yazılar, filmler vb. dokümanlardan yararlanarak sanatçının önemi vurgulanır. Çevrede veya sınıf ortamındaki sıra, masa, sandalye, koltuk gibi ürünleri yapanların ise birer zanaatçı oldukları açıklanır. Ancak, bu ürünleri tasarlayanların (çizenlerin) birer "tasarımcı" olduğu hatırlatılır.

Sanatçı (Artist): Sanatla profesyonel bir şekilde uğraşan kimse.(ressam, Heykeltıraş, Mimar gibi)

Zanaatçı: Daha çok teknik yeteneğe ve ustalığa dayanarak üretim yapan kimse.(Aşgılık, Duvarcılık, Marangozluk gibi.)

Etkinlik sonunda öğrencilere "Etkinlik Değerlendirme Formu" dağıtılır.

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
2. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan çalışmalarından yola çıkarak görsel sanatlar alanında, soyut ve somut ifade biçimlerini ayırt etme becerisine ulaşma düzeyleri değerlendirilir.
- 3.Öğrencilerin "Etkinlik Değerlendirme Formu" nu doldurmaları sağlanır.

Tablo-23. "29 Mart – 09 Nisan" tarihli etkinlik planı

Etkinlik
Doğadan İzlenimler
Konu
Doğanın Uyanışı İlkbahar
12 - 23 Nisan

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	6/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	2 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Araştırma, Çevre ve doğa bilinci kazanma, Sanat aracılığıyla iletişim kurma, Görsel okuma, Kendini ifade etme, Sorumluluk alma, Başladığı işi bitirme,
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Kültürü, Müze Bilinci,
KAZANIM	8. Sanattaki niteliği insan eli ve duyarlılığının belirlediğini fark eder (G.S.K.) 9. Doğadaki güzellik ile sanattaki güzelliği karşılaştırır (G.S.K.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, pastel boya. Sulu Boya, sulu boya fırçaları, palet, su, su kabı. Bilgisayar, Data Projeksiyon. Van-Gogh tan örnek çalışmalar.
TEKNİKLER	Pastel Tekniği. Sulu boya Tekniği.
YÖNTEMLER	Araştırma, Gezi-Gözlem, Uygulamalı çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden; Manzara ressamlarını araştırmalar, Van-Gogh un tan Sarı Başaklar eserini incelemeleri, okul bahçesi veya yakın çevreyi gezerek doğa ile ilgili gözlem yapmaları ve bitkileri, canlıları, bulutların şekillerini, ağaçları vb. incelemeleri istenir.

SÜREÇ

Öğrenciler gözlem ve araştırmalarını açıklarlar. Öğrencilere Bilgisayardan data-projeksiyon Van Gogh ait eserler gösterilir.

- Öğrencilere yaptıkları doğa incelemelerinden edindikleri izlenimlerinden yararlanarak aşağıdaki soruları yanıtlamaları istenir.
 - Eserde neler görüyorsunuz (bulutlar, ağaç, çalılıklar vb.)
 - Sizce eserin konusu ne olabilir?
 - Bu eserdeki doğa görünümü ile gözlem yaptığınız doğa arasındaki benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
 - Doğanın kendisi mi, eserde gördüğünüz hâli mi daha çok hoşunuza gitti? Doğadan ve eserden en çok hangi görünümlerin hoşunuza gittiğini anlatınız.
- Öğretmen daha sonra Empresyonizm sanat akımına ait eserleri, doğanın bu eserlerde nasıl yansıtıldığı konusunda fikir edinmeleri için sınıfa gösterir.
- Öğrencilerden Baharın Uyanışı konulu renkli peyzaj (manzara) çalışması yapmaları istenir.
- Çalışmalar sınıf panosuna asılarak değerlendirilir.

Etkinlik sonunda öğrencilere "Etkinlik Değerlendirme Formu" dağıtılır.

DEĞERLENDİRME

- Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
- Öğrencilerden "etkinlik değerlendirme formunu" doldurmaları istenir.
- Öğrencilerin "Etkinlik Değerlendirme Formu" nu doldurmaları sağlanır.

Tablo-24. "12 - 23 Nisan" tarihli etkinlik planı

Etkinlik
Sadeleştirme
Konu
En Sevdığım Meyve
19 Ekim – 06 Kasım

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	7/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	3 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Eleştirel düşünme, sanat aracılığı ile iletişim kurma, karar verme, görsel okuma, estetik algının geliştirilmesi, estetik bilinç kazanma. Sorumluluk alma, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlarda Biçimlendirme
KAZANIM	2. Nesne ve figürlerin geometrik biçimleri olduğunu algılar. (G.S.B.) 3. Nesne ve figürleri yalın bir anlayışla geometrik biçimlere dönüştürür. (G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Meyve, sebze, Meyve tabağı, Resim kâğıdı, resim kalemi, pastel boya suluboya, suluboya fırçası, su, su kabı. (Çalışma yapacağı tekniğe uygun araç ve gereci kullanır.)
TEKNİKLER	Desen Tekniği, Pastel Tekniği, Suluboya Tekniği
YÖNTEMLER	Araştırma, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden sevdikleri meyveyi resim çalışacakları kompozisyonu oluşturmaları için sınıfa getirmeleri istenir.

SÜREÇ

Öğrencilerin derse getirdikleri bu ürünlerin hangi geometrik biçimlere benzediği sorularak, ayrıntılardan arındırılmış şekilde, resimlerini çizmeleri istenir.

Ayrıntıların olmadığı bu çalışmalar, daha sonra öğrencilerin tercih edecekleri boya ile renk geçişleri yapılmadan istedikleri bir renkli teknikte çalışma yapmaları sağlanır. (Meyveleri geometrik biçimleri kullanarak soyut hale getirmeleri sağlanır.)

Şeklin ve Form sınıfta tanımlanır.

Şekil: Eni, boyu olan, derinliği olmayan, iki boyutlu biçimler.

Form: Işık gölge, renk, anatomi, çizgi ve doku gibi elemanların hepsinin birden oluşturulduğu görüntü veya biçim.

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
 2. Meyveler size hangi geometrik şekilleri çağırıştırıyor?
 3. Öğrencilerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlardan çalışmalarından yola çıkarak görsel sanatlar alanında, soyut ve somut ifade biçimlerini ayırt etme becerisine ulaşma düzeyleri değerlendirilir.
- Öğrencilere; Bu uygulamadaki deneyiminizi bir sonraki etkinliğimiz olan "Ben Bir Grafikerim" Etkinliğinde "Firmamın Amblemi" yapımında kullanabilecekleri söylenir

Tablo-25. "19 Ekim – 06 Kasım" tarihli etkinlik planı

**Etkinlik
Desen
Konu
İnsan Figürü
05 – 23 Nisan**

DERS	Görsel Sanatlar
SINIF	8/A-B-C-D-E-F-G-H-I-J
YAKLAŞIK SÜRE	3 Ders saati
TEMEL BECERİLER	Görsel okuma, Kendini ifade etme, Eleştirel düşünme, Yaratıcı düşünme, Başladığı işi bitirme.
ÖĞRENME ALANI	Görsel Sanatlar Kültürü
KAZANIM	9. Güzellik kavramının ölçütlerinin kültürlere göre farklılaşabileceğini değer sistemine katar.(G.S.K.) 8. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)
ARAÇ ve GEREÇLER	Resim kâğıdı, Resim Kalem, Bez, çita, naylon, poşet, makara, ip, tel, Renkli eliş kâğıtları, Atık gazete ve dergiler, vb. atık malzemeler Makas, Yapıştırıcı
TEKNİKLER	Oyuncak Bebek Yapımı;
YÖNTEMLER	Araştırma, Gezi - Gözlem, Uygulamalı Çalışma.
DUYUŞSAL ve DÜŞÜNSEL HAZILIK	Öğrencilerden; Milli ve yöresel güzellik ölçütlerimizi, renklerimizi araştırılmaları istenir.

SÜREÇ

Öğretmen tarafından Desen Tekniği ve Kompozisyonun öğeleri, yerleştirme, ölçü alma hakkında öğrencilere bilgi verir. Model Öğrencinin Hazırlanması Desen Çalışma Desenler üzerinde öğrencilerin toplu katılımlarının sağlanarak eleştirisi Desen çalışmalarında gönüllü bir öğrenci sınıfa model olur. Öğretmen tarafından Sınıf düzeni sağlanır (“U” biçiminde olması idealdir.) Öğretmen, çalışma öncesinde modelden ölçü almayı öğrencilere gösterir. Sonra kara kalemle kâğıda kabaca yerleştirilen figür, zamanla detaylandırılarak desen çalışması tamamlanır. Öğrencilerin desen çalışmasını yaptıkları yerleri ile modelin her bir öğrenciye karşı değişen duruş açısı iyice tespit edilmelidir. Değerlendirmeler, toplu olarak yapılmalıdır. Öğretmen değerlendirmeyi öğrencilerinin birbirini değerlendirmesi (akran değerlendirmesi) biçiminde de yapılabilmesi ortamını sağlayarak farklı bakış açısıyla. çizgilerdeki kişiye özgü farklılıklar ortaya çıkacaktır. Etkinlik sonunda “Öz Değerlendirme Formu” doldurularak öğretmene teslim edilecektir.
--

DEĞERLENDİRME

1. Her öğrencinin sürece katılıp katılmadığı değerlendirilir.
2. Uygulama esnasında en çok hoşunuza giden şey ne oldu?
3. Öğrencilerin “Öz Değerlendirme Formu” nu doldurmaları sağlanır.

Tablo-26. “05 – 23 Nisan” tarihli etkinlik planı

4.9. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Sanat Eğitimde Yapıtının Varlığına Yönelik Sorunlar Nelerdir?”

Bir bilgi taşıyıcı ya da sadece duygulara seslenmiş olsun, sanatsal üretim eninde sonunda tekil olanın (yaratıcı özne) çoğul olanla (toplumsal olan) iletişimini sağlar. Anlamlı bir biçim, dolayısıyla, varlık dışı bir varlık olan sanat yapıtı, özne ve nesnenin ‘karşılıklı’ ve ‘karşıtlıklı’ ilişkisi sonucunda ortaya çıkan anlamın bir nesnede görünür hale gelmesidir. Özne ile nesnenin karşılıklı ve karşıtlıklı ilişkisi, ortak tin’in yaratıcı özne tarafından değişime ve dönüşüme uğratılması demektir.

Sanat ürünü olgusu, öznenin etkinlik sürecini ve sanatsal biçimlerin oluşum koşullarının birlikteliğini içerir. Başka bir deyişle, sanat ürününün var etmek istediği şey, ne öznenin gerçeklik nesnesine ilişkin oluşturduğu değerlerden bağımsız ne de kurgu nesnenin yüklendiği anlamlardan uzak duran bir özne ve nesne ilişkisiyle açıklanabilir. Her sanatsal eylem bir alışveriştir. Bu alışverişte paylaşılan, gerçeklik karşısında oluşan duygu ve düşüncelerin biçimler aracılığıyla dışsallaştırılmış halidir. Sanatta öznel olan, nesnel olanla birlikte iletilir ve her öznel tavır ancak nesnelleştirilebildiği ölçüde kavranır. “Sanatta duygunun ve düşüncenin bütünlüğünde oluşan fikir ancak özel anlatım biçimleriyle dışsallaştırılabilecek bir fikirdir. Bu yüzden her sanat özel bir dil kullanmak zorundadır. Kendi özel anlatım koşullarını bu özel dil çerçevesinde oluşturur. (Timuçin, 2002:213). ”

Öznenin etkinliği olarak sanat ürünü, yine aynı yaratıcı öznenin özel doğasının biçim kazanmış, nesnelleşmiş görünüşü ve nesnel gerçekliğin insan bilincinde estetiksel imgeler halinde yansımasıdır. Sanat ürünü nedir? Sorusuna yanıt vermeye çalışan bu tanımları daha iyi anlayabilmek için, varlık dışı olanı varlık haline getiren öznenin nasıl tanımlandığına bakmak gerekir. Sanat yapıtı, öznenin içselleştirdiği duyular üstü tinsel dünyasını, kimsenin görmemiş olduğunu görünür ile görünmez iç içeliğinde görünür kılan bir varlıktır.

4.10. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Varlık objesi olarak sanat yapıtı nedir?”

Sanat yapıtının varlığında bir bütün olarak taşıdığı reel ve irreal varlık katmanları iki ayrı doğaya karşılık gelir; birincisi, duyularla algılanan, bağımsız olarak varlığını devam ettiren doğa (reel-nesnel varlık); ikincisi de, insana özgü bir doğa, insanileşmiş bir doğa (İrreeal-tinsel varlık).

İsmail Tunalı ‘Sanat Ontolojisi’ adlı yapıtında; sanat eserinin bir var olan olduğunu; nasıl genel ontoloji varlık araştırmasına “on he on” u (var-olan bir şey olarak var-olan’ı) araştırmakla başlıyorsa, aynı şekilde sanat ontolojisinin de, çıkış noktası olarak estetik alandaki var-olanı araştırdığını söyler. Tunalı, Sanat Ontolojisi adlı yapıtında, Aristoteles’in ‘var-olan nedir?’ sorusuna verdiği ‘vardır’ cevabından; var olan şeyin var olan bir şey olarak belirlendiğini, böylece var olan “var-olan” şeydir yargısının felsefe için yeni bir temel olduğunu söyler. Bu temel on he on’ dur; “var-olan bir şey olarak var-olan”. (Tunalı, 2002).

Cevizci, Felsefe Terimleri Sözlüğünde, “on he on’u” varlık olmak bakımından varlık kavramı altında açıklar. Buna göre, varlık olmak bakımından varlık; saf varlık, kendinde varlık, varlık olarak varlık, diye adlandırılan insan bilincinden bağımsız varlıktır. Varlık bakımından, yalnızca sınırlı sayıda bireysel nesneye değil de, her şeye ait olan tümel özelliklere sahip varlıktır. Her şeyin varoluşu için temel olan, var olan her şeye ilişkin açıklamanın dayanağı olan şeydir. Şeklinde betimlemiştir.

Sanat eseri, daima, iki varlık tarafından meydana gelmiş ikili bir yapıdır ve buna rağmen o tam bir birliği gösterir. Bu birlik halinde kavradığımız estetik obje, aslında varlık tarzı bakımından heterojendir; birbirinden farklı varlık düzenleri gösterir. Onda iki çeşit obje olduğu gibi, iki türlü de varlık vardır; biri Real, biri de irreal, sadece görünen bir varlık. Ve karakteristik olan şudur; varlığın bu ikiliği tamamen heterojen olmasına rağmen, objeyi bölünmüş ya da birliksizmiş gibi göstermez. Tersine, bir sanat eseri, varlık bakımından farklı olmasına rağmen, bize yine birlikli görülür. (Tunalı, 2002:62).

a) Nesnelleştirme (Objektivation) Nedir?

Tin, ontolojinin var-olanı bir tabakalar düzeni içerisinde ele almasında önem kazanır. Varlığın bütünlüğünü sağlayan bu tabakalar: madde (inorganik), organik varlık tabakası, ruhi tabaka ve tinsel varlık tabakasıdır. Varlığın yapısı bir tabakalı bütün olmakla beraber, sözü edilen bu dört tabakanın piramidal bir biçimde üst üste gelmesiyle oluşan piramidal bir sistem karakteri de taşır. Tunalı, Sanat Ontolojisi adlı yapıtında, tinsel alanın kültür dünyasını oluşturduğunu; tinsel varlığın kültür ve tarih varlığı olduğunu, tin ya da tinsel varlığın, kendi başına varlık olmadığını, bu yüzden, Hegel'in aksine, tinsel varlığın, varlığın özü olarak kavranamayacağını söyler. Tinsel varlık, ontolojiye göre bir real varlık tabakasıdır, daha doğru bir deyimle real varlığın en son, en üst tabakasıdır.

Kedik, Yaratıcı Süreçte Özne-Nesne Bağlamında Nesnelleştirme adlı tez çalınmasında sanat yapıtlarını (Harman'a göre) diğer var olanlardan ayıran en önemli özelliğin, onda hem real, hem de irreal yapının bulunması olduğunu hatırlatır. "Sanat yapıtı bu anlamda nesnelleşme olayının tek yetkin örneğidir. Bu bağlamda nesnelleşme (objektivasyon), realite ile irrealitenin, zorunluluk ile özgürlüğün, sonluluk ile sonsuzluğun birbirine kavuştuğu noktada adeta tekmiş gibi birleşmesi, öznelin nesnelde, irrealin realde dışlaması, bir anlamda tinsel bir içeriğin real bir yapıya bağlanarak var olmayan bir şeyin var olan bir şeyde kendisini göstermesidir." (Kedik.2003:62). Kedik' in görüşlerine kaynaklık edenlerden biri olarak Tunalı, böyle bir objektivation'un en yetkin temsilcilerinin sanat eserleri olduğunu, bunun için, her estetik objenin, yani sanat eserinin böyle heterojen bir yapı gösterdiğini hatırlatır.

Tunalı'ya göre; "sanat eseri dediğimiz şey, gerçek bir var-olan'dır, ama objektivation'a dayanan bir var- olan'dır. Başka bir deyimle böylesi bir durumda, denilebilir ki sanat yapıtı bir var-olan olarak iki varlık katmanını, ayrılmaz bir biçimde kendi bütünlüğünde taşır. Sanat yapıtının ayrılmaz bir bütün olarak algılanması, aynı zamanda da iki karşıt varlığın, realite ve irrealite'nin adeta tekmiş

gibi onda görünüş halini alması, yapıtın ne sadece realiteye ne de sadece irrealiteye dayandırılmayacağını bir kanıttır. Kısaca; sanat yapıtı hem real varlığa katılarak ondan pay alır hem de kendinde irreal olan'ı taşır. Böylece, öznel olanın nesnel olan ile karşılıklı ve karşıtlıklı ilişkisi, sanat yapıtında irreal olanın real olana katılması, real olanda içerilmesi olarak karşılık bulur. Sanat yapıtlarının, bir var-olan olarak diğer varlıklardan ayrılan özelliklerini, objeyle sujenin farklı ilişkileri bağlamında açıklamaya çalışan Tunalı, var-olan'ların alanı ile obje alanlarının hiçbir şekilde örtüşemeyeceğini söyler.

Bir real var-olan'ın en temel özelliği, onun bir bilgi objesi oluşudur. O, bilgi aktları ile bilinen bir şeydir. Bunun için burada söz konusu olan şey, objection'dur. Objektion, bir var- olan'ın bir bilinç konusu olmasını gösterir. 'Objektion, karakteristik bir bilgi fenomenidir; var-olan bir şey, bir süjenin objesi olur ve var-olan şey de ise hiçbir değişiklik meydana gelmez.' Buna göre, her objektion zorunlu olarak bir bilgi olayını ifade eder. Çünkü, ancak bu objektion iledir ki, bizden bağımsız olan bir var-olan bilincimizin bir objesi olmuş olur.(Tunalı, 2002:55).

Dolayısıyla Tunalı, sanat eserinin bir objektivation olduğunu; objektivationun, objektion'dan kesin olarak farklı olduğunu; objektion'la objektivation'u karıştırmamak gerektiğini vurgular. "Objektivation var-olan bir şeyin obje haline gelmesi olmayıp, var-olmayan bir şeyin ortaya konması anlamına gelir. Objektion'da söz konusu olan, var-olan bir şeyin objeleştirilmesidir. 'Buna karşılık objektivation'da, objektivation'dan önce var-olmayan bir şeyin, her şeyden önce, meydana getirilmesidir. Objektion'da canlı tin (geist) sadece alıcıdır, objektivation'da ise yaratıcıdır." (Tunalı, 2002:55).

Öyleyse, objektion öznenin nesne ile kurduğu ilişki sürecine karşılık gelir, böylece, özne nesnenin bilgisine ulaşır, nesneyi tanır, onu bir bilgi objesine dönüştürür. Böylece, varlık alanı da denilen nesnel gerçekliğin obje alanına girmesi, denilebilir ki, ona insana özgü bir nesnellik, insani bir anlam kazandırmak ile mümkün olabilir. Öznel olanın nesnel olanda, irrealin real varlıkta nesnelleşmesi olarak tanımlanan objektivation ise objektion sürecinden sonra, özne tarafından ge-

reksinen, bağlatılan bir süreçtir. Buna göre, bir objektivation olması, yeniden meydana gelen bir gösterme olan sanat yapıtının olmasıdır.

Objektivation, öznenin özel bir biçimde görünür hale gelmesi, özel bir göstermedir. Bu durumda, bir irreal varlığın bir real var-olanda görünüşe ulaşması, objektivleşmesi söz konusu olduğuna göre; dikkat edilmesi gereken, her objektivation'da bir varlığın objektivleşmiş olmasının gerekliliğidir. Öyleyse, objektivation'da bu objektivleşen varlık nedir? Tunalı, objektivation'da artık bir objeleşme değil de, bir objektivleşmenin söz konusu olduğunu, buda neyin objektivleşmesi gerektiği sorusunu dile getirdiğini söyler.

Objektivleşen şey, canlı tinsel varlık, yani kişisel ve ortak tin'dir. Objektivleşme olayında zorunlu olarak bir tinsel varlık söz konusudur; ve bu objektivleşen tinsel-varlık, varlık düzeninde yeni bir varlık alanı meydana getirir: Objektivleşmiş tinsel varlık. Bu alan, real varlık alanına katılmaz, onun dışında bulunan bir varlıktır. Ama, bununla onun real varlıkla hiçbir ilgisinin bulunmadığını söylemek istemiyoruz. Tersine, objektivleşmiş tinsel varlığın real varlıkla belli bir ilgisi vardır, hem de ontolojik bir ilgisi vardır. Çünkü, tinsel varlığın objektivleşmesi, real olan bir var-olan'da mümkün olur. (Tunalı, 2002: 56).

Unutulmamalıdır ki, sanat yapıtı bir objektivation'dur ve heterojen bir yapıdır. Öyleyse, “her objektivation, zorunlu olarak varlık tarzı bakımından heterojen'dir” (Tunalı, 2002:56). Bu heterojenlik yapıta nitelik kazandıran temeldir.

b) Estetik Varlık - Obje

Sanat yapıtının anlamlı bir varlık biçimi olduğunu söylediğimiz de, anlamın, sanat yapıtının tinsel varlık katmanı ile ilişkili olduğunu belirtiriz. Bu yeni varlık tipi estetik varlık olarak adlandırılır. Sanat yapıtının anlamlı bir biçim olduğu görüşü, tinsel varlığın sanat yapıtında madde giyindiği ile eşdeğerdir. Madde giyinmiş tekil anlama ise ‘estetik obje’ veya ‘estetik nesne’ denilebilir. Tunalı, estetik obje’yi bireysel bir obje haline indirgeyen anlayışın, sanat ontolojisi olduğunu söyler. Tunalı’ya göre sanat ontolojisi, estetik obje sorununu şöyle ortaya koyar. Estetik

obje, tek tek sanat yapıtlarıdır. O halde, sorulması gereken de, sanat yapıtı ontolojik olarak nedir? sorusu olmalıdır. Böyle bir soruya sanat ontolojisinin verdiği yanıt yine ontolojik bir yanıttır. “Sanat yapıtı, bir var olandır ve böyle bir var-olan olarak bir resimdir, bir heykeldir bir şiirdir, vb. gibi imdi böyle bir var-olan olarak analiz edildiğinde, örneğin bir müzik yapıtı, seslerden, bir heykel taş, tunç, odundan, bir resim kâğıt, bez ve boya gibi fiziksel elemanlardan ve bir şiir de kelimelerden meydana gelir.” (Tunalı, 1990:131).

(...)Bunlar, sanat yapıtının duyularımızla kavradığımız real varlığını ya da real yapısını oluştururlar. Ancak, bir sanat yapıtı, örneğin bir resim, bir müzik, bir heykel ve bir şiir yalnız bu fiziksel, real varlıktan ibaret değildir. Başka türlü söylersek, bir müzik yapıtı yalnız seslerden, bir heykel yalnız taş ya da odundan, bir resim yalnız bez ve boyalardan ve bir şiir de yalnız kelimelerden ibaret değildir. Sanat yapıtının bir de duyularımızla kavrayamadığımız, onun duyusal-real varlığının dışında, ama yine onun tarafından takınan bir başka varlığı vardır. Bu, irreal, tinsel ya da anlam varlığı dediğimiz bir varlıktır. Her sanat yapıtı, maddi-duyusal varlığının dışında bir anlam varlığına sahiptir. Bu anlam varlığı, sanat yapıtının ifade etmek istediği şeydir. Bunlar duygular, düşünceler vb. gibi tinsel nitelikte bir varlığı oluştururlar. Anlam ya da tinsel, fiziksel varlığın üstünde bulunan, ama onun tarafından takınan, onda objektivleşen varlıktır. Buna göre, bir sanat yapıtı, bir tinsel-irreal varlığın bir real varlıkta dışlamasıdır. (...)Estetik obje, sanat yapıtı olarak bir irreal anlam varlığının duyusal bir varlıkta görünüşe çıkmasıdır. (Tunalı, 1990:131).

Tunalı’nın estetik objeyi, irreal anlam varlığının duyusal bir varlıkta görünüşe çıkması olarak tanımlamasının üzerinde durulması gereken noktalar; irreal olan anlam, duyusal varlık ve irrealin görünür hale gelebilmek için duyusal varlığa duyduğu gereksinimdir. Bu bağlamda irreal anlam varlığının insanileştirilmiş bir doğa (irreal-tinsel varlık)’ya karşılık geldiği, ve bilen bir özne ile bir nesnenin diyalektiğini gereksindiği daha önce belirtilmiştir. Yani irreal anlam varlığı, görünür bir varlık değildir, onun görünüşe çıkması için nesnel gerçeklikte denilen bir real varlığa takınması, ona katılması gerekir. İrreal anlam varlığının uygun bir Real varlıkta görünüşe ulaşması olarak tanımlanan estetik nesne, yaratıcı öznenin nesneye

bakışıyla, nesnede bulabildikleri hatta bulamadıklarıyla kurulur. Ancak, estetik nesne özne tarafından yaratılmış yeni bir nesne olarak değil de, irreal anlam varlığının katılmasıyla estetikleştirilmiş nesne olarak algılanmalıdır.

“Özneyle nesnenin diyalektimi içinde estetik nesne bir gerçeklik olduğu kadar bir kurgudur. Bu bir tür duygu yakınlığıdır. Bu yeniden kuruş nesneyi nesne olmaktan çıkarmaz. Estetik nesneyi belirleyerek insanı doğaya katar sanatçı. (Timuçin, 2002:153-154).

4.11. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Öznenin etkinliği olarak sanat objesi nedir?”

Öznenin etkinliği olarak sanat ürünü, yine aynı yaratıcı öznenin özel doğasının biçim kazanmış, nesnelleşmiş görünüşüdür; nesnel gerçekliğin, insan bilincinde estetiksel imgeler halinde yansımasıdır. Sanat ürünü nedir? sorusuna yanıt vermeye çalışan bu tanımları daha iyi anlayabilmek için, varlık dışı olanı varlık haline getiren öznenin nasıl tanımlandığına bakmak gerekir.

Sanat ürünü, öznenin etkinliği ile görünüş halini almış varlık dışı bir varlıktır. Varlık dışı varlık denildiğinde, sözü edilen birinci varlığın reel gerçek, yani doğa, ikincisinin ise; öznenin izlenimlerinin, imgeleminin, kısaca özel doğasının dış dünyada önceden var olan bir nesnenin yardımıyla biçim kazandığı sanat yapıtının kendisi olduğu önceki bölümlerde dile getirildi. Sanat yapıtı, öznenin içselleştirdiği duyular üstü tinsel dünyasını, kimsenin görmemiş olduğunu görünür ile görünmez in iç içeliğinde görünür kılan bir varlıktır.

Özne maddesel varlık olarak nesneler dünyasının karışında edilgen, onu anlama, algılama ondan bilgi üretme anlamında ise etken durumdadır. Böylece, farkında olarak ya da olmayarak genel doğa karışında imgelem dünyası gelişen ve bir takım izlenimlere sahip olan özne, aynı zamanda kendi öznelliğini de oluşturur.

a) Özne – Öznellik Problemi

‘Özne’ ve ‘insan’ arasındaki ayrımın saptanması; sanatsal etkinliği ile sanat ürününü ortaya koyan özne sanatçının biraz daha anlaşılır olmasını sağlayacaktır.

İnsan farkında olsun ya da olmasın, temeli yönelme olan ana edimlerini (düşünmek, bilmek-eylemek) bir özne olarak, kendisi olarak gerçekleştirir. İnsan özne olma durumunu hemen her zaman yaşar; (...)insanın bir özne olarak kendisine, özne olma durumuna yönelmesi, özneye dönüşmesinin koşullarını araştırması onun var olana ilişkin yöneliminin arattırılmasından sonraya rastlamaktadır. Özne olmakla birlikte henüz bunun bilincinde olmayan insan, var olanı nesne yapmayı çözümleme işine girişmekte; hatta başlangıçlarda, sanki olabilirmiş, gerçekleyebilirmiş gibi, var olanın yalın bir biçimde peşine düşmekte, “var olanı var olan olarak” kavramayı, anlamayı amaçlamaktadır (Çotuk söken, 2002:129-130-131).

XVII. yüzyılda başlayan modern felsefeyle birlikte ortaya çıkan modern özne tasarımının en belirgin özelliği, "özne" nin bilgiye temel oluşturan ussal ve istençli bir varlık olarak benimsenmiş olmasıdır. Nitekim söz konusu geleneklerin felsefe sözde arında "ben" denince, "ben-olmayan", bütün her şeyden ayrı durarak var olan akla gelmektedir. Buna göre ben, ben-olmayan ile ilişkisinde ben olmayanı etkilediği gibi ondan etkilenir.

Ulaş Felsefe Sözlüğünde ‘özne’ yi şöyle tanımlar; Yerleşik felsefe dilinde en genel anlamda düşünülen nesneye karşıt olarak düşünen varlık. Bilinci, sezgisi, algısı, düş gücü olanı; bilmeye, duymaya, algılamaya yönelmiş olanı; nesnenin karışında ondan ayrı durarak var olanı; karışında bulunanı algılamak, kavramak ya da bilmek için yönelenini; düşüneni, tasarımlayanı, duyanı, isteyenini; olanaklı bütün yaşantıların taşıyıcısı olarak temellendirilmiş bir "ben"i anlatan felsefe terimi. Felsefede Descartes' a değin nerdeyse tek egemen özne anlamı olan bu yaklaşım, Descartes ile başlayan modern felsefe döneminde bırakılmış, özne teriminin yerleşik anlamında köklü bir değişim meydana gelmiştir. Bundan böyle "özne", algılara, tasarımlara, izlenimlere, düşüncellere dayanak olan; algıladığının, tasarladığının, duyduğunun, düşündüğünün ayırdındaki "ben" olarak kavranır olmuştur. Nitekim

Descartes öncesi felsefede özne kategorisi fazla ağırlığı olan bir kategori değilken, Descartes 'la birlikte modern felsefe anlayışının üstüne kurulduğu temel kategorilerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Özne, insana dair olan yetilere (bilmek, düşünmek, algılamak) az ya da çok sahip olandır. Bu yetilere sahip özne, “ kendini duygularla algılanabilir bir nesnede ortaya koyma ve gerçekleştirme ihtiyacını bir eğilim olarak, temel bir gereklilik olarak duyar.” (Doğan, 2001:161). Sanatçı öznenin de bu temel gereksinime bağlı olarak hareket ettiğini, duyuşal dürtülerini düşünsel bir etkinliğe dönüştürdüğünü söyleyen Doğan, Hegel'in; genel olarak sanat gereksiniminin, insanı iç ve dış dünyanın bilincine varmaya ve onlardan, içinde bizzat kendini tanıdığı bir nesne yapmaya iten akli (rasyonel) bir gereksinim olduğu düşüncesini hatırlatır. (Doğan, 2001:167).

Sanatsal bildirim her şeyden önce, özne sanatçıyla ilişkilidir; sıradan öznenin gündelik yaşantısından oluşmuş bir nesnellik değildir. Çünkü, kendi yaratımında, sanatçının kişiliğinin ifadesinden söz ettiğimiz zaman, burada söz konusu olan şey, hiçbir şekilde sanatçının günlük pratik yaşam içinde sürdürdüğü fiili yani, alışıldık kişiliği değildir. Burada söz konusu olan şey daha çok sanatçının kendi yaratımının içine izini düşürmek için, kısmen bilinçli, kısmen de bilinçsiz bir şekilde yapıp kurduğu ikinci, yani fikri bir kişiliktir. (Kagan, 1982:343-344). Kagan'ın sözünü ettiği “fikri kişilik” öznellik dediğimiz olguyu tanımlar.

Özne maddesel varlık olarak nesneler dünyasının karışında edilgen, onu anlama, algılama ondan bilgi üretme anlamında ise etken durumdadır. 'algı, tasarım, izlenim, düşünce ve duyulara dayanak olan ben ya da zihin; bilginin temeli olan rasyonel ya da iradi varlık' olarak tanımlanan özne; özel doğasını oluşturmak ve genel doğaya; nesneler dünyasına karşı bir tavır almak zorundadır. Böylece, farkında olarak ya da olmayarak genel doğa karışında imgelem dünyası gelişen ve bir takım izlenimlere sahip olan özne, aynı zamanda kendi öznelliğini de oluşturur.

Soysal, fenomenolojide (olgu bilim) dünya ve vücudun, sonra düşüncenin, ya da tin'in: madde ve madde-dışının iç ilçeliğinde, birbirine dolaşıklıkta ele alındığını; 'öznellik' in en yalın, en mutlak durumunda madde ile madde-dışının, tin'in birbirine bitişiği düzey olduğunu söyler. (Soysal,2003:15).

Ziss 'de, 'Gerçekliği Sanatsal Özümsemenin Bilimi Estetik' adlı yapıtında sanatçı öznelliğinin, ideolojik konumunun, yaratıcı etkinliğinin, en basta onun dünya görüşüyle belirlendiğini; bu öznelliğin, son çözümlemede, bir dönemin, bir toplumsal yapının, iyice belirli bir psikoloji ve ideolojinin ürünü olduğunu söyler. Yazar'a göre, sanatçının dünya görüşü, estetik anlatımını onun öznelliğinde bulur. (Ziss,1984: 91-92).

Öznelliği gerçekliğin farklı bir biçimde yeniden üretilmesi olarak açılmayan Tunalı sanatçının hayal gücünü öznellik için önemli bir etken olarak görür. O'na göre " Sanatçı yaratıcı hayal gücü ile nesnelere yönelir, onları kavrar ve onları ifade eder. Öznenin etkinliği doğrultusunda oluşan sanat yapıtı, "gerçekliğin hayal gücü ile değiştirilmesi ona hayal gücünün katılmasıyla doğar. Doğada, gerçeklikte belirsizlik ve düzensizlik içinde kavradığımız nesneler, hayal gücünün onlara katılmasıyla birdenbire bir belirlilik ve düzen elde eder, bir biçim kazanır" (Tunalı,1993: 47).

Yine Tunalı'ya göre: "Hayal gücü, obje'nin kendine özgün niteliklerinden hareket eder; ama, sonra da, bu objeyi bireysellikten kurtararak ona genel-geçer, tümel bir biçim verir. Bu biçim, artık salt duyuşsal bir obje biçimi, realitenin bir yansıması olmayıp bu, hayal gücü aracılığıyla insanın objeye verdiği tinsel bir biçimdir." (Tunalı, 1993: 66).

b) Nesne – Nesnellik Problemi

Günümüze değin sanatın ve sanatçının tanımı, amacı, işlevi, yöntemleri değişse bile, sanatçının duygu ve düşüncelerini dışsallaştırmak için nesnelere gereksinim duyduğu gerçeği değişmemiştir. Bireysel olarak özne, " Nasıl ki kendisi olmayanla, başka bir bireysel özneye ya da nesne ile ancak kendisi olabiliyorsa, dolayısıyla

bilinçli varlığını ona borçluysa, öznenin sanatsal biçimlemeyi oluşturma sürecinde de ‘karşıda duran’ olarak nesneler dünyasıyla, genel doğayla, kısaca nesneyle ilişkisi kaçınılmaz bir sondur.” (Çotuksöken, 2002:144).

Özne terimi, Aristotelesçi felsefede taşıdığı bu anlamıyla özne-nesne ikiliği türünden bir soruna konu değildir. Ne var ki XVII. Yüzyıla gelinmesiyle birlikte özellikle Descartes’cı felsefenin önderliğinde, aynı kendisiyle ikilik oluşturduğu nesne terimi gibi özne terimi de bilgi-kuramsal çerçeveye taşınarak salt bilgi sorunu bağlamında düşünülür olmuştur. Günümüz felsefesinde ise "özne" en genel anlamıyla bilinç ile istenç taşıyıcısı olarak etkin bir bilen, etkin bir eyleyen olarak anlaşılırken, buna karşı "nesne" bilme etkinliklerinde ya da istencin konu olduğu eylemlerde verili-sunulu olan, daha açık bir deyişle insanın bilme yetisinin kendisine yöneldiği şey olarak tanımlanmaktadır. Özne ile nesne arasındaki ilişki sorunu, felsefenin en temel sorunlarından biri olarak çeşitli felsefe geleneklerince, çeşitli filozoflarca hemen hep değişik biçimlerde yorumlanmıştır.

Sanat ürününün tinsel olanın nesnel olana dönüşmesi olduğunu söyledik. Tinsel olan, öznenin gerçeklikle kurduğu ilişkilerin bir toplamı olduğuna göre, bu dönüşüm yalnızca öznenin bağımsız önsel olarak var olan gerçekliğin, nesnenin dönüşümü değil, öznenin yaşantılarının da bir ifadeye dönüşümüdür.

Timuçin’e göre; “ Sanat yapıtı diyalektik ilişkinin ürünüdür. Söz konusu ilişki gizlerle dolu, oldukça kaygan bir ilişkidir, çünkü özne-nesne ilişkisi olmaktan öte özneliliğin karşılıklı açıldığı, özneliliklerin karşı karşıya konduğu, öznelin nesnelleştiği bir ilişkidir. Bu ilişkide öznel nesnele kavuşur ya da nesnellikte anlatımını bulur.” (Timuçin, 2002:160). Öznenin kendini gerçekleştirme olarak da tanımlayacağımız bu üretim sürecinde, nesneler dünyasından edindiği izlenimlerini farklı anlatım ve anlamlara dönüştürmek isteyen özne, izlenimlerine kaynaklık eden nesneler dünyasına geri yönelerek etkinliğe bağlanmış olur.

Her yönüyle insanı insan yapan, var olmasını ve yaşamasını sürdüren bilgi, ‘insanın varlık-temelinde, varlık-yapısında yeri olan bir alandır; Bilgi sadece

insan-nesne arasındaki ilişki değil, bu ilinkiler yumağı ile oluşturduğu değerler bütünüdür. Bilişi, öznenin varoluşsal çabalarının bütünü olarak değerlendiren görüş, yaşam pratiğinden hareketle bir sonuç çıkarmaktadır. (Seylan, 2005:61).

Tunalı, sanatın bir bilgi olduğunu hatırlatarak, her bilginin, bir süje-obje ilgisine dayandığını, bir yanda bilinç sahibi bir varlık olan insanın bulunduğunu, öbür yanda, bilinç sahibi bu varlığın, insan dediğimiz süjenin algı, düşünme tasarlama, hayal etme, vs. gibi bilme eylemleriyle ilgi kurduğu nesneler, düşünceler, vs. varlığı, obje dünyasının bulunduğunu; işte bilginin, bir süjenin var-olanı, bir objeyi kavraması olayı olduğunu; böyle bir kavrama içinde de insanın varlığı bilmiş olduğunu söyler. (Tunalı, 1993:47).

Rollo May “bilmek” anlamına gelen özgün ıbranice ve Grekçe sözcüklerin “cinsel ilişki de bulunmak” anlamına da geldiğinin unutulmaması gerektiğini, İncil’de de “ İbrahim karısını bildi ve o gebe kaldı” diye yazdığını hatırlatır. Yazar buradan çıkarak şu saptamalarda bulunur:

Cinsel metafor gerçekte karşılaşmanın önemini ifade ediyor. Cinsel birleşmede iki kişi birbirleriyle karşılaşır; birbirleriyle tekrar bütünleşmek için kısmen geri çekerler kendilerini, bilmenin ve bilmemenin tüm nüanslarını yaşayarak birbirlerini tekrar bilmek için. Erkek kadınla bütünleşir ve kadın da erkekle; Her biri kendi yoluyla etkin ve edilgindirler. Bu, önemli olanın bilme süreci olduğunun bir gösterilişidir; eğer erkek basit bir şekilde kadının içinde durursa, olup biten, iç içeliğin doğurduğu hayreti uzatmanın ötesinde bir şey değildir. Yaratıcılığın son aşamasının bakış açısından bakılırsa anlamlı olan, karşılaşma ve tekrar-karşılaşmanın sürüp giden deneyimidir. Cinsel birleşme, iki varlığın iç içeliğinin, olanaklı en dolu ve zengin karşılaşma içindeki son noktasıdır. Bu deneyimin yeni varlığı üretmesi açısından da yaratıcılığın en yüksek biçimi olması çok anlamlıdır. (May, 2003:99).

Özne ile nesne arasındaki ilişkinin, erkek ile kadının/kadın ile erkeğin ‘cinsel ilişkide bulunmasına’ benzetilmesi, sanat ürününün de, metaforik olarak bu ilişki sonucu oluşan ‘çocuğa’ benzetilmesine eşdeğerdir. Öznenin nesneye yönelmişliği ile başlayan bu diyalektik ilişki sonucu, öznenin bilinci, izlenimleri kısaca öznde tinsel olan, genel doğada daha önce görülmemiş ‘varlık dışı varlık’ olan sanat yapıtında/çocukta maddi bir yapıya/bedene kavuşur. Böylece, tıpkı bir çocuğun anne ve babasını temsil etmesi gibi, sanat ürünü de, ne öznenin gerçeklik nesnesine ilişkin

oluşturduğu değerlerden bağımsız ne de kurgu nesnenin yüklendiği anlamlardan uzak duran bir özne ve bir nesne ilişkisiyle açıklanabilir. Kısaca, ‘görünüş’ halinde kendi varlığını uzam içerisinde kazanmış olsa da, sanat ürünü; özne sanatçıda, nesnel bir gerçekliğin düşsel bir imge olarak maddi bir yapıya bürünmesidir.

Sanatta, nesne ile özne arasındaki ilişkinin bilinişinde, bilgisel açıdan ikili bir yönlendirme yer alır; bir yanda, nesnenin özneye olan ilintisi açığa konur, yani, varlık değeri olarak tanınır, öte yanda, öznenin nesneye olan ilintisi açığa konur, yani toplumsal bilinçte, bir sınıfın, bir toplumsal kesimin bilincinde oluşup da sanatçının bilincinde yansımaları bulmuş olan, varlığın değerlendirilmesi sistemi tanınır. Dolayısıyla, sanatın içeriğinde ikili bir biliş barınmaktadır; dünyanın bilinişi ile sanatçının kendinin bilgisi (Kagan, 1982:267).

Sanatsal etkinlikten önce nesnenin özne ile, etkinliğin oluş süresince de, öznenin nesneyle zorunlu karşılıklı ilişkisi, Kagan’ın da belirttiği gibi iki aşamalıdır. Bu aşamalarda nesnel olanın öznele ve sonra öznel olanın nesneye taşınması -sanatsal metafor- söz konusudur. Böylece en temelinde; öznenin nesneyle girdiği diyalektik ilişki sonucunda, öznel olan nesnel olan ile birlikte sanat yapıtında görünüş halini alır ve ancak nesnelleştirilebildiği ölçüde diğer öznelere iletilebilir.

Öznelin nesnelle isteyerek ya da istem dışı karşılaşması, özneyi bir düşünme sürecine iter. Öznenin bu düşünce çabası Timuçin’e göre, her zaman gerçekliğin bilgisini öngörür. Yazar, gerçekliğin bizim için nesnellik olduğunu ya da gerçekliğin bize kendini nesnelde açılmadığını; gerçekliğin öznelliğimiz karşısında nesnelleştiğini ya da nesne değeri kazandığını; nesnenin bir bilebilene açılan bir bilebilene olduğunu, öznelliğimizin de nesneyi belirleyerek bilgiye doğru adım attığını belirtir. (Timuçin, 1998:5).

4.12. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Postmodern Eğitim Anlayışında Sanat Eğitimi Nasıldır?”

Postmodern eğitim kavramına giriş yaparken öncelikle modern yani diğer bir deyişle “gelenekçi yenilik” yaklaşımdan kopuşun adı olan postmodern kavramına değinmemiz faydalı olacaktır. Postmodernizm, modernizmin tam bir karşıtlığı ya da sonu olmanın ötesinde, modernizme bazı konularda itiraz eden, bir akımdır. Yani modernizme toptan bir karşı çıkış söz konusu değildir. Lyotard’a göre ise postmodern modernin bir parçasıdır, postmodernizm, nihayetine varmış modernizm değil, doğum halindeki modernizmdir ve bu hal süreklilik arz eder. Postmodern, modernin içerisinde sunulamayanı, sunulmanın kendisinde ileri götüren olacaktır, güzel biçimlerin tesellisini ve elde edilemez olanın kolektif nostaljisini paylaşmayı mümkün kılan bir zevk uzlaşımını inkâr edecektir. (Habermas,1994).

Postmodernlik yeni bir çağ değildir, modernliğin yüklendiği bazı çizgilerin yeniden yazılmasıdır. Postmodernizm teknik ve bilim tarafından tüm insanlığın özgürlüğe kavuşma projesinin meşruluğun üzerine kurulmuştur. “Postmodernizm, bir önceki dönemden, modernizmden kopuşu ‘ modernizm sonrası’, savaş ertesinde sanat, edebiyat ve bilimsel etik alanlarındaki inançların ve iyimserliğin, ütopyaların koyboluşunu tanımlar. Postmodernizm kaybolan ütopyaların yerine yeni ütopyaları getirmez, aksine yeni bir dil, yeni kavramlarla modernizmin gözden kaçırdığı açılardan fark edilmesini hedefler” (Demir:2009:57). Dolayısıyla postmodernizme ilişkin eserler, klasik anlamda modernizmin içinde özümseenecek ve böylelikle de "postmodern" terimi, dönemimizde gerçek anlamda modern yapıtların büründükleri biçimlerin ve yeniliğe yönelik bilinen modernist güdünün diyalektik bir yoğunlaşmasından öte fazla bir anlam taşımayacaktır.

Modern toplumun içine girmiş olduğu bunalım, postmodernin temelinde yer alan bir ön kabuldür. Bu bunalım krizi yansıttığı ölçüde postmodernizm eleştirel, olumlu, katkı yapıcı ve sorgulayıcıdır. Calinescu “Modernliğin Beş Yüzü” adlı yapıtında, postmoderni tanımlarken ilkin modern üzerine bir takım tespitlerde bulunmaktadır,

Calinescu' a göre; “çatışan ve birbirinden bağımsız iki modernlik vardır. Bunlardan biri, toplumsal açıdan ilerici, akılcı, rekabetçi ve teknolojik; diğeri kültürel açıdan eleştirel ve öz eleştirel, ilkinin temel değerlerinin gizemini kaldırmaya yöneldiğini kabul edersek, modernliğin diliyle bağlantılı genellikle rahatsız edici olan ikircikli halleri ve paradoksları anlamaya daha yakın oluruz”(Calinescu,2010:293).

Postmodern eğitim anlayışında postmodernizmin önemle vurgulanması gereken özelliklerden biri de düşünsel etkinlik konusudur. Jameson'a göre postmodernizmin düşünce tıkanıklıklarının rahatlamasına yol açma gibi bir özelliği vardır.(Habermas, 1994) Postmodernistler, insanlara başkalarıyla özgürce yüz yüze gelme, görüp noktalarını müdahale etme, hakim politik gerçekliğe alternatifler öne sürme imkânı veren yeni bir toplumsal düşünüş ortaya sunmaktadırlar. Postmodernizmin öznesi, tabi kılma ve boyun eğdirme pratiklerini sorgulayabilen ve yeni öznellik tarzlarını inşa etmeye girişebilen bir öznedir. (Sözen: s.3).

Resim - 7. Serbest Uygulama “Kitsch Kedi”

Postmodernizm-modernizm ilişkisi ya da postmodernizmin modernizme karşı olduğu hususları modernizmin ilerleme anlayışı, rasyonalizasyon, sekülerizm ve nesnelliği şeklinde özetlenebilir. Bir bakıma modernliğe yöneltilen post modern eleştiriler evrenselleştirici, herşeye hakim bir aklın bazı olumsuzluklarını ortaya koy-

makla birlikte modernliği toptan reddedici bir tutumu haklılaştırmaktadır. Temel sorun modernliğin yeni bir anlayışının geliştirmesinde yatmaktadır.

Postmodernizm modernizmin tekçi ve bölünmez nitelikteki değerlerini ve ilkelerini daha çok görecelik ilkesiyle sarmaya çalışmaktadır. Lyotard'ın da belirttiği gibi değer yargılarının izafiliği postmodern insanın tabiatadır. (Habermas,1994) ünkü postmodernizmin sonucu olarak mümkün gerçekliklerin sayısı artmıştır. Postmodernistler "kritersiz" veya daha spesifik olarak apriori tüzüğu bulunmayan bir toplumun geliştirilmesinden söz ederler. Postmodernizm bir bakıma bir "orijinalite" yokluğunun göstergesi veya teminatıdır. Bir başka deyişle modernizmin toplumsal anlamda dayatmacılığının karşısına postmodernizm hiç bir kesin doğrunun ve gerçeğin olamayacağı görüşünü çıkartıyor. Sosyal anlamda tek bir "değerden değil, pek çok "değerden bahsediyor. Bu bir bakıma robotlaşan modern insana karşı bir sosyal ve kültürel tepkidir.(Sözen:s.3).

Postmodern ağda "ne hakikat, ne yalan, ne streotip (kalıp tip, peşin hükümlölük), ne yenilik, ne güzellik, ne çirkinlik" vardır; var olan, farklı ve eşit sonsuz sayıda zevklerin bir yelpazesidir. Herkesin kültüre ulaşmasını içeren demokrasi, bundan böyle herkesin kendi istediği bir kültür hakkını veya herhangi bir anın dürtüsünü kültür olarak isimlendirme hakkını ifade etmektedir. Bu anlamda, postmodern bireyin (ya da öznenin) tercihleri tartışılamaz; bu tercihleri, hiç bir kimse, hiç bir aşkın tarihsel veya çoğulluğa ait otorite değiştiremez. (Bknz. Resim-7).

Post-modernizm bilim, akıl ve gözlem yoluyla gerçekliği açıklamaya ve tek doğruya dayalı Pozitivist Felsefenin terk edilmesi gerektiğini savunmuştur. Bu yeni yaklaşımın yansıması olarak, çoklu gerçeklik anlayışı oluşturulmuştur. Doğru tek değildir; herkesin kendi deneyimine ve değerlerine göre örüntölenen doğrular vardır (Özden, 1998). Postmodernitede öğrenme daha çok şey keşfetmek değil, tasavvur ve olgular yoluyla daha çok şey yorumlamaktır. Öğrenci kendisine gelen bilgileri aynen almamakta, tam aksine öğrenme sürecinde çok aktif rol oynamaktadır. Öğrencinin

kendisine gelen bilgileri başlıca dört süzgeçten geçirdiği kabul edilmektedir (Aykut,2006: 34).Buna göre;

1. Öğrencinin o konudaki önceki bilgileri,
2. Öğretmen ve öğrenci tarafından ortaklaşa bilinen ödül, ceza ve beklentiler,
3. Öğrencinin öğrenmeye yaklaşımı,
4. Kültürel yargı ve değerleri ile öğrencinin içinde bulunduğu sosyal çevre.

Böylece okulun geleneksel görevi olan “bilgi aktarma” rolü değişmiş, öğrenmenin sadece bilgilenme değil, “bilgi üretme” işi olduğu da kabul görmüştür. Böylelikle gelişim kavramı tartışmaya açılmıştır. Bu yönde eğitimde, bireyin psikososyal gelişimine dayalı öğrenme süreçlerinin planlanması ön plana çıkmıştır. Bireyin psiko-sosyal gelişimi bilişsel (cognitive), duyuşsal (emotional) ve ahlaki (ethical) yönleriyle incelenmiştir (Aykut,2006: 34). Buna karşın Türkiye’de “Eğitim ve öğretim alanında yapılanmaya ilişkin araştırmaların yetersizliği veya tekrarı ile değişken eğitim politikaları da yaşanan en belirgin sorunlar arasında sayılabilir. Ayrıca milli eğitim programı içerisine siyasi görüşlerin sızması, her siyasi dönemde eğitim politikalarının değişmesi, gibi olumsuzluklar eğitim gibi sonuçlarına uzun zaman içerisinde ulaşabileceğimiz ve uygulama konusu birey olan bir alan için oldukça tehlikeli görülmektedir.”(Aykut,2006:38).

Postmodern eğitim anlayışı, resmi programları biçimlendiren ana anlatıların ve liderlik söylemlerinin kaldırılması yönünde eleştirel bir sorgulamadır. Unutulmuş ve silinmiş tarihlerde, metinlerde, anılarda, deneyimlerde ve toplumsal anlatılarda ortaya çıkabilen ezilmiş gurupların kendilerini temsil eden karşı koyuşudur. Bilgi, güç ve istek arasındaki ilişkinin tekrar yazılmasının öneminin vurgular. Buna ek olarak, postmodern eğitim anlayışı, tarihsel olarak ayrıcalıklı ve ezik gurupların insan varoluşu ve radikal demokrasi olasılığını güçlendiren sosyal değişimlere katkı verirken, "kendini ifade" arayan "farklılığın" önemini vurgular. Böylelikle, eğitim kurumları özne yetiştiren yerler değil, öznellik yetiştiren yerler olmalıdırlar. Bu anlayış, öğrencilerin sadece kendi topluluklarının dilini değil aynı zamanda devletin ve dünyanın dillerini de bilmek zorunda oldukları bir eğitim anlayışıdır.

Bilgi böylelikle, öğrencilerin, kültürel çeşitliliğin ve çatışmaların giderek arttığı bir dünyada ilgili ve demokratik bireyler olarak var olabilecekleri rollerini eleştirel olarak değerlendirmelerine yardım etme potansiyeli olarak, sorgulaması gereken bir şeyden çok, aktarılması gereken bir şey halini alır. Eğitim, bu durumda, belirli bir görüşün özel içeriğini kendi özel kullanımı için ayırmasına indirgenir. (Kurt,2009: 89).

Postmodernist eğitimciler, çok kültürlü eğitimin modelini benimsemişlerdir. Fakat bu çok kültürlülük, Batı’da kapitalizmin küreselleşme politikasını kolaylaştıran ve meşrulaştıran bir içeriğe de sahiptir. ‘Demokratik toplum’ vitrininin parlatılmasında kullanılan bir politika olan çok kültürlülük, mağdur durumdaki “öteki”nin haklarına saygı gösterilmesi bağlamında ‘farklı’ olana müfredat, ders kitapları ve öğretim süreçlerinde ancak sembolik bir yer verilmesinden yanadır. Öte yandan, birçok Batılı kapitalist ülkede, özellikle farklı dil, din, renk ve milliyetten öğrencilerin okudukları okullarda yapılan yıl içi ve sonu çeşitli çok kültürlü toplantı, tören, şenlik ve festivaller, hem farklı olanın kültürüne saygı adı altında göçmen öğrencilere sadece “özel” ve “kısıtlı” bir ilgi göstermekte hem de “yerel”in merkeze taşınan değerlerini (giysi, şarkı, dans, yemek vs.) piyasada bir tüketim nesnesi olarak pazarlamaktadır. Yerelin kültürüne saygı adı altında çoğu zaman da egzotik ürünlere özgü oryantal bakış açısı pedagojik olarak da ortaya çıkmakta; eğitim süreçlerinde “öteki”ne ilişkin bilgi, değer ve ürünler sadece müzelik bir ilgi konusu olabilmektedir. Postmodernistler farklı bilme/bilgi biçimlerini, meta anlatılara, despotik aydınlanmacılığa ve aşırı, mekanik ve determinist evrimci düşünceye bir yanıt olarak düşünürler; olabildiğince öğretim süreç ve materyallerini esnetmeye çalışırlar. (İnal, 2006:1).

Tezimiz girişimde de belirttiğimiz üzere eğitimdeki ‘kitsch’lik daha çok uygulamada gerçekleşmektedir. Bu bağlamda postmodernist tavır bu sürecin en önemli ve en güçlü söylemdir. Getirilen yenilikler alınan rol modeller teorikte çok iyi görünürken uygulamada ereğine uygunluk sorunu yaşamaktadır.

Son yıllarda Türkiye’de de çokça sözü edilen eğitimde toplam kalite yönetimi, grup temelli öğrenme, müfredat laboratuvar okulları (MLO), vizyoner eğitim, performans dayalı ödev anlayışı, öğrenci merkezli eğitim, akıllı okul (bilgisayar ve internet teknolojilerine dayalı eğitim yapan okul) gibi kavramlar, postmodern eğitimcilerin en fazla kullandığı kavramlardır. Tüm bunlar, eğitimde sözde verimlilik, kalite ve ilerlemeyi yaratmaktadır. Merkezin yerel ile olan bağlantılarını küresel düzeyde sanal olarak kuran eğitim sistemleriyle ulusal eğitim sistemlerinin açıklarını kapatıp onları neoliberal küreselleşme süreçleriyle daha yoğun biçimde bütünleştirme söz konusudur. Dolayısıyla postmodern eği-

tim kavram ve teorileri, kapitalist ilişkileri yeniden üretmektedir. Ulusal eğitim sistemlerini tek bir öğretim yöntemine (kuru anlatım) dayanmakla eleştiren postmodernistler, eğitim yapısı ve sürecinde her şeyi çeşitlendirmekle sorunun çözüleceğini düşünmektedirler. Nasıl Postfordizm Fordizmi eleştirip yeni açılımlar sunduysa, aynısını postmodern eğitimciler modernistleri eleştirerek yapmaktadırlar (İnal, 2006:1).

Aykut’a göre; Postmodernist pedagoji alanındaki gelişmeler Görsel Sanatlar Eğitiminde uygulanan öğretim yöntemlerine de yansıtılmaktadır. “Genel eğitim kapsamında Görsel Sanatlar Eğitimi; sanatların yasa ve tekniklerini kullanarak bireye estetik kişilik kazandırmayı hedefleyen bir eğitim alanıdır. Sanat eğitimi sürecinde; algılama, bilgilenme, düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade etme ve eleştirme davranışları estetik ilkeler doğrultusunda sanatların dili kullanılarak edinilir. Bu eğitim alanında birey; resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, öykü, heykel, seramik, fotoğraf, yaratıcı drama, film, video gibi sınırsız sanat evreninden, kendine en uygun dili seçme şansına sahip olarak kendini ifade olanağını bulmaktadır (Aykut,2006:35). Türkiye’de Görsel Sanatlar Eğitiminde “yaratıcılık ve özgür anlatım”ın halen yöntem olarak izlendiğini görebiliriz. (Özsoy, 2003).

Sanat eğitimi alanında özellikle 1960’lı yıllarda etkisini gösteren Lowenfeld’in çocuk merkezli eğitim ve öğretim anlayışının etkisi halen izlenmektedir. Dünyada bu gelişmelerin olduğu yıllarda ülkemizde görsel sanatlar eğitimcileri (Resim-İş Öğretmeni) halen kuramsal temel yerine usta-çırak ilişkisi ile yürütülen bir anlayışla eğitim ve öğretim yapmaktaydılar. Bu anlayışın temelinde romantik ve yansıtmacı kuramı benimseyen bir dünya görüşünün yattığını söyleyebiliriz. (Caroll, 2000). Böyle bir eğitim anlayışı sanat eğitimcilerini tembelliğe ittiği, bilişsel süreçlerden çok öğrencinin psiko-motor işlevleri ve yetenekli denilen öğrencilerin ön plana çıkartılmasıyla eksik bir sanat eğitimi anlayışını temellendiğini belirtmekte yarar görüyoruz. 1970’lere gelindiğinde ise, özellikle ülkemizde “yaratıcık” kavramı ile ilgilenen sanat eğitimcileri çocuğun özgür anlatımının kısıtlanmaması üzerine kurulu “gelişimcilik” yaklaşımını benimsemiş görünüyordı. Görsel Sanatlar eğitimcisinin öğrencilerin her birini sanatçı yapmak gibi bir amacı olmadığını anlaşılmaması epey zaman almıştır (Aykut,2006:36).

Öğrencilerin her birinin sanatçı gibi düşünmesini sağlama görüşünün en önemli sakıncası sanatta bilinmesi gereken her şeyi sanatçının bildiği düşüncesi gibi yanlış bir görüşün yerleşmesi olmuştur. (Özsoy,2003; Aykut, 2006: 35).

4.13. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Popüler kitle kültür formlarının sanat eğitiminde yer alması nasıl sonuçlar doğurur?”

Postmodernizm tartışmaları, modernist sanat biçimlerini tanımlayan mimari, edebiyat, resim vb. alanlarda yeni "postmodern" kültür biçimlerinin işaretleri olarak başlamıştır. Modernizm - postmodernizm tartışmasının temel nedeni de burada yatmaktadır. Modernizm, metalleşmenin infilak edip saçılması, mekanikleşme, teknoloji, değiş-tokuş ve piyasayla nitelenirken, postmodern toplum, tüm sınırların, alanların, yüksek ve aşağı kültürün, görünüş ve gerçeklik arasındaki ayrımların ve geleneksel felsefe ile toplumsal kuramın barındırdıkları tüm diğer çift değişkenli karşıtlıkların "şiddetli bir patlamayla içe dönük çöküşü" nün mevzisi olmuştur. (Kurt, 2009: 85).

Postmodernizmin temel özelliklerinden birisi de göreceliktir. Her şeyin görece olması, değişebilirliği, olasılıklı yapısı veya farklı anlam ve yorumların ortaya çıkabilmesi için metinler üzerinde yapılacak yorumların çok önemi vardır. Postmodernistler nesnel doğrunun yerine hermonetiğin doğrusunu koyarlar, dolayısıyla bu aynı zamanda nesnel bilgiyi reddederek hermonetik bilgiyi kabul etmek benimsemek demektir. Çünkü onlara göre dünyada hiç bir şey dili aşamaz.

Bell 1970'lerin başında endüstriyel dönemin bittiğini, bilgi ve enformasyonun, toplumsal örgütlenmenin eksen ilkesi olarak endüstriyel mal üretiminin yerini aldığı noktada yeni bir sosyal düzenin ortaya çıktığını ilan etmiştir. Amerikan toplumunun, telekomünikasyon ve bilgisayarların, enformasyon ve bilginin karşılıklı alışverişi için stratejik önemde olduğu süreçler tarafından karakterize edildiğini iddia etmiştir.

Modern toplum, emek değer kuramıyla karakterize edilmişken, postendüstriyel toplum teknik bilgi değer kuramıyla karakterize edilmektedir. (Daïen Bell, 1974:194).

Hızlı değişimler sanat alanıyla sınırlı değildi. Toplumun her unsurunu ve katmanını doğal olarak etkilemişlerdir. Yıllar boyunca büyük anlatılara kendilerini adanmak zorunda olan insanlar ve topluluklar artık kendi seslerinin de yaşamlarında belirleyici olması gerektiğini vurgulamaya başlamışlardır. Bu anlamda, insan yaşamında en önemli süreçlerden olan eğitimin de yeniden anlatılması gereği doğmuştur. Bu bir anlamda eğitimin, Hiedegger'in "varolmayı" Freud'un "ruhu", Nietzsche'nin de "bilmeyi" aldığı gibi, Derida'nın anlatısıyla "silinme altına" (sous rature) alınması ve yapı bozumun yapılması anlamına gelir. Eğitim, artık farklı kitlelere de seslenmeli, tarihin bir sayfasına itilmişlerin seslerinin de eğitim süreçlerinde var olmasını sağlamalıdır. (Kurt, 2009: 86).

Yeni enformasyon toplumunda eğitimciler bir dizi görevle karşı karşıyadırlar. Eğitimciler için şu ana kadar temel eğitim modeli olan fabrikasyon üretime dayalı eğitim modelinin, moderniteyle doğrudan bağlantısı olduğu açıktır. Ancak bu modelin postmodern dönemde, modasının da geçtiği açıktır. O halde eğitimciler yeni döneme uygun olan yeni bir okul tanımı bulmalı ya da tanımlama çalışmasına katkıda bulunmalıdır. “Böylece okulun geleneksel görevi olan “bilgi aktarma” rolü değişmiş, öğrenmenin sadece bilgilenme değil, “bilgi üretme” işi olduğu da kabul görmüştür. Böylelikle gelişim kavramı tartışmaya açılmıştır. Bu yönde eğitimde, bireyin psiko-sosyal gelişimine dayalı öğrenme süreçlerinin planlanması ön plana çıkmıştır. Bireyin psiko-sosyal gelişimi bilişsel(cognitive), duyuşsal(emotional) ve ahlaki(ethical) yönleriyle incelenmiştir.” (Aykut,2006: 34).

Bu genel zorunlulukların da ötesinde, teknolojinin birey ve toplumu hangi dereceye kadar özgürleştirdiğini ve ne dereceye kadar sömürüye dayalı ticari ilişkilerle bağlantısı olduğunu da incelememiz gerekir. “Ayrıca biz eğitimciler, temel çıkar pazarını genişletmek, potansiyel tüketicilerin zihinlerini denetim altına almak ve ekonomik çıkarları içinde eğitsel girişimcilere saldırmak olan kapitalizmin totalize yeteneğinin zincirlerini nasıl kırabileceğini de incelemeliyiz.” (Sözen:s.3).

Kültür endüstrisindeki teknik kavramı, sanat eserlerindeki teknikle sadece ad bakımından benzeşir. Sanat eserlerinde teknik, bizzat nesnenin iç örgütlenmesi, özgün içsel mantığıyla örgütlenmesiyle ilgilidir. Kültür endüstrisindeki teknik ise tam aksine, başlangıçtan itibaren dağıtım ve mekanik yeniden üretimle ilgilidir ve bu yüzden daima nesnesine dışsal kalır. Kültür endüstrisi, ürünlerinde içerilen tekniklerin potansiyellerinden özenle kendini koruduğu ölçüde ideolojik destek bulabilir. (Adorno,2003:36). Malların maddi üretiminde uygulanan aşırı sanatsal teknikten bir parazit gibi faydalanarak yaşar ve bunu yaparken işlevselliği tarafından ima edilen içsel sanatsal bütüne karşı yükümlülüğünü ihmal eder, estetik özerkliğin gerektirdiği biçimsel yasaları umursamaz (bkz.Resim-8). Kültür endüstrisinin fizyonomisi bir yanda verimliliği arttırıcı, fotografik katılık ve kesinliğin bir karışımından, öte yanda bireysel kalıntılar ve yine rasyonelleştirilip uyumlu kılınan romantizmden oluşur. (Adorno,2003:36).

Resim-8 Leonardo Da Vinci “Mona Lisa” ; Öğrencisi“Kopya-Mona Lisa”

Benjamin'in geleneksel sanat eserini aura kavramıyla yani var olmayan bir şeyin varlığıyla gösterme anlayışını kabul edersek, kültür endüstrisini aura kavramının karşısına bir şey koymaması, onun yerine çürümekte olan aura'yı yoğun bir sis olarak

korumasıyla tanımlayabiliriz. Kültür endüstrisi bu şekilde kendi ideolojik suçlarını ele verir. Sayısız insanın hayatına temas etse bile, bir şeyin işlevi onun tikel niteliğinin garantisi değildir. Esteti in kendisiyle estetiğin artık iletişimsel yönlerini gelişigüzel karıştırmak, toplumsal bir fenomen olarak sanatı, sözde sanatsal z ppeli in karşısında haklı bir konuma değil, zararlı toplumsal sonuçlarının çeşitli savunma yollarına götürür. (Adorno,2003:36).

Özellikle toplumların inanç, değer, kural ve yargılarının (paradigma), önemli ölçüde hızla de i ti i günümüzde yeni ihtiyaçların oluşması doğaldır. Ancak bu alanda değişim sürecinde karşılaşılan güçlüklerin a ılmasında görsel sanatlar e itimcilerine d  en görevler oldukça fazladır. Özellikle görsel sanatlar eğitiminde alanda oluşan yenilikleri batıdan takip etmek gerekmektedir. Bilimin evrenselliği içerisinde insanın olduğu her yerde farklı dokuların olabileceği bir anlayışı benimsemek gerekmektedir. Bu durumda toplumun değişen ihtiyaçları paradigmaları yaratmaktadır. Problemlerin varlığının problemin tespiti anlamına gelmediği d   n l rs , öncelikle neyin problem olduğunun günümüz paradigması içerisinde analiz edilmesi yoluna gidilmelidir. Sonuçta bilimsel yolla izlerin sürülmesi, çözümlerin üretilmesini sağlayacaktır. (Aykut,2006: 34).

4.14. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Tek boyutlu se ekinci kültür ve sanat eğitimi arasındaki ilişki nasıldır?”

Postmodernizmin en temel özelliklerinden birisi çoğulculuk ve kültürle ilgili anlayışıdır.  o ulculuk yani "farklılığı çoğaltmak", postmodernizmin yeni  ıkarlarındanr. Çünkü postmodernizmin modernizme karşı en temel tezi, modernizmin tek i ve tek-k lt rc  (mono) anlayışına karşılık, çoğulcu ve çok-k lt rl l    (poli) temel alan anlayışıdır. Moderniz ortaya çıkardığı ve belirlediği kültür anlayışını (yüksek-kültürü) tek doğru ve tek gerçek olarak ortaya atıyor ve dünyadaki tüm toplumların ve kültürlerin kendilerini buna göre de i tirmelerini veya bu kültüre uyum sağlamalarını istemekteydir. Kendine göre yüksek-alt-karşı k lt rl r veya geli mi , gelişmekte veya geri kalmış ülkeler gibi tasniflerde bulunuyor ve

insanlara tek bir hedef gösteriyordu. Yine insanları ilkel, yarı ilkel, modern ve çağdaş biçiminde ayırabiliyordu.

1969’ da BBC Televizyonunda yayınlanan “Civilisation” adlı dizide ‘barbarlık’a zıt olarak sunulan tarafsız yada masum terim ‘uygarlık’ın, belirli bir zaman ve yerde bulunan belirli bir sınıfın kültürü olduğu ortaya çıkar. Ancak kesinlikle tarafsız yada masum değildir. İddia ‘uygarlık’ın görece rahatsız etmeyen, insanların makul bir şekilde itiraz edemeyecekleri bir terim olarak ortaya koyulduğudur. Sonuç olarak, kim barbarlığı uygarlığa tercih eder ki? Ancak Clark’ın metninde sonuç olarak yer alan şey tüm batı dünyasında ‘yüksek kültür’ olarak adlandırılan egemen ve seçkin bir toplumsal sınıfın kültürün tek uygarlaştırıcı etken olarak sunulmasıdır. Diğer taraftan bastırılmış sosyal gruplardan gelen potansiyel aydınlatıcı faktörler (bu durumda kadınlar, etnik gruplar ya da işçi kesimi), kültür ve dolayısıyla da uygar olmadıkları imasıyla ihmal edilir. (Barnard, 2002: 37).

Şüphesiz postmodernizmin en temel özelliklerinden birisi yüksek kültürle kitle kültürü arasındaki ayrımı kaldırmasıdır. Postmodernizmle birlikte artık kültür mekanikleşmiştir ve medyanın konusu haline gelmiştir. Murphy’nin de belirttiği gibi Batı entelektüel geleneğinde "Tek Tanrı, Tek iyi, Tek Hakikat" merkezi bir yer işgal eder ve dolayısıyla bu, modernizmin de eski gelenekten aldığı birşeydir. Ancak postmodernizmin dünyası zıtlıkların birbirine karıştığı bir dünyadır. Postmodern kültürde toplumun bir totalite veya mükemmel bir sistem olduğu fikri terkedilir. Onlara göre toplum, gelişen konumların birbirlerine bağlılıklarını tasarlayabilmelerine uygun şekilde, yamalı bir bohçadır.

Görsel kültürde görsel olanın tanımını yaparken sanatı kabul etmeyen bir görüş pek yeterli bir açıklama sayılmaz. Aynı zamanda Sudjic’ in “orta sınıf tüketicilerinin hepsinin bu kadar pasif olmaları da şanssızlıktır. Sanki bu nesnelerin hali hazırda belirlenmiş, tüketicilerin harfi harfine satın aldıkları nesnelerin insafına kalmış durumdadırlar.” Sudjic, ‘mat siyah profesyonellik ve soluk pastel şakacılık arasındaki fark; ve neden parlak sarı, ikisinin de kontrolünü eline alır derken, sanki renklerin onlara bu anlamları yükleyen ve onları tüketen insanlardan ayrı kendilerine ait bir hayat varmış gibi bir izlenim vermektedir. (Barnard,2002:44). Burada varsayılan kültürde ırk, etnik köken ve cinsiyet ele alınmaya değer konulardır.

Sanki bu nesneler, parası olduğu sürece herkes tarafından edinilebilir derecesine, ırk ve etnik kökene hiç değinilmemiştir.

Resim - 9. De Troy “La Lecture De Moliere”, 74 x 93cm

Clark, ara sıra, ‘uygarlık’ derken ne düşündüğüyle ilgili ipucu verir. De Troy’un “La Lecture De Moliere”(Moliere’nin Dersi) adlı resmiyle ilgili tartışmada, örneğin, ‘uygarlık’ kelimesinin dar anlamının dışına çıkmaya çalışsa da(...)De Troy’un uygar bir yaşamın resmi olduğunu inkar edemez’der (Clark,1969:250). Gerçekten de öyledir. (bknz. Resim-9) Resimdeki asilzade muhteşem bir şekilde döşenmiş ve lüks mobilyaların üstünde, en yeni kadifeler ipekler ve süslenmiş saten giyişiler giyinmiş, onlara geniş boyunbağı, süslü klapa ve dantel kolluklu bir şahıs tarafından kitap okurken gösterilmişlerdir. Fonda duvar kağıdı, lüks kumaşlar ve karmaşık bir şekilde yontulmuş duvar panelleri, yaldızlı pirinçten şamdanlarla süslenmiş büyük aynalı bir şöminenin sağ tarafında görünür. ‘Sevgi’ ve ‘Zaman’ı

temsil eden tombul meleklerle süslenmiş olan yaldızlı saat, üç buçuğu gösterir. Belirli bir çeşit uygar hayatın resmidir.

Postmodernistlere göre eğer bir toplum plüralizmi (çoğulculuğu) teşvik ediyorsa sağlıklıdır. Fakat bu amacı gerçekleştirmek için muhalif görüşleri hem koruyan hem de reddeden söylem teşvik edilmelidir. Her kültürün yaşamasına imkan verilmelidir. Sonuç olarak parçalı kimlikleri ve taklidi başlatan postmodernist dönem veya postmodern kültür sabit ve durağan bir gerçekliğe yapılan tüm göndermelerden yoksundur.

Clark'ın kültür anlayışında da seçkinci ve oldukça öznelidir. Kültürün anlaşılacak için çok yüksek mertebede ve belirli bir eğitim gerektiği görüşü yüzünden çok seçkincidir. Burada yüksek düzeyde eğitim almış insanlara karşı bir tartışma başlatmak amaçlanmıyor(...) Herkesin pahalı okullara ve daha iyi üniversitelere gidemediği Batı Sanat Tarihi gelenekleri arasında eğitilmediğini göstermek için yapılmıştır. Gerçekten de, sadece küçük bir azınlık bu tip ayrıcalıklardan yararlanabilmekte; ve sonuç olarak, kültür tanımının sekinci olmak dışında bir tanımı bulunmamaktadır. Kişi, bu tarihi, bütün şifreleri ve kodlarıyla ve temsil sistemleriyle bilmediği sürece, kendini onun bir parçası değil ondan soyutlanmış gibi hisseder. Gombrich'in, toplumun küçük bir kesmine hitap eden bir sanat raporu sunup, ona "The Story Of Art" demesi gibi, Clark da toplumun küçük bir kesminin ilgilerini ortaya koyup , sanki şimdiye kadar var olan tek sanat ya da kültür oymuş gibi buna "Civilisation" demiştir (Barnard, 2002:44).

Görsel kültürdeki kültür tanımı belirli bir bölge, tür ya da toplulukla sınırlandırmak yanlış ve yetersizdir. "Modernist sanatın ince işçiliğinin, biçimsel bilgiçliğinin ve estetik talepkarlığının aksine "yüksek kültür" ve "popüler kültür" biçimlerini karıştıran, estetik sınırları altüst eden, sanatın alanını reklam imgelerini, televizyonun oldukça değişken mozaiklerini, soykırım sonrası nükleer çağın deneyimlerini kapsayacak denli genişleten ve her zaman tüketim kapitalizmini çoğaltarak üreten postmodernist sanat, bölük pörçük ve eklektikti.Yüksek modernizmin ahlaki ciddiyetinin yerini ironi, pastiş (pastiche), kinizm, ticari tutum ve kimi durumlarda dobra nihilizm aldı" (Kellner, 1988).

Sonuçta modernizm “Yüksek Sanat”ın yasası ve bir parçası haline gelirken, postmodernizmin pop art’da, dönemin mimarisinde, filminde ve edebiyatında görülebilen, “anything goes” (her şey uyar) yollu bir popülist estetik sergiledi. Modernist sanatın büyük bir kısmı geleceğe yönelimliydi, yeni olanın karşısında coşkuya kapılıyor ve yeniliği hoşnutlukla karşılıyor; postmodernist sanat ise sanat tarihi sürecinden seçilmiş stillerin, biçimlerin ve türlerin eklektik karışımları içinde eskiye olan nostaljik hayranlığı ile yeninin karşısında büyülenmeyle kaynaştırıyordu. Ve modernist hareketin siyasal avangardı (avant-garde) en azından yadsıma ve aykırılığı kutsayarak sanat ve hayatın dönüştürülmesi çağrısında bulunurken, postmodernist sanat genellikle dünyadan olduğu haliyle zevk aldı ve mutlu bir şekilde estetik stiller ve oyunlar çoğulculuğuyla bir arada yaşadı. (Jameson, 1984; Kurt, 2009: 86).

Seçkin sanat, popüler kültür, alt kültür ürünleri arasındaki sınırların bir anlamda erimesi ile sanat eğitimi kavram dağarcığına çok kültürlülük girer. Bu aşamada çok kültürlü tabanı incelemeye geçebiliriz.

4.15. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Çok kültürlü yapı ve sanat eğitimi arasındaki ilişki nasıldır?”

Çok kültürlülük, disiplinler arası sanat eğitimi ve görsel kültür eğitimi genelde endüstri sonrası gelişmeleri yaşayan Batılı toplumlarda ortaya çıkmıştır. Gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkeler ise farklı gerçekler ve farklı nedenlerle bu yaklaşımdan etkilenirler. (Kırıçoğlu, 2009: 38).

Postmodernistler "tek" in hâkimiyetini yadsıma ve çok kültürlülüğü benimsemelerinin tabii bir sonucu olarak da eklektik bir tutumun ortaya çıkmasına yol açmışlardır. Kendilerine özgü bir popülizmle olayları değerlendirmişler ve "her şeyin her şeyle gittiği" anlamında fikirler ortaya atmışlardır. Aslında postmodernistler mevcut çağdaş yaşamın olgusal gerçekliklerinden hareket etmişlerdir. Dünyanın böylesine globalleştiği ve küçüldüğü bir ortamda her türlü

farklılıkları kendinde gerçekleştirmeye çalışan insanlar şüphesiz ki bu eklektizmde büyük pay sahibidirler. Modernizmin bütün uygulamalarına ve ideallerine sırt çevirmiş Feyeraband'ın bilimsel akılcılığa karşı savunduğu "her şey olur" (anything goes) sloganıyla, tam bir serbestliğe, kaçınılmaz olarak da eklektizme varmışlardır. Nitekim Lytord eklektisizmi çağdaş genel kültürün sıfır derecesi olarak kabul eder. Ona göre Reggea dinlenir, bir Western seyredilir, yemek için Mc Donalds ve yerel mutfaklar tercih edilir. Tokyo'da Paris parfümü sürülür ve Hong Kong'ta "reto" elbiseleri giyilir. Sanatta da aynı şey geçerlidir. Bir bakıma postmodernizm yaşanılanları veya yaşanabilecek her şeyi meşrulaştırmanın yolu olarak belirmektedir. (Sözen:s.3).

Postmodern toplumdaki insanlar veya sanatçılar, kurallar ve nesneler ya da basitçe dile getirmek gerekirse sınırlamalar bulunmaksızın çalışırlar. Yani kültürel mesaj olarak postmodernizm kendisine "ne olursa gider"i seçmiştir. Bir bakıma bu ilke siz başkaldırmak istediğiniz her şeye başkaldırabilirsiniz, ama bırakın ben de başkaldırmak istediğim özgül şeylere başkaldırayım, bırakın kendimi tamamen rahat hissettiğim için hiç bir şeye başkaldırmayayım biçiminde ifade edilebilir. Bundan dolayı postmodernizmde devamlı olarak "eklektizme", "düşünümselliğe", "özgöndergelige", "aktararak söylemeye", "yapıntıya", "rastlantısallığa", "anarşiye", "parçalılığa" ve "benzetmeye" gönderme söz konusudur. (Sözen:s.3).

Toplumsal ve kültürel değişim ve çoklu yapılanma yalnız sanat eğitimi değil, toplumbilim, antropoloji ve öteki insan bilimler alanlarında büyük etki uyandırmıştır. Sınır tanımayan görsel kültürün kaçınılmaz olarak büyük bir yaygınlık ve hızla toplumları etkisi altına alması, düşünsel alanda yaşanan, kültüre ve sanata yansıyan postmodern anlayış ve söylemler, ekonomik anlamda üretimden tüketime kayan ekonomik yapı ve bütün bunların toplumları etkilemesi değişimi zorunlu kılan etmenlerdir. Bu tehlikeli bir süreci içermektedir. Sanat olan la olmayan arasındaki ip gittikçe inceldiğinin işaretidir de diyebilir. Bu nokta sanat eğitim zorunlu olarak söz konusu olan değişim sürecine hazırlık adına savunma geliştirmelidir. Dolayısıyla Kırıçoğlu'nun tespit ettiği bazı noktaları vurgulamamız yararlı olacaktır.

Sanat, içinde üretildiği kültüre bağlantılı olarak anlaşılmalı ve değerlendirilmelidir. Her kültürün ürünü değerlidir. Hangi kültür topluluğunda yaşamış olursa olsun insan eliyle sanat adına üretilen her şey değerlidir. Böylece küçük grupların kimlik arayışları gündeme gelir. Modern sonrası sanatın toplumsal konulara, tarihe, kültüre politikaya gönderme yapan söylemleri ve eylemleri sanatta biçimci estetiğin önüne geçer. Bu anlamda kültürel çözümler düşünceler ve anlamlar biçim kaygılarından ve ustalıktan daha önemli olur (Bamford,2006). Uzmanların güzel sanatlara ilişkin özel söylemleri ve seçkin savi savi sorgulanır. Bu bağlamda görsel sanatlarda yaratılan ürün, içinde yaşanan topluma, kültüre, politikaya toplumsal anlamda bir tepkidir. Bu yaklaşım sonucu sanat eğitiminde kapsam genişler ve disiplinler arası öğretim modeli gündeme gelir. Postmodern ürünün eklektik yapısı, güzellik bağlamında parçalar arasında bilinen anlamda bir uyum beklememesi, yapıtlarda ikilik ve kargaşa yaratır. Anlamda çifte kodlama vardır. Sanat nesnesinde klasik ya da öteki biçimlerden bir araya getirilmiş uyumsuz gibi görünen öğelerin bir uyum oluşturması beklenir. (Kırıçoğlu,2009: 35).

Seçkin sanat ile kültür adına yapılan ve yaşanan kimi günlük deneyimler ve popüler kültür arasındaki sınırların kakması, sanatın kültür bağlamı içinde yeniden tanımlanması, modernist (biçimci) estetiğin yerini, estetik ölçülerini popülizm ve eklektizm üzerine kuran postmodern sanat anlayışının (Şaylan,2002:96) almasını ve giderek her türlü görsel simgenin kültür kimliğimizi oluşturacak şekilde bizi etkilemesi, görsel kültür eğitiminin sanat eğitimi kapsamı içinde yer almasını zorunlu kılan nedenler arasında sayılabilir. (Kırıçoğlu,2009:37).

4.16. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Kitsch Olgusu Sanat mıdır? Değil midir? ”

Bu problemde kitsch olgusuna doğrudan sanat mıdır? değil midir? şeklinde yaklaşımdan ziyade; varlığını yadsıyamadığımız bir olgu olarak, ne kadar sanattır? ve sanat eğitiminde ne kadar yer bulmuştur? soruları çerçevesinde tartışacağız. Sözlük anlamıyla bakıldığında ‘Kitsch’: Hiçbir sanatsal değeri olmayan, göstermelik, bayağı, yoz, rüküş gibi tanımlarla açıklanan; hiçbir estetik değeri bulunmayan genel beğeni düzeyine indirgenmiş biçimlerin kullanıldığı, temel kaygısı sanatsal bir yapıya sahip olmak yerine, sanatsal gibi gösterilen bir etkilen-

meyle yoğun olarak tüketilmek üzere yapılandırılmış ürünleri tanımlamak için kullanılan bir kavramdır.

Resim-10. Henrik Aarrestad Uldalen- Portre -1024x746, 2011

19. yy. Avrupası, Fransız Devrimi ve Endüstri Devrimlerinin oluşumuna zemin hazırlamıştır. Sanatta diğer bütün alan gibi bu etkiden nasibini almıştır. Bunun sonucunda, sanatın ve dolayısıyla sanatçı kimliği de değişime uğrayarak zamanla kitlesel bir alan içinde varlık bulmaya çalışmıştır.

* Kitsch resimlerin en belirgin özelliklerinde biride oransal tutarsızlıklarıdır. Resim-4.23.1.de yuvarlak şekille gösterilen oranda görüldüğü üzere ya devasa resimler yapılır ya da çok ama çok küçük işler yapılır.

Özellikle Sanayi Devrimi sonrası sanat ürünlerinin de diğer her şey gibi tüketim nesnesi haline gelmesiyle birlikte, beğeni ölçüleri ve estetik değerlerde de bir sıradanlaşma ve genelleşme baş göstermiştir.

Ekonomik kaygı ile üreten sanatçı, giderek ticari yönü ağır basan yapıtlar ortaya çıkarmaya başlamıştır. Sanatçının ticari bir kaygı ve genel beğeni düzeyine dönük ürünler ortaya koymasında, kuşkusuz kapitalizmin büyük payı olmuştur, bu ortaya koyuş da değişim değeri ön plana alınan üretimler olmaya başlamıştır. Kapitalizmiz sanatı bir meta gibi görerek ortaya sürmesi sanatın tecimsel bir amaca yönelik üretilmesi ise büyük ölçüde sanatın değer kaybıyla sonuçlanmıştır. Ticarileşen sanat kapitalizmin etkisinden çıkamayarak hatta tamamen kapitalizm gerçeğini benimseyen, üzerinde yoğun yansımaların bulunduğu üretime dönüşmüştür. Dolayısıyla artık sanat eseri, kapitalizmin gerçekliğinde üretiliyor ve değişime girip hızla tüketilebiliyorsa ayakta kalabilir, değilse yani, sanat eseri kendi dış dinamikleriyle üretilmiş ise dışlanabilir olmuştur. (Demir, 2009: 99).

Resim-11. Sampo Kaikkonen, “Potre”, Tuval Üzerine Yağlı Boya, 120x120cm, (2010)

Kitsch’in, estetik bir kategori olarak hangi akımlardan etkilendiği, yani sanat tarihi ve üslup bakımından kaynağının ne olduğu konusunda Romantizm yönünde ağırlıklı bir uzlaşma olsa da, bununla çelişmeyen, ama yine de farklı akımlara işaret eden birtakım görüşler de vardır. Örneğin kimilerine göre Gotik, Rokoko ve Barok’un “çağdaş formu” olarak ele alınan kitsch, modern çağın ruhunun farklı bir

cisimlenişi olarak görülmüştür. (Calinescu 2010:263). Ancak belirtilmelidir ki, yine aynı görüşe göre, kitsch ile Barok sanat arasında bir miktar biçimsel ilişki bulunabiliyor olsa da, tarihsel olarak Romantizmin bir sonucu gibi görünmektedir. Romantizmle kitsch arasındaki ilişki ayrıca estetik bakış açısından da tartışılabilir.(...) Romantizimden önce estetik ideal, herhangi bir olası sanat eseri için saydam sayılıyordu: güzellik mutlak, uygulamada hiç elde edilmeyecek bir değer modeli ya da ölçütü sayılıyordu. Ama Romantik bir çağda estetik ideal daha önceki aşkınlık izini tümünden kaybetti ve daha çok güzel, sonlu sanat eserlerindeki görünümüleriyle algılanmaya başlandı. (Calinescu 2010:264).

Yine Calinescu'nun "Modernliğin Beş Yüzü" adlı yapıtındaki görüşlerine göre; kökeni ne olursa olsun kitsch güçlü bir şekilde küçültücü bir sözcüktü ve halada öyledir ve bu haliyle kendisini çok çeşitli öznel kullanımlara bırakır. Bir şeyi kitsch olarak adlandırmak bir çok durumda onu zevksiz itici, hatta iğrenç olarak reddetmenin yoludur. Fakat kitsch estetik üretimin yada estetik kabulün geniş alanıyla tümünden bağımsız nesne ve durumlara uygulanamaz. Özünde kitsch gerçekten öyle olmadan "sanatsal" olmaya çalışan herhangi bir şeyin iddialarını ya da gösterişlerini bir kenara iter.

Resim - 12. Gianluca Franzese "Ice Harvest Sketch ",800x259cm

Özellikle 1950-60' lardan sonra başka bir etki nedeni ile kiç ülkemizde yeni boyutu ile daha da salgın bir durum göstermiş gibidir. Kitsch'in tıpkı Almanya' da İngiliz ve Amerikalılar için yapılan resimlerin bir adı olarak ortaya çıkması gibi

Türkiye’ de de Turist kavramı, batılı alıcılar kavrayışı oluştuktan sonra kitsch daha da yaygınlaşmıştır. Turistik resimler, heykelcikler, dans gösterileri ve müzik ziyafetleri, belki de temelde tecimsel kaygılarla ama turistik itelemelerle adeta epidemik bir hal almıştır. (Demir, 2009: 30).

Gerçek sanat yapıtı dünyanın her yerinde az sayıda insana seslenebilmektedir. Oysa kitsch-resim, kitsch-heykel, kitsch-müzik her yerdedir. Hem yapım aşaması hem maddesi yönüyle pratik dünyaya ve onun tüketim alışkanlıklarına hitap etmesinden dolayı toplum içinde çok geniş bir alana sahiptir.

Resim-13. Jeff Koons “Michel Jackson” Seramik, 107x179,83 cm,1988

Öyle ki, modern çağda, geniş bir orta sınıfın varlığı ve bu yığınların yaratmaya başladıkları orta sınıf değerleri, talep ettikleri kültür üretiminin de elbette ki bu değerlerle uyumlu olmasını ve dolayısıyla da ortalama olanı, vasat olanı hedeflemesini gerektirmiştir. Broch’un, “değerlerin yozlaştığı tüm dönemler, kitsch dönemlerdir” biçimindeki saptaması da anımsanarak söylenecek olursa (Broch: 1969: 76), kitsch, işte bu ihtiyacın, yani orta sınıfların ortalama ve vasat olanı içeren kültürel ihtiyacının bir sonucu olarak ortaya çıkmakta gecikmemiştir. Broch da, kitsch’in tüketicisinin orta sınıf olduğu düşüncesindedir. Ona göre, orta sınıf, çok yakın bir gelecekte güç kazanacak olan bir sınıf olarak, 19. yüzyılda ortaya çıkmıştır.

(Broch 1969: 53) Bu anlamda, 19. yüzyılın kültürel ortamı, ara yerde kalmışlığın bir ifadesi olan bu yeni sınıfın kendine özgü vasat beğenisince oluşturulmuştur. Nüfusu hızla artan orta sınıf, böylece kültürün popülerleşmesine neden olmuştur. (Özışık, 2008:16).

Tanyeli' ye göre; Çamlıca' da sözde geçen yüzyılın koçu arabaları fesli-şalvarlı sürücülerle arz-ı endam etmekteyse, Amerika'da Williamsburg'da da 13.yy. giyisili aileler sokaklarda turist gözü oyalamaktadır. Ve nihayet L.Giez' in Kitsch adam terimini anlattığı bir insan tipi belirmiştir. Giez, bu küçük adamı turist olarak tanımlayarak modern dünyada küçük kapsamının ne denli geniş olduğuna ilişkin en önemli saptamayı yapar (Tanyeli 1990:103). Bu kitsch adam, dünyanın her yerinde kendisi gibi olanlara ulaşip onları çoğaltarak, kendi yeni sanal dünyasını oluşturur. Herkes için yaratılmış ortak güzellikler ve ortak zevklerin yanı sıra, parası kuvvetince sürekli satın alıp, tüketip yeniden alınabildiği sanal bir dünyadır bu. Yaşanan yanılsamasının bir süre sonra gerçekmiş gibi algılanması bu yaşantının özenilir bir duruma dönüşmesine neden olarak hızla yayılmakta bu anlamda sürekli yozlaşmayı beraberinde getirmektedir.

Resim-14. “Küçük obje”- Koltuk

Kitsch onu kötü zevkle özdeşleştirirsek bile yakın tarihli bir fenomen olarak görünüyor. (...) ve bunun böyle olmasının nedeni, kitle kültürü fenomenlerinin hiçbir şekilde söylemeleri gerekeni değil, büyük topluluklar halinde malı kabul eden tüketi-

cilerin ön yargıları ve tutumları hakkında geliştirilebilir bir önermeyi içermeleridir. [1] (Calinescu 2010: 264). Kitsch toplumumla yaşayan topluma dayılı canlı bir olgudur. Bu nedenle kitsch hükmettiği toplumun gündelik yaşam modellerinden, giyim tarzlarına, tüketim alışkanlıklarına kadar yansıdığı her yerde aurasında insanı barındırır. “Eğer kitsch sık sık ve haklı olarak adlandırıldığı gibi yalandan başka bir şey değilse de, bunun suçu, kendini tanımak ve belli bir zevkle kendi yalanlarından yana çıkmak için bu tür yalanları ve yalnızca iyi yanları gösteren bir aynayı gereksinen insandır.” (Broch,1955: 259, Lukacs 1988:39).

Resim -15. Alexei Golovin “ Artist And Model” Tuval Üzerine Yağlı Boya 145x145cm, 2001

“Kitsch üründe, mesaj tekdüzedir, aynıdır. Kiç bunu kavramların içini boşaltarak yapar. Nihai amaç, alımlayıcıya, dünyaya yeni bir açıdan bakmanın olanaksızlığını imlemek, nesneleri olabildiğince standart ve şematik biçimde göstermek, çağrışımlardan mümkün olduğu kadar uzak kalarak, sadece belli bir kavramı en keskin bir şekilde anlatmaktır.” (Gümüşlü 1996:6).

[1] “The Comparative Method: Sociology And The Study Of Literature” adlı sempozyumda, Year Of Comparative And General Literature 23(1974):18 ‘de yayımlanmıştır.

Gümüşlü' nün sözleri doğrultusunda Demir' göre de; derinliksiz ama ilk bakışta çekicilik taşıyan (bknz. Resim 4.3.5) kitsch ürün, sanat yapıtı gibi anlamsal süreklilik taşımaz. Kitsch ürünler kar marjı hesaplanarak üretilirler. Kitsch sanatta bireysel, toplumsal ya da kurumsal anlamda belirli bir mesaj içermediğinden alımlayıcısının düşünsel eylemden uzak kalması istediğı de kasıt bir yaklaşımdır. Verdiği hazzın geçiciliğinin temelinde de yine aynı kasıt yatmaktadır. Kendi sürekliliğini ancak bu yolla sağladığı bilincindedir. Hızlı tüketim beraberinde hızlı beğeni ve hızlı nefreti ateşler. Modern toplumların karasız insan tipi modelinde bu algı stabildir ve makbul ya da olması gereken şekilde kabul edilir.

Resim -16. Anton Bauer “Rainy Day İn Autumn” Tuval Üzerine Yağı Boya 900x655cm

Schelling, estetik ürünleri sıradan ürünlerden şöyle ayırır: Estetik yaratı, sanatçının kendi tabiatından doğar; sanatın kutsallığı ve saflığının kaynağı, dışsal amaçlardan, yani duygusal zevk, fayda ve ahlaktan bağımsız olmasıdır. Halbuki sıradan ürünler, kendi dışındaki nedenlerden sonuçlarını yaratmışlardır(...) yalnızca modern çağda, yüksek sanat ile endüstrileşmiş alçak sanat, ya da kitle üretimine yönelik kültür karşı karşıya gelir(...) her iki kavramda burjuva döneminin çocuğı;

birbirinden, kültür endüstrisinin ve kitle kültürünün oluşmasına dayanan aynı mekanizmaya evet yada hayır demeleriyle farklılaşırlar. (Özbek 1994:63; Demir, 2009:33).

a) Odd Nerdrum Ve Grenberg'in Kitsch Olgusuna Yaklaşımları Nasıldır

Bu başlık altında kitsch olgusuna farklı iki bakış açısıyla yaklaşan Odd Nerdrum ve Grenberg'in görüşlerini karşılaştırmalı olarak tartışacağız. Formalist modernizmin babası kabul edilen Amerikalı ünlü sanat eleştirmeni Clement Greenberg'ün yirmi dokuz yaşındayken 1939'da "Partisan Review" için yazdığı "Avangard ve Kitsch" adlı ünlü makalesini ele alırken; bilinçli biçimde kitsch yaparak, sanatın herkesçe anlaşılmasını amaçlayarak, elitist anlayışa karşı çıkan tavrı ve "Kitsch yaşama hizmet eder" savı ile Odd Nerdrum'u ise "On Kitsch" adlı yapıtındaki görüşleri doğrultusunda inceleyeceğiz.

Sanatın kitle toplumu tarafından tüketilmesi esnasında geçirdiği olumsuz değişiklikler ve niteliksel kayıplar bir başka deyişle sanatın ölümü, Huelsenbeck' e göre, kitle insanların sanat dahil hiçbir şey üzerinde düşünmeye gerek duymamaları ve onları sadece oldukları gibi anlama eğilimde olmalarından kaynaklıdır. Kitle insanı dar görüşlü kafa yapısına sahiptir. Aynı saptamalara Greenberg' de de rastlamamız mümkündür.

Greenberg'e göre de sanatı günlük yaşamın sıradan ve basit bir parçası olarak gören kitle toplumunun, bu algısı nedeniyle, yaşamdan çabucak anlaşılabilir parçalar sunan kitsch'in gerçek sanat eserleriyle karıştırıldığını, dahası sanata yer tuttuğunu belirtir. Kitsch kavramı her zaman el altında bulundurulmuş olgun ve yüksek kültürün kazanımlarını kendi yararına kullanan, sahte ve düzmece olan her şeyin özü olarak tanımlar. Bu kavramın, hızla yayılan ve yayıldığı her yerin kültürüne zarar verecek yapısını bozacak bir tür kansere belirtmektedir. Ek olarak kitsch için; "Sonuçta bugün evrensel bir kültür olma yolunda ilerlediğini, günümüzde Çin halkı en az Güney Amerika yerlileri kadar; Hindular en az Polonezyalılar kadar, magazin

kapak resimlerini, takvim kızlarını kendi sanat ürünlerini de tercih eder olmuşlardır. "(Yılmaz, 2006 :180-181).

Greenber söz konusu makalesinde kitsch ressam örneğine İlya Repin'i yerleştirir. Bu örnekte Repin' in çalışmalarındaki gerçekçi tavrın yanı sıra duygusallık temasının da etkisinin olduğunu gözlemlemekteyiz. Kitsch' in içeriğinin duygusal ve bilindik unsurlardan oluştuğunu gördükten sonra, biçimsel özelliklerine bakıldığında ileri derecede gerçeklik olgusu içerdiği görülmektedir. Bu gerçeklik, kitsch'in içeriğini oluşturan konunun ilk bakışta ve hiç kuşku bırakmadan anlaşılmasını sağlayacak düzeyde olmasıdır.(bknz. Resim 4.23.8) Resim Biçimde de içerikle benzer şekilde belirli evrensel kabul görmüş biçimlerin dışına çıkması söz konusu değildir.

Resim-17. İlya Repin, Volga Nakliyecileri, Tuval üzerine yağlıboya- 1873

Avangard şair ya da sanatçı, tıpkı doğanın kendi kendine bu geçerliliğinin bulunması gibi bir manzaranın (resminin değil) estetik olarak geçerli olması, sunulan bir şey olması, yaratılmadan var olması ve anlamlardan, benzerlerden ve özgün şeylerden bağımsız olması gibi, kendi koşulları üzerinden geçerliliği bulunan bir şey yaratarak aslında Tanrı'yı taklit etmektedir. İçerik biçimin içinde öyle çözünmelidir ki, sanat ya da edebiyat eserini tamamen ya da eserin bir kısmını kendisi dışında hiçbir şeye indirgemek mümkün olmamalıdır. Ama mutlak olan mutlak ve şair ya da sanatçı, doğası gereği bir takım göreceli değerlere diğerlerinden çok önem verir. Mutlak olanı çağırırken kullandığı de-

ğerler, göreceli değerlerdir, estetiğin değerleridir. Böylece tanrıyı değil, bizzat sanatın ve edebiyatın öğretilerini ve işlemlerini taklit ettiği, “taklit etmeyi” burada Aristotelesçi anlamda kullanıyorum, ortaya çıkar. (Greenberg, 1939:3).

Berberoğlu’nun çevirisini yaptığı makalesinde Greenberg, kitsch olgusunun, gerçek kültürü çıkarları doğrultusunda nasıl yozlaştırıp kirlettiğini belirtir. Kitsch, mekanik olduğundan formüller çerçevesinde işler ve başkası adına bir yaşantı, sahte duygulardır. Kitsch, çağımızın yaşamında sahte düzmece olan ne varsa hepsinin özüdür. Müşterilerinden paraları ve zamanları dışında hiçbir şey beklemez gibi görünür. Kitsch tam anlamıyla olgunlaşmış bir kültürel geleneğin buluşlarını, kazanımlarını ve kişisel bilincini, kendi yararına kullanır. Bunu yaparken de işine yarayan kültürel geleneğin araç gereçler, kural, temalarını alarak onları bir sisteme bağlar, işine yaramayanları ise yaşamından dışlar.

Kitsch olgusunun avangard sonra gelişimi için Greenberg; “Öncü birliğin* olduğu yerde, genellikle bir de artçı birlik bulunur. Gerçekten de avangardla eş zamanlı olarak, sanayileşmiş Batı’da ikinci bir yeni kültürel olgu ortaya çıktı: Almanların kitsch gibi harika bir isim verdiği şey: renkli baskılar, dergi kapakları, illüstrasyonlar, reklamlar, ucuz romanlar, çizgi romanlar. Tin Pan Alley müziği, step dansı, Hollywood filmleri ve benzerleriyle popüler, ticari sanat ve edebiyat.(Greenberg, 1939:4). Avangardın burjuva toplumuna bağlı kaldığı savını öne süren Greenberg’ e göre;

Kitsch, Batı Avrupa ve Amerika’da şehirleşmeyi sağlayan ve okur yazarlığı yaygınlaştıran sanayi devriminin bir ürünüdür. Bundan önce, halk kültüründen ayrılan resmi kültür için tek pazar okuma yazma bilmelerine ek olarak, boş vakitlerini ve konforlarını diledikleri gibi düzenleyebilenler (boş vakit ve konfor zaten her zaman herhangi bir kültür faaliyeti için şarttır) arasında mevcuttu. Bu o zamana kadar ayrılmaz bir şekilde okuryazarlıkla ilişkilendirilmişti. Okuryazarlığın yaygınlaşmasıyla okuma ve yazma becerileri neredeyse araba kullanmak gibi sıradan birer beceri haline geldi ve artık bu bireyin kültürel eğilimlerini ayırt etmeye yaramamaya başladı, çünkü onlar artık ince zevklerin seçkin ve doğal sonucu olmaktan çıkmıştı. (Greenberg, 1939:4).

(*) Burada “avan-garde” kelimesinin Fransızca askeri bir terim olarak kullanılması söz konusudur.

İşçi sınıfı olarak şehirlere yerleşen köylüler ve önemsiz burjuvalar kolaylık olsun diye okuma yazma öğrendiler, ama şehrin geleneksel kültüründen tat almalarını sağlayacak boş vakit ve konforu elde edemediler. Bununla beraber, arka planı taşra olan halk kültürü zevklerini yitirdiler ve aynı zamanda kendilerini alışık olmadıkları bir can sıkıntısının içinde buldular, şehirli yeni kitleler kendi tüketim alışkanlıklarına uyacak bir çeşit kültür sağlaması için toplum üzerinde baskı uygulamaya başladılar. Yeni pazarın talebini karşılamak için yeni bir meta tasarlandı: özgün kültürün değerlerine karşı bilgisiz, ama yine de sadece herhangi bir tür kültürün sunabileceği eğlence için aç olan kimselere hitap eden taklit kültür, kitsch. Kitsch, özgün kültürün bayağı ve akademikleştirilmiş suretlerini hammadde olarak kullanarak hitap ettiği kitleyi selamlar ve bu bilgisizliği körükler. Kârlarının kaynağıdır. Kitsch mekaniktir ve formüllere göre işler. Kitsch dolaylı olarak yaşanan bir tecrübe, taklit duygulardır. Kitsch üsluba göre değişir ama özünde her zaman aynı kalır. Kitsch, çağımızda, hayatta ne kadar sahte şey varsa hepsinin bir simgesidir. Kitsch müşterilerinden paraları hariç hiçbir şey talep etmiyormuş gibi davranır - onların vakitlerini bile istemez. (Greenberg, 1939:4).

Demir' göre de; derinliksiz ama ilk bakışta çekicilik taşıyan kitsch ürün, sanat yapıtı gibi anlamsal süreklilik taşımaz. Kitsch ürünler kar marjı hesaplanarak üretilirler. Kitsch sanatta bireysel, toplumsal ya da kurumsal anlamda belirli bir mesaj içermediğinden alımlayıcısının düşünsel eylemden uzak kalması istediği de kasıt bir yaklaşımdır. Verdiği hazzın geçiciliğinin temelinde de yine aynı kasıt yatmaktadır. Kendi sürekliliğini ancak bu yolla sağladığı bilincindedir. Hızlı tüketim beraberinde hızlı beğeni ve hızlı nefreti ateşler. Modern toplumların karasız insan tipi modelinde bu algı stabildir ve makbul ya da olması gereken şekilde kabul edilir. (Demir, 2009:30).

Kitsch'in ön koşulu, ki bu koşul olmadan kitsch asla mümkün olamaz, çok yakınlarında kendi ihtiyaçları doğrultusunda fayda sağlayabileceği keşifleri, edinimleri ve mükemmelleştirilmiş bir öz bilinci olan ve tamamen olgunlaşmış bir kültürel geleneğin bulunabilirliğidir. Ondan yöntemler, hileler, taktikler, pratik kurallar, temalar ödünç alır ve onları bir sisteme dönüştürüp, geride kalanları atar. Deyim yerindeyse hayat enerjisini bu birikmiş deneyimlerden oluşan rezervuardan alır. Popüler sanatın ve günümüz edebiyatının, bir zamanlar gözü pek, anlaşılması zor sanat ve düşün edebiyatı olduğu söylendiğinde aslında demek istenen budur. Elbette ki böyle bir şeyde doğruluk payı yoktur. Bu şu anlama gelir, yeterince zaman geçtiğinde yeni olan, yeni "numaralar" ortaya koymak için yağmalanır ve sonra hafifletilip kitsch olarak sunulur. Açıkça görülür ki tüm kitsch aslında akademiktir ve karşıt şekilde, akademik olan da kitsch'tir. Çünkü akademik denilen şeyin artık bağımsız bir varlığı yoktur, sadece

tutucu ve kibirli bir kimse görünümünde kitsch'e "paravan" teşkil eder. Sanayileşmenin yöntemleri el sanatlarını yerinden eder. Mekanik alarak meydana getirilebildiği için kitsch - özgün kültürün tesadüf harici olamayacağı şekilde üretim sistemimizin tamamlayıcı bir unsuru haline- gelmiştir. Devasa bir yatırımla sermayeye katılmıştır bu da orantılı bir getiriye işaret etmektedir; pazarlarını koruduğu gibi onları genişletmeye de zorlanmıştır. Esasen kendi kendisinin pazarlamacısı olsa da onun için asla büyük bir satış düzeni kurulmamıştır, bu durum da toplumun her bireyinin taşması gereken bir baskı yaratır. Özgün kültürün koruyucusu diyebileceğimiz alanlara bile tuzaklar kurulmuştur. (Greenberg, 1939:5)

Özellikle anti-kitsch bir yaklaşım sergileyen Greenberg kitsch ile kültür arasındaki paralelliği şöyle vurgulamakta; "Günümüz de, bizimki gibi bir ülkede özgün kültüre yönelik bir eğilim olması yeterli değildir. Bireyin, gazetelerin çizgi roman ilavelerini okuyacak yaşa gelmesinden itibaren onu çevreleyen ve ona baskı yapan taklit unsura direnmesini sağlayacak gücü ona verebilmesi için, kültüre gerçek bir tutku duyması gerekir. Kitsch yanıltıcıdır. Çok fazla birbirinden farklı katmanları vardır ve bazıları gerçeği arayan saf kimseler için tehlikeli olacak denli yüksektir." (Greenberg, 1939:5)

Greenberg' in değindiği can alıcı soru; "Günümüzde bir Çinli, Güney Amerikalı Hintli, Hindu, Polinezyalı yerel sanatlarının ürünlerindense dergi kapakları rotogravür ve takvim kızlarını tercih eder oldu. O halde bu kitsch virüsü, bu dayanılmaz çekicilik ne şekilde açıklanmalı? Makine yapımı kitsch, yerel el yapımı bir üründen doğal olarak daha düşük bir fiyata satılabilir ve Batı'nın prestiji de her zaman işe yarar, ama neden kitsch Rembrandt'tan çok daha kâr getiren bir ihracat malıdır?" (Greenberg, 1939:6). Bu soruyu şöyle cevaplamaktadır; "(...)kitlelerin yeni ve eski sanat tarzlarına yaklaşımı belki de hâlâ özünde devletlerin onlara ne miktarda eğilim sunduğuna bağlıdır." (Greenberg, 1939:6).

"Her şey bir yana neden cahil köylüler (Rus akademik kitsch'inin öncü bir savunucusu olan) Repin'i, soyut tekniğinin en azından kendi ilkel halk sanatlarına, tıpkı Repin'in gerçekçi tarzı gibi yakın olduğu Picasso'ya tercih ederler? Şayet kitleler büyük oranda formalizm' den kaçmaya ve "sosyalist gerçekçiliğe" karşı hayranlık duymaya şartlandıkları için Tretyakov'a (Moskova'nın Rus Çağdaş sanatı, yani kitsch müzesi) gidiyorlarsa, hayır." Her

şeyden önce bu, Londralıların sandığı gibi salt eski ile salt yeni arasında bir seçim yapma meselesi değildir; kötü, güncel, eski ve gerçekten yeni arasında bir seçim yapma meselesidir. Picasso'nun alternatifi Michelangelo değil, kitsch'tir. İkinci olarak, ne geri kalmış Rusya'da ne de ileri Batı'da, kitleler kitsch'i sadece devlet tarafından buna şartlandıkları için tercih etmezler. Devletin eğitim sistemleri sanattan bahsetmeye lütfettiklerinde, kitsch'e değil eski ustalara saygı göstermemizi söylerler, ama biz yine de gidip duvarlarımıza, Rembrandt ve Michelangelo'nun yerine, Maxfield Parrish ya da dengi ressamların resimlerini asarız. (Greenberg, 1939:6).

Resim -18. İlya Repin,“Oğlunu Öldüren Korkunç Ivan”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 119.5x254cm, 1885

Kapitalizmin 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ve özellikle 20.yy da ağırlığını giderek hissettirmesi sonucu ortaya çıkan Popüler Kültür, toplumun her kesimini benzer bir tüketim ilişkisine yöneltmekte ve küreselleşmenin bir ürünü olarak da tüketim kültürü, başta estetik olmak üzere tüm toplumsal ilişkileri yeni baştan belirlemektedir. Bu evre, modernizmin dayattığı tüm kültürel değerlerin

yeniden gözden geçirilmesi savıyla ortaya çıkan postmodern dönemden başka bir şey değildir. Postmodern estetik, birbirinden bağımsız birçok disiplin ve unsuru aynı anda aynı yerde toplayarak yeni bir sentez yaratırken, disiplinler, kültürler, seçkin ve sıradanın aynı düzlemde harmanlanması ya da estetik ve estetik olmayanın biraradalığıyla yeni bir görme ve algılama stratejisi geliştirmektedir.

Hayır, “şartlanma” kitsch'in gücünü açıklamaz. Sanatta olduğu gibi başka alanlarda da, tüm değerler insani değerlerdir, göreceli değerlerdir. Ancak bu alanda kültürlü insanlar arasında, çağlar boyu iyi ve kötü sanatların neler olduğu hakkında az çok genel bir fikir birliği olmuştur. Zevk çeşitlik kazanmıştır, ancak belli sınırların ötesinde değildir; çağdaş uzmanlar, Hokusai'nin, devrinin en büyük sanatçılarından biri olduğu konusunda on sekizinci yüz yıl Japon halkıyla hemfikirdir; biz bile Üçüncü ve Dördüncü Hanedanlık sanatının onlardan sonra gelenler tarafından mükemmel bir örnek olarak seçilmeye layık olması konusunda eski Mısırlılarla hemfikirizdir. Giotto'yu Raphael'e tercih edebiliriz, ama yine de Raphael'in çağının en büyük ressamlarından biri olduğunu reddetmiyoruz. O halde bir fikir birliği vardır ve inanıyorum ki bu fikir birliği, sadece sanatta bulunabilen değerler ve herhangi bir yerde bulunabilen değerler arasında yapılan nerdeyse hiç değişmeyen ayrıma dayanmaktadır. Kitsch, bilim ve sanayiden yararlanan rasyonelleştirilmiş teknik sayesinde, uygulamada bu ayrımı siler. (Greenberg, 1939:6).

Resim - 19. İlya Repin, “ Ivan the Terrible and Harsey” Tuval Üzerine Yağlıboya, 1875

Söz konusu sanat eğitimi olduğunda Grenberg katı bir duruşla; “Günümüzde siyasal bir rejim resmi kültürel bir plan ortaya koyuyorsa bu yalnızca demagoji içindir. Eğer kitsch Almanya, İtalya ve Rusya'da kültürün resmi eğilimi ise, bu devletin eğitimsiz ve zevksiz kişiler tarafından yönetilmesinden kaynaklanmamaktadır, kitsch'in bu ülkelerdeki kitlelerin de kültürü olduğunu gösterir, başka her yerde olduğu gibi. Kitsch'in teşviki totaliter devletlerin kendilerini halka sevdirmelerinin ucuz yollarından biridir.” (Greenberg, 1939:8)

Odd Nerdrum kendisini kitsch üreticisi olarak kabul eden ve kitsch'in farklı düzeylerinin en üst basamağındaki bir kitsch üreticisi olarak kabul eden Nerdrum'un resimlerinde modernizmin yok saydığı insani duygular ve tensel deri ön plandadır. Eserlerinde Rembrant ve Caravaggio'yu çağrıştıran ışık gölge ve tonlamalar hakimdir. Ayrıca Nerdrum insan bedenini her ayrıntısını, tensel deriyi çok iyi işler. Çok katmalı boya vuruşları ve koyu bir palete sahiptir. Resimlerinde tema olarak modern dünyanın krizlerini yansıtır. Figürleri modern dünyanın hastalıklı, huzursuz, güvensiz tipleridir. Daha insan doğasında var olan ve genellikle üstü örtülen yanların üzerine gider. (bknz. Resim 4.3.1.4.) Dolayısıyla resimlerindeki konular, ereksiyon, idrar, insan dışkı, kavga, ölüm gibi konuları işler. Tekniği eski fakat söylemleri yenidir.

Resim - 20. Odd Nerdrum “Kendi Portresi”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 167x 144cm,

1990

Sanatta görünür sınırlamalar vardır. Bazı şeyler yasaktır. Güzele karşı, karşılaştığımız güvenilir yaşama karşı tabular vardır. İnce bir ipte yürümek zorundasındır ve oto sansür güçlüdür. Bizden misin?, değil misin? Eleştirmenler ve küratörler amansız bir ruhban sınıfı konumuna getirilmişlerdir. Mesele bir çalışmanın iyi yapılıp yapılmadığı değil, ancak doğru düşünceler taşıyıp taşımadığıdır. Tercihen aynen ortaçağda olduğu gibi, doğru mesajı iletmek için kötü yapılmalıdır. Ancak sanatın içine alamayacağı bu duygusallığa başka bir ad verilseydi, o zaman her şey daha kolay olacaktı. (Nerdrum,2010:25).

Nerdrum, resimlerinin sanatsal bir zemine taşımaya çalışan eleştirmenler tarafından yanlış değerlendirildiğini belirtmektedir. O kendi resmini kitsch olarak kabul edip kitsch'i sanattan ayırır. “ Kitsch sanattan ayrılmalıdır. Bir kitsch ressam sanatçıdan farklı amaçlar için çalışıyor” (Nerdrum,2010:25) Kitsch'i sanattan daha üstün bir şey, hayatın kendisine hizmet eden bir fenomen olarak görür. Nerdrum'un kitsch kodlamasında kültür endüstrisinin ideolojisiyle hiçbir ilgisi yoktur.

Resim - 21. Odd Nerdrum “Dawn”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 194x285cm, 1990

Nerdrum'un kitsch'liği tensellik, samimiyetle, usta işiyle ilgilidir. Bu nedenle diğer kitsch üreticilerinden farklıdır. “ Kitsch kelimesinin zor bir kelime olduğunu biliyorum, ancak katı bir faydacılıkla, ifadenin duygusal biçimine kendi üst yapısını verecek, güzel bir çalışmaya parlaklığını geri verebilecek tek şey budur. Belki o za-

man, kendini dürüstçe, olduğu gibi sunduğunda ve sanat maskesini takmadığında diğerleri modernistler, böylesi bir çalışmaya saygı duyarlar.” (Nerdrum,2010:25).

Nerdrum 20 Mayıs 2000 tarihinde Tonsberg’ de Kitsch günü üzerine yapılan paneldeki konuşmasında şuna değinir; “Tomas kulka, Kitsch ve Sanat adlı kitabında Kitsch için doğrudan tanınabilirlik ölçütünü önerir.(Kulka,1996:33). İnsan vücudu daima tanınabilir olmalıdır. Ten gerçek görünmelidir. İnsanlar duygusal ve özlü olmalıdır. Düşkün Kitsch, ten hissi belli bir dereceye kadar betimleyebilir. Figüratif resim ten hissi veremediğine tümüyle komik olur.” (Nerdrum,2010:40).

Resim - 22. Odd Nerdrum “Transmission”,Tuval Üzerine Yağlıboya, 205x245 cm, 2000

Motiflerin kolaylığı tanınabilir olma zorunluğu, ustalığı Kitsch’in en önemli koşulu yapar. Pek çok kitsch eleştirmeni bu noktada uzlaşır. Kulka, kitsch’in tanım gereği yetersiz olduğuna inanır. Ancak mantıksal olarak kişi bir şeyin kötü bir biçimde resmedildiğini söylediğinde hâlihazırda nitelik açısından konuşuyor demektir. Ağlayan çocuk yetenekli bir ressam tarafından daha canlı resmedilebilir, ancak bundan dolayı sanat olmaz! Resim tekniklerini öğrenmek istemenin doğal bir sonucu olarak kitsch bir ressam eski ustalardan öğrenmek isteyecektir. Bu Greenberg’in “ eski kültürlerin yaşam kanını emmek” diye tarif ettiği şeydir. (Greenberg,1965: 10).

Nerdrum ‘ um çalışmalarında çok belirgin bir ironi hakimdir. Bu ironiyi bazen tema olarak yansıtırken bazen de değerleri birbiriyle çarpıştırarak elde eder. “Kitsch asla ironi değildir. Onun kolaylıkla acıklı olarak algılanmasının sebebi budur.

Yüksek ya da aşkın kitsch dünyanın ne kadar umutsuz gözüktüğünü göstermeye değil, insana değer vermeye çalışır. İronik figüratif ressam kitsch değildir “camp”* ve sanat dünyasına aittir. (Nerdrum,2010:41).

Resim - 23. Odd Nerdrum “Bok Kayısı”,Tuval Üzerine Yağlıboya,193,7x180,34cm, 2001

Nerdrum’ un ironisine; “Bok Kayısı” adlı resminde üç kadın dışlarken resmedilmiştir. (bkzn. Resim-23.) Bütün bir sanat tarihi boyunca estetiğin ve güzelin sembolü olarak görülen kadın imgesi herhalde en son görmek isteyeceğimiz şekilde resmedilmiştir. Bu resim Kuspit’e göre dışkısıl post sanata ilişkindir. Dışkının ve sanatın zaten belirli karizmatik çekiciliği vardır. Dışkının karizması olumsuz, sanatınkiyse olumludur. Bunların her birine bir diğerrinin statüsü verildi-

* Camp: kötü zevki- genellikle de geçmişin kötü zevkini-üstün bir incelik biçimi olarak besler. Bir bakıma sanki bilinçli olarak kabul edilip takip edilen kötü zevk, gerçekten kendisini iptal edip kendi kesin karşıtı haline gelebilirmiş gibi. En azından Susan Songtag’ın camp üzerine “öncelikli” açıklamasında öne sürdüğü şey budur: “Bu güzel çünkü iğrenç” fakat dışarıdan, genellikle camp’ı kitschten ayırt etmek genellikle zor hatta olanaksızdır. (Calinescu, 2010:257)

ğinde, yani bulunmuş dışkı, hazır nesne sanatı olduğunda standart Duchamp varyetesi her ikisinin karışmasında hızla artar. Deyim yerindeyse ikisinin de iğrenç kokusu her yanı sarar, yani karizmaları kozmikleşir. İlişkileri ikisinin de kurtuluşudur.” (Aslışen, 2006: 88).

Burada Callinescu’nun söylediği gibi kitsch “negatif bir prestij” kazanır ve kişi ironik mesafenin var olduğunu bildiği için Kitsch’i sevebilir. Gerçek kitsch tersine insanın samimi bir şevkle yarattığı şeydir. Michelangelo’nun David heykelinin pembeye boyanmış minyatür kopyasında insan samimiyeti nerededir? (Nerdrum, 2010: 41).

4.17. Alt probleme ilişkin Bulgu ve Yorum

“Kültürün kitsch’leşmesi ve kitsch ideolojinin etkileri nelerdir?”

Kültürün kitsch’leşmesi popüler tüketim alışkanlıklarıyla doğrudan bağlantılıdır. Günümüz tüketim alışkanlıklarını belirleyen nicelikli araçların niteliksiz amaçları sayesinde toplumsal yapıda yeme-içmeden, giyinip- soyunmaya, okuma-yazmadan, düşünüp-söylemeye kadar tek tipleşme yönünde hızla büyük ivme kazanmaktadır. Böyle tipleşmenin nihai sonucu olarak eleştirel süzgecin gerekliliği göz ardı edilmektedir. Dolayısıyla değer terazisine oturtulmadan rastgele, kavranmadan edinilen kavramlar ve oluşan kavramsal yapılar bilgi çöplüğü niteliği kazanarak son tahvilde kirli beyinlerin besleme modelini üstlenir.

Resim-24. “Reklam Afışı”

Kavramların gerek mana olarak sözcüklerinden tıraşlanması, gerekse içi boşaltılarak niteliksizleşmesi bu kirliliğin alt yapısını oluşturmaktadır. “Macdonald’ın belirttiği gibi medya kusurca homojenleşmiş bir kültürün tıpkı homojen süt gibi işlenmiş ve düzeltilmiş bir kültür yaratılmasına doğrudan katkıda bulunur.” (Calinescu, 2010: 280). “İster cazibeli çingene kız, ister göl kenarında geyik, isterse ağlayan çocuk olsun, kitsch olarak tanımlanan 20. yüzyıl resimlerinin çoğu yaşamın ve dünyanın rasyonel ve önemsiz taleplerinden kaçış yolları yaratmalıdırlar.” (Nerdrum, 2010: 29). Kültürün kitsch’leşmesinin en önemli etkenlerinden biride basım yayın organlarının etkisidir. “Sanatın değişik medya aracılığıyla kitlesel dağılımıdır; radyo, tv, büyük ölçekli reproduksiyon, plaklar, süper marketlerde satılan ucuz dergiler ve kitaplar vb.” (Calinescu,2010:280).

Resim-25. Andy Warhol “Hamburger”

Resim-26. Andy Warhol “Hamburger”

Resim-27. Andy Warhol “Hamburger”

Resim-28. Andy Warhol “Hamburger”

Wahrol’un 1985’te çektiği 04dk.13sn. süren hamburger videosu (bknz. Resim 25,26,27,28) seri üretim nesnesi ve kitle tüketim kültürüne yapılan bir göndermedir.

“Kültür endüstrisinin sonucu olarak ortaya çıkan popüler kültürün üretimindeki temel amaç toplumsal standartlaşma yaratmaktır. Bu standart üretimlerle kitleler üzerinde manipülatif bir tüketim etkisi hedeflenmektedir. (...) Sanat ürününün metalaşması, onun sanatsal içeriğinden çok olduğu ekonomik değer ve toplumda oluşturacağı değişimle değerlendirilmektedir.” (Demir, 2009: 45).

Eski dönemlerde, kamu ve özel alan arasında kesin bir fark vardı. 20. Yüzyılda bu fark kamu dünyasının özel alanı işgal ettiğinde ortadan kalktı ve yatak odasını yolgeçen hanına dönüştürdü. Şimdi her şey kamuya uyacak ve onu yansıtacaktır; bunun sonucu mahrem ve kesinlikle özel alan, daha önce görülmedik bir biçimde yok edildi ve bayağılaştırıldı. Bu çöküşün diğer bir sonucu da sahre kişisel ve pop mahrem kamuya nüfuz etmesiydi. Bunun sanat için önemli sonuçları oldu. Günümüzde sanat çoğunlukla, siyasi ve eleştirel olanın sorunsalı ile birlikte kamunun biçimsellik nesnellik ve işlevsellik ideallerini yansıtmak bakımından kamu sanatı oldu (Nerdum, 2010: 28).

Resim - 29. Odd Nerdrum “ Anne Ve Çocuk”, Tuval Üzerine Yağlıboya 60x56cm, 2008

Kitsch algısı oluşmamış bireyde edilgen (pasif) bir beğeni yargısı oluşur. Farkındalık yaratma içtepisine sahip olan sanat eğitimi aracılığıyla amacından tamamen farklı olarak, genel anlamda sorgulanmayan ne olursa olsun kabul edilir bir tavır oluşturur. Bu durum sanat alımlayıcısı açısında algıda tembellik, sorgulamadan

uzaklık, genel manada pasifize olmuş tip yaratma sonucu doğurur mu? Bu soru Calinescu' a göre; "Psikolojik açıdan, kitle medyasının tipik bir seyirci için edilgenlik hali getirdiği ortadadır: insan televizyonu açar ve sonsuz sayıda teknik olarak önceden hazmedilmiş imgeler boğulur (bunlar anlamaya yönelik herhangi bir çaba gerektirmez) ve göreceğimiz üzere edilgenlik yüzeysellikle birleştiğinde, kitsch'i besleyen o akıl halinin önemli öncülerindendir. (Calinescu,2010:280).

4.18. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

"Kitsch, işlik ve eğitim arasındaki ilişki nasıl açıklanmalıdır?"

Bu başlıkta, kitsch işlik ve eğitim arasındaki ilişkiyi konuya ilişkin hazırladığımız soru-cevap modeli üzerinden çözümlemeye gideceğiz. Buna göre aşağıdaki sorularımızı "Sanat Eğitiminin Uygulama Tavrına Yönelik Sorunlar Nelerdir?" alt probleminde tartıştığımız ve çözüm amaçlı sunduğumuz görsel sanatlar dersi günlük planların, uygulamadaki öğrenci çalışma örnekleriyle karşılaştırmasına giderek irdelemeye çalışacağız.

1. Kitsch ürünler, kendisiyle temasta bulunan çocuğu yaratıcı düşünceden uzaklaştırır mı?

Sanatsal yaratma sürecinde, sayabileceğimiz kavramların en önemlilerinden birileri de güdü ve güdülenmedir diyebiliriz. Güdü, çevrenin farkına vardırır ve çeşitli davranımların yapılmasını sağlar. San'a göre Sanat eğitimi çerçevesinde güdünün üç farklı yönü bulunmaktadır. Bunlar;

- Kişinin yalnız kendisi ve çevresinden değil çevredeki belirli bir hedefe iten güdüleyici durum.
- Hedefe ulaşmak için davranışı ortaya koyma.(Bu durum araçsal bir özellik taşımaktadır.)
- Hedefe ulaşılarak elde edilen doyum.

Bir güdünün doyum sağladığında ya da hedefe ulaşıldığında duyulan haz yeteneklerin olgunlaşması ve öğrenilmiş davranımlara bağlı olarak doğduğumuz

andan itibaren devamlı olarak değişmektedir. Demek ki sanat eğitiminden beklediğimiz davranışa ulaşabilmek için haz duyulmalıdır.

Bir sanat etkinliği süreci ya da yaratma, duyularla ve duyumlarla işe başlayıp, bunlar arasında alıcı ve dengeli etkileşimi sağladıktan sonra, bilişsel süreçlere yer vererek uygun mecazları bulma olduğuna göre; çocuğun duyuşsal ve zihinsel süreç ve yetilerini en anlamlı biçimde eğitmeyi beraberinde getirir. Ancak zihinsel süreçler içinde de duygusallığın olduğunu unutmamak gerekir. Zihinsel gelişimin evreleri içinde sanatsal etkinliğinde boyutlarını genişletecektir. Analizci buluşçu ve özgün tavırların çeşitli alanlarda kendisini göstermesi bakımından feda edilmeyecek bir konu olmamalıdır.(San, 1979).

Kitsch ürünlerle gerçekleştirilen temasın yaratıcılık üzerindeki etkilerini tartışırken yaratıcılığı engelleyen etmenlere de göz atmamız gerekmektedir.

Bireyin toplumun bir takım yargılamaları karşısında belirli statülere kavuşabilmek için, ‘başka’ olmaya yanaşmaması, zorunlu olmadığı ve bir yaptırımla karşılaşmayacağı halde farklı olmayı ve başka davranmayı (moda, giyim tavır, tutum) göze alamaması aslında kalıplardan hiç değilse belirli ölçüde kurtulma değiştirme yürekliliği bekleyen yaratıcılığı büyük ölçüde engellemektedir.(...) Yaratıcılığı engelleyen etmenler arasında ayrıca kısaca şunları sayabiliriz: İçsel özgürlükten yoksun olma; hangi konu ya da alan üzerinde çalışıyorsa, o alan ve konu hakkında yeterli bilgilerden yoksun olma; dış koşullardan ve dış ilişkilerden güvenli olmama; yanlış yapmaktan, yenilgiye düşmekten, alay edilmekten korkma; belli bir otoriteye (baba otoritesi gibi) bağımlı olma; aşırı yetkinci (mükemmeli) olma; tüm öğretim ve eğitimde akıl ve mantıktan yana ağırlıklı, sağ beyine yönelik, kısaca akademik zekaya dönük bir sistemden geçmiş olma. (San, 2003: 19-20).

San’ın da belirttiği üzere yaratıcılığı engelleyen koşullarını şöyle bir genellersek kitsch’e ait nitelemelere rastlamamız kaçınılmazdır. “Kitsch’in mesajlardan uzaklaşarak, anlam kaygısı taşımadan ve “nasıl” sorusunu yanıtlamadan, çift anlamlılık, karmaşıklık, çoğulculuk gibi amaçları yoktur. Bildik öğeleri kullanarak korkudan sıyrılıp güven maskesi altına saklanır ve bu tanıdık olma hali güven verir ki, bu insanlar için en önemli değerdir. ”(Özleyen, 2002:30). Çocuklar kitsch objelerle teması sonucunda yaratıcı aktif eylemden uzaklaşmaktadırlar. (bknz. Resim- 32,33) Resim Çevrelerinde gördükleri her şey için hazır kabul konumunda olmalarının bir ürünü olarak hazır tüketicidirler. (bknz Resim-30,31) “Sanat

tarihinin aslında biçimler tarihi olduğu düşünülürse “nasıl” sorusunun ne sorusundan daha önemli olduğu da rahatça anlaşılabilecektir. Kitsch’de “ne” anlatıldığı önemlidir. Bu bazen ağlayan çocuktur, bazen sıradan bir manzara resmi. Önemli olansa derinliksiz oluşudur. İzleyene soru sordurmaz, tek yaptığı duygu sömürsüdür.” (İlkyaz, 2004: 23).

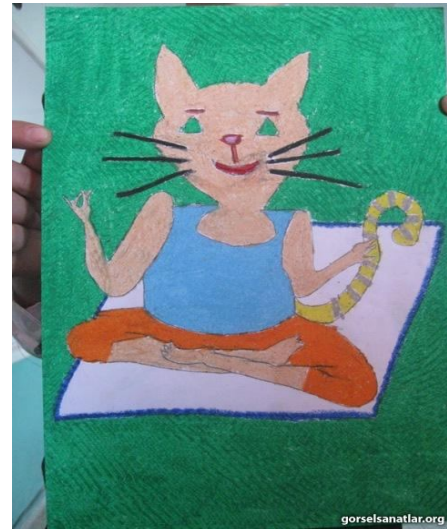
Resim-30. “Kiç Nesne”

Resim -31.“Kiç Nesne”

Resim-32 “7. Sınıf Öğrenci Çalışması”

Resim-33 “7. Sınıf Öğrenci Çalışması”

* (Resim-32) ve (Resim-33) Aşağıda adresi verilen Görsel sanatlar eğitim portalından alınmıştır.

<http://www.gorselsanatlar.org/7-siniflar/mersin-mustafa-kayisoglu-ilkogretim-okulu-kedilerimiz/>

2. Kitsch üründe beğeni, bakıldığı anda mesajı okunabilen, çağrışımdan uzak edilgen bir yönelim teması kurmasından ötürü, sanat eğitiminde yorumlama eylemi kısıtlar mı? Kitsch beğeniye içkin kazanımlarla eğitilen çocuk mikro düzeyde sanatsal sakatlığa, makro düzeyde ise realitenin renk körlüğüne ulaşır. Bu durumda kitsch' in algısal etkileri ve sonuçlarının eğitime yansıyan boyutu nasıldır?

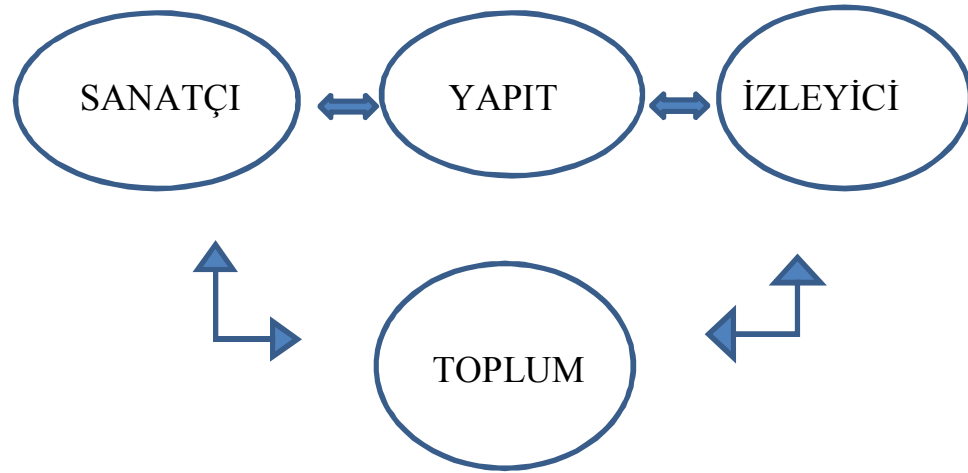
Sanat eğitiminde yorumlama eylemini gerçekleştirmenin önkoşulu anlamaktır. Bu bağlamda öncelikle anlam konusuna açıklık getirmemiz gerekmektedir. Anlamak, görsel bir olguyu anlamlandırmaktır. O halde “anlam” kavramına, “görme” ile başlamak yararlı olacaktır. Öncelikle bakmakla görmek, görmekle anlamak ediminin açıklamasına değinmek gerekir. Göz duyumsal bir organdır. Bu doğasıyla işlevi, bir dış etken tarafından meydana getirilen bir uyarının algılanmasıyla sınırlıdır. Bu izlenim, uyarının etkisi altında, gözün değişimi ile ve optik sinir yoluyla sinir merkezlerine ulaştırılır.

“Duyum” bir izlenimin bilincidir. Hoşa giden ve gitmeyen ayrımı ile birliktedir. “Algılama” ise, duyumun nedeninin, daha önceki deneyler zincirine dayanarak yapılan yorumudur. Duyum ve algılama, zihinde yapılan işlemlerdir ve duyusal değil zihinseldir. Diğer yetilerimizin işlemleriyle birleşerek, beyinsel temsilleri, yani nesneler hakkındaki bilgilerimizi meydana getirirler. Bu şekilde elde edilen beyinsel imgeler, kısmen duyuma, kısmen de algılamaya bağlı, bellek, yargılama ve düşüncenin iletilmesiyle beraber elde edilen temsillerdir.

O halde görmek anlamaktır. Anlamak ise belli bir zihinsel gelişim, belli bir zihinsel seviye ve belli miktarda deneysel ve teorik bilgiler gerektirir. Bu durum bir sanat yapıtını anlamak için de geçerlidir. Bir sanat yapıtını konu, biçim ve anlam açısından çözümleyebilmek için önceden zihinsel bir altyapı oluşturmuş olması gerekir. Bunu oluşturmak için sanatçının yapıtlarını görmek, yaşamı, psikolojik kimliği, sanatsal konular ve ilkeler hakkındaki fikirlerini öğrenmek, hangi sanat

akımını benimsediğini, çeşitli sanat akımlarını, bunların özelliklerini, benzerlik ve farklılıklarını anlamış olmak gerekir.

Resimlerin anlamlandırılmasında sıkça düşülen yanlış konuyla anlamın karıştırılmasında ortaya çıkar. Sanatta tarihinde bilindiği gibi, konusu aynı olan yüzlerce resim vardır. Eğer konu anlam olsaydı, değişik sanatçıların değişik dönemlerde yaptıkları yapıtların hepsinin bizde aynı etkiyi ya da aynı duyumu oluşturmaları gerekirdi. Bu da olsa olsa sanatı tatsız bir tekrara dönüştürürdü. Tarihsel süreç içinde konular değiştiği gibi, o konulara yüklenen anlamlar da değişir. Bir yapıtta anlamı etkileyen dört etkenden söz edebiliriz. 1- Toplum, 2- Sanatçı, 3- Yapıt, 4- İzleyicidir.(Karayağmurlar, 2007:1)

Şekil.1 İletişim Şeması

Resim görsel bir anlatım aracıdır. Yani resim sanatının olanaklarıyla ortaya konmuş, sözel olmayan bir anlatım biçimidir. Her anlatımda, bir anlatan (sanatçı), bir anlatı (yapıt), ve bir anlayan (izleyici ya da sanat eleştirmeni) varsayılır. Burada en sorunsal olan anlatı, yani yapıttır. Alımlayana dayalı çözümlemelerde, sanat yapıtının anlamlandırılması alıcıya dayandırılır. Bu sisteme göre bir sanat yapıtında sanatçının neyi anlattığına karar vermekte, sanatçının kendisi bile yekte değildir. Çünkü sanatçının asıl amacı bir yapıt ortaya koymaktır. Yapıt bittikten sonra yapıtla sanatçının işi bitmiştir. Yapıt artık sanat tüketicisinin malıdır. Anlamalarla, yorumlamalarla yaşamını sürdürecektir, değişik çözümlemelerle anlamı zenginleşecektir.

Tam bu noktada Atalayer şöyle der;

Evrensel bir anlamı, estetik tavırla yakalayıp, görünür hale getirmek büyümlü yüceltici bir eylemdir. Sıradan pek çok insanda, duyular yoluyla evrene ait pek çok gizi yakalayabilir. Ama evrensel gizlerin, görünür hale yeniden örgütlenerek getirilmesi, estetik etkileşim ile gerçekleşir. Bu yeniden örgütlenme ve yaratılış, süreçte bireyin ve sanatçı "ben"inin tekniğine bağlıdır. O tek olarak, kendi bireysel varoluşunu "vererek" kavrar ve kavratır. Kavramda ve anlatımda "bireysellik" sanatçının yakaladığı özün anlamın tekliliğini, orijinal ve özgünlülüğü bir öz değeridir. O düşünsel ve bilimsel bir bilgi değil, tekilliğin kavrayıp yaşadığı algısal karmaşık bir gerçekliktir. Düşünsel olarak elde edilemez. Sanatsal öz, anlam, doğanın kendisi, onun taklidi değil, ben tarafından ele geçirilmiş, egemen olunmuş, estetik algı temelli bir öz. Sanatçı tarafından ürettiği nesneye yüklenmiş estetik bir gerçeklik, enerjisel güç frekansları, ışım, var oluş değeridir. Sanatçının sanatsal algılamasında ise öz; nesnel ve düşünsel olarak kavranılan değil, özel duygulanımı olan, bir ritim, bir dengelilik, olarak nesnelleşen, algılayıcıyı çeken, yaklaştıran onu biçimde yaşatan çekim gücü olan fikirdir.(Atalayer, 1994:75)

Anlam konusu bir anlamda neyin sunulduğu değil nasıl sunulduğu konusunda düşünmeyi gerektiren bir dizi eylemi bünyesinde barındırır. Dolayısıyla nelikten çok nasıllık kitsch'teki nitelikten çok niteliği karşılamaktadır. Tam bu noktada tekrar sorgumuzu hatırlayacak olursak "Kitsch üründe beğeni, bakıldığı anda mesajı okunabilen, çağrışımdan uzak edilgen bir yönelim teması kurmasından ötürü, sanat eğitiminde yorumlama eylemi kısıtlar mı?". Estetik öznenin gerek üreten gerekse alımlayan tarafında pasif konumu nedeniyle evet kısıtlar şeklinde cevap vermek durumunda kalıyoruz. "Kitsch üründe, mesaj tekdüzedir, aynıdır. Kiç bunu kavramların içini boşaltarak yapar. Nihai amaç, alımlayıcıya, dünyaya yeni bir açıdan bakmanın olanaksızlığını imlemek, nesneleri olabildiğince standart ve şematik biçimde göstermek, çağrışımlardan mümkün olduğu kadar uzak kalarak, sadece belli bir kavramı en keskin bir şekilde anlatmaktır." (Gümüslü 1996:6)

Gümüslü' nün sözleri doğrultusunda Demir' göre de; derinliksiz ama ilk bakışta çekicilik taşıyan (bkz. Resim-34) kitsch ürün, sanat yapıtı gibi anlamsal süreklilik taşımaz. Kitsch ürünler kâr marjı hesaplanarak üretilirler. Kitsch sanatta bireysel, toplumsal ya da kurumsal anlamda belirli bir mesaj içermediğinden alımla-

yıcısının düşünsel eylemden uzak kalması istediği de kasıt bir yaklaşımdır. Verdiği hazzın geçiciliğinin temelinde de yine aynı kasıt yatmaktadır. Kendi sürekliliğini ancak bu yolla sağladığı bilincindedir. Hızlı tüketim beraberinde hızlı beğeni ve hızlı nefreti ateşler. Modern toplumların karasız insan tipi modelinde bu algı stabildir ve makbul ya da olması gereken şekilde kabul edilir.

Resim -34 . Mattias Sammekull “Fatih”, Tuval Üzerine Yağlıboya 130x105cm, 2010

Kitsch karşısında haz duygusu duygusal yoğunluk halinde bir paket olarak sunulur. Bu duygu öylesine şiddetli yaşatılır ki zihinsel bir etkinliğe vakti bile sunmayacak kadar kısıtlıdır. Mesajının netliği de bundandır. Acelecidir çünkü geldiği şiddetle gitmeye programlıdır. Bu sürat bilinçli bir etkinliktir amaç sürekliliği sağ-

lamaktır. Kitsch objeyle iletişime geçen öğrenci ister istemez onun etki alanına girebiliyor. (bknz resim-35,36)

Resim - 35. Thomas Kinkade “Gül Bahçesi”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 28 x42cm

Resim- 36. Öğrenci Çalışması, 8.Sınıf ,“ Gül Bahçesi”*

* Resim 4.25.7. <http://www.gorselsanatlar.org/> sitesinden alınmıştır.

3. Herhangi bir kitsch ürün doğru argümanlarla harmanlanıp pozitif ivme kazandırılarak sanat eğitiminde kullanılabilir mi?

Kitsch ürünler sanat çerçevesinde bazı sanatçıların Odd Nerdrum gibi kendilerini Kitsch sanatçı olarak tanıtır aslında çok başka mesajlar içerikli çalışmalarıyla bakılırsa evet pozitif ivme kazanabilir. Ama bu şekliyle bile anlamak yine bir takım algısal üst yapı gerektirir. Henüz gerçek sanat objesine temas etmemiş öğrenci doğal olarak böylesi bir işlem basamağında bulunup durum analizi yapamayacağı aşikârdır. Dolayısıyla kitsch objeler sanat eğitiminde ancak beğenilmemesi gerekliliğiyle nitelendirilerek tanıtılmalıdır. Aksi taktirde öğrenciler kolaycılık tavırları doğası gereği çok çabuk adapte olabilecekleri bir yöndür. Bu nedenle yaptırılan işlerde sanat eğitimcisi kullanılan malzeme kadar bunların bir aradılığıyla da yakinen ilgilenmelidir (bknz. Resim 37,38).

Resim-37. “Çizgi film kahramanı” Resim-38. “Öğrenci çalışması”8.sınıf*

* Resim-38. <http://www.gorselsanatlar.org/> sitesinden alınmıştır.

4. Kitsch nesne ve sanat eseri karşılaştırmasında sanat eğitimcisi terazinin hangi kefesinde durmalıdır?

Sanat eğitimcisi çok hassas davranmalıdır. Öğretmenler öncelikle kendilerini geliştirmelidir. Doğru tespitlerde bulunarak net ve anlaşır örneklemelerle ders yönetimini hedeflemelilerdir. Böylece onları rol model alan öğrencilerin beğenilerini görselleştirmiş olacaklardır. Bu noktada Selvi'nin okullarda yaptığı araştırma sonucunda istatistiksel verileri dayılı tespitlerine yer vermemiz uygun olacaktır.

Okuldaki sanat derslerinin içeriği çok yönlü olarak genişletilerek en az uygulamaya ayrıldığı kadar sanat tarihine ve sanat eleştirisine de zaman ayrılmalıdır. Öğrenciler derste, sanat tarihine yön vermiş yerli ve yabancı sanatçıların, en azından başyapıtlarını tanımalı ve bu yapıtlar hakkındaki fikirlerini bir tartışma ortamı içerisinde derste arkadaşlarıyla paylaşabilmelidir. Bu doğrultuda sanat dersleri, öğrencilerin ilköğrenimlerine başlar başlamaz, ellerine birer fırça ya da blok flüt verilerek, yaptırılan uygulamalar sonucu ortaya koydukları performans ve ürünlere bakılarak puan almalarına dayanan bir anlayışla verilmemelidir. Çünkü bu şekilde verilen bir sanat eğitimi sonucu, öğrenci büyüyüp mezun olduğunda sanatın anlamını, özgül değerini, imgesel dilini ve sonuçta sanata içten gereksinim duyan bir birey olarak sanatın gerekliliğini kavrayamaz. Bu yüzden etkin bir sanat eğitimi için, insanda sanat bilgisinin oluşturulması ve bu doğrultuda insanlık tarihinin biriktirmiş olduğu çok çeşitli sanatsal değerlerin tüm zenginliği ile öğrencilere verilmesi olmazsa olmaz bir koşuldur.(Selvi, 2008:146)

5. Kitsch tavır tekrarın tekrarıysa, eski günceli barındırır mı?

Bu sorunun soruluş amacında yatan esasların belirtildiği daha kapsamlı hali şöyledir “Kitsch tavır tekrarın tekrarıysa bu süregelen tekrar durumunun gerçekleşmesi için başvuru adresi hafıza ise bu süreç kitsch tavra zihinsel bir işlev katar mı? Her tekrarın zihnin yeni kodlamalarına çarpacağı düşünülürse kitsch eski günceli barındırmaz mı?” Bu anlamda bakılırsa kitsch bir şekilde zinsel bir altyapı içerir fakat sorun bu eylemi sadece kopya amaçlı kullanmasındadır. Eskinin hırsız olarak nitelendirilebilir çünkü hiçbir yorum katmaz sadece işin süsleme tarafını kotararak aynı şeyi tekrar tekrar süsleyerek geçirir ve çoğu kez bunu hissettirmez.

Resim tekniklerini öğrenmek istemenin doğal bir sonucu olarak kitsch bir ressam eski ustalardan öğrenmek isteyecektir. Bu Greenberg'in “ eski kültür yaşam kanını emmek” diye tarif ettiği şeydir. Broch sanatın ahlaki zorunluluğundan bahsederken bana kitsch olduğumun nihai ve yadsınmaz delilini verir. “Başkalarının sanatını ne tümüyle nede kısmen taklit etmelisiniz. Ederseniz kitsch üretmiş olursunuz.”(Nerdrum, 2010: 41).

Resim - 39. Rembrandt “Dr. Tulp’un Anatomi Dersi”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 169,5 x 216,51cm (1632)

Resim - 40. Luke Hillestad “Ölüm”, Tuval Üzerine Yağlıboya, 36x48cm, 2010

Bu konu hakkında Hermann Broch ve Clement Greenberg'in denemelerini yazdıkları 1930' larda, sanata ait değerlerin kitsch olarak diğerlerinden ayrılmasının ardından kitsch ciddi, sanatsal ifade için gerçek bir tehdit olur. Kitsch onlara göre gerici ve sanatın gelişimi için ahlaki sorumluluktan yoksundur. "Sanatın amacı ileriye dönüktür ve bu amaca sahip olduğu müddetçe sanatçı iyi iş yapmaktadır. Diğer taraftan kitsch yaratıcısı geriye dönüktür. Geçmişin sanatını kendisine temel olarak kullanmasıyla sanata ayak bağı olur. Güzellikle ilgilenir. Sanatın değerler sisteminde bu Şeytanın amacı son derece başarılı etkilerle insanı heyecanlandırmaktadır." (Nerdrum, 2010: 41)

6. Kitsch eğilimi kitle tüketim endüstrisi tarafından güdümlü müdür? Amacı ekonomik çıkarlara dayandığı için sanattaki kitsch sanatın varlık nedeni ve amacı olan "sorun yaratma" kapasite ve potansiyeline sırtını dönmesi soysuzlaşması sonucunu doğurur mu?

Kitsch olan sanat olamaz şeklinde bir savı ortaya koymaktayız. Dolayısıyla kitsch popüler kültür ve popüler tüketim ile hayat bulan bir olgu olması nedeniyle kitle tüketim endüstrisi tarafından güdümlüdür. Başka bir deyişle sanat sayılmamasının temelinde yatan sebeplerden biride budur. "Sanat etkinliklerinde "parayı veren düdüğü çalar" mantığıyla çalışanların, "sipariş" işler yapanların , "güdümlü" olmaktan yana olmaları bizi şaşırtmıyor. Biz dün de güdümlü sanata prim vermemiştik, şimdi de ünlü olmak ve uluslararası sanat pazarında pazarlanmak kaygılarıyla kimsenin arabasına binmiyoruz. Çünkü sanatın güdümlü olamayacağına inanıyoruz" (Karayağmurlar, 2007:1). Böylelikle ' şeyleşmiş sanat ürünleri' ve 'şeyleşmiş yaşamlar'la popüler kültürün yeni yapılanmaları oluşmaktadır. Yaşam 'şeyleştirilince', yaşama bağlı tüm alanlar gibi 'insan'da ve insana bağlı tüm değerler gibi sanat da şeyleşen ürünlere dönüşmektedir. (Demir,2009: 45). Yine Demir'e göre sanatın güdümlü halinin bir türevi olarak kitsch olgusunu;

Sanat ürününün bir tüketim malzemesine dönüştürüldüğü, ‘moda’ haline geldiği ve ‘herkese’, ‘her kesime’ ulaştırıldığı popüler kültürde, kiç, sanatın gerçek anlamından sıyrılarak piyasada yer edinmesinden faydalanarak kendi sanat ürününü yaratma ve pazarlama işlevini kolaylıkla sürdürmektedir. 21. yüzyıl mantığı içinde popüler kültür ve dolayısıyla kiç kaçınılmaz görünmektedir. Bunu özellikle az gelişmiş ülkelerde iki nedene bağlamak olasıdır. Bunlardan birincisi kırsal nüfusun kentsel nüfusa oranla 2-3 misli artması ve artan bu nüfusun büyük bir kesiminin zaman içinde kentlere göç etmesi, kent kültürüne uyum sağlamak yerine kendi kültürünü kent koşullarında yaşama çalışması. Diğeri ise okuma-yazma oranının nitelik ve nicelik bakımından aşığı doğru çekilmesi. (Demir, 2009:48).

Bu iki maddeden öncelikle göç hareketinin yarattığı en büyük sorun, arada kalan köylünün ikilemidir (ne oralı ne buralı). Buna rağmen geçirmesi gereken mecburi adaptasyon sürecinde arada kalmışlığı taksonomik olarak; kentlinin güdümlendiği köylü, sosyal statünün güdümlendiği kentliyi vurgulayabiliriz. Diğeri taraftan okuma yazmadaki oransal probleme ülke bazında değinecek olursak, “süregelen” eğitim politikalarının “süreksizliği” ve eğitimin üzerindeki siyasi parti iktidar vs. güdümü olarak belirtebiliriz.

Resim-41. Andy Warhol, “Dolar İşareti”, Serigrafi-19

Andy Warhol, rastgele bir imgeden yola çıkarak, imgesel özelliklerini ortadan kaldırıp onu saf görsel bir ürüne dönüştürür. Saf mantık, koşulsuz, simülaktır. Steve

Miller (ve video imgelerini, bilimsel ve dijital imgeleri estetik olarak yeniden işleyen herkes) bunun tam tersini yapar. Ham maddelerden yola çıkarak estetiği yeniden üretir. Biri makinayı kullanarak sanatı yeniden yapar, diğeri (Warhol) bizatihi bir makinadır. Warhol makineleşmiş hakiki metafordur. Steve Miller sadece makineleşmiş simülasyon yapar ve yanılsama yaratmak için teknolojiye asılır. Warhol bize teknolojinin saf yanılsamasını- radikal yanılsama olarak teknolojiyi- verir ki bugün bu, resmin yanılsamasından kat kat üstündür.(Baudrillard, 2010:42)

Resim - 42. Gustav Klimt “Öpüş”, Tuval Üzerine Yağlıboya,180x180cm,1907-1908

Resim - 43. Peter Behrens “ Öpüş” Renkli Ağaç Baskı, 1900

4.19. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Estetik eğitimin gerekliliği nedendir?”

Eğitim sorunu, estetik bilinç ile sanatsal bilincin insanlarda doğuştan olmadığı, gerek bir insanın gerekse tüm insanoğlunun toplumsal yaşamı içinde oluşarak gelişmiş olduğu kadarıyla ilgilenmektedir. Bu bakımdan estetiğin burada pedagoji ve psikolojiye doğrudan bağlantısı içinde açıklamasını yapmamız ; toplumun estetik ve sanatsal bilinci nasıl kendi bir üyesi haline getirdiğini, bunu hangi yollardan yaptığını,estetik ve sanatsal eğitimin ne gibi toplumsal, sanat tarihsel bir önem taşıdığını ortaya koymamız gerekiyor. (Kagan,1993:203).

Sanatsal eğitim, insanın sanatla ilintilerinin biçimlenmesidir ve ilk olarak, sanat sevgisinin gelişmesini, sanata içten gereksinim duyulmasını; ikinci olarak da, sanatın anlamı, özgül değeri ve imgesel dili anlayışının gelişmesini içine alır. Bu süreç, insanın sanat bilgisinin oluşumuna dayanır ve bu bilginin amacı da, insanlığın biriktirmiş olduğu çok yanlı sanatsal değerlerin tüm zenginliği içinde insana verilmesidir. Estetik eğitim ise insanın dünyada estetik değer taşıyan ne varsa bunların tümüyle olan estetik ilintilerinin yani doğayla, kendi cinsiyle, kendisiyle, tüm yaşamsal etkinlik biçimleriyle, insan eliyle yaratılmış ikinci doğayla, yani nesneler dünyasıyla, en sonunda da, kendine özgü bir estetik değer taşıyıcısı olarak sanatla ilintilerinin biçimlenmesidir. Dolayısıyla, yalnız sanatlar değil, her birinde insanların kendine özgü bir estetik değer bulduğu bütün pratik etkinlikler estetik eğitimin araçları arasına girer. (Kagan,1993:203).

Sanatın alanına girmek duyulurun alanına girmektir. Bu duyulur özel bir duyulurdur, özel bir belirlenim kazanmış olan bir duyulurdur. Yapıt özel olarak oluşturulmuş bir duyulurdan başka bir şey değildir. Duyulur olan, dışsal düzeyde algılanır olandır. Yapıtın bir niteliği de duyulabilir olmasıdır yani anlamlı olmasıdır. Yapıt özel anlamları olan bir algılanabilirdir. Bir yapıtı algılamak onun anlamlarına girmektir. (Timuçin, 2005: 13). Estetik eğitim, insanda genel psikolojik ilkelerin oluşmasını sağlar. Bu psikolojik ilkeler, estetik yönlendirme, estetik gereksinim ve estetik tat olarak, dünyayla estetik ilintilerin yapısını belirler. (Kagan,1993:203). İlkel toplumlarda insanları dünyayla estetik ilinti kurmaya götüren, insanlarda ritim, renk, oran, uyumlu ölçü ve ölçümsüz büyüklük duyusunu oluşturan ve geliştiren gücün kaynağı topluca çalışmaktı. Tapınma töresellikleri, insanlar arası günlük iliş-

kiler, savaş etkinlikleri, en sonunda da sanat kendi araçlarıyla bu süreçte ancak daha sonra devreye girmiştir. Bu durum benzer şekilde günümüz insanının yaşamında da vardır; örneğin, insan çocukluğundan başlayarak her yönden estetik bir ışınlanmadan geçer. Oyuncaklar, aile yaşamı, okul, büyüklerin çocukları koşullandırmaları; doğanın, kentin, sokağın etkileri, ilk çalışma yaşamı ve çalışma tarzının yoğun etkileri, spor, en sonunda da sanat. Bütün bunlar, insanın yaşamla olan estetik ilintisini oluşturan şeylerdir. (Kagan,1993:203).

Bugün bilimsel estetikte bu bakış açısı egemendir. Yandaşları, haklı olarak, dünyanın estetik özümsemesinin sanatın sınırlarını aşacağını; sanatsal yaratıyı kapsamına aldığı gibi, gerçeklik karşısında insanın koyduğu estetik tavrın daha başka yönlerini ve içeriğini de kabul eder. Bu estetik maddi ve manevi yaşamın çeşitli alanlarında sanatın yarattığı çok yanlı ve güçlü bir etkiyi, gerçekliğin dönüştürülmesinde sanatın katkısını gerekli görür. Bu yüzden sanat ve edebiyat tarih boyunca estetiğin başta gelen konuları olmuştur. Bilimsel öğretilerde estetiğin temel ilkelerinin her şeyden önce, sanatsal pratiğin genelleştirilmesine dayandırılmasının nedeni de budur. (Ziss, 1984: 9).

Buradan şu sonuca varabiliriz ; “vardığımız bu sonuç yalnız kuramsal değil pratik olarak da büyük bir önem taşımaktadır”, bireyin olduğu kadar, tüm bir halkın da estetik eğitimi, hiçbir zaman özel, kendi başına ve kendine yeterli bir eğitim biçimi olarak ele alınamaz, insanın yaşamla estetik ilintilerinin oluşumu, insanın çalışmayla ilintisinin kurulmasından; kendi siyasal, etik, dinsel, fiziksel ve sanatsal eğitiminden ayrı tutulamayacağından, estetik eğitim, diğer bütün eğitsel etkinlik biçimlerinin yalnızca belirli bir yanı ya da özel bir yönüdür. Estetik eğitim, kendi başına bir eğitim biçimi değildir; çünkü kendine özgü, özel bir konusu yoktur. (Kagan,1993:203). Estetik değerler benzer bir nesnel alan oluşturmayıp, insanlar tarafından tümüyle duyuşal olarak algılanabilen dünyanın özümsemişi sürecinde ortaya çıkar. Öte yandan, estetik bir eğitim ögesi taşımayan bir eğitsel etkinliğin hiçbir değerli etkili yanı olmaz.

Kagan’a göre; “İnsanda niteliklerin, siyasi bilincin ve insanın doğayla ilintilerinin oluşmasını belirleyen yasalar ile insanın çalışma karşısındaki tavrının eğitimini belirleyen yasalar aynıdır. Bir kimsenin davranışının bütüncül bir özellik kazanabilmesi için, o insanın yaptığı işin, ahlakça zorluğunun bilincinde olması ve bunu duyması gerekir. Örneğin soysuz, aşağılık bir işin ahlaksız olduğunu bilmekle kalmayıp, o işin çirkinliğini, bayağılığını da duyan bir tavidir.” (Kagan,1993:205).

Resim - 44. Bruno Amadio “Ağlayan Çocuk”

“Bir sanat yapıtının estetik etkinlik gücü ile gerçek bir nesnenin ya da gerçek bir görüşün estetik etkinlik gücü arasında kıyaslama yapılmaz. Yapılamaz, çünkü çok iyi biliyoruz ki, sanatsal biçim, gerçek değil, kurgusal, yanılgısaldır.” (Kagan,1993:205). Bir yapıtı algılamak onun anlamlarına girmektir. Yapıt bu anlamları oluşturan ve dışlaştıran özel imlerle örülmüştür. Bu yüzden o bizim için herhangi bir şey ortaya koyan özel bir şeydir. Yapıtın özel anlamı bizim onda aradığımız ya da bulduğumuz şeyle ilgilidir: önemli olan bir tablonun bir ağacı tanıtlıyor olması değildir, bir tabloda tanıtılan ağacın neyi belirliyor olduğudur. Bir tablodaki bir çocuk yüzü (bkz. Resim 44) yalnızca herhangi bir çocuk yüzü değil aynı zamanda karmaşık ya da bileşik bir anlamlar dizgesidir. Bir çocuk yüzünün şu ya da bu koşulda herhangi bir sunumuna ulaşmak sanatsal kavrama için yeterli değildir, o sunumun ortaya koyduğu özel anlamlara da ulaşmak gerekir. (Timuçin, 2005:13).

Buraya kadar ki paylaşımlımızda estetik eğitiminin tıpkı diğer eğitim disiplinleri gibi sanat eğitimiyle de sıkı bir ilişki içinde olduğunu somutlamış olduk. Bu iki disiplin arasındaki bağlantı iki yönlüdür. “Birincisi, gerçekten değer taşıyan bir sanatsal eğitim için, estetiksel eğitim zorunludur; çünkü sanatın estetik nitelikleri kavranmadan, sanatı derinlemesine anlamak, doğru değerlendirmek ve gerçekten sevmek olanaksızdır. Öte yandan, sanatsal eğitim, estetik eğitimin güçlü bir dayanağıdır; insanın dünyayla estetik ilintilerinin oluşması ve gelişmesinde özel bir rol oynar.” (Kagan,1993:205).

a) Kagan’ ın Estetik Derslerinden Yüce Olan Ve Aşağı Olan

Sanatta estetik olan, gerçekte estetik olandan “yüksek” de olabilir, “aşağı” da. Pozitif ile negatîfin birlikteliği sanatsal bağlamda güzelin oluşum yöntemleri arasında bir denge unsurudur. Sanatla gerçeğin estetik ilintisini diyalektik olarak çelişkin olup, insanların estetik eğitiminde sanatın özel rolü ve önemini bize doğrudan doğruya diyalektik açıklar.

Kagan’a göre; yüce olan ile aşağı olanı, güzel olan ile çirkin olanla karşılaştırdığımız zaman, estetikteki bu kategori çiftinin bir anlam birliği içinde kullanıldıklarını görürüz. Gerçekten de, bu çifte kategoriler ortak bir kökene dayanırlar. Başlı başına ayrı bir estetik anlam kapsamına girdiği halde, biz bir olaya çoğu zaman aynı gözle bakar, ona güzel diyeceğimiz yerde yüce, ya da tam tersine, çirkin diyeceğimiz yerde bayağı deriz! Gogol, Dinyeper’e bir yerde harika der başka bir yerde görkemli der. Yine, Taras Bulba’ya biz güzel de diyebiliriz, yüce de; İvan İvanoviç ile İvan Nikiforoviç’e de çirkin dedeğimiz kadar, bayağı ya da aşağı diyebiliriz. (Kagan,1993:205).

Resim-45 Levitan, "Mart", 1895

Resim-46 Levitan, "Ebedi Huzur Üzerine" 1895

Kagan sanatta yüce ve aşağı olanı Levita'nın iki çalışması üzerinden karşılaştırmıştır. Buna göre; birinci resimde (bknz. Resim 45) şiirsellikle olayın içine girebilme yeteneğiyle, ayrıca ressamca bir aydınlıkla, sanatçı burda, yaklaşmakta olan bahar duygusunu, ılık güneşi, karın üstüne düşen mavi gölgeleri vermekte; evin köşesinde duran ay ise, resimde içtenliğin, sıcaklığın, insanın alışlageldiği gözlerle baktığı doğanın günlük izlerini taşımaktadır. Buna karşılık ikinci resimde (bknz. Resim 46) yükseklerde sonsuz uzanan, soğuk, üstünde küçük bir klişe olan, ıssız, ufacık bir ada vardır. Kimse bu resme güzel diyemez kolay kolay. Genelin görkemli, insanüstü ölçüleriyle karşı karşıya koyduğu bu doğa tablosunun estetik kapsamını anlatabilmek için ancak yüce kavramı burada elverir. Bu yüzden insan sıcaklığını taşıyan, içten ve güncel, ufak bir şeyin izine rastlanmaz burada; tam tersine, bu resim insanı güncel olan üstüne çıkarmakta onu “yüceltmek”tedir. (Kagan, 1993: 152).

Bir özne bir nesne karşısında bu duyuları görsel yoldan alımlayacak aygıtlara sahipse duyusal olarak yetkindir mükemmeldir ve yaşadığı duyguyu bir beğeni yargısı olarak tanımlayabilecektir. (Estetik alımlama).Yok eğer özne bu duyuları algılayan aygıtlara sahip değilse nesneyi göremez duyamaz, değerlendiremez (estetik körlük). Ama böyle bir özneye rağmen nesne güzel ya da çirkin kendi kendine var olmaya devam eder. (Sakızcı,2007:33)

Ufacık tepeliklerden, incecik akan sulardan, kırıklardan ya da tek bir çiçekten farklı olarak, sarp sıradağlar, uçsuz bucaksız denizler, sonsuz bozkırlar, gökyüzünü saran bulutlar, her şeyi önüne katıp götüren o korkunç çağlayanlar, bütün bunlar yalnızca güzel değil, ama aynı zamanda yüce ve görkemlidir. Hayvanlar dünyasında da böyledir bu; bir aslanın ya da kartalın görkemliliği, insanlarda bir geyiğin ya da kelebeğin kendisinde hiçbir zaman uyandırmayacağı bir hayranlık, hatta ürküntü biçimde, bu hayvanların olağanüstü gücü ve kudretiyle belirlenir. Güzellik duygusundan farklı olmak üzere, insanda tam bir ruhsal doygunluk, uyumlu bir denge ve büyülenme duygusu yerine geçen yücelik duygusu, insana kendinden vermeye, özveride bulunmaya çağıran, insanı dürtücü ve uyarıcı dinamik bir şey

içinde taşır.(Kagan,1993:151). “Güzellik hayal gücümüz ile anlama yeteneğimizin uyumu sonucu ortaya çıkarken, yücelik bu iki yetimizin uyumsuzluğu sonucu çıkar. Güzellik süjede, hoş duygular uyandırırken, yücelik saygı ve hayranlık uyandırır. Güzel şeyler bizi heyecanlandırır; yüce ise şaşırtır ve ürpertir.” (Sakızcı, 2007: 37).

Varoluş Tarzı Bakımından Güzel ve Çirkin

- Kavram olarak güzel - çirkin.....Nesnel’dir
- Madde olarak güzel - çirkin.....Öznel’dir
- Akıl olarak güzel - çirkin.....Doğru - yanlış’tır
- Ahlak olarak güzel - çirkin.....İyi - Kötü’dür
- Görünen olarak güzel - çirkin.....Nitelikli - Nitelsiz’dir
- Ruh olarak güzel - çirkin.....Haz - Acı’dır
- Yargı olarak güzel - çirkin.....Beğenilen - Beğenilmeyen’dir
- Yaratı olarak güzel - çirkin.....Hakikat - Düzmece’dir

b) Nitelik Ve Nicelik Diyalektiği

Nitelik ve niceliğin diyalektiğinde nitel veriler ve nicel varlık katmanlarında bir karşılaştırmaya dayanmaktadır. Burada sözü edilen bu estetik kategorileri arasında yakınlık, hiçbir zaman bu kategorilerin birbiriyle özdeş olduğu anlamına gelmez. “Bu doğrultuda nitelik ve nicelik arasındaki ayrım için; güzel olan ile çirkin olan, gerçek olan ile ideal olan arasındaki bağışıklığı nitel açıdan, yüce olan ile bayağı olan ise, bu bağışıklığı nicel açıdan dile getirmektedir.” (Kagan, 1993:50). Nicelik ve nitelik bir farklı kavramlar olmakla birlikte öz ve biçim ilişkisinde olduğu gibi birbirine bağılırlar. Yani nicelik olmaksızın nitelikten, nitelik olmaksızın nicelikten söz etmek mümkün değildir. Nesnelerin estetik nitelikleri açısından bu

ikisi çözülmaz bir birlik içinde var olur. Ancak, bu ikisi arasındaki ilişki yapısı kaygan olabileceğinden, nicelik etkeni farklı bir anlam taşıyabilir.

Kagan’a göre güzel olanda, nitelik, uyumlu ve dengeli bir ilinti içinde olup, felsefede buna ölçü denir. Buna karşılık, yüce olanda, nicelik yanı ön plana çıkıp, ölçünün sınırlarını aşacak biçimde, ölçsüz olanı ölçünün üstünde olanı ortaya çıkaracak yoğunlukta bir etkinlik gösterir. İnsansal ideal’in olağanüstü bir güç alışılmadık bir kuvvet, büyük bir enerjiyle ortaya çıktığı durumlarda, bir nesneye, bir olaya ya da bir eyleme yüce diyoruz. Bizim ideallerimize düşmanca olan bir niteliği, ölçünün üstüne çıkıp, her şeyi alt ederek kendinde barındıran bir kişiliğe ya da eyleme ise bayağı deriz. Buraya kadar geldikten sonra esas soruyu sorma vaktimiz geldiğine göre; Niçin bir nesnenin nicel olarak belirlenmişliğinin estetik açıdan bu denli önemlidir? Sorusuna Kagan;

Çünkü, ilkin, bir nesnenin nicel yanı, nesnelerin ve oluntuların estetik değerlerinin taşıyıcısı olan biçimin kendine özgü bir yanını gösterir bize. Belirli ölçüler ile ilişkiler dışında biçim diye bir şey var olmayacağı gibi; orantı, uyum, anısalılık, ölçülülük gibisine estetik özellikler ile biçimin bu nitelikleri arasında da doğrudan doğruya bir bağımlılık görülür. İkincisi, estetik algılama sırasında insan bir nesne ile o nesnenin kendi ölçüsü, kendi gücü ve enerjisi arasında bilinçsiz de olsa bir bağlantı kurar. Küçük bir ırmak kolayca izlenebilir. İçinde yüzmek insana zorluk çıkarmaz; insanın kendi gücüne geçici olarak denk düştüğü için, insan onun karşısında kendini özgür duyar. O ırmağı estetik algıladığı zaman insana doygunluk veren şey buradan gelir. Ama insan öyle uçsuz bucaksız bir ırmağa baktığı zaman, o ırmağın engin boyutların ile kendi gücü arasında bir ölçü kuramaz; kendi ötesinde kalır çünkü. O ırmak, insanlar için başka bir estetik anlam taşır, başka duygular uyandırır. Doygunluk duygusu, saygınlık duygusuna dönüşür burada; çünkü, böyle bir duygu insanın kendi gücünü, olanaklarını, tasarımlarını ölçemez biçimde aşmaktadır.(Kagan, 1993:51).

Niceliğin bu kendine özgü estetik etkinlik gücü, büyüklüğü, kuvveti, sanatın öbür alanlarında da kendini açığa koyar. Warhol’un çalışmalarında örneklediğimiz gibi tek bir kutunun (bknz. Resim 47)bizde yarattığı etkiyle onlarca kutunun biraradalığı yani niceliksel varlığının yarattığı etki çok farklıdır. (bknz. Resim 48). “Bu açıdan en aydınlatıcı örneklerden biri de, eski Mısır sanatlarında Firavun ile ba-

sit insanların değişik boyutlarda çizilişinde görölen, çoğu zaman safça uygulanmış ama estetik açıdan hesabı doğru yapılmış olan o resim yöntemidir. Hükümdarın görkemli figürü yanında sanatçı, savaşçı figürlerini, kendi içinde düzleşik saflar halinde dizmiştir.” (Kagan,1993:152).

Resim-47 Andy Warhol, “One Campbell’s Soup Cans” 1962

Resim-48 Andy Warhol, Campbell’s Soup Cans. 1962

4.20. Alt probleme İlişkin Bulgu ve Yorum

“Çağdaş sanat kültüründe insan ve ona dayatılan sanat anlayışı nasıldır?”

Daha önceki başlıklarda sanatta yüce olan ve aşağı olanı tartışmıştık. Popüler kültürdeki nitelik ve niceliğin tartışılmasında ise Kagan’ın “Çağdaş Sanat Kültüründe Yüce Olan ve Aşağı Olan” konulu betimlemesine değinerek durumu somutlamaya çalışmıştık. Bu noktada Postmodern kentli bireyin özelliklerine değinirsek; endüstri ürünlerinin izlenmeyecek kadar durmadan yenileşmesinden ve bol oluşundan şaşkına dönme, her türlü iletişim araçlarıyla yaratılan hızın neden olduğu zaman- mekan sıkışması sonucu, zaman ve mekanı algılamama ve yaşam sürecini yaşayamama, yani bir çeşit yaşanamayan yaşamdan yorgun düşme, çağımız insanının modern yaşama nasıl boyun eğdiğini ve hatta çaresiz kaldığını göstermektedir. İşte bu usanma ve bu yorgun düşmeyi, postmodernizmin neden bir çeşit basmakalıp mimariye ve edebiyatta görüldüğünün nedeni olarak görenler azınlıkta değil çoğunlukta. Hatta, sanattaki bu yaratma ve buluşlar yapma duyarlılığından uzaklaşmayı, bu nedene bağlayanlar da az değil. Zamansallığın yitirilmesinin, bir başka ifadeyle zaman kavramının yitirilmesinin, anlık etki arayışına neden olduğu düşünülüyor. Bu anlık etki arayışı sonucu, sanatsal arayışın da yüzeysel anlatıma neden olduğu kabul ediliyor. (Turani, 2000:191).

Çağdaşlaşmasının getirdiği çoklu bakış açısı, yenedünya algısı uzun bir süreçte dayanmaktadır. Kültürün özel bir alanı olan sanatın amacının birleştirmeci bir anlayışla kar etmek için değiştirilmesi “sanat için sanat” terimini akla getirir. “Sanat için sanat”, Benjamin Constant tarafından ilk kez 1804 de kullanılmıştır ve şu düşüncüyü özetler: “Sanat, sanat içindir ve hiçbir amacı yoktur; her amaç sanatı soysuzlaştırır”. Bu terim akademik ve kuralcı geleneğe, romantik ruha ve izlenimcilerdeki el değmemiş bakış inancına kaynaklık ettiği gibi; 19. Yüzyılın başında sanat yapının özerkliğinin ortaya koyan biçimsel araştırmalara da zemin hazırlamıştır. “Sanat için sanat” anlayışının, nesne ile istenci, içerik ile formu ayıran bu, estetikleştirici ve figüratif yorumu bugün de geçerli olmakla birlikte, iki büyük

sanat akımı karşısında gerilemek zorunda kaldı. Bunlardan birincisi, güzel ile yararlı, sanat ile bilgi, kültürlü seçkinler ile yığınlar arasında ilintiler yaratarak “sanat nesnesi” ile “sanayi nesnesi” arasındaki kopuşa karşı çıkan akımdır. Sanatlardan ve zanaatlardan (Arts and Crafts) çizime, sanayi estetiğinden Bauhaus’a kadar, modern kentlerimizde olduğu gibi sanayinin ürettiği nesnelerde de sanat ile yaşamı birleştirmek söz konusuydu ve artık sanatı, piyasadan ayırmak olanaksızdı. Algısal ve toplumsal mekanımızdaki biçimsel ve resimsel kurucu öge, sanatçının elinden kaçmıştı. Fakat zanaatkarın ve hatta işçinin değil; bu ayrıcalık artık, tasarımcının, yani reklamcının, renk uzmanının, çizim danışmanının, şehircinin eline geçti. İkinci akım ise, 19. yüzyılda benimsenmiş başlıca temel ilkeleri yıktı. Soyut sanatla figürü bozdu, gerçeküstücü sanatla konuyu başkalaşıma uğrattı, pop art’la nesneleri parçaladı, kinetik sanatla ışığı ayırtırdı, siyasal sanatla da toplumsal anlamları eleştiriden geçirdi. Buna koşut olarak çağdaş öncü sanatçılar, yeni maddeler, yeni gereçler, yeni fırçalar aradı; kavram, saptama, jest ve sanatçının kendi bedeni bile bu tür resim araçları oldu. Bu durum, sanat sözcüğünün anlamında büyük değişikliklere yol açtı: duygulanım (affection) ve istek, duygunun ve anlatımın yerini aldı, olumsuzlanan ya da ötesine geçilen toplumsal hayal gücü ürünü, esini kapladı. Sonuç olarak doğadan başka bir şey olan sanat, günümüzde çoğunlukla, kültürün karşıtı, tersi olarak, “karşı kültür” (Anticulture) olarak karşımıza çıktı. (Bozkurt,1995:21; Selvi, 2008:19).

Postmodernist üsluptaki süreç, katılım, performans ve happening’in önemi vurgulanarak oluşur ve halkın katılımı ve kültürel değerlerin demokratik biçimde belirlenmesi için fırsat oluşturur. Postmodernist, kültür üreticisinin otoritesini en aza indirir. Postmodernist, bazı anlamları dayatma ve geçiciliğe karşı olan sürekliliği yeğlemeyi de reddeder. Postmoderniste göre “her şeyin sanat olabileceği” ya da “ne yapsan gider” görüşleri paylaşılr. Bu nedenle postmodern sanatçı için modernistlerin reddettiği kitsch geçerli olur eser olur ve sanat eseri de ona göre herkes tarafından yapabilecek bir nesne haline gelir. Ve postmodern için sanat, giderek şov ve eğlence olur. Postmodern için düşüncenin sınırlandırması önemlidir. Çünkü,ona göre, düşünce görülür hale getirilemez. Bu postmodern eser sığdır ve yüzeyseldir. (Turani,

2000:190). Burada dikkat edersek burada estetik değerdenden uzaklaşma ve estetiğı reddetme tavrı hakimdir.

Çağdaş kitle toplumunda birey ilişkileri anominimleştiğinden kişi, toplum içinde yani metropol kentte kaybolmuş yalnız insandır. Dolayısıyla, bu tür toplumda, sanat kaybolmuş ama kitle içinde farklı olmak isteyen kişiye hitap etmelidir. Ve ticaretteki marka olan eşya, o farklı olmak isteyen kişiye hitap etmelidir. Burada, kitleselliğın, anonimliğın ve özel olmanın gereklerinin gerçekleştirilmesi önem kazanmaktadır. İşte, Andy Warhol'un *Marilyn Monroe ve Coca Cola* adlı piktöral özellik taşımayan resimleri, ileri endüstrili kitle toplumunun özendiğı bir aktristi ve nesneyi göstermektedir ve bunların resimlerini sokaktaki kişi alıp evine götürebilmektedir. Popüler sanatın amacı, kitlesel iletişim tekniklerinden yararlanarak kültür ve sanat tüketicisine sanat ürünü yetiştirmektedir. Post moderniste göre de artık üretici olmuştur. Daha doğrusu kendi tükettiğini kendisi üretir hale gelmiştir. (Özbek, 2005: 20; Turani, 2000: 193).

Bu durum için özetle, post modern insanın derinliğı olmayan, kolaja bağımlı, üst üste gerilmiş imgelere endeksli, kendine özgü bütünlüğü ve tutarlığı bulunmayan, sağlam bir kültür düşüncesinden uzak, çökmüş bir zaman-mekan duyarlığına dayalı anlayış çerçevesinde hareket etmektedir. Bu postmodernist estetiğı, büyük yüzeyle genç kapitalist dönemin enflasyonist yükselişine bir yanıt olduğı görüşüne bağılıdır. Toparlayacak olursak, çağdaş kültür içinde barındırdığı her şeyi herkes için sunarken, tüm kültür katmanlarını, kültürel farklılaşmaları yok sayarak, hiyerarşik yapılanmayı eriterek, aynı potada yeni bir kültürel oluşumda, kitsch kültürünü de meydana getirir. Dolayısıyla bu yeni oluşumda daha öncede belirttiğimiz üzere, 'gerçek'ler değil 'gibi'ler hakimiyet sürmektedir.

BÖLÜM V

Bu bölümde araştırma sonucunda toplanan veriler ile ilgili sonuçlara yer verilmekte, sonuçlar tartışılmakta ve elde edilen bulgular ışığında kitsch olgusunun tespiti konusunda sanat ve estetik eğitime katkı sağlayacak önerilerde bulunmaktadır.

5.1 SONUÇ

Kültürün evrensel niteliğinden sıyrılarak günbegün yozlaşması ve popüler kültürün hızla yayılması ile ortaya çıkan kitsch olgusu ve ürünleri toplumun her kesiminden insanları ve dolayısıyla eğitim sistemini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu etkinin dolaylı katkısı neticesinde, sanat eğitimi alan öğrencilerin estetik beğenilerini geliştirecek toplumsal kültür, sanat etkinlikleri, sanat kültürü ve sanat eğitimi ile ilgili sorunları yaygınlaşarak artmaktadır. Böylece gerek sanat eğitimi kapsamında ve gerekse sosyal alanda, sanat algısı üzerinden; estetik beğeni sorunsalının gözden geçirilip, düzenlemeler yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Bir toplumun estetik değerleri ve sanat kültürü, o toplumun niteliği ve kalitesi açıklarken; aynı zamanda birey bazında da önemli göstergeler içermektedir. Giyim kuşamımız ve dünyayı algılama biçimimiz, kullanıldığımız sözcüklerden sokakta yürüyüşümüzde kadar her şey, bir duygu etkinliğiyle beraber estetik nitelikleriyle de algılanır. Estetik olmayan (kitsch), olumsuz bir duyguyla algılanır ve itici bir şekilde değerlendirilir ya da tersine estetik olan bir nesne ya da olay güzel olarak algılanır ve hoş bir şekilde tanımlanır. Yaşantı içerikleri güzel, çirkin, kötü, iyi, komik, trajik,

bayağı, yüce, sığ, derin, etik, yoz gibi sürekli estetik değerlerle yüklü ya da değerlerden yoksun olarak algılanır. Bu kodlamalarda esas teşkil eden unsur varlığa biçilen değer kavramıdır. Sanat eğitimi salt yeteneği, yaratıcı düşünce ve edimini geliştirmeyi değil, aynı zamanda öğrencilerin estetik beğenilerini geliştirmeyi de amaç edinmelidir. Sanat eğitimi alan öğrenciden beklenen, sanat yapıtının yüzeysel ve derin boyutlarını algılayabilen, doğadaki ve insana dair etik-estetik değerleri fark edebilen, estetik olmayanı estetik bir biçime sokma yetisine sahip olan, estetik olmayandan (kitsch) rahatsız olan ve estetik bir dünya için mücadele eden, nitelikli, birey olmasıdır. Fakat bugünkü öğrenci profiline bakılarak bu nitelemeleri yapmamız pek mümkün görünmemektedir. Bunun en öncelikli nedeni eksik kültür ve eğitimden kaynaklanan estetik bilinç eksikliği olduğu düşünülmektedir.

Nitelikli homojen toplum yapısının oluşması, kültürel değerlerin ve normların yeni bireylere aktarılması ve eğitim yoluyla amaçlanan hedefler doğrultusunda bireylerin eğitilmesiyle gerçekleşir. Popüler kültür toplum yapısı gereği toplumsal etkileşim sonucu popüler davranışlar model alınarak taklit edilir ve yaşantı içinde tekrarlanır. Tekrarlanan tutum ve davranışlar kişiliğe etki ederek yeni bir kişilik yapısı oluştururken, kendine yabancı bir şekilde tek tipleşmeyi doğurur. Bu anlamda olumlu davranışların tekrarlanması, çevrede olumlu örneklerin çokluğu ne kadar olumlu yönde gelişmeler sağlayacaksa, aynı şekilde olumsuz örneklerin tekrarı veya çokluğu da toplumun niteliği açısından o denli tehlike barındırır. Bu nedenle toplumun geneline yayılmış değerler sisteminin nitelikli olması için, doğru modellemelerden yola çıkarak gereken tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Estetik değerler sistemi, yeni bireyler tarafından dolaylı ve pasif şekilde özümсенir ve bu şekilde artı bir çaba sarf etmeden yeni bireyler estetik değerlerle eğitilir. Dolayısıyla bireyin değerlendirme, senteze ulaşma edimi sonucu yeni değerler oluşur. Aynı şekilde estetik değerlerden yoksun bir kültür de, modelleme yoluyla estetik değerlerden yoksun bireyler yetiştirebilir ve bu yolla yerleşen önyargılar, sonradan düzeltilmesi çok zor olan sorunlar ve sabit fikirler yaratır.

Kültür ve beğeni yozlaşmasının diğer bir adıyla kitsch'leşmenin önüne geçmenin tek yolu, etik ve estetik değerleri benimseyen, beğenisi gelişmiş bireyler yetiştirmektir. Estetik beğenisi gelişmiş birey, sahip olduğu bakış açısıyla, gelişmiş algısıyla yaşamı ve dış dünyayı daha güzel algılar. Estetik eğitimin birey ve toplum kazanımlarında, daha güzel bir dünya tarifi yapabilme yetisi aranmaktadır. İnsanın dış dünyaya bakış açısı dünyayı algılama biçimi kendi içinde bir bütündür.

Sanatsal etkinlik yolu ile sanat eğitimi ile estetik bir beğeni edinmiş, geliştirmiş bir birey, bu bakış açısını estetik algılama biçimini yaşantısının her alanına yansıtır. Estetik ve Sanat eğitimi alan birey yaratmayı, doğayı ve çevreyi daha güzel algılamayı öğrenecektir. Özellikle estetik eğitim almamış ve bakış açısı maddi ve pratik kazançla sınırlı bireylerin sanata bakış açısı, sanatın gereksiz bir uğraş ya da bir süs olarak algılanmasıyla sınırlıdır. Dolayısıyla sanat olan ile sanat olmayan konusunda bir ayırım yapamayan kişi modelidir. Pratik ya da maddi bir kâr sağlamadığı sürece, sanattan anlamadıkları mazeretinin arkasına sığınarak, sanata ilgisiz kalmakta, sanatı gereksiz ve bir zaman kaybı olarak görmektedirler. Bu noktada Sanat eğitime bakacak olursak, müfredat olarak kitsch'lik içermemektedir, ancak uygulama yöntem ve yaklaşımlarında kitsch'leşme gözlemlenmektedir. Burada kitsch'likden kasıt, sanat eğitiminin gerekli ilgiyi görememesi, dolayısıyla 'boş zaman dersi' olarak kodlanıp özüne ve ereğine uygun işlenememesi ve esas amaçlarını gerçekleştirememesiyle ilintilidir.

Kitsch yapılar kendisiyle temasta bulunan çocuğun yaratıcılığına ket vurarak onu yaratıcı düşünceden uzaklaştırır. Bu durum çocuk açısında algıda tembellik, sorgulamadan uzaklık, genel manada pasifize olmuş tip ve karakter oluşumu şeklinde sonuçlanır. Kitsch beğeniye içkin kazanımlarla eğitilen çocuk mikro düzeyde sanatsal sakatlığa, makro düzeyde ise realitenin renk körlüğüne ulaşır. Bu durumda kitsch 'in algısal etkileri ve sonuçlarının eğitime yansıyan boyutuyla irdelenmelidir. Dolayısıyla temel amaçlarından biri farkındalık yaratma olan, sanat eğitimi aracılığıyla bu etki en aza indirgenmelidir. Diğer bir ifadeyle eğitimde kitsch'in etkilerinin sanatla değil sanata rağmen olan tarafıyla ilgilenilmelidir.

Ülkemizde sanat eğitimi aileden başlayarak, gerek formal eğitimi süresince anaokulu, ilköğretim ve ortaöğretim çağında, gerekse yükseköğretimde ve sokakta ciddi sorunlarla barındırmaktadır. Bu sorunları çözümü estetik beğenin geliştirilmesinde ve sanat bilincinin oluşturulmasında yatar. Arabesk kültürünün hakim olduğu ve kitsch beğenin yaygın olduğu toplumumuzda, duyguların derinlikten yoksun olarak aşırı kullanıldığı ürünler sanat yapıtı sanılmaktadır. Sanat için, gerek soyut gerekse somut argümanlarla, durumu somutlama eylemi ve farkındalık yaratma girişimidir diyebiliriz. Mesajını detayda gizleyerek sunar. Sanat izleyicisi ya da tüketicisi ancak sanatsal okumaya olan yakınlığı nispetinde iletileni alır. Bu noktada kitsch ‘Satır aralarını ve alt yazıları okumaya’ karşı durmasıyla sanatsal beslenmeye engel teşkil eder. Kitsch ve sanat ayırımı bir bakıma nicelik ve nitelik ayrımıdır. Sanatın nitelik kazandırma girişimi tinsel varlığı maddede somutlamasıyla, diğer adıyla ‘objektivasyon’ la sağlanır. Dolayısıyla niteliksiz, düşünsel etkinlikten uzak, kendi içinde çelişen ve tutarsız sözde sanatsal eylemlerin, salt nicel varlıklarıyla ortadalıkları, günübürlük şöhretleri ise kitsch örneklemelerin oluşumuna imkân sunar.

Estetik beğeni öğrenci ya da birey, sanat yapıtını oluşturma, doğadaki estetik objenin ayırdına varma ya da doğayı estetik olarak algılama, sanat yapıtını değerlendirme ve sanat yapıtı hakkında yargılarda bulunma sürecinde, yaşamı boyunca biriken estetik değerleri ve nihayetinde oluşan estetik algısının etkisiyle hareket eder. Bu süreçte, bireyin yarattığının ve algıladığının niteliği estetik beğenisine, estetik beğenisinin niteliği de, sanat eğitiminin niteliğine bağlıdır. Bu nedenle nitelikli bir sanat eğitimi zorunlu olmalıdır. Kısaca, sanat kültürü, sanatsal bilinç ve nitelikli estetik beğeni geliştirilmediği takdirde yozlaşmaya yüz tutmaya en yatkın alanlardan biridir. Bu nedenle sanat eğitimi veren kurumların özellikle estetik beğeniye geliştirmeye yönelik bir çaba harcamaları gerekmektedir. Estetik beğeni, formal eğitim, toplumsal değerler ve kişisel yaşantının bütünüyle oluşur. Bilinçli ve etkili bir sanat eğitimi, yerleşmiş önyargılı ve kitsch’leşmiş bir beğeniye temizleyerek yerine çok daha sağlam bir beğeni yargı çatısı yerleştirebilir.

5.2. KAYNAKÇA

5.2.1.Kitaplar

ADORNO, T. (2007), Kültür Endüstrisi, Kültür Yönetimi, İstanbul: İletişim Yayınları.

ALOGAN, Y. (1995), Postmodernist Burjuva Liberalizmi, İstanbul: Sarmal Yayınevi.

ARTUT, K. (2002), Sanat Eğitimi Kuramları Ve Yöntemleri, (İkinci Baskı), Eskişehir: Anı Yayıncılık.

ATALAYER, F. (1994), Görsel Sanatlarda Estetik İletişim, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sanat Yayınları.

BARNARD, M. (2002) Sanat Tasarım ve Görsel Kültür, Ankara: Ütopya Yayınları.

BAUDRİLLARD, J. (2010) Sanat Komplosu, İstanbul: İletişim Yayınları

_____, J. (1997), Tam ekran, ( ev. Bahadır Gülmez), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

BERGER, J.(2007), Görme Biçimleri, İstanbul: Metris Yayınevi.

BOZKURT, N. (2004), Sanat ve Estetik Kuramları, (Dördüncü Baskı), Bursa: Asa Kitapevi.

CALINESCU, M. (1987), Five Faces of Modernity. Duke University Press.

_____, M. (2010), Modernliğin Beş Yüzü, İstanbul: Küre Yayınları.

CÖMERT, B. (2006), Croce'nin Estetiği, Ankara: De Ki Basım Yayın.

DANTO, A. C. (2010), Sanatın Sonundan Sonra, ( ev. Zeynep Demirs ), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

DEMİR, G.İ. (2009), Ki  ve Plastik Sanatlar  zerine, Ankara: Ütopya Yayınevi.

DEMİR,  . , ACAR, M. (1992), Sosyal Bilimler Sözlüğü, Ankara: Vadi Yayınları.

EİSNER, E. W. (1994) Cognition and curriculum reconsidered. (İkinci Baskı) New York: Teachers College Press.

ERİNÇ, M. S. (1998), Sanat Psikolojisine Giriş, Ankara: Aytaç Yayınları.

- FİŞHER, E.(1995), Sanatın Gerekliliği, Çev. Cevat Çapan, İstanbul: Payel Yayınları.
- GENÇAYDIN, Z. (1990) Orta Öğretim Kurumlarında Resim İş Eğitimi Ve Sorunları, Ankara: Şafak Matbaası.
- GREENBERG, C. (2004), Öncü ve Kiç, içinde Sanatın Felsefesi, Felsefenin Sanatı, Der. Mehmet Yılmaz, Ankara: Ütopya Yayınları.
- _____, C. (1967), Avant Garde and Kitsch, in Modern Culture and the Arts, (Eds. J.B.Hall, B. Ulanov). New York: Mac Grow-Hill Inc.
- JAMESON, LYOTARD, HABERMAS, (1994) Postmodernizm, (Haz: B. Güçlü), İstanbul: Kıyı Yayınları.
- JOURNET, N.(2009), Evrenselden Özele Kültür, İstanbul: İz Yayıncılık.
- KAGAN, M. (1993). Estetik ve Sanat Dersleri, (Çev. Aziz Çalışlar), Ankara: İmge Yayınları.
- KAHRAMAN, H. B. (2005), Sanatsal Gerçeklikler, Olgular ve Ötekileri, (Üçüncü Baskı), İstanbul: Agora kitaplığı yayınları.
- KESER, N.(2005) , Sanat Sözlüğü, İstanbul: Ütopya Yayınevi.
- KIRIŞOĞLU, T. O., (2005) Sanatta Eğitim Görmek Öğrenmek Yaratmak, (Üçüncü Baskı) Ankara: Pagem Yayınları,
- _____, T. O. (2009), Sanat Kültür Yaratıcılık-Görsel Sanatlar Ve Kültür Eğitimi Öğretimi, 1. Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- KUÇURADI, İ.(2003), İnsan ve Değerleri, İstanbul: Meteksan Anonim Şirketi
- _____, İ.(2009),Sanata Felsefeyle Bakmak, (Dördüncü Baskı), Ankara: TFK Yayınları
- KULKA, T. (1996), Kitsch and Art, University Park: Penn State University Press.
- LUKACS, G. (1988), Estetik III, çev. Ahmet Cemal, İstanbul: Payel Yayınevi.
- LYOTARD, J.F. (1992), Postmodern Durum, Çev: A. Çiğdem, İstanbul: Vadi Yayınları.
- NERDRUM, O. (2010), Kitsch Üzerine, İstanbul: Mitos Yayınları.
- SAN, İ. (2004), Sanat Ve Eğitim, (Üçüncü Baskı) Ankara: Ütopya Yayınevi.

SAN, İ. (1979), Sanatsal Yaratma, Çocukta Yaratıcılık, Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

SÖZEN, M., TANYELİ, U. (1992), Sanat Kavram Ve Terimleri Sözlüğü İstanbul: Remzi Kitapevi.

TİMUÇIN, A.(2008), Eğitim Üzerine Kendimle Konuşmalar, İstanbul: Bulut Yayınları

_____, A. (2005), Estetik, Yedinci Baskı, İstanbul: Bulut Yayınları.

TUNALI, İ. (2007), Estetik, (Onuncu Baskı), İstanbul: Remzi Kitapevi.

TURANİ, A. (2003).Çağdaş Sanat Felsefesi. (Üçüncü Baskı) İstanbul: Remzi Kitabevi.

TURGUT, İ. (1993), Sanat Felsefesi, İzmir.

YILMAZ, A. (1995), Modernden Postmoderne Siyasal Arayışları, Ankara: Vadi Yayınları.

YILMAZ, M. (2006), Modernizmden Postmodernizme Sanat, (Birinci Baskı), Ankara: Ütopya Yayınevi.

ZİSS, A.(1984) Gerçekliği Sanatsal Özümlemenin Bilimi Estetik, (Çev.Yakup Şahan), İstanbul: De Yayınevi.

5.2.2. Süreli yayınlar

ARIKAN, M. (1992), Postmodernist Düşüncede Gerçekliğe ve Düzene Bakış, S.34, Sayfa.65-69 Birikim Dergisi,

AYKUT, A. (2006), Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı:21, Sayfa:33-42.

İLK YAZ, A (2004) Popüler Kültür, Kiç (Kitsch) ve Sanat Eğitimine Etkileri Resim-iş Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar - 2. Sanat Eğitimi Sempozyumu Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fak.(28-29-30 Nisan), Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

KARAYAGMURLAR, B.(2004). Günümüz Türkiye'sinde Sanat, Sanatta Değer ve Değerlendirme, Ünlem Sanat Dergisi, C.1. (5)ss.23/26

KAVURAN, T. (2002/ Şubat 2003), Sanat Ve Bilim'de Gerçek Kavramı, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Sayı 15.

KURBANOV, B. (2010), Sanat Eğitimi ve Problemleri Üzerine Düşünceler, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14 (2): 1-10

KURT, M. (2002) Postmodern Eğitim: Eleştirel Ve Sınırsal Eğitim Bilimi Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler, Kıbrıs: pdf.

Cultural Crisis In Turkish And German Society In Nineteenth Century

KÜÇÜKBATIR, T. (2010), 19. Yüzyıl Türk Ve Alman Toplumlarında Kültür Krizi, A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi [TAED] 44 Erzurum: 87-95

MÜLAYİM, S. (1983), Plastik Sanatlarda Anlatım Biçimleri Ve Üslup, Sanat Tarihi Metodu, Anadolu Sanat Yayınları, Arkeoloji ve Sanat Tarihi Dizisi:1, İstanbul.

SIEGISMUND, R., (1998) Why Do We Teach Art Today: Conceptions Of Art Education And Their Justification. Studies In Art Education. A Journal Of Issues And Research In Art Education 39.(3) S: 197-214.

5.2.3. Tezler

ASLIŞEN, M. (2006), Post-modern Süreçte Kitsch Olgusu, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Resim Ana Sanat Dalı, İzmir.

BAŞAR, S. (2006), Toplumsal Değişimler Açısından Picasso'nun "Guernica" El Grekonun “5. Mührün Açılışı”, Goya'nın “Mayısın 3'ü” Adlı Eserlerinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek lisans Tezi, MÜ Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul,

BİRCAN, A. (2007) Batı Sanatında Rönesanstan Günümüze Resim Eğitiminde Geleneğin Payı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Resim-iş Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, İzmir.

GÜMÜŞLÜ, A.(1994) Kent İçi Ulaşımında Ticari Araçlar Üzerinde Rastladığımız Kitsch Yazılar (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), HÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

HALIÇINARLI, E. (1998) Özel Öğretim Yöntemleri İçinde Sanat Eğitiminin Problematığı, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

HAYKIR, M.(2010), Eğitim Fakültelerinde Resim Bölümü Öğrencilerinin Ana Sanat Atölye Derslerine Karşı Tutumlarının Sanat Etkinliklerinde İzleme Edimleri İle Beğeni Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

KARAYAĞMURLAR, B. (1990), Sanatta Yaratıcılık ve Eğitim, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. D. E. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

_____,B. (1993), Sanatsal Yaratıcılıkta Soyutlama Ve Günümüz Sanatındaki Yeri (12 Adet Tual Resmi),Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. D. E. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

ÖZLEYEN, B. (2002), Mimarlıkta Kitsch Kavramı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

SELVİ, E. (2008), Kitsch Olgusunun Lise Öğrencilerinin Estetik Algı Ve Beğenilerine Etkileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Uygulamalı Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

SÖZERİ, A. (2007), Popüler Sanat-Reklam Etkileşiminin Günümüz Sanatına Yansımaları, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

5.2.4. İnternet

ARIKAN, M. (1992), Postmodernist Düşünce Gerçekliğe ve Düzene Bakış, S.34, Sayfa.65-69 Birikim Dergisi, <http://www.birikimdergisi.com/birikim/kisi.aspx?kid=1321>

AYKUT, A. (2006), Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı:21, Sayfa:33-42. [http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_21/3-%20\(33-42.%20syf.\).pdf](http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi_21/3-%20(33-42.%20syf.).pdf)

ÇALIŞLAR, A.(1998)Kitle Kültürüne Bakış, http://www.halksahnesi.org/yazilar/azizcalislar_kitle_kulturu/

ÇOBAN, B. Kalpsiz Dünyanın Plastik Kalbi Kültürün Kitsch'leşmesi Sürecinde Televizyon,http://independent.academia.edu/bariscoban/Papers/1504422/Kalpsiz_Du_nyanin_Plastik_Kalbi-Kulturun_Kitschlesmesi_Surecinde_Televizyon

DURAK, M. (2005) Cahit Sıtkı Tarancı ve Poetika, <http://www.belgeler.com/blg/2enu/cahit-sitki-taranci-ve-poetika>

_____, M. (2005) Cahit Sıtkı Tarancı ve Poetika, <http://www.scribd.com/doc/62223407/12/Yetkinlik>

KARAYAĞMURLAR, B. (2011) Sanat ve Hayat. <http://karayagmurlaryazilar.blogspot.com/>

_____, B. (2007), Sanatta Kavram, <http://karayagmurlaryazilar.blogspot.com/2007/08/sanatta-kavram.html>

_____,B.(2007), Resimde Anlam Sorunu, <http://karayagmurlaryazilar.blogspot.com/2007/08/resimde-anlam-sorunu.html>

_____, B.(2007) , Sanat Felsefe Ve Estetikte İki Kavram : Güzel Ve Yaratıcılık,http://bedrikarayagmurlaryazilar.blogspot.com/2007_07_01_archive.html

_____, B.(2007), Sanatta Kavram, Sanatın Kavramsallaşması ve Bir Bienal Girişimi, <http://karayagmurlaryazilar.blogspot.com/2007/08/sanatta-kavram.html>

MÜLAYİM, S. (1983), Plastik Sanatlarda Anlatım Biçimleri Ve Üslup, http://www.dlir.org/archive/archive/files/arkeoloji_sanat_tarihi_dergisi_v-3_p97_114_dcabc70978.pdf

KURT, M. (2002) Postmodern Eğitim: Eleştirel Ve Sınırsal Eğitim Bilimi Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler,

<http://www.bydigi.net/genel-kultur/118505-postmodern-egitim-dusuncesinin-elestirisi.html>

KAVURAN, T. (2002/), Sanat Ve Bilim’de Gerçek Kavramı, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Şubat 2003 Sayı 15. http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/sayi15/14_kavuran.pdf

SAN, İ. (.....), Sanat ve Yaratıcılık Eğitimi Olarak Tiyatro, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/519/6507.pdf>

YETKİN, S.K.(....), Güzel Sanatların Eğitimdeki Yeri, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/481/5634.pdf>

SÖZER, M. A, Postmodernizm Ve Eğitim, <http://www.egitim.aku.edu.tr/sozer.htm>

5.2.5. Resim Alıntı Adresleri

http://www.nerdruminstitute.com/board_of_directors.php

http://www.nerdruminstitute.com/on_paintings.php?id=48

<http://www.artbythomaskinkade.com/cobblestoneBridgeView.html>http://www.peyzajlife.com/?makale_kitsch

<http://www.belgeler.com/blg/pzn/postmodern-surecte-kitsch-olgusu-kitsch-phenomen-in-postmodern-process>

http://www.halksahnesi.org/incelemler/kitsch_rukus/kitsch_rukus.htm

<http://worldwidekitsch.com/>

<http://myartspace-blog.blogspot.com/2007/08/art-space-talk-nancy-baker.html>

<http://www.gorselsanatlar.org/4-siniflar/birdi-iki-oldu-suluboya-ile-baski-g-s-b-8-11-13-kazanimlar/>

<http://www.gorselsanatlar.org/4-siniflar/birdi-iki-oldu-karbon-kagidi-ile-baski-g-s-b-8-11-13-kazanimlar/>

<http://www.gorselsanatlar.org/4-siniflar/denizin-derinliklerinde-yasasaydim-4-5-6-13-gsb/>

<http://www.gorselsanatlar.org/4-siniflar/yuvarlak-koseli-oyunu-g-s-b-7-kazanim/>

<http://www.gorselsanatlar.org/5-siniflar/samsun-kisla-yasardogu-i-o-o-5-sinif-turgut-zaim-portreleri-gsb-k-7-9-10/>

<http://www.gorselsanatlar.org/5-siniflar/manilerimiz-g-s-b-1-kazanim/>

<http://www.gorselsanatlar.org/6-siniflar/huseyin-gulluoglu-i-o-o-baris-manco-sarkilari-konulu-calismalar-kazanim-9/>

<http://www.gorselsanatlar.org/6-siniflar/etkinlik-gulpembe-konu-gulpembe-sarkisi-g-s-b-9-kazanim/>

<http://www.gorselsanatlar.org/6-siniflar/mutluluk-huzun-korku-hastalik-g-s-b-1-2-m-b-6-kazanmlar/>

<http://www.gorselsanatlar.org/6-siniflar/uzay-merdiveni-form-insa-calismasi-g-s-b-1-kazanim/>

<http://www.gorselsanatlar.org/7-siniflar/mersin-mustafa-kayisoglu-ilkogretim-okulu-kedilerimiz/>

<http://www.gorselsanatlar.org/7-siniflar/golcuk-degirmendere-ataturk-i-o-o-7-sinif-degimlerden-karikatur-yapiyorum/>

<http://www.gorselsanatlar.org/8-siniflar/8-sinifkarakalem-calismalarihaciilbey-ilkogretim-okulu/>

<http://www.gorselsanatlar.org/8-siniflar/analiz-ve-roproduksiyon-calismasi-g-s-k-1-2-3-4-ve-6-kazanmlar/>

<http://www.gorselsanatlar.org/8-siniflar/samsun-kisla-yasardogu-i-o-o-8-sinif-dusunen-adam-gsk-k-7-12/>

<http://www.gorselsanatlar.org/8-siniflar/karikatur-ciziyoruz-g-s-b-1-ve-5-kazanmlar/>

Görsel Sanatlar Dersi Günlük Planlarda Belirtilen Öğrenci Çalışma Örnekleri**Ek 1- 4.Sınıf Öğrencileri Baskı Çalışması*****Ek 2- 4.Sınıf Öğrencileri Baskı Çalışması***

*<http://www.gorselsanatlar.org/4-siniflar/birdi-iki-oldu-suluboya-ile-baski-g-s-b-8-11-13-kazanimler/>.

Ek 3- 4.Sınıf Öğrencileri Baskı Çalışması*

Ek 4- 4.Sınıf Öğrencileri Baskı Çalışması*

* <http://www.gorselsanatlar.org/4-siniflar/birdi-iki-oldu-karbon-kagidi-ile-baski-g-s-b-8-11-13-kazanimler/>

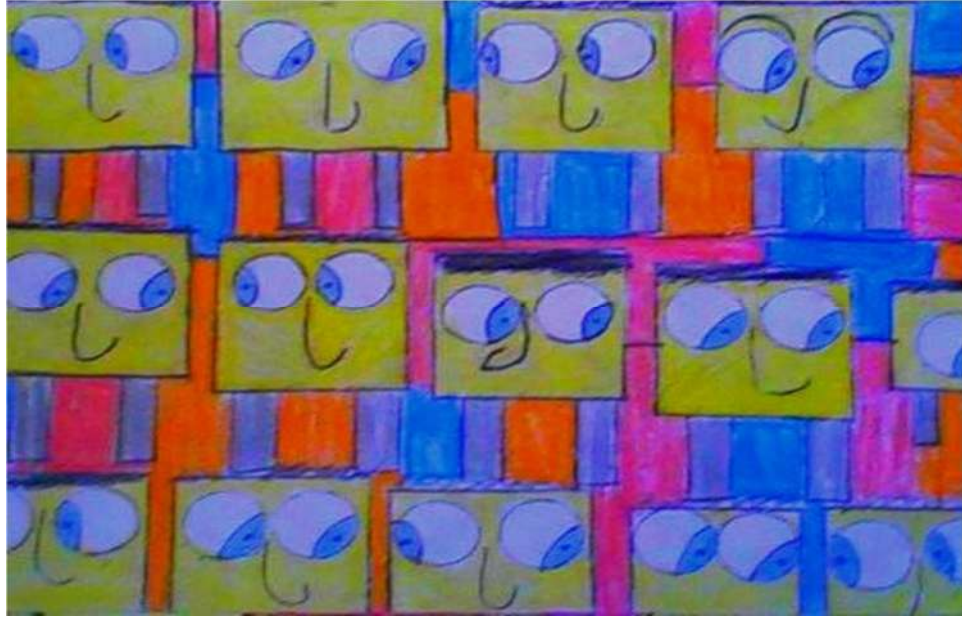

Ek 5- 4.Sınıf Öğrenci Çalışması*

Ek 6- 4.Sınıf Öğrenci Çalışması*

*<http://www.gorselsanatlar.org/4-siniflar/denizin-derinliklerinde-yasayaydim-4-5-6-13-gsb/>

Ek 7- 4.Sınıf Öğrenci Çalışması*

Ek 8- 4.Sınıf Öğrenci Çalışması*

*<http://www.gorselsanatlar.org/4-siniflar/yuvarlak-koseli-oyunu-g-s-b-7-kazanim/>

Ek 9- 5.Sınıf Öğrenci Çalışması*

Ek 10- 5.Sınıf Öğrenci Çalışması*

* <http://www.gorselsanatlar.org/5-siniflar/samsun-kisla-yasardogu-i-o-o-5-sinif-turgut-zaim-portreleri-gsb-k-7-9-10/>

Ek 11- 5.Sınıf Öğrenci Çalışması*

*<http://www.gorselsanatlar.org/5-siniflar/manilerimiz-g-s-b-1-kazanim/>

Ek 12- 6.Sınıf Öğrenci Çalışması*

Ek 13- 6.Sınıf Öğrenci Çalışması*

*<http://www.gorselsanatlar.org/6-siniflar/huseyin-gulluoglu-i-o-o-baris-manco-sarkilari-konulu-calismalar-kazanim-9/>

Ek 14- 6.Sınıf Öğrenci Çalışması*

Ek 15- 6.Sınıf Öğrenci Çalışması*

* <http://www.gorselsanatlar.org/6-siniflar/etkinlik-gulpembe-konu-gulpembe-sarkisi-g-s-b-9-kazanim/>

Ek 16- 6.Sınıf Öğrenci Çalışması*

Ek 17- 6.Sınıf Öğrenci Çalışması*

[*http://www.gorselsanatlar.org/6-siniflar/mutluluk-huzun-korku-hastalik-g-s-b-1-2-m-b-6-kazanimler/](http://www.gorselsanatlar.org/6-siniflar/mutluluk-huzun-korku-hastalik-g-s-b-1-2-m-b-6-kazanimler/)

Ek 18- 6.Sınıf Öğrenci Çalışması*

[*http://www.gorselsanatlar.org/6-siniflar/uzay-merdiveni-form-insa-calismasi-g-s-b-1-kazanım/](http://www.gorselsanatlar.org/6-siniflar/uzay-merdiveni-form-insa-calismasi-g-s-b-1-kazanım/)

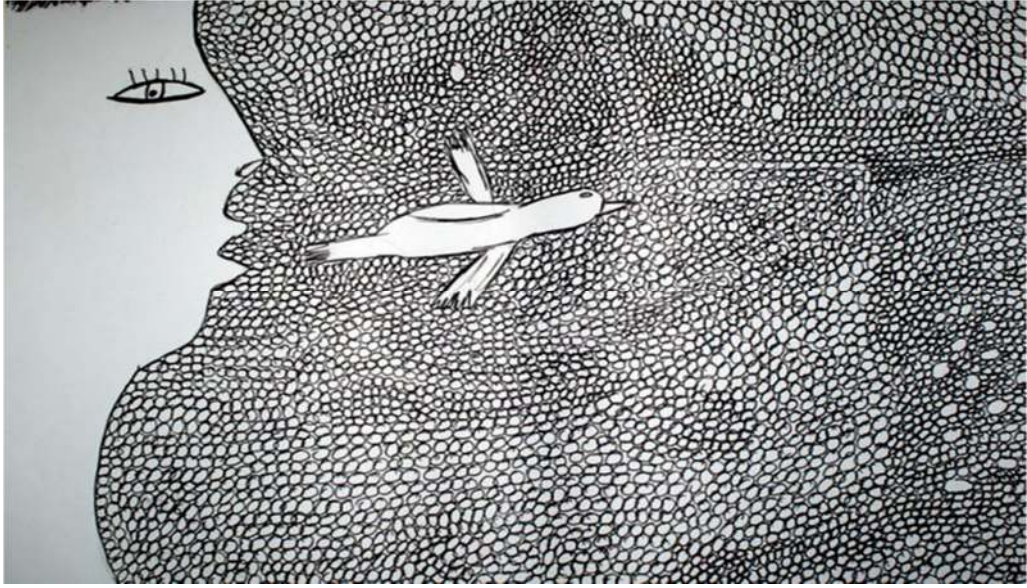

Ek 19-20- 7.Sınıf Öğrenci Çalışmaları*

Ek 21- 7.Sınıf Öğrenci Çalışması*

*<http://www.gorselsanatlar.org/7-siniflar/mersin-mustafa-kayisoglu-ilkogretim-okulu-kedilerimiz/>

Ek 22- 7.Sınıf Öğrenci Çalışması*

Ek 23- 7.Sınıf Öğrenci Çalışması*

*<http://www.gorselsanatlar.org/7-siniflar/golcuk-degirmendere-ataturk-i-o-o-7-sinif-degimlerden-karikatur-yapiyorum/>

Ek 24- 8.Sınıf Öğrenci Karikatür Çalışması*

Ek 25- 8.Sınıf Öğrenci Karikatür Çalışması*

Ek 26- 8.Sınıf Öğrenci Karikatür Çalışması*

*<http://www.gorselsanatlar.org/8-siniflar/8-sinifkarakalem-calismalarihaciilbey-ilkogretim-okulu/>

Ek 27- Orijinal Eser

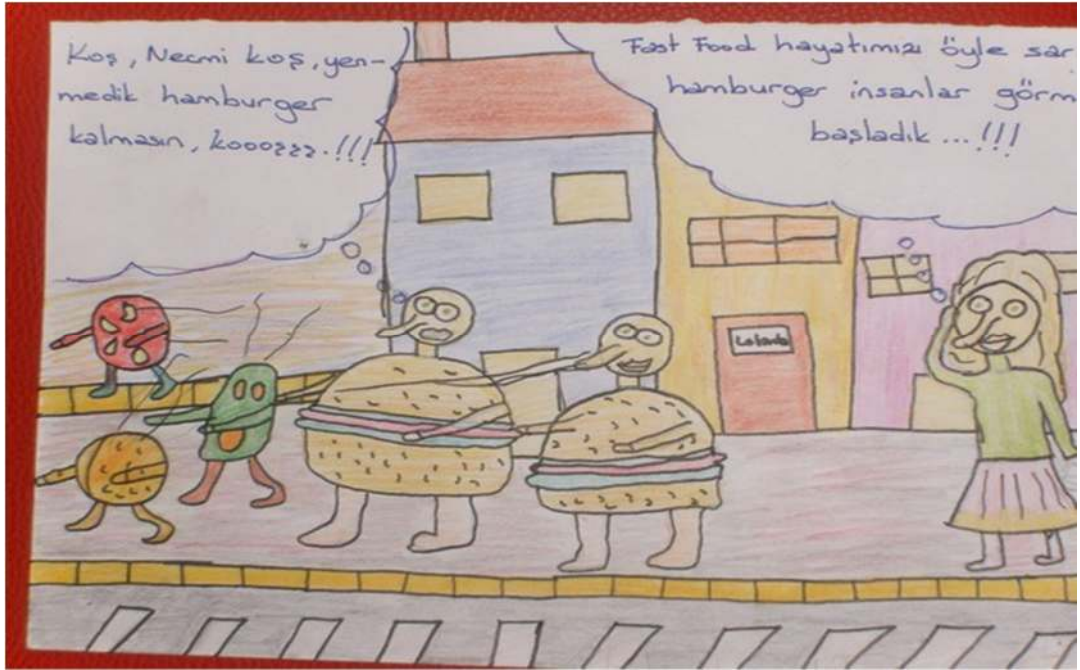
Ek 28- 8.Sınıf Öğrenci Röprodüksiyon Çalışması*

*<http://www.gorselsanatlar.org/8-siniflar/analiz-ve-roproduksiyon-calismasi-g-s-k-1-2-3-4-ve-6-kazanimler/>

Ek 29/30- 8.Sınıf Öğrenci Heykel Çalışmaları*

*<http://www.gorselsanatlar.org/8-siniflar/samsun-kisla-yasardogu-i-o-o-8-sinif-dusunen-adam-gsk-k-7-12/>

Ek 31- 8.Sınıf Öğrenci Karikatür Çalışması*

Ek 32- 8.Sınıf Öğrenci Karikatür Çalışması*

*<http://www.gorselsanatlar.org/8-siniflar/karikatur-ciziyoruz-g-s-b-1-ve-5-kazanimler/>

Ek 33- 8.Sınıf Öğrenci Karikatür Çalışması*

Ek 34- 8.Sınıf Öğrenci Karikatür Çalışması*

EK 35-GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM YILI 4. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİŞİP-LİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
EYLÜL	24 Eylül 02Ekim	4	1	1. Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar. (G.S.B.)	Bir Dünya Bırakın Biz Çocuklara Çocuk Şarkısı. Pastel Boyama Tekniği Sulu Boya Tekniği	Resim kağıdı, pastel boya. Sulu Boya, suluboya fırçaları, palet,su, su kabı. Konunun özelliğine göre örnek gösterimlerde; Tepegöz, VCD-TV, kullanılacak Öğrencilere; Resim çalışmaları süresince fon müziği olarak klasik ve enstrümantal müzik dinletilecektir.		
	05 – 09Ekim	1	1					
	12 - 16Ekim	2	1	2. Renklerin ışığa göre değiştiğini fark eder. (G.S.B.) 3. Bir rengin değerlerini kullanarak resim yapar. (G.S.B.) 4. Renklerin duygu ve düşüncelerle ilişkisini tartışır. (G.S.B.)	Etkinlik: Renklerle Oynuyorum Konu: “Baloncu Amca” Teknik: Guaj Tekniği	Resim kâğıdı, guaj boya, suluboya fırçası, palet, su, su kabı. 3. Rengin Değeri (valör): Bir renge beyaz ve siyah eklenerek o rengin yoğunluğunun azaltılması veya artırılması.		
	19 - 23Ekim	3	1	13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder. (G.S.B.)				
EKİM	26 - 30 Ekim	4	1	3. Bir rengin değerlerini kullanarak resim yapar. (G.S.B.) 4. Renklerin duygu ve düşüncelerle ilişkisini tartışır. (G.S.B.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder. (G.S.B.)	Atatürk Takvimi Atatürk'ün İnsan Sevgisi Kolaj Tekniği	Resim kâğıdı, renkli kağıt, gazete, dergi, eliş kağıdı, yapıştırıcı, Atatürk resimleri. Atatürk'ün insan sevgisini aktarırken, insanları ilgi ve yeteneklerine göre değerlendirdiği ve insana çok yönlü baktığı vurgulanmalıdır.	Öğrenme alanı, “Konuşmal arında sebep-sonuç ilişkileri kurar.”	29Ekim Cumhuriyet Bayramı Atatürkçülükle ilgili konular 4., kazanım 5. Konu
	02 – 06Kasım	1	1	13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder. (G.S.B.) 14. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı eserleri izlemekten zevk alır. (G.S.B.) 4 Yaşamdaki her varlığın kendine özgü bir güzelliği olduğunu kabul eder. (Atatürkçülük)				
	09 -13 Kasım	2	1	9. İki ve üç boyutlu çalışmalarında çizgileri kullanmaktan haz alır. (G.S.B.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder. (G.S.B.) 10. Üç boyutlu basit geometrik biçimlerle inşa yapar. (G.S.B.) 11. Nesnelerin farklı bakış açılarıyla görülebileceğini fark eder. (G.S.B.)	Çizgilerle Heykel Bizim Uzay Aracımız Üç Boyutlu Çalışmalar.	Atık gazete dergi, eliş kağıtları, karton yapıştırıcı v.b. atık malzemeler. 11. Bakış Açıları: Altan bakış (solucan bakışı), karşıdan bakış (cephe), üstten bakış (kuş bakışı), yandan bakış (balık gözü)		10-16Kasım Atatürk Haftası
	16 – 20 Kasım	3	1					

EK 36-GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM YILI 4. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
KASIM	23 – 26 Kasım	4	1	7. Çevresindeki biçim zıtlıklarının neler olabileceğini tartışır.(G.S.B.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)	Yuvarlak Köşeli Oyun "Saksıda Sardunyalar" Pastel Tekniği	Resim kağıdı, pastel boya. 7. Biçim zıtlıklarının tespit ettirilmesi, sezgi yoluyla denge ilkesine temel düzeyde bir giriş yapmak içindir.		
	01 – 04 Aralık	1	1	14. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı eserleri izlemekten zevk alır.(G.S.B.)				
ARALIK	07 – 11 Aralık	2	1	8. Çevresindeki örneklerden yola çıkarak merkezî ve simetrik dengeyi fark eder.(G.S.B.) 11. Nesnelerin farklı bakış açılarıyla görülebileceğini fark eder.(G.S.B.)	Birdi İki Oldu Bir Çiçek Olsaydım. Monotip Baskı Resim	Resim kağıdı, guaj boya, suluboya fırçası, su, su kabı. 8. Simetrik Denge: Bir eksene göre öğelerin aynı durumda tekrar etmesidir. 11. Bakış Açıları: Alttan bakış (solucan bakışı), karşıdan bakış (ceph), üstten bakış (kuş bakışı), yandan bakış (balık gözü).	8. Matematik dersi, "Geometri" öğrenme alanı, "Simetri" alt öğrenme alanı "Düzlemsel şekillerdeki simetri doğrularını belirler ve çizer."	
	14-18 Aralık	3	1	13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)				
	21 – 25 Aralık	4	1	4. Renklerin duygu ve düşüncelerle ilişkisini tartışır.(G.S.B.) 5. Doğal ve yapay (üretilmiş) nesneleri ayırt eder.(G.S.B.)	Denizaltında yaşam "Denizin Derinliklerinde Yaşasaydım" Kolaj Tekniği	Resim Kâğıdı, renkli kâğıt, gazete, dergi, eliş kâğıdı, Doğal nesneler, yapıştırıcı 5. Doğal Nesneler: Ağaç kabuğu, yaprak, kum, kayalar gibi doğaya ait nesneler. Yapay Nesneler: Bardak, tabak, ip, kumaş gibi üretilmiş nesneler. 6. Benzer biçimlerin tespit ettirilmesi, ahenk ilkesine sezgi yoluyla temel düzeyde bir giriş yapmak içindir.	*5. Fen ve Teknoloji dersi, "Madde ve Değişim" öğrenme alanı, "Maddeyi Tanıyalım" Ünitesi "Doğal, işlenmiş ve yapay madde kavramlarını ayırt eder."	
	28 – 31 Aralık	5	1	6. Çevresindeki benzer biçimlere örnekler verir.(G.S.B.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)				

EK 37-GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM YILI 4. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRK KÜLTÜRÜ
OCAK	04 - 08	2	1	18. Üç boyutlu basit geometrik biçimlerle inşa yapar.(G.S.B.) 18. Nesnelerin farklı bakış açılarıyla görülebileceğini fark eder.(G.S.B.)	Tek tek Çıkararak Birimden Bütüne form inşa Üç Boyutlu Çalışma	Plastik bardak, mandal, karton kutu, pipet, tel, ip yapıştırıcı Bu birimler renklendirilebilir 18. Bakış Açıları: Alttan bakış (solucan bakışı), karşıdan bakış (cephe), üstten bakış (kuş bakışı), yandan bakış (balık göz ü)		
	11-15	3	1	12. Görsel çalışmalarında doğal ve yapay nesnelerden yararlanabileceğinin farkına varır.(G.S.B.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)				
	18 - 22	4	1	14. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı eserleri izlemekten zevk alır.(G.S.B.)				
Ölçme ve değerlendirmede açık uçlu sorular, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme, grup değerlendirme, gözlem formları, performans ve proje ödevleri, öğrenci süreç dosyaları vb. kullanılarak değerlendirme yapılabilir.								

EK 38-GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM YILI 4. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER Ve ATATÜRK ÇÜLÜK
SUBAT	08-12	2	1	7. Resim ile fotoğraf arasındaki farkı bilir.(G.S.K.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)	Yüz yıl sonra dünyamız Kolaj Tekniği	Resim Kâğıdı, Resim Kalemı Atık gazete ve dergi, elişi kâğıdı, yapıştırıcı.		
	15-19	3	1					
	22-26	4	1	12. Görsel çalışmalarında doğal ve yapay nesnelerden yararlanabileceğinin farkına varır.(G.S.B.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)	Çağırışım “Evcil Hayvanlarla Dostluk” Üç Boyutlu Çalışma	Taş, guaj boya, kalem, ip, pamuk, yapıştırıcı. Taşları kullanarak hayvan figürleri oluşturabilme. Üç Boyut: Eni, boyu, derinliği olan, plastik.		
MART	01-05	1	1	13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)				
	08-12	2	1	14. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı eserleri izlemekten zevk alır.(G.S.B.) 02. İki ve üç boyutlu görsel sanat eserlerini ayırt eder.(G.S.K.) 2. Üç boyutlu eserlere, farklı yönlerden bakıldığında değişik görünümleri olduğunu fark eder.(G.S.K.)				
	15-19	3	1	4. Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününü ifade-biçim-renk-özgünlük açılarından inceler.(G.S.K.)	Motiflerin Dili Motif tasarımı	Resim Kâğıdı, karton, suluboya, Suluboya fırçası, su, su kabı, palet.		
	22-26	4		5. Yöresel el sanatları ürünlerinin hangi açıdan önemli olduğunu tespit eder.(G.S.K.)	Şablon baskı Tekniği	Çevredeki Halı kilim takı, seramik, Örneklerinin araştırılması		
	29 Mart	5	1	6. Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.(G.S.K.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.) 14. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı eserleri izlemekten zevk alır.(G.S.B.)				

EK 39-GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM YILI 4. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRK KÜLTÜRÜ
NİSAN	05 – 09	1	1	17. İki ve üç boyutlu görsel sanat eserlerini ayırt eder.(G.S.K.)	Sürpriz “ Ali babanın Çiftliği ” Karakalem resim (1ders)	Resim Kâğıdı, resim kalemi, silgi, pastel boya, kil, atık gazete, naylon poşet, çay kaşığı Yılan, tavus kuşu, balık kesiti ve farklı dokulardan hareketle doku çalışması. Çevredeki hayvan figürlerini inceleyerek çizimleri ve sonra üç boyutlu çalışır. Üç Boyut: Eni, boyu, derinliği olan, plastik. Kil, 17. İki Boyut: Eni, boyu olan. Üç Boyut: Eni, boyu, derinliği olan, plastik		23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı 11 NİSAN ŞANLIURFANIN KURTULUŞU
	12 – 16	2	1	17. Üç boyutlu eserlere, farklı yönlerden bakıldığında değişik görünümleri olduğunu fark eder.(G.S.K.) 13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.) 14. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı eserleri izlemekten zevk alır.(G.S.B.)	Pastel tekniği (1ders)			
	19 – 23	3	1	3. Yaşamdaki her varlığın kendine özgü bir güzelliği olduğunu kabul eder.(G.S.K.)	Üç Boyutlu Çalışma (2ders)			
	26 – 30	4	1					
MAYIS	03 – 07	1	1	17. Ören yeri, tarihî eser, anıtlar ve müzelerden yola çıkarak iki veya üç boyutlu görsel tasarımlar yapar(M.B.) 4. Orijinal eser ile röprodüksiyon arasındaki farkı bilir.(M.B.)	Takvim En Sevdiğim yer Grup çalışması Kolaj Tekniği	Resim kâğıdı, resim kalemi atık gazete ve dergi, eliş kâğıdı, yapıştırıcı. Fotoğraflar Her öğrenci bir çalışma yapar, yapılan çalışmalar. Çalışmalar takvim olarak düzenlenir.		19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı
	10 – 14	2	1	12. Görsel çalışmalarında doğal ve yapay nesnelerden yararlanabileceğinin farkına varır.(G.S.B.)				
	17 – 21	3	1	13. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)				

EK 40-GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM YILI 4. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRK ÇÜLÜK
MAYIS	24 – 28	4	1	1. Yakın veya uzak çevresinde bulunan ören yeri, tarihî eser, anıt gibi yerlerin geçmişi hakkında ön bilgi edinir.(M.B.) 6. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.(M.B.)	Etnografya müzesi kuruyorum Sınıfta müze Kap kacak, yöresel kıyafet, yazma oyları toplanarak sergilenir, fotoğraflanarak dosyalanır.	1. İmkân dâhilinde ve “Müzeler Haftası” (18 – 24 Mayıs) kapsamında, yakın çevrede bulunan bir müze, ören yeri, tarihî eser veya anıt ziyaret edilmelidir. 2. Yakın çevrede müze veya ören yerine ziyaret gerçekleştirilemediği takdirde, sınıf içerisinde müzeyi tanıtıcı görsel dokümanlar ve materyaller incelenmelidir. 2. Müze Çeşitleri: Sanat, tarih, arkeoloji, etnografya, bilim, teknoloji, basın, açık hava müzeleri, askerî müzeler vb.		23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı 5.Görsel çalışmalarını sınıf, okul panosu ve standında sergilemekten haz duyar
		1	1	14. üzelerin içerdği eserlere göre Resim Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Etnografya Müzesi ve Bilim Müzesi gibi sınıflandırıldığını fark eder.(M.B.) * 6.Kendini ifade edebilme becerisi geliştirir.(Ara Disiplin)				
HAZİRAN	07 – 11	2	1					
		3			Yıl Sonu Sergi Hazırlığı	Eğitim Öğretim Döneminde Görsel Sanatlar dersinde yapılan öğrenci resim ve çalışmaları sergilenecek		

***Bu yıllık plan, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 351 sayı ve 11.09.2006 tarih ile yayımladığı İlköğretim Görsel Sanatlar (1–8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmıştır.

EK 41-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 5. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRK KÇÜLÜK
EYLÜL	24 Eylül 02 Ekim	4	1	1.Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.(G.S.B.)	Manilerimiz Pastel Tekniği	Resim kâğıdı, pastel boya Öğrencilerin bulduğu maniler sınıfta anlatılarak maninin resmedilmesi	Türkçe Dersi	
	05 – 09 Ekim	1	1					
	12 – 16 Ekim	2	1	2. Nokta etkisi yaratan varlıklara çevresinden örnekler göstererek, nokta, benek ve lekelerle renkli özgün kompozisyonlar yapar.(G.S.B.).	Etkinlik Renkli Beneklerle Oyun. Konu Oyuncakçı Dede Teknik Parmak Baskı	Resim kâğıdı, suluboya, suluboya fırçası. su, su kabı. Parmak baskısıyla nesneler oluşturma.	10. Türkçe dersi, “Görsel Sunu” öğrenme alanı “Bilgi, düşünce ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak görselleştirir.”	
	19 - 23 Ekim	3	1	3. Nokta ve çizgi etkisi veren üç boyutlu malzemelerle özgün çalışmalar yapmaktan zevk alır(G.S.B.). 10. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)				
EKİM	26 - 30 Ekim	4	1	4. Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder.(G.S.B.)	Güneşin Renkleri Düşlerimdeki Yer Suluboya tekniği	Resim kâğıdı, suluboya, suluboya fırçası. su, su kabı. 4. Sıcak Renkler: Güneşe yakın, güneşin renkleri: Sarı, kırmızı, turuncu. Soğuk Renkler: Mavi, yeşil, mor.	4. Türkçe dersi, “Görsel Okuma” öğrenme alanı “Renkleri tanı, anlamlandırır ve yorumlar.”	29 Ekim Cumhuriyet Bayramı
	02 – 06 Kasım	1	1					
	09 -13 Kasım	2	1	4. Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder.(G.S.B.) 10. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)	Transparan Çiçek olsaydım hangisi olurdu. Suluboya tekniği	Resim kâğıdı, suluboya, suluboya fırçası. su, su kabı. Transparan: Mavi, kırmızı ve sarı jelâtin kâğıtları ikişerli olarak üst üste koyup ışığa tutulduğunda ara renklerin oluştuğu gözlenebilir. 4. Sıcak Renkler: Güneşe yakın, güneşin renkleri: Sarı, kırmızı, turuncu. Soğuk Renkler: Mavi, yeşil, mor. 5. Zıt Renkler: • Sarı x mor • Kırmızı x yeşil • Mavi x turuncu	4. Türkçe dersi, “Görsel Okuma” öğrenme alanı “Renkleri tanı, anlamlandırır ve yorumlar.” 10. Türkçe dersi, “Görsel Sunu” öğrenme alanı “Bilgi, düşünce ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak görselleştirir.” 5. Türkçe dersi, “Görsel Sunu” öğrenme alanı, “Duygu, düşünce ve bilgilerini görselleştirmede renkleri kullanır.	10-16 Kasım Atatürk Haftası 4. Girişimcilik, 10 “İş yerlerini ve belli hizmetleri simgeleyen sembollerin anlamını bilir.”
	16 – 20 Kasım	3	1	5. Zıt renkleri kullanarak görsel çalışmalar yapar.(G.S.B.) 6.Çevresindeki renk uyumsuzluklarının farkına varır.(G.S.B.) 10. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)				

EK 42-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 5. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
KASIM	23 – 26 Kasım	4	1	1. Bir eserin, görsel sanatların hangi dalına ait olduğunu ayırt eder.(G.S.K.) (Atatürkçülük)	Eşleştirme Görsel Sanatların Dalları	Çalışma kâğıtları, görsel sanatlar bilgisi Görsel sanatların dallarını, Atatürk'ün sanata verdiği önem çerçevesinde tanımlanabilir. Öğrencilerin görsel sanatların dallarına ilişkin en az birer örnek görmesi sağlanmalıdır. Gösterim soru Cevap Yöntemi. 1. Görsel Sanatların Dalları: Resim, grafik, baskı resim, heykel, seramik, mimari, tekstil, fotoğraf, karikatür ile sınırlandırılabilir.		(!) Atatürkçülük ile ilgili Konular (1.Kazanım, 7. Konu)
ARALIK	01 – 04 Aralık	1	1					
	07 – 11 Aralık	2	1	7.Merkezi, simetrik ve asimetrik dengeyi çalışmalarında kullanır.(G.S.B.) 8. Görsel doku oluşumunda; nokta, çizgi, renk, biçim ve leke tekrarlarının etkisini fark ederek çalışmalarında kullanır.(G.S.B.)	Asimetrik İzler. Oyun Parkında Çocuklar	Resim kâğıdı, pastel boya 7. Asimetrik Denge: Eşit ya da eşit olmayan görsel ağırlıktaki ve çekicilikteki öğelerin düzenlenmesidir. Hareketli hareketsiz çocuklar	7. Matematik dersi, “Geometri” öğrenme alanı “Simetri alt öğrenme alanı, “Çokgenlerin simetri doğrularını belirler ve çizer.” “Düzlemsel bir şeklin verilen simetri doğrusuna göre simetrisini çizer.”	
	14 – 18 Aralık	3	1	10. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)	Pastel Tekniği		10. Türkçe dersi, “Görsel Sunu” öğrenme alanı “Bilgi, düşünce ve izlenimlerini resim, şekil ve sembol kullanarak görselleştirir.”	
	21 – 25 Aralık	4	1					
	28 – 31 Aralık	5	1	7.Merkezi, simetrik ve asimetrik dengeyi çalışmalarında kullanır.(G.S.B.)	Nereden Bakılmış? Meyve Toplayanlar	Resim kâğıdı, pastel boya 9. Bakış Açıları: Alttan bakış (solucan bakışı), karşıdan bakış (cephe), üstten bakış (kuş bakışı), yandan bakış (balık gözü).		
OCAK	04 – 08 Ocak	2	1	10. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)	Pastel Tekniği			

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRK ÇÜLÜK
	11-15	3	1	7.Merkezî, simetrik ve asimetrik dengeyi çalışmalarında kullanır.(G.S.B.) (Atatürkçülük)	Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi Atatürk'ün Eserleri Kolaj Tekniği	Resim kâğıdı, renkli kağıt, gazete, dergi, eliş kağıdı, yapıştırıcı, Atatürk resimleri. Atatürk'ün en önemli eserinin Türkiye Cumhuriyeti Devleti olduğu vurgulanır ve bu devleti idame ettirecek gençlere öğretmenlerin yer aldığı "Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi" görsel biçimlendirme öğeleri ve sanatsal düzenleme ilkelerine uygun olarak fon kartonları üzerine görsel malzemelerle yazılabilir		Atatürkçülük ile ilgili Konular (7-10. Kazanım, 6. Konu)
	18 - 22	4	1	10. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(Atatürkçülük)				

I. yarıyıl tatili 25 Ocak - 05 Şubat

Ölçme ve değerlendirmede açık uçlu sorular, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme, grup değerlendirme, gözlem formları, performans ve proje ödevleri, öğrenci süreç dosyaları vb. kullanılarak değerlendirme yapılabilir.

EK 44-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 5. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRK ÇÜLÜK
SUBAT	08-12 Subat	2	1	22. Aynı konunun değişik teknik, malzeme ve anlatım biçimleriyle ifade edilebileceğini bilir.(G.S. K.)	Haydi, Farklı Anlatılım Etkinliği	Resim kâğıdı, pastel boya Haydi, Farklı Anlatılım” Öğretmen sınıfta bir cümle söyler. Bir öğrenci, öğretmenden sonra cümledevamı olan başka bir cümle kurar. Her öğrenci kendisinden öncekinin cümlesiyle bağlantılı başka bir cümle söyler ve oyun bir öykü oluşturuluncaya kadar devam eder. Öğrenciler ortaya çıkan öykü ile ilgili, diledikleri tekniği kullanarak görsel sanat çalışmaları yaparlar. Aynı konudan yola çıkılmış olmasına rağmen, çalışmalarda ortaya çıkan farklılıklar tartışılabilir. **Söylenen cümlelerden hareketle ortaya çıkan öykünün resimle anlatılması		2. Özel Eğitim, “1. Kişilerin yetenek, beceri ve güçlerinin değişik olabileceğinin farkına varır.”
	15-19 Subat	3	1	10. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S. B.)	Pastel Tekniği			
	22-26 Subat	4	1					
MART	01-05 Mart	1	1	3. Beğenilerin, zaman, eğitim, kültür vb. etkenlere göre değişebileceğini fark eder.(G.S. K.)	Değişim Ailem ve Ben Pastel Tekniği	Resim kâğıdı, pastel boya renkli kâğıt, gazete, dergi, eliş kâğıdı, yapıştırıcı, Değişim” Öğrencilerden, aile büyüklerine yaşam beğenilerini sorarak bir liste oluşturmaları istenebilir. Sınıfa getirilen listeler, tahtaya yazılarak sınıf ile paylaşılır. Tahtaya yazılanlar okunularak öğrencilerin, beğenileri ile aile büyüklerinin beğenileri karşılaştırılır. Daha sonra, aynı etkinliği arkadaşları ile de yaparlar Ailedeki büyüklerinin yaşam beğenilerini listeleyerek resmedilmesi	. Sosyal Bilgiler dersi, “Kültür ve Miras” öğrenme alanı, “Adım Adım Türkiye” ünitesi, “Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânları, nesneleri ve yapıtları tanır.” “ Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir.	
	08-12 Mart	2	1					
	15-19 Mart	3	1	4. Uzak ve yakın çevresindeki doğal ve tarihî güzellikleri tanıır.(G.S.K.)	Bin Yıl Önce Yaşasaydı m.	Resim kâğıdı, pastel boya suluboya, suluboya fırçası. Su, su kabı. Renkli kâğıt, gazete, dergi, eliş kâğıdı, yapıştırıcı,		4. İnsan Hakları ve Vatandaşlık, 56. Çevrenin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasını bir vatandaşlık görevi olduğuna uygun davranışlar gösterir.
	22-26 Mart	4		5. Uzak ve yakın çevresindeki doğal güzelliklerin, kültürel yapıların özelliklerinin bozulmaması gerektiğini nedenleri ile açıklar.(G.S.K.). 6. Uzak ve yakın çevresinin doğal ve tarihî güzelliklerini görsel çalışmalarında kaynak olarak kullanılır.(G.S. K.)	Serbest(Suluboya, Pastel, Kolaj Tekniği)	Geçmiş tarihi araştırma çevre bina, yaşam		

EK 45-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 5. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
MART	29 Mart 02 Nisan	5	1	7. Sanatçı – zanaatçı ayrımını yapar.(G.S. K.)	Sanatçı-Zanaatçı	Örnek röprodüksiyon Gazete dergi afiş, davetiye vb. örnek getirilerek üzerinde inceleme yapılacak		
NİSAN	05 – 09 Nisan	1	1		Sanat Eseri İnceleme	7. Sanatçı: Sanatla profesyonel bir şekilde uğraşan kimse. Zanaatçı: Daha çok teknik yeteneğe ve ustalığa dayanarak üretim yapan kimse.		
	12 – 16 Nisan	2	1	5. Uzak ve yakın çevresindeki doğal güzelliklerin, kültürel yapıların özelliklerinin bozulmaması gerektiğini nedenleri ile açıklar.(G.S.K.).	Hayalimd eki okul	Atık gazete, dergi, ilaç, kibrit kutuları, oyuncak parçaları, atık malzemeler, yapıştırıcı, mukavva		23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
	19 – 23 Nisan	3	1	6. Uzak ve yakın çevresinin doğal ve tarihi güzelliklerini görsel çalışmalarında kaynak olarak kullanılır.(G.S. K.).	Bizim Okulumuz	Öğrenciler grup çalışmasıyla kendi hayal ettikleri okulu 3 boyutlu olarak yaparlar.		
	26 – 30 Nisan	4	1	10. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S. B.)	Üçboyutlu Çalışma			
MAYIS	03 – 07 Mayıs	1	1	3. “Restorasyon” ve “konservasyon” kavramlarını bilir ve farkını açıklar.(M.B.)	Mozaik Yapıyorm Etkinliği	Karton kutunu renkli taşlar, çizilmiş olan resme uygun olarak yapıştırılır. Üzerine ayrı su kabı, su, alçı dökülür. “Mozaik Yapıyorum”		19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı
	10 – 14 Mayıs	2	1	4. Gördüğü tarihi eserlerden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.(M.B.)	Mozaik Yapım tekniği	Öğrencilere, bir hafta öncesinden “Antakya Mozaikleri” ile ilgili küçük bir araştırma yapmaları söylenir. Sınıfa getirilen Antakya Mozaik’lerine ait fotoğraflar incelenir. Mozaik eserlerin biçimsel özellikleri, küçük parçaların nasıl bir araya getirilerek eseri oluşturduğu vb. hakkında öğrencilerin konuşmaları sağlanır. Bu tekniğin mozaik olduğu bilgisine ulaşırlar. Daha sonra kendi mozaik çalışmalarını yaparlar. Bunun için renkli taşlar, bir karton kutunun tabanına çizilmiş olan resme uygun olarak yapıştırılır. Üzerine ayrı bir kaptaki su ile karışan alçı dökülür. Donduktan sonra karton kutudan çıkarılır. Nemli sünger ile yüzeye sıyan alçılar temizlenir.		
	17 – 21 Mayıs	3	1	5. Ülkemizin müze, öğren yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.(M.B.)		Antakya mozaiklerinin araştırılması 17. Restorasyon: Bir sanat yapıtını ya da insanlık tarihine tanıklık eden herhangi bir nesneyi korumak ve gerektiğinde olabildiğince ilk hâline getirmek amacıyla, bu yapıtı / nesneyi sağlamlaştırmaya ve yıpranma sürecini durdurmaya yönelik işlemlerin tümü. Konservasyon: Arkeolojide bir eseri olduğu gibi muhafaza etme yöntemi.		

EK 46-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 5. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRK ÇÜLÜK
HAZİRAN	31 Mayıs 04 Haziran	1	1	2009. Müze, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. ziyaretleri yapmaya istek duyar.(M.B.)	Müzeye gidiyorum	Resim kâğıdı, Pastel boya, renkli kâğıt, gazete, dergi, elışı kâğıdı, yapıştırıcı, Atatürk resimleri. Pastel, kâğıt, bez, ip vs		
	07 – 11 Haziran	2	1	5. Uzak ve yakın çevresindeki doğal güzelliklerin, kültürel yapıların özelliklerinin bozulmaması gerektiğini nedenleri ile açıklar(G.S.K.) 2009. Müze, öğren yeri, tarihî eser, anıt vb. yerlerde edindiği bilgileri ve gördüğü eserlerin tarihle ilişkisini arkadaşları ile tartışır.(M.B.) 6. Uzak ve yakın çevresinin doğal ve tarihî güzelliklerini görsel çalışmalarında kaynak olarak kullanılır(G.S. K.)	Uçan Halıyla Müze ziyareti Pastel, Kolaj Tekniği	1. İmkân dâhilinde ve “Müzeler Haftası” (18 – 24 Mayıs) kapsamında, yakın çevrede bulunan bir müze, öğren yeri, tarihî eser veya anıt ziyaret edilmelidir. 2. Müze veya öğren yerine ziyaret gerçekleştirilemezse, sınıf içerisinde müzeyi tanıtıcı görsel doküman ve materyaller incelenmelidir.		
	14 – 18 Haziran	3		10. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S. B.)	Yıl Sonu Sergi Hazırlığı	2009 – 2010 Eğitim Öğretim Döneminde Görsel Sanatlar dersinde yapılan öğrenci resim ve çalışmaları sergilenecek		

****Bu yıllık plan, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 351 sayı ve 11/09/2006 tarih ile yayımladığı İlköğretim Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmıştır.

EK 47-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 6. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİN- LİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERS- LERLE İLİŞKİ- LENDİR ME	ARA DİSİPLİN- LER ve ATATÜRK- ÇÜLÜK
EYLÜL	24 Eylül 02Ekim	4	1	1. Nokta ve çizgi etkisini üç boyutlu çalışmalarında kullanır.(G.S.B)	<i>Etkinlik</i> Mutluluk, Hüzün, Hastalık, <i>Konu</i> Anılarımız.	Resim kağıdı, pastel boya. Sulu Boya, suluboya fırçaları, palet,su, su kabı. “Mutluluk, Korku, Hüzün, Hastalık” Renklerin psikolojik etkilerini kavratma amaçlı araştırma ödevi verilir. Önceki hafta öğrencilerden, derse sevdikleri rengi ve bu rengin en çok nerede kullanıldığını düşünerek gelmeleri istenir. Ardından renklerin psikolojik anlamları söylenir ve seçilen renklerle görsel tasarımlar yapılabilir.		
EKİM	05 - 09 Ekim	1	1		<i>Teknik</i> Pastel Boyama Tekniği, Sulu Boya Tekniği			
	12 - 16 Ekim	2	1	1. Nokta ve çizgi etkisini üç boyutlu çalışmalarında kullanır.(G.S.B)	Uzay Merdiveni Form inşa çalışması	Çöp şiş, kürdan, strafor, oyun hamuru Uzay Merdiveni” Çöp şiş veya kürdanlar, renkli oyun hamurlarından yapılan küçük toplara batırılarak eklenir. Öğrenciler, isteğe göre çöp şiş veya kürdanları uzunlu kısalı kırarak ve farklı yönlerde kullanarak grupla inşa çalışması yapabilirler. Zemin olarak köpük (strafor) pano kullanılması uygundur.		
	19 - 23 Ekim	3	1					
	26 - 30 Ekim	4	1	3. Sanatçıların, mekânı belirtmek için ışık ve gölgeyi nasıl kullandığını tartışır.(G.S.B) 4. Kompozisyonlarında üç boyutluluk etkisi yaratmada ışık ve gölgeyi kullanır.(G.S.B)	Etüt Çalışması, Bitki Etütleri Desen, Pastel Tekniği	Resim kağıdı, Resim kalemi[pastel boya. 3. Mekân (Boşluk, Espas): Sanatta mekân iki ya da üç boyutlu olabilir. Fon ile objeler ve figürler arasındaki her türlü ilişki olarak değerlendirilebilir. □4. “ Etüt Çalışması ” Öğrencilerden, okul bahçesi ve yakın çevreden topladıkları doğal (bitki, ağaç kabuğu, ot, sap vb.) ve yapay (naylon parçaları, karton kutular, şişeler vb.) materyalleri sınıfa getirmeleri istenir. Getirilen materyallerin bir kısmı ya da tamamı, kâğıt üzerine kurşun kalemle ayrıntılı olarak betimlenir. Çalışmalarda ışıklı-gölgeli bölümler, sık ve seyrek çizgiler ve lekelerle hissettirmeye çalışılır. Ayrıca benzer çalışmalar renkli olarak da yaptırılabilir.		29 Ekim Cumhuriyet Bayramı
KASIM	02 - 06 Kasım	1	1					

EK 48-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 6. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİŞİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
KASIM	09 -13 Kasım	2	1	3. Sanatçıların, mekânı belirtmek için ışık ve gölgeyi nasıl kullandığını tartışır.(G.S.B)	Anadolu Yüzey araştırması	Resim Kağıdı, resim kalemi, silgi, kil, atık gazete, naylon poşet, çay kaşığı Anadolu uygarlıklarına ait eserlerinden yararlanılarak yüzey araştırması yapmaları sonrada üç boyutlu çalışma yapılması		10-16 Kasım Atatürk Haftası
	16 - 20 Kasım	3	1	4. Kompozisyonlarında üç boyutluluk etkisi yaratmada ışık ve gölgeyi kullanır.(G.S.B)	İkiboyutlu desen (1 ders) 09 – 13 Kasım 2009	3. Mekân (Boşluk, Espas): Sanatta mekân iki ya da üç boyutlu olabilir. Fon ile objeler ve figürler arasındaki her türlü ilişki olarak değerlendirilebilir.		
	23 – 26 Kasım	4	1	5. Sanat eserlerindeki denge unsurunu tartışır (G.S.B) 6. Renklerin duygu ve ruh hâllerini yansıtmada etkili olduğunu fark eder.(G.S.B)	Üç boyutlu, kil çalışması (2 ders) 16–26 Kasım	6. Öğrencilerden, renklerin psikolojik etkisini araştırmaları istenmelidir.		
ARALIK	01 – 04 Aralık	1	1	7. İki ve üç boyutlu çalışmalarında benzerlik, zıtlık ve tekrarları kullanır.(G.S.B.)	Pencere mden Gece gökyüzün de yıldızlar Suluboya Tekniği	Resim kâğıdı, . Sulu Boya, suluboya fırçaları, palet, su, su kabı.		
	07 – 11 Aralık	2	1					
	14 -18 Aralık	3	1	8. Her rengin bir leke değeri olduğunu fark ederek renklerin açık-orta- koyu değerleri ile kompozisyonlar yapar (G.S.B.)	Bir Rengin Hikâyesi	Resim kâğıdı, çığını mürekkep, suluboya, suluboya fırçası, su, su kabı, palet		
	21 – 25 Aralık	4	1		Karda oyun Lavi Tekniği	8. Lavi: Tek renk suluboya ve fırça ile yapılan leke etkili bir resim tekniği (Daha çok ağaç uçla yapılmış desenlerde, leke ile kontrast olanakları ve oylum etkisi sağlanması için kullanılır).		
	28 – 31 Aralık	5	1	9. Çalışmalarında diğer alanların müzik, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi ürünlerinden esinlenir (G.S.B.)	Gül pembe Gül pembe şarkısı Pastel	Resim kâğıdı, pastel boya “Gül pembe” Barış Maço’nun Gül pembe şarkısı sınıfça söylenerek görsel olarak ifade ederler.		

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİN- LİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİŞİP- LİNLER ve ATATÜRK ÇÜLÜK
OCAK	04 – 08 Ocak	2	1	1“Sanat eseri” ve “endüstri ürünü” arasındaki farkı bilir.(G.S. K.)	Ulusal Kültür Ürünlerimi z Yöresel Motifleriz Kolâj Tekniği	Resim kâğıdı, atık gazete, dergiler, kumaş, deri, poşet, ip, v.b.atık malzemeler, yapıştırıcı 2. Sanat eseri: Yüksek sanatsal nitelikteki resim, heykel, grafik, mimari vb. eserler. Endüstri ürünü: Günlük kullanım amaçlı üretilen, çoğaltılabilen ürünler.		
	11-15 Ocak	3	1					
	18 – 22 Ocak	4	1	9. Çalışmalarında diğer alanların müzik, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi ürünlerinden esinlenir (G.S.B.)	Bir Efsane Pastel	Resim kâğıdı, pastel boya Öğrencilerin araştıracakları efsanenin resimle anlatılması		
I. yarıyıl tatili 25 Ocak – 05 Şubat								
Ölçme ve değerlendirmede açık uçlu sorular, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme, grup değerlendirme, gözlem formları, performans ve proje ödevleri, öğrenci süreç dosyaları vb. kullanılarak değerlendirme yapılabilir.								

EK 50-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 6. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİN- LİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİN- LER ve ATATÜRK- ÇÜLÜK
ŞURAT	08-12 Şubat	2	1	1. Ulusal kültür mirasımızdan örnekler verir.(G.S.K.)	Güzel Ülkem	Resim kâğıdı, renkli karton, broşür, dergilerden resim ve yazılar Ülkemizin doğal güzellikleri, müze ve ören yeri resimleri, Atatürk'ün millî kültürün korunup geliştirilmesindeki katkılarını gösteren görüş ve uygulamaları (Türk Ocağı binasının ve TBMM binasının inşası vb.) değerlendirilerek bu görüş ve uygulamaları ile millî kültürümüzü çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkarmayı hedef gösterdiği vurgulanmalıdır.	3. Sosyal Bilgiler dersi, "Kültür ve Miras" öğrenme alanı, "İpek Yolunda Türkler" ünitesi "Orta Asya ilk Türk devletleri ve Türk-İslam devletlerinin Türk kültür, sanat ve estetik anlayışına katkılarına kanıtlar gösterir." 4. Sosyal Bilgiler dersi "Küresel Bağlantılar" öğrenme alanı, "Ülkemiz ve Dünya" ünitesi, "Uluslararası kültür, sanat, fuar ve spor etkinliklerinin toplumlar arası etkileşimdeki rolünü değerlendirir."	3. İnsan Hakları ve Vatandaşlık, "6. Yakın çevresindeki ortak miras ürünleri hakkında bilgi toplar." Atatürkçülük İle İlgili Konular (3. Kazanım, 8. Konu) Atatürkçülük İle İlgili Konular (4-5. Kazanımlar, 9. Konu)
	15-19 Şubat	3	1	4. Ulusların tanınmasında güzel sanatların önemini tartışır.(G.S.K.)	Atatürk'ün Millî Kültüre Verdiği Önem			
	22-26 Şubat	4	1	3. Ulusal kültür mirasımızdan örnekler verir. (Atatürkçülük	Afiş Tasarımı			
MART	01-05 Mart	1	1	4. Anadolu uygarlıklarına ait seçtiği bir eserle ilgili görsel tasarımlar yapar.(M.B.)	Maske Yapıyorm	2,5 lt. meşrubat şişesi, kağıt hamuru, guaj boya, akrilik boya Öğrenciler, Anadolu uygarlıklarına, Afrika yerlilerine, Kızılderililere vb. ait maske örneklerinin fotoğraflarına ulaşarak maskelerin ne amaçla kullanıldığı, ait olduğu kültürle ilgili özellikleri vb. konularda bir araştırma yaparlar. Daha sonra 2,5 litrelik meşrubat şişesi, bir naylonla kaplandıktan sonra kağıt hamuru yoğrulur. Naylon kaplı şişenin bir yarısı yüz yuvarlağı oluşturacak şekilde yarım santimetre kalınlığında parmakla içiyle suya batırılan parmak, yayılan zemin üzerinde gezdirilerek kaynaştırma ve düzeltmeler yapılır. Hamurla yüz unsurları oluşturulduktan sonra, ilgili yerlere tutkal sürülerek eklenir. Daha sonra suluboya, tutkalı boya, guaj boya ya da akrilik gibi akışkan boyalarla renklendirme yapılır. Yaşken kıvrılmaları engellemek için, maskeler on gün sonra şişeden çıkarılır. Çıkan maskelerle canlandırma yapılabilir		19 Mayıs Ata'yı Anama Gençlik ve Spor Bayramı Kariyer Bilincini Geliştirme 3. Kendi değerlerini örneklerle ifade eder .
	08-12 Mart	2	1	5. Müzedeki eserlerden yola çıkarak çeşitli görsel tasarımlar yapmanın kendi kültür birikimine katkısını tartışır.(M.B.)	Kayıp Uygarlıklar			
	15-19 Mart	3	1	7. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.(M.B.)	Üç Boyutlu Çalışma			

EK 51-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 6. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİN- LİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERS- LERLE İLİŞKİ LEN- DİRME	ARA DİSİP- LİNLER ve ATATÜRK ÇÜLÜK
MART	22 – 26 Mart	4	1	6. Gösterilen sanat eserinde anlatılan ve anlatılması mümkün olan fikirler ve duyguları tahmin eder.(G.S.K.)	Suda Yüzen Renkler Dosya Kapağı Yapımı	Resim kağıdı, küçük küvet, su, tuz, yağlı boya, gazyağı, fırça “Suda Yüzen Renkler” Öğrenciler, geleneksel sanatlarımızdan “ebru sanatı ve sanatçıları” hakkında bilgi edinir. Sınıfa getirilen ebru çalışmalarını incelenir. Daha sonra bir leğen içerisine doldurulan su, birkaç fiske tuz atılarak yoğunlaştırılır. Ayrı bardaklarda birkaç damla kokusuz terebentinle ezilerek sıvı hale getirilen değişik renklerdeki yağlıboyalar, fırçalar yardımıyla su üzerine damlatılır. Su yüzeyinde renk karışımlarının olduğu görülecektir. Su yüzeyinde oluşan görüntünün üzerine resim kâğıtları kapatılıp kaldırılarak baskısı alınır. Bu işlem yüzeyde değişik dağınımlar oluşturularak tekrarlanabilir. Kirlenen su yüzeyi gazete kâğıtlarına emdirilerek temizlendikten sonra çalışmaya devam edilebilir.		
	29 Mart 02 Nisan	5	1	7. Gösterilen sanat eserlerinden edindiği izlenimlerden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.(G.S.K.)	Ebru Tekniği			
NİSAN	05 – 09 Nisan	1	1	5. Sanat eserlerindeki denge unsurunu tartışır.(G.S.B)				
	12 – 16 Nisan	2	1	8. Sanattaki niteliği insan eli ve duyarlılığının belirlediğini fark eder.(G.S.K.)	Doğadan İzlenimler	Resim kağıdı, pastel boya, Sulu Boya, suluboya fırçaları, palet, su, su kabı. Resim kağıdı, pastel boya, Van-Gogh tan Sarı Başaklar eserinin incelenerek kendi manzara resimlerini yapacaklar		23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
	19 – 23 Nisan	3	1	9. Doğadaki güzellik ile sanattaki güzelliği karşılaştırır.(G.S. K.)	Doğanın Uyanışı İlkbahar Pastel Tekniği Suluboya Tekniği			
	26 - 30 Nisan	4	1	1.Müzedeki eserlerle, bu eserlerin ait oldukları dönemlerdeki sanat anlayışı arasında ilişki kurar.(M.B.)	Bu Eser Hangi Kültüre Ait	Resim kağıdı, renkli karton, müzelerden çekilmiş araştırılmış resim ve fotoğraflar, yapıştırıcı Çevremizdeki Müze ziyaretlerinde toplanan dokümanlar bir uygarlık esas alınarak Broşür hazırlanması		
MAYIS	03 – 07 Mayıs	1	1	2. Değişik kültürlere saygı duyar.(M.B.)	Müze Tanıtım Broşürü			
	10 – 14 Mayıs	2	1	3. Eserler aracılığıyla Anadolu uygarlıklarını tanır.(M.B.)	Broşür Yapımı			

EK 52-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 6. SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
MAYIS	17 – 21 Mayıs	3	1	4. Anadolu uygarlıklarına ait seçtiği bir eserle ilgili görsel tasarımlar yapar.(M.B.)	Eser İnceleme	Grup Çalışması; Adana’da Anadolu uygarlıklarına ait eserler araştırılarak doya ve sunum hazırlanacak		19 Mayıs Ata’yı Anma Gençlik ve Spor Bayramı
	24 – 28 Mayıs	4	1	7. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.(M.B.)	Adana’da Anadolu uygarlıklarına ait izler Araştırma, Sunum			
HAZİRAN	31 Mayıs 04 Haziran	1	1	7. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.(M.B.)	Müze Turistler Kolaj Tekniği	Resim kâğıdı, renkli karton, müzelerden çekilmiş araştırılmış resim ve fotoğraflar, yapıştırıcı Çevremizdeki Müze ziyaretlerinde toplanan dokümanlardan yola çıkarak kolaj tekniğiyle çalışmalar		
	07 – 11 Haziran	2	1					
	14 – 18 Haziran	3			Yıl Sonu Sergi Hazırlığı	2009– 2010 Eğitim Öğretim Döneminde Görsel Sanatlar dersinde yapılan öğrenci resim ve çalışmaları sergilenecek		

***Bu yıllık plan, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 351 sayı ve 11/09/2006 tarih ile yayımladığı İlköğretim Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmıştır.

EK 53-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 7.SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRK ÇÜLÜK
EYLÜL	24 Eylül 02 Ekim	4	1	1.Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.(G.S.B.)	<i>Etkinlik</i> Karikatür Yapıyorum	Resim kâğıdı, Resim kalemi, tarama uçları, Pilot kalem, Çiğini Mürekkep. “ Karikatür Yapıyorum “Dili dışı kilitlenmek”, “Etekleri zil çalmak”, “Ağzından bal damlamak”, “Dilinde tüy bitmek”, “Tepesi atmak”, “Ağzından girip burnundan çıkmak”, “Ele avuca sığmamak”, “Ağzını aramak” vb. deyimlerden yola çıkarak karikatür çalışması yapılacaktır.(GSB.1)		
	05 - 09 Ekim	1	1		<i>Konu</i> Deyimin Çizgiye dönüşümü			
	12 - 16 Ekim	2	1		<i>Teknik</i> Karikatür			
EKİM	19 - 23 Ekim	3	1	2. Nesne ve figürlerin geometrik biçimleri olduğunu algılar.(G.S.B.)	<i>Etkinlik</i> Sadeleştirme	Resim kâğıdı, Resim Kalemi, pastel boya suluboya, suluboya fırçası, su, su kabı. Sadeleştirme” Öğrencilere, bir hafta öncesinden, sınıfa çeşitli meyve ve sebzeler getirmeleri söylenir. Öğrencilerden, sınıfa getirilen bu ürünlerin hangi geometrik biçimlere benzediği sorularak, ayrıntılardan arındırılmış şekilde, resimlerini çizmeleri istenir.	Matematik dersi, “Geometri öğrenme alanı “Düzgün çokgenlerin inşa eder ve çizer.” “Işığın prizmada kırılarak renklere ayrılabilceğini keşfeder”(GS B • 2, 3)	
	26 - 30 Ekim	4	1	3. Nesne ve figürleri yalın bir anlayışla geometrik biçimlere dönüştürür. (G.S.B.)	<i>Konu</i> En Sevdiğim Meyve	Ayrıntıların olmadığı bu çalışmalar, daha sonra öğrencilerin tercih edecekleri boya ile renk geçişleri yapılmadan renklendirilir. Bu uygulamayla amblem çalışmalarına bir ön hazırlık yapılabilir. .(GSB.2,3) Şekil: Eni, boyu olan, derinliği olmayan, iki boyutlu biçimler. .(GSB.3) Form: Işık gölge, renk, anatomi, çizgi ve doku gibi elemanların hepsinin birden oluşturulduğu görüntü veya biçim. .(GSB.3)		
					<i>Teknik</i> Desen Tekniği, Pastel Tekniği, Suluboya Tekniği			
KASIM	02 – 06 Kasım		1					

EK 54-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 7.SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
KASIM	09 -13 Kasım	2	1	2. Nesne ve figürlerin geometrik biçimleri olduğunu algılar.(G.S.B.)	<i>Etkinlik</i> Ben Bir Grafikerim” <i>Konu</i> Firmamın Amblemi <i>Teknik</i> GRAFİK TASARIM (Amblem)	Resim kâğıdı, Resim Kalem, Aydınlatıcı, boyalı kalemler. Ben Bir Grafikerim Öğretmen, öğrencilere “ Bir reklam firmasında grafiker olarak çalıştığınızı hayal ediniz. Müşteriniz sizden gıda firması için bir amblem tasarlamasını istedi. Daha önceden sadeleştirdiğiniz ürünlerden birini seçebilirsiniz. Bu ürünün, firmanın simgesi olacağını, yapılacak olan amblemin kurumun tüm yazışmalarında kullanılacağını (antetli kâğıt başlıklı kâğıt, zarf vb.) veya kurumu yazılı - görsel basında tanıtacağını düşününüz. Nasıl bir amblem yapardınız?” diyerek öğrenciyi konuya hazırlar. Öğrenciler, sınıf düzeyine göre ve amaca uygun olarak, amblem ve yazı öğelerinin bütünleştirildiği logo çalışması da yapabilirler.(GSB.2,3,6) Burada, öğrencilerden, görsel çalışmalarında açık - koyu, sıcak - soğuk gibi zıt renk armonilerini kullanmaları beklenmektedir. .(GSB.6)	Fen ve Teknoloji dersi, “Fiziksel Olaylar” öğrenme alanı, “Işık” ünitesi, “Renk filtrelerinin kullanımına günlük hayatından örnekler verir..”(GSB □5, 6) Matematik dersi, “Geometri öğrenme alanı “Düzgün çokgenlerin inşa eder ve çizer.” “Işığın prizmada kırılarak renklere ayrılabilceğini keşfeder” örnekler verir.” (GSB □2, 3)	29 Ekim Cumhuriyet Bayramı Girişimcilik 1. Elindeki bilgiyi grafik veya tablo biçiminde gösterir.(GSK.4) 10-16 Kasım Atatürk Haftası
	16 – 20 Kasım	3	1	3. Nesne ve figürleri yalnız bir anlayışla geometrik biçimlere dönüştürür. (G.S.B.)				
	23 – 26 Kasım	4	1	6. Kompozisyonlarında renk armonilerinde yararlanırlar.(G.S.B.) 4. Grafik tasarım ürünlerinde sembol, işaret, renk ve lekelerin işlevlerini ayırt eder.(G.S.K.)				
ARALIK	01 – 04 Aralık	1	1	9. Güzellik kavramının ölçütlerinin kültürlere göre farklılaşabileceğini değer sistemine katar.(G.S.K.)	<i>Etkinlik</i> Kültürlerin Buluşması <i>Konu</i> Sanat-Kültür İlişkileri Diğer Örf ve Adetlere Hoşgörülü Olmanın Gerekliliği <i>Teknik</i> Pastel Tekniği	Kültürlerin Buluşması” Öğrencilerden bir kültüre ait belli başlı özellikleri (yaşadıkları ortamlar, giyimleri, millî renkleri vb.) araştırması istenir. Seçtikleri bu kültüre ait özellikleri kendi kültürleri ile karşılaştırmaları istenir. Yaşadıkları ortamlar, beğenileri, giyimleri, örf ve adetleri ile güzellik anlayışları arasındaki belirgin farklılıkları vurgularlar. Buna göre her uygarlığın güzellik ölçütlerinin kendi kültür özelliklerine göre belirlendiğinin anlaşılması sağlanır. (GSK.9)	Resim kâğıdı, Resim Kalem, pastel boya	Atatürkçülük İle İlgili 10.Konu, GSK.9. Kazanım, Diğer milletlerin örf ve adetlerine hoşgörü göstermenin önemi belirtilerek bu çerçevede güzellik kavramının kültürlere göre ölçütlerinin farklılaşabileceği belirtilmelidir. Atatürk’ün diğer milletlerin örf ve adetlerine karşı hoşgörülü olduğu vurgulanacaktır
	07 – 11 Aralık	2	1					

EK 55-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 7.SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
	14 - 18 Aralık	3	1	6.Kompozisyonlarında renk armonilerinin den yararlanılır.(G.S.B.) 7. Pozitif ve negatif biçimlerin ilişkisini kurar.(G.S.B.)	<i>Etkinlik</i> Boş ve Dolu” <i>Konu</i> Yeni yıldan beklentilerim (3 Ders) 1.Ders: Kâğıtlarla serbest Motif Araştırması 11- 18 Aralık 2009 2., 3. Ders Tebrik Kartı Kartın Önyüz resim Çalışması, Metin yazımı 21- 31 Aralık 2009 <i>Teknik</i> Kolâj Tekniği	Resim Kâğıdı Resim Kalemî,, Renkli elîşi kâğıtları, Atık gazete ve dergiler, Makas, Yapıştırıcı. Boş ve Dolu; Renkli kâğıtları yelpaze şeklinde diledikleri kadar katladıktan sonra diledikleri motifi kesip çıkartırlar. Katlanmış kâğıdı açtıklarında içinden çıkan biçim pozitif, oyulan kısım negatif olarak adlandırılır. İstendiğinde bu parçalar, başka renkteki kâğıtlar üzerine yapıştırılabilir. Bu yöntemle sınıf süslemeleri de yapılabilir. (GSB.7) Tebrik Kartı” Renkli fon kartonlarının üzerine çizilen şekiller maket bıçağı yardımıyla oyularak çıkarılır. Başka renkteki saydamlar, jelatinler, düzgün bir şekilde oyulan bölümlere yapıştırılır. (Oyulup çıkarılma sonrası geriye kalan alanlar negatif alanlar, çıkarılan bölümler ise pozitif parçalardır.) Pozitif parçalar, kartın arkasına, içine veya öğrencinin tasarımına göre istediği bölümlerine, üzerleri çeşitli desenlerle renklendirilerek yapıştırılır. Tebrik kartının metin bölümü, karton üzerine düzgün bir şekilde yazılır ve çalışma tamamlanır. (GSB.6,7)		
	21 – 25 Aralık	4	1					
	28 – 31 Aralık	5	1					
OCAK	04 – 08 Ocak	2	1	2.Duyguların sanatsal yaratıcılığa katkısını fark eder.(G.S.K.)	<i>Etkinlik</i> Mutluluklarımız , Hüzünlerimiz <i>Konu</i> Hislerimiz <i>Teknik</i> Suluboya Tekniği, Pastel Tekniği, Kolâj Tekniği	Resim kâğıdı, Resim Kalemî, Renkli elîşi kâğıtları, Atık gazete ve dergiler, Makas, Yapıştırıcı. Etkinliğin açıklanmasında Dramatizasyondan yararlanılmalıdır. Mutluluk” ve “Hüzün” konulu duyguları yansıtan çalışmalar yapılır .		*Rehberlik ve Psikolojik Danışma 4.(ara disiplinler) Duygu ve düşüncelerin i ifade etme yollarını ilişkilerinde etkili bir biçimde kullanır. (GSK.2) *Hislerimiz (GSK . 2 – Belirli Gün ve Haftalarla İlişkilendirm e)

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
OCAK	11-15	3	1	8. İlgi duyduğu sanat eserleri ve sanatçılar hakkında araştırma yapar.(G.S.K.) 4. Sanat eserinin özelliklerini kavrar.(M.B.) 5. Tarihî eserlerin özelliklerini açıklar.(M.B.) 6.Tarihî eser ile sanat eserinin özellikleri arasındaki farkı belirler.(M.B.)	<i>Etkinlik</i> Arşiv Pano Düzenlemesi i Bil-Bul <i>Konu</i> Benim Sanat Eseri Arşivim Grup Çalışması) <i>Teknik</i> Kolaj Tekniği <i>Yöntem</i> Araştırma, Grup Çalışması, Tartışma	Resim kâğıdı, Renkli eliş kâğıtları, Atık gazete ve dergiler, Makas, Yapıştırıcı. Arşiv Öğrenciler, sevdikleri eserlerin fotoğraflarını, kartpostallarını kullanarak bir dosya oluştururlar. Bu dosyada, eser ismi, konusu, sanatçısı vb. hakkında çeşitli bilgiler yer alabilir.(GSK.8) Pano Düzenlemesi Türk ve dünya müzelerinde yer alan tarihî ve sanat eserlerine ait görsel dokümanlar ile sınıf veya okul içerisinde pano düzenlenebilir (grup çalışması).(MB.456) Bil-Bul Tarihî eser ve sanat eserleri ile ilgili çeşitli görsel materyaller getirilerek sınıfa asılır. Aynı yerde, küçük kâğıtlar / fişler üzerine, sanat eserine / tarihî esere ilişkin özellikler ayrı ayrı yazılarak bir torba içerisinde karıştırılır. Öğrenciler, torbadan seçtikleri fişleri okurlar ve özelliklerin tarihî esere mi, sanat eserine mi ait olduğunu tahmin ederler. Doğru bulunan fişler ait olduğu eserin altına yerleştirilebilir. (M.B,4,5,6) * Öğrencilerin, sanat tarihi literatürüne girmiş, müzelerde eserleri yer almış Türk ve dünya sanatçılarına ait eserlere ilgi duyması sağlanmalıdır.(GSK.7)	* Sosyal Bilgiler dersi, “Küresel Bağlantılar ” öğrenme alanı, “Ülkeler Arası Köprüler” ünitesi “Düşünce, sanat ve edebiyat ürünlerinin, doğal varlıkların ve tarihi çevrelerin ortak miras ögesi olarak yaşatılmasında insanlığın sorumluluğunun farkına varır.” (M.B.4,5,6) * Sosyal Bilgiler dersi, “Kültür ve Miras ” öğrenme alanı, “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesi,(GSK.8)	
	18 – 22	4	1	7. İlgi duyduğu sanat eserleri hakkında araştırma yapar.(M.B.) 7.Sanat eserinin toplumla sanatçısı arasında bir iletişim aracı olduğunu fark eder.(G.S.K.)				
I. yarıyıl tatili 25 Ocak – 05 Şubat								
Ölçme ve değerlendirmede açık uçlu sorular, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme, grup değerlendirme, gözlem formları, performans ve proje ödevleri, öğrenci süreç dosyaları vb. kullanılarak değerlendirme yapılabilir.								

EK 57-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 7.SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİN- LİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERS- LERLE İLİŞKİ- LENDİRME	ARA DİSİPLİ NLER ve ATATÜRK ÇÜLÜK
SİBAT	08- -12 Subat	2	1	1. Doğanın, sanat eserinin oluşumundaki rolünü örnekler vererek açıklar.(G.S.K.) 4. Çalışmalarında ve izlediği sanat eserlerinde görsel biçimlendirme öğelerini ayırt eder.(G.S.B.)	<i>Etkinlik</i> İzlenimler <i>Konu</i> Güneşli bir gün <i>Teknik</i> Kolaj Tekniği Suluboya Tekniği Pastel Tekniği	Resim kâğıdı, Resim Kalem, pastel boya Sulu Boya, suluboya fırçaları, palet, su, su kabı. Renkli eliş kâğıtları, Atık gazete ve dergiler, Makas, Yapıştırıcı. İzlenimler Empresyonizm akımının sanatçılarına ait eser kopyaları sınıfa getirilerek panolara asılır. Doğa ve gün ışığının nesneler üzerindeki etkisini konu alan bu eserler, öğrencilerin eleştirilerine sunulur bu eserlerde doğanın hangi açıdan ve nasıl ele alındığı, teknik farklılıkların esere nasıl yansıdığı kavratılmaya çalışılır. (GSK.1) *Empresyonizm: İzlenimcilik. 20 yy. sonunda ortaya çıkan, ışık etkirine dayanarak doğayı anlık görüntüsü ile resimlemeye dayanan sanat akımıdır. (GSK.1) *Görsel Biçimlendirme Öğeleri: Nokta, çizgi, renk, doku, yoğunluk, değer (valör – renkli / renksiz), şekil, form, leke, mekân (espas, boşluk)(GSB.4)		
	15 – 19 Subat	3	1	6.Kompozisyonlarında renk armonilerinden yararlanır.(G.S.B.)				
	22 – 26 Subat	4	1	2.Duyguların sanatsal yaratıcılığa katkısını fark eder.(G.S.K.)	<i>Etkinlik</i> Soyut-Somut <i>Konu</i> Anne Kedi ve Yavruları <i>Teknik</i> Pastel Tekniği	Resim kâğıdı, resim kalem, pastel boya Soyut ve Somut kavramları, Soyut Sanat ve Somut sanat Öğretmen tarafından öğrencilere açıklanır. Renkli çalışmalar, tercih edilen araç-gerece göre yapılmalıdır.(GSK. 1, 3, 6, 7, 8)		*Rehberlik ve Psikolojik Danışma 4.(ara disiplinler) Duygu ve düşüncelerini ifade etme yollarını ilişkilerinin de etkili bir biçimde kullanır. (GSK.2)
MART	01 – 05 Mart	1	1	3.Sanat eserlerindeki soyut ve somut ifade biçimlerini ayırt eder.(G.S.K.)				
	08 -12 Mart	2	1					

EK 58-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 7.SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARADİŞİP-LİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
MART	15 – 19 Mart	3	1	4. Grafik tasarım ürünlerinde sembol, işaret, renk ve lekelerin işlevlerini ayırt eder.(G.S.K.)	<i>Etkinlik</i> Kent Sembolleri <i>Konu</i> En Sevdiğim Yer <i>Teknik</i> Kolaj Tekniği	Resim kâğıdı, Resim Kalem, Renkli eliş kâğıtları, Atık gazete ve dergiler, Makas, Yapıştırıcı. ‘Kent Sembolleri’ Her öğrenci kent listesinden bir kentin adını seçer. Seçtiği kentin adının hikâyesini ve sembolünü araştırarak bulur. Kent hikâyeleri sınıfta okunur. Buldukları kent sembolleri sınıfça incelenir. Daha sonra bu sembollerle bir pano düzenlemesi yapılır.(GSK.5) Piktogram: Trafik işaretleri vb. gibi açık bir şekilde anlaşılan resimsel göstergeler. (GSK.4)		Girişimcilik, 1. “Elindeki bilgiyi grafik veya tablo biçiminde gösterir.”(GS K.5)
	22 – 26 Mart	4		5. Piktogramların evrensel görsel semboller olarak günlük yaşamdaki önemini kavrar.(G.S.K.) 11.Yaşadığı çevrenin yöresel özelliklerinden esinlenerek görsel tasarımlar yapar.(G.S.K.)				
	29 Mart 02 Nisan	5	1	9. Güzellik kavramının ölçütlerinin kültürlere göre farklılaşabileceğini değer sistemine katar.(G.S.K.)	<i>Etkinlik</i> Kültürlerin Buluşması <i>Konu</i> Yaşamımızda Vazgeçilmezlerimiz <i>Teknik</i> Oyuncak Bebek Yapımı	Resim kâğıdı, Resim Kalem, Bez, çita, naylon, poşet, makara, ip, tel, Renkli eliş kâğıtları, Atık gazete ve dergiler, vb. atık malzemeler Makas, Yapıştırıcı “Kültürlerin Buluşması” Öğrencilerden bir kültüre ait belli başlı özellikleri (yaşadıkları ortamlar, giyimleri, milli renkleri vb.) araştırması istenir. Seçtikleri bu kültüre ait özellikleri kendi kültürleri ile karşılaştırmaları istenir. Yaşadıkları ortamlar, beğenileri, giyimleri, örf ve adetleri ile güzellik anlayışları arasındaki belirgin farklılıkları vurgularlar. Buna göre her uygarlığın güzellik ölçütlerinin kendi kültür özelliklerine göre belirlendiğinin anlaşılması sağlanır.(GSK.9)		
NİSAN	05 – 09 Nisan	1	1	8. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)				
	12 – 16 Nisan	2	1					

EK 59-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 7.SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
NİSAN	19 – 23	3	1	6.Gösterilen eserin konusunu göz önünde bulundurarak, sanatçının çevresinden nasıl Etkilendiğini tartışır.(G.S.K.) 7.Sanat eserinin toplumla sanatçısı arasında bir iletişim aracı olduğunu fark eder.(G.S.K.)	<i>Etkinlik</i> Sanatçıların eserlerinde ele aldıkları konuların tartışılması ve yorumu <i>Konu</i> Sanat Eseri İnceleme Teknik	Sanatçı Röprodüksiyonları Neşet Günal, Turgut Zaim, Nuri İyem gibi sanatçıların eserlerinde ele aldıkları konular tartışılarak yorumlanabilir. (GSK.6) Öğrencilerin, sanat tarihi literatürüne girmiş, müzelerde eserleri yer almış Türk ve dünya sanatçılarına ait eserlere ilgi duyması sağlanmalıdır. (GSK.7)		23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
	26 – 30	4	1	5. Sanatsal düzenleme ilkelerine doğadan ve çevresinden örnekler gösterir.(G.S.B.) 6.Gösterilen eserin konusunu göz önünde bulundurarak, sanatçının çevresinden nasıl etkilendiğini tartışır.(G.S.K.) 7.Sanat eserinin toplumla sanatçısı arasında bir iletişim aracı olduğunu fark eder.(G.S.K.) 8. İlgi duyduğu sanat eserleri ve sanatçılar hakkında araştırma yapar.(G.S.K.)	<i>Etkinlik</i> <i>Konu</i> Röprodüksiyon çalışması <i>Teknik</i> Pastel Tekniği, Suluboya Tekniği, Kolaj Tekniği	Resim kâğıdı, Resim Kalemi, pastel boya Sulu Boya, suluboya fırçaları, palet, su, su kabı. Renkli eliş kâğıtları, Atık gazete ve dergiler, Makas, Yapıştırıcı. Sanatsal Düzenleme İlkeleri: Denge, değişiklik, ahenk, ritim, vurgu, hareket, dereceleme, birlik, oran – orantı(GSB.5) Renkli çalışmalar, tercih edilen araç-gerece göre yapılmalıdır.(GSK. 1, 3, 6, 7, 8)		
MAYIS	03 – 07	1	1	6.Gösterilen eserin konusunu göz önünde bulundurarak, sanatçının çevresinden nasıl etkilendiğini tartışır.(G.S.K.) 7.Sanat eserinin toplumla sanatçısı arasında bir iletişim aracı olduğunu fark eder.(G.S.K.) 8. İlgi duyduğu sanat eserleri ve sanatçılar hakkında araştırma yapar.(G.S.K.)	<i>Etkinlik</i> <i>Konu</i> Atatürk'ün Millî Tarihimize Verdiği Önem <i>Teknik</i> Kolaj Tekniği Afiş Çalışması	Resim kâğıdı, Resim Kalemi,. Renkli eliş kâğıtları, Atık gazete ve dergiler, Makas, Yapıştırıcı Türkiye'nin bir kültür mozağı üzerine kurulu olduğu vurgulanmalı ve millî tarihimize ülke topraklarında hayat bulmuş tüm uygarlıklar ele alınmalıdır.		Atatürkçülük İle İlgili Konular (5.Kazanım, 11. Konu)
	10 – 14	2	1	5. Tarihî eserlerin özelliklerini açıklar.(M.B.)				
	17 – 21	3	1					

EK 60-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 7.SINIF YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
MAYIS	24 – 28	4	1	3.Tarihi eserlerin ve kültürün taşıyıcısı niteliğindeki sanat eserlerinin kayıt altına alınmasının gerekliliğini ve önemini fark eder.(M.B.)	<i>Etkinlik</i> Yeraltından Müzeye Eser Avı	Resim kâğıdı, Resim Kalem, pastel boya 8,10.“Yeraltından Müzeye” Bulunan bir eserin müzeye teslim edilme süreciyle ilgili bir araştırma yaparlar. Konuyla ilgili drama yaptırılır. Öğrenciler oynamak istedikleri rolü alır. Canlandırma, “Eseri bulan kişi en yakın müze müdürlüğüne götürür. Müze müdürü, kendisine bulduğu eseri isterse müzeye hediye edebileceğini ya da biçilecek değere göre müzeye satabileceğini söyler. Satmaya karar verirse, eserle ilgili alana göre uzmanların yer alacağı bir komisyon oluşturulur. Bu komisyon esere, eskilik, ender bulunurluk derecesi vb.ne göre bir değer biçere keseri satın alır. Müze müdürü, müze olanakları içerisinde eserin korunması mümkün değilse başka bir müzeye gönderilmesi için bakanlıkla yazışarak bir karara varılır.” Canlandırma sonrası öğrencileri, konuyla ilgili görsel tasarımlar yaparlar.		19 Mayıs Ata’yı Anma Gençlik ve Spor Bayramı
		1	1	8.Tarihi eserlerimize sahip çıkılmasının herkes için bir ulusal görev olduğunu bilir.(M.B.) 11.Tarihi eserlerin müzelere teslim edilmesi gerektiğini bilir.(M.B.) 10. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihi eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.(M.B.) 6.Kompozisyonlarında renk armonilerinden yararlanır. (G.S.B.)	<i>Konu</i> Müze Ziyaretim <i>Teknik</i> Pastel Tekniği	8. “Eser Avı” Öğretmen, önceden sınıf sayısına göre müzede bazı eserlerin fotokopisini çektirir. Bir müze ziyareti gerçekleştirilir. Öğretmen, müzeyi gezen öğrencilere farklı eserlerin fotokopilerini dağıtır. Bu objeleri müzede bulmalarını ister. Öğrenciler bulduğu eserlerden bir tanesinin müzeye nasıl ulaştığını araştırır.		GSB.6. Burada, öğrencilerde n, görsel çalışmalarında açık - koyu, sıcak - soğuk gibi zıt renk armonilerini kullanmaları beklenmektedir
HAZİRAN	07 – 11	2	1	1. Müzelerin, ulusal ve evrensel kültür ürünlerinin geçmişten geleceğe taşındığı mekânlar olduğunu kavrar. . (M.B.) 2.Ulusal kültürümüze sahip çıkmanın önemini kabul eder. . (M.B.) 9. Kültürel miras olan eserlerin, kaçakçılığının sonuçlarını tartışır. (M.B.)	<i>Etkinlik</i> Eserlerimi z Nerede? <i>Konu</i> Benim Eserim <i>Teknik</i> Araştırma, Sunum	Eserlerimiz Nerede?” Öğrencilerden, Türkiye’den kaçırılan eserler ve şu anda nerede bulunduklarıyla ilgili bir araştırma yapmaları istenir. Bulunan eserlerin adı, hangi uygarlığa ait olduğu, şu anda hangi ülkede ve mümkünse hangi müzede bulunduğu konusunda öğrenciler tarafından ulaşılan bilgiler çizelgeye işlenir. Ortaya çıkan tablonun değerlendirmesi yapılarak çıkarımlarda bulunulur. Ardından bu eserlerin yeniden ait olduğu yere getirilebilmesi için neler yapılabileceği konusu tartışılır.		
		3		9.Yaptığı çalışmaları sergilemekten ve Çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.(G.S.B.)	Yıl Sonu Sergi Hazırlığı	2009– 2010 Eğitim Öğretim Döneminde Görsel Sanatlar dersinde yapılan öğrenci resim ve çalışmaları sergilenecek.		

****Bu yıllık plan, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nın 351 sayı ve 11/09/2006 tarih ile yayımladığı İlköğretim Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmıştır.

EK 61-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 8. SINIFI YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
EYLÜL	24 Eylül	4	1	1.Şiir, öykü, masal, efsane, mitoloji, karikatür gibi çeşitli alanların ürünleri ile ilişki kurarak görsel biçimlendirme çalışmaları yapar.(G.S.B.)	<u>Etkinlik</u> Karikatür Çiziyor um	□ Resim kâğıdı, Resim kalem, Çiğini Mürekkep. Silgi, açacak. <i>Sanatçılara ait örnek karikatürler. Efsane, şiir, masal, öykü ve mitoloji ve öykü örnekleri araştırılarak derse getirilecek.</i>		
	05 – 09 Ekim	1	1		<u>Konu</u> Efsane den Çizgiye	26. ‘Karikatür Çiziyoruz’ Ünlü Türk karikatürcülerinin eserlerinden örnekler gösterilir. Dünyanın en önemli Karikatür yarışmalarından “Sedat Simavi Karikatür Yarışması”, Uluslar arası Akşehir Nasrettin Hoca Karikatür Yarışması ile ilgili örnekler gösterilir. Öğrencilerin istedikleri bir konuda karikatür çizmeleri sağlanabilir.		
	12 – 16 Ekim	2	1		<u>Teknik</u> Karikatür			
EKİM	19 – 23 Ekim	3	1	2.Görsel çalışmalarında ton derecelendirmeleri ile derinlik etkisi oluşturur.(G.S.B.)	<u>Etkinlik</u> Aynısından Neler Oldu	Kil, tel, ip, strafor(köpük)çöp şiş, para, mandal, taş, boncuk oyuncak parçaları v.b. atık malzemeler, Mukavva, karton, yapıştırıcı. 3“Aynısından Neler Oldu?” Öğrenciler, ritim, ahenk, derecelenme, denge, birlik vb. tasarım ilkelerini kullanarak birim motif tekrarlarıyla oluşturacağı iki ve üç boyutlu çalışmalar yapabilirler. Örneğin, telleri çıkarılmış ahşap mandallardan oluşan birimleri ahşap tutkalıyla birbirine yapıştırarak, çöp şişleri köpük (strafor) parçalarıyla birbirine bağlayarak, kilden para motifleriyle seramik kaplar oluşturarak vb. üç boyutlu modüler çalışmalar oluşturabilirler. Renkli atışları şerit kartonlara geçirerek, kartonlardan oluşturdukları birimleri tekrar ederek vb. iki boyutlu çalışmalar yapabilirler.		Kariyer Bilincini Geliştirme 2. Her bireyin kendine özgü ve benzersiz olduğunu belirtir.(Ar a Disiplin-GSB.6)
	26 – 30 Ekim	4	1	3.Sanatsal düzenleme ilkelerinden yararlanarak özgün kompozisyonlar oluşturur.(G.S.B.) (YENİ) 6. Çizgilerin kişiye özgü olduğunu kavrar.(G.S.B.) 1.Sanatın kendine özgü evrensel bir dili olduğunu kabul eder.(G.S.K.) (YENİ)	<u>Konu</u> Kuşlar İnsanlar Çiçekler <u>Teknik</u> <u>Üç boyutlu Çalışma</u> (Heykel Form inşaa) <u>İki Boyutlu Kartonl arla birim tekrarı çalışması</u>	26. Kompozisyon: Bir sanat eserinde, sanatın elemanlarının sanatın ilkelerine göre düzenlenmesi. 4. Form: (üç boyutluluk etkisi) Işık gölge, renk, anatomi, çizgi ve doku gibi elemanların hepsinin birden oluşturulduğu görüntü veya biçim. Perspektif: Resmin iki boyutlu ortamında, üçüncü boyut (derinlik) yanılsaması vermek için kullanılan teknik.		

EK 62-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 8. SINIFI YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRK ÇÜLÜK
KASIM	02 - 06	1	1	1.Sanatın kendine özgü evrensel bir dili olduğunu kabul eder.(G.S.K.) (YENİ)	<u>Etkinlik</u> Eser Analizi	Resim Kâğıdı, Resim Kalem, Pastel Boya, Sulu Boya, Guaj Boya, Suluboya Fırçaları, Palet, Su, Su Kabı.		
	09 - 13	2	1	3. Farklı sanat akımları hakkında bilgi edinir.(G.S.K.) 4. Farklı ifade biçimlerinin sanatın dallarını oluşturduğunu fark eder.(G.S.K.) 6.Gösterilen sanat eserindeki görsel biçimlendirme öğelerinin sanatsal düzenleme ilkelerine göre nasıl düzenlendiğini açıklar.(G.S.K.) (YENİ)	<u>Konu</u> Ben Bir Sanatçıyım <u>Yöntem</u> Araştırma , Tartışma <u>Teknik</u> Röprodüksiyon Çalışması	Sanat Akımlarının Araştırılması ve Sanatçılara sanat eseri incelenerek İstedikleri bir sanat eserinin derste çalışılması sağlanacak. 1, 2, 3, 4, 6. “Eser Analizi” Vincent Van Gogh, Toulouse Lautrec, Frida Kahlo, Fikret Mualla, Cihat Burak gibi yaşamlarını eserlerine yansıtan sanatçılardan ait eserlerden örnekler sınıfa getirilir. Öğrencilerin, eserlerden nasıl etkilendiklerini (fırça vuruşları, ele aldıkları konular, renkler, duygular vb.) önce sözel, sonra görsel çalışmalar (resim, heykel vb.) ile ifade etmeleri istenebilir. 1. Renkli çalışmalar, tercih edilen araç - gerece göre yapılmalıdır. Tercih edilen araç - gereçler en az bir ders öncesinden öğrencilere bildirilmeli, araç - gereç ve teknik seçiminde öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır. 3. Akımlar öğrencilerin yaş düzeyleri dikkate alınarak belirgin özellikleri ile verilmelidir.		
	16 - 20	3	1					
ARALIK	23 - 26	4	1	3.Sanatsal düzenleme ilkelerinden yararlanarak özgün kompozisyonlar oluşturur.(G.S.B.) (YENİ)	<u>Etkinlik</u> Atatürk’ün Bilim ve Sanata Verdiği Önem	Resim Kâğıdı, Resim Kalem, Pastel Boya, Sulu Boya, Guaj Boya, Suluboya Fırçaları, Palet, Su, Su Kabı. 3. “Atatürk’ün Bilime ve Sanata verdiği Önem”		10 Kasım Atayı Anma Günü
	01 - 04	1	1	6. Çizgilerin kişiye özgü olduğunu kavrar.(G.S.B.) 7.Yaptığı çalışmalarını sergilemekten ve çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.(G.S.B.)	<u>Konu</u> Sözlerin Düzeni <u>Teknik</u> Grafik Tasarım (Blok Yazı)	Öğrencilerden, görsel biçimlendirme öğelerini kullanarak Atatürk’ün sanata ve bilime verdiği önemi anlatan özdeyişlerinden birini içeren tasarım hazırlamaları istenir.		Kariyer Bilincini Geliştirme 2. Her bireyin kendine özgü ve benzersiz olduğunu belirtir.(Ara Disiplin-GSB.6)

EK 63-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 8. SINIFI YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİN- LİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERS- LERLE İLİŞKİLİ ENDİR- ME	ARA DİSİP- LİNLER ve ATATÜRK ÇÜLÜK
ARALIK	07 - 11	2	1	7. Karşılaştığı evrensel ve ulusal sanat eserlerinin sanatçılarının yaşam öykülerini öğrenmeye istek duyar.(G.S.K.)	<u>Etkinlik</u> Düşünen Adam <u>Konu</u> Yaşamımız da İnsan (Mutlu, Hüzünlü, Sevinçli, Coşkulu, Korkak, Cesur) <u>Teknik</u> Heykel	Kil. naylon poşet. çay kaşığı. temizlik bezi, cam macunu. Rodin'in eserleri ve Düşünen Adam Eseri'nin incelenmesi. 7, 12. "Düşünen Adam" Rodin'in "Düşünen Adam" heykelinin röprodüksiyonu sınıfa getirilerek öğrencilerin eser üzerinde konuşması sağlanır. Getirilen model, üç boyutlu bir eserin kopyası olursa öğrenciler eserin yanına gelerek, etrafında dolaşarak eser hakkında daha rahat ve özgürce konuşabilirler. Daha sonra öğretmen öğrencilere görsel düzenleme ilkeleri hakkında sorular sorar. Öğrencilerle soru-cevap yöntemiyle yapılan görüşmelerin ardından uygulamaya geçilebilir. Öğrenciler seçtikleri malzemelerle heykel çalışmaları yapabilirler.		
	14 -18	3	1	12. Duygularını, düşüncelerini ve izlenimlerini yansıtan görsel tasarımlar yapar. (G.S.K.)				
	21 - 25	4	1					
OCAK	28 - 31	5	1	4. Farklı ifade biçimlerinin sanatın dallarını oluşturduğunu fark eder.(G.S.K.) 6.Gösterilen sanat eserindeki görsel biçimlendirme öğelerinin sanatsal düzenleme ilkelerine göre nasıl düzenlendiğini açıklar.(G.S.K.) (YENİ) 13.Gördüğü sanat eseri hakkında estetik bir yargıya varır.(G.S.K.) (YENİ)	<u>Etkinlik</u> Eser Eleştirisi <u>Konu</u> Eserimin Eleştirisi	Bir önceki Etkinlik heykel çalışmaları, Sanat Eleştirisi Bilgi Yapağı Sanat Eleştirisi Bilgi Yapağı Bir önceki ders bitiminde öğretmen tarafından öğrencilere dağıtılacak) 4.6.13. "Eser Eleştirisi " Bk. Etkinlik örnekleri, s.113., 114. Öğretmen; Yansıtmacı, anlatımcı, biçimci ve işlevsellik kuramlarını açıklayacak Rodin'in Düşünen Adamı üzerinde açıklamaları doğrultusunda eleştiri ortamı yaratacak Öğrenciler Bir önceki etkinlikte yapmış oldukları Heykel çalışmalarını Sanat Eleştirisi Bilgi Yapağı'nı esas alarak, kendi heykel çalışmaları hakkında eleştiri yapacaklar.		
	04 - 08	2	1					

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
OCAK	11-15	3	1	7. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.(M.B.)	<u>Etkinlik</u> Müze Yangın Öykü <u>Konu</u> Müzeyi Yangından Kurtaran Kahraman	Çevremizde bulunan bir müze yada Oyuncak Müzesindeki yangını söndürmek için yazmış oldukları öyküde bir kahraman olsun . Bu kahraman öğrencinin kendisi, dışardan bir canlı ya da, müzedeki eserlerden bir kahramanda yaratılabilir		
	18 – 22	4	1			7. “Müze Yangını” Öğretmen, öğrencilerden müze de bir yangın çıktığını düşünmelerini ister. Her bir öğrenciye yönelik ilk önce hangi objeyi kurtarmak isteyeceklerini ve niçin o objeyi tercih ettiklerini sorar. Tercih ettikleri objeyi ele alarak bir öykü yazmalarını ve bu öyküyle ilgili bir görsel tasarım yapmalarını ister.		
I. yarıyıl tatili 25 Ocak – 05 Şubat								
Ölçme ve değerlendirmede açık uçlu sorular, derecelendirme ölçekleri, kontrol listeleri, öz değerlendirme, grup değerlendirme, gözlem formları, performans ve proje ödevleri, öğrenci süreç dosyaları vb. kullanılarak değerlendirme yapılabilir.								

EK 65-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 8. SINIFI YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLEN DİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
SUBAT	08-12 Subat	2	1	1. Türk müzeciliğinin kurulmasında öncülük eden kişileri araştırarak bilgi edinir.(M.B.)	<u>Etkinlik</u> Osman Hamdi Bey	Müzecilik ve Osman Hamdi Bey konusunda yapılan araştırma, Bilgisayar ortamında hazırlanan sunum Derse getirilen Görsel materyallerden de yararlanarak Osman Hamdi Bey ve Müzecilik hakkında tartışma yapılacaktır.		
	15-19 Subat	3	1		<u>Konu</u> Ülkemizde Müzecilik			
	22-26 Subat	4	1	4. İnternet üzerinden araştırdığı müzeye yönelik tanıtıcı görsel çalışmalar yapar.(M.B.)	<u>Etkinlik</u> Müzelerimizi Tanıtıyoruz	Resim kâğıdı, pastel boya suluboya, su, su kabı, renkli karton, eliş kâğıtları, makas, yapıştırıcı	Türkçe dersi, "Dinleme - İzleme" öğrenme alanı "Çok yönlü iletişim araçlarındaki yayınlardan ilgi, istek ve ihtiyaçlarına uygun olanlarını takip eder."	
MART	01-05 Mart	1	1	6. Müzedeki eserler, tarihi yapılar, anıtlar vb.den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.(M.B.)	<u>Konu</u> Benim Müzem	Öğrenciler, tasarladıkları kendi müzelerinin; Broşür, amblem vb. grafiksel tasarım çalışmalarını yaparlar.		
	08-12 Mart	2	1		<u>Teknik</u> Grafik Tasarım (Broşür, Amblem)	4, 6. "Müzelerimizi Tanıtıyoruz" Müze çeşitlerinden (sanat, tarih, arkeoloji, etnografya, bilim, teknoloji, basın, açık hava müzeleri ve askerî müzeler) herhangi biri tercih edilerek müzenin içeriğine ilişkin kurumsal kimlik çalışması (amblem, dosya kapağı, broşür) yapılabilir.		

EK 66-GÖRSEL SANATLAR DERSİ YILI 8. SINIFI YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLER LE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
MART	15 - 19 Mart	3	1	5. Duygu ve düşüncelerini görsel sanatların farklı dalları ile ifade edebileceğini bilir.(G.S.K.)	<u>Etkinlik</u> Kent Projesi (Gurup Çalışması)	Renkli Karton, kutu, atık oyuncak parçaları, Elişi kâğıtları, Makas, Yapıştırıcı □ 5. 'Kent Projesi' Öğretmen, gruplara ayrılan öğrencilere yaşadıkları kentle ilgili kaygıları, beklentileri, sevdikleri yerler vb. hakkında sorular sorar. Hayallerindeki kentin tasarımını ahşap materyaller, karton kutular, boya malzemeleri vb. kullanarak yapmaları istenir. Daha sonra oluşturdukları kentin özelliklerini ortaya koyarak tanıtımını yaparlar ve bu özelliklerden yola çıkarak kent sembolü oluştururlar.		5. Sanatsal Düzenleme İlkeleri Denge: Eserdeki renk (sarı - mor vb.), biçim (dik çizgi - eğik çizgi, üçgen - çember vb.), doku (organik nesneler - yapay nesneler vb.) gibi kontrastlar aranır. Ritim: Evrende olduğu gibi sanat eserinde de tekrar eden renklerin, şekillerin, dokuların, canlı ve cansız varlıkların tekrar edip etmediğine bakılır. Tekrar, aynı zamanda ritim duygusu verecektir. Birlik: Eserde, biçim, doku, boyut, renk ve ya duygu unsurlarının birbiri ile uyum içerisinde olması. Ahenk: Uyum Birbirini dengeleyen elemanlar dizisi. Derecelenme: (Koram) Hiyerarşi. Parçaların bütün içinde belirli bir öncelik dizgesine göre algılanmaları. Oran-Orantı: Nesnelerin kendi içinde veya başka nesneler ile renk, biçim, leke anlamında ya da boyutlar arasında dengeli bir bütünlük oluşturulmasına yönelik estetik ilişkilidir. Vurgu: Resimde ilgi çekici odakla
	22 - 26 Mart	4			<u>Teknik</u> Üç Boyutlu Çalışma			
	29 Mart - 02 Nisan	5	1					

EK 67-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 8. SINIFI YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
NİSAN	05 – 09	1	1	6.Gösterilen sanat eserindeki görsel biçimlendirme öğelerinin sanatsal düzenleme ilkelerine göre nasıl düzenlendiğini açıklar.(G.S.K.) (YENİ)	<u>Etkinlik</u> Desen <u>Konu</u> İnsan Figürü <u>Teknik</u> Desen	Resim Kâğıdı, Resim Kalemı, Silgi, Açacak Model öğrenci den desen çalışması yapılacak 6, 7. “Desen” Desen çalışmalarında gönüllü bir öğrenci sınıfa model olur. Sınıf düzeninin “U” biçiminde olması idealdir. Öğretmen, çalışma öncesinde modelden ölçü almayı gösterir. Sonra kara kalemle kâğıda kabaca yerleştirilen figür, zamanla detaylandırılarak desen çalışması tamamlanır. Öğrencilerin desen çalışmasını yaptıkları yerleri ile modelin her bir öğrenciye karşı değişen duruş açısı iyice tespit edilmelidir. Değerlendirmeler, toplu olarak yapılmalıdır. Öğretmen değerlendirmeyi öğrencilerinin birbirini değerlendirmesi (akran değerlendirmesi) biçiminde de yapılabilir. Böylece çizgilerdeki kişiye özgü farklılıklar ortaya çıkacaktır.		Kariyer Bilincini Geliştirme 19. Her bireyin kendine özgü ve benzersiz olduğunu belirtir.(Ar a Disiplin- GSB.6)
	12 – 16	2	1	5. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.(G.S.B.)				
	19 – 23	3	1	6. Çizgilerin kişiye özgü olduğunu kavrar.(G.S.B.) 7.Yaptığı çalışmaları sergilemekten ve çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.(G.S.B.)				

EK 68-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 8. SINIFI YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
NİSAN	26 – 30	4	1	6. Müzedeki eserler, tarihi yapılar, anıtlar vb.den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.(M.B.) 7. Ülkemizin müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. zenginliklere sahip olmasından gurur duyar.(M.B.)	<u>Etkinlik</u> Tarihi Sanat Eseri Bize Neler Söylüyor <u>Konu</u> Konuşan Eserler <u>Teknik</u> Kolaj	Resim kağıdı, renkli fon karton, elışı kağıtları, atık gazete ve dergi, makas, yapıştırıcı 7. “Tarihi Sanat Eserleri Bize Neler Söylüyor?” Öğrenciler, müzelerde yer alan eserlerden istediği birini seçerek “Eser ne zaman yapılmıştır? Hangi uygarlığa aittir? Nerede yapılmıştır?, Hangi amaçla yapılmıştır? Günümüzde hangi açıdan önemini sürdürmektedir? Nerede bulunmuş, müzeye nasıl ulaşmıştır?” gibi soruların yanıtına ulaştıktan sonra eserin taşıdığı semboller, yapıldığı döneme ve uygarlığa ait bilgi ve ipuçları taşıyıp taşımadığını, varsa eserle ilgili sembollerin hikaye ya da efsanelerini bulmaya çalışırlar. İnceledikleri eserden yola çıkarak görsel tasarımlar yaparlar. Bu konuda Anadolu antik çağ, Selçuklu ve Osmanlı seramikleri, Anadolu Selçuklu figürlü çinileri; minyatürler, duvar resimleri, halı – kilim, yazma motifleri vb. örneklerden yola çıkılabilir.		23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
MAYIS	03 – 07	1	1					

EK 69-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 8. SINIFI YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRKÇÜLÜK
MAYIS	10 - 14	2	1	9. Görsel sanat eserinin oluşmasında, dönemin düşünce ve inanç sistemlerinin, coğrafi özelliklerinin ve çeşitli olayların etkisini tartışır.(G.S.K.) (Belirli Gün ve Haftalarla ilişkilendirme) 10. Sanatın, kültürü aktarma yollarından biri olduğuna ilişkin örnekler verir.(G.S.K.)	<u>Etkinlik</u> Minyatür <u>Konu</u> Kurtuluş Savaşı <u>Teknik</u> Kolaj Guaj Boya Suluboya a (İstedığı Teknikte)	Resim Kâğıdı, Suluboya, Guaj, Boya, fırça, su, su kabı, Renkli Karton, Elişi kâğıtları, Makas, Yapıştırıcı Minyatür Resim Örneklerinin İncelenmesi yapılacaktır. 9, 10. “Minyatür” Dönemin savaş sahnelerini, eğlence hayatını, yaşantısını anlatan bir minyatür incelemesi yaptırılabilir. Öğrencilere; “Burada neler görüyorsunuz, insanlar neler yapmakta, en çok dikkatinizi çeken unsurlar nelerdir, kıyafetler nasıl, mekân nasıl düzenlenmiş?”, gibi sorular yöneltilebilir.		5 Ocak Adana'nın Kurtuluş Bayramı 14- Konu: Sanat - Kültür ilişkileri Açıklamalar: Atatürk'ün millî kültüre verdiği önem verilirken, sanatın kültürün taşıyıcısı konumunda olduğu vurgulanmalı ve sanat kültürünün oluşmasındaki din, dil, coğrafi faktörler ve geçmiş yaşantıların (tarihin) etkisi ile birlikte değerlendirilmelidir. (Atatürkçülük) 9. Millî mücadele dönemi yansıtan bir tablo seçilir. Öğrenciler seçilen tabloyu incelerler. Tablo üzerinde, geçmişteki yaşantı, dönemin sanat eserine yansıması, olayları konularında konuşmaları istenir. Ayrıca gösterilen eserlerden yola çıkarak öğrencilerden görsel tasarımlar yapmaları istenebilir (Belirli Gün ve Haftalarla ilişkilendirme)
	17 - 21	3	1					

EK 70-GÖRSEL SANATLAR DERSİ 8. SINIFI YILLIK PLANI

AY	Tarih	HAFTA	DERS SAATİ	KAZANIMLAR	ETKİNLİKLER	AÇIKLAMALAR	DİĞER DERSLERLE İLİŞKİLENDİRME	ARA DİSİPLİNLER ve ATATÜRK ÇÜLÜK
MAYIS	24 – 28 Mayıs	4	1	3. İnternet üzerinden bir müze ziyareti yapar.(M.B.) 4. İnternet üzerinden araştırdığı müzeye yönelik tanıtıcı görsel çalışmalar yapar.(M.B.)	<u>Etkinlik</u> Sanal Ortamda Müzeyi Tanıyorm	□ Resim kâğıdı, pastel boya suluboya, su, su kabı, renkli karton, eliş kâğıtları “Sanal Ortamda Müzeyi Tanıyorum” Sanal ortamın imkânlarından yararlanarak yerli / yabancı bir müze ziyaret edilir. Bu müze ile ilgili dikkat çekici eserlere vb. ait özellikleri içeren dokümanların çıktısı alınarak karton ya da öğrencilerin seçecekleri bir zemin üzerinde müzeyi tanıtıcı bir afiş tasarlanabilir.		
HAZİRAN	31 Mayıs 04 Haziran	1	1	5. Kültürel mirasa sahip çıkmanın önemini pekiştirmede bilişim teknolojilerinden yararlanır.(M.B.)	<u>Konu</u> Müzede Yaşam			
	07 – 11 Haziran	2	1	6. Müzedeki eserler, tarihi yapılar, anıtlar vb.den yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.(M.B.)	<u>Teknik</u> Grafik Tasarım Müze Tanıtım Afişi			
	14 – 18 Haziran	3	1	7.Yaptığı çalışmaları sergilemekten ve çevresindekilerle paylaşmaktan haz alır.(G.S.B.)	Yıl Sonu Sergi	2009 – 2010 Eğitim Öğretim Döneminde Görsel Sanatlar dersinde yapılan öğrenci resim ve çalışmaları sergilenecek.		

***Bu yıllık plan, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 351 sayı ve 11/09/2006 tarih ile yayımladığı İlköğretim Görsel Sanatlar (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı esas alınarak hazırlanmıştır.